

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему : Триптих до вистави Г. Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче

мистецтво, декоративне мистецтво,

реставрація»

(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна програма

Графіка

Попов І. С.

(прізвище та ініціали)

Керівник: доцент Шевченко В. Я.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: дійсний член НАМ

України, професор Векленко О. А.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я. Шевченко

“01” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Попов Іван Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Триптих до вистави Г. Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці»

керівник проєкту (роботи) Шевченко Володимир Якович, доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 1 травня 2026 року №
106-ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи)

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Графічний планшет, Цифровий додаток для малювання на комп'ютері «Krita»

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __ 11 квітня 2026 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____ Попов І.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) _____ Шевченко В.Я.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Автор ідентифікує себе як Українець і дуже любить своє рідне місто, вважаючи його дуже цікавим і культурно розвиненим у багатьох напрямках центром.

Навіть у сучасних реаліях Харків продовжує жити, під обстрілами, не дивлячись на те, що багато людей залишають його і улюблену Україну через війну.

У цьому проєкті автор хотів показати, що це дуже важливо підтримувати ту культуру, у якій ми народилися, цікавитися, знаходити та розповідати про те, чого нас намагались і намагаються лишити, цікавитися Українським, та продовжувати не дивлячись ні на що нашу історію.

Сьогодні існує потреба в ретроспекції національних мотивів у театральному мистецтві, у відстоюванні права української культури на своє існування. Ідеї, закладені Григорієм Квіткою-Основ'яненком у виставі «Сватання на Гончарівці» мають незмінний успіх у всьому світі, а проблеми, підняті в ній, є актуальними і сьогодні.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

На прохання адміністрації Харківського академічного драматичного театру імені Г. Квітки-Основ'яненка було прийнято рішення взяти у якості теми кваліфікаційної роботи бакалавра театральний триптих до вистави «Сватання на Гончарівці».

Також порадившись зі своїм дідом, який цікавиться українською культурою та добре знається на українській літературі, було прийнято рішення розробляти триптих для вистави «Сватання на Гончарівці» за твором того самого Квітки, чиє ім'я носить театр.

Автор не дуже любить читати книжки, тому, послухавши аудіокнигу і зрозумівши головних персонажів, він швидко зробив ескіз шариковою ручкою на папері у клітинку.

Автор не полюбляє змальовувати або спеціально шукати референси, натомість він працює із спогадами, ті образи які склалися у нього голові він і намалював, головне чим надихався автор це те, що дії у творі проходять на Харківщині, а так як у автора дуже багато спогадів звідти він уявляв собі ніби дії трапляються десь на Хатобі у оточенні скейтерів.

Так як автор має велике скейт минуле з Харкова, для нього Хатоб це і є Харків, тому усі шаравари які ви бачите на триптиху це насправді широкі реп штани які так люблять скейтери з Хатобу.

Насправді замість головного персонажа Олексія автор намалював себе, а замість Уляни - свою дівчину бо, рефлексуючи і роздумуючи над твором, він чітко уявляв собі саме таку картинку.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Знайомство з сучасним театральним плакатом, цікавими аналогами, які допомогли визначитися із композицією, та надихнули працювати над триптихом до вистави «Сватання на Гончарівці». На зразок стилістичних аналогів автор працював так само як і раніше майже не надихаючись іншими роботами, тому було вирішено представити декілька попередніх плакатів автора щоб побачити наскільки вони суміжні із новим триптихом.

Напрацювавши свій стиль, який реально потужний, приносить задоволення і може розповісти глядачу про внутрішній світ митця, не хочеться перероблювати його тільки заради того, щоб вписуватися у вже існуючі рамки, постійно бути у цьому потоці того, як треба робити, і розчинитися в ньому потім, не маючи змоги знову знайти своє бачення.

Автор розуміє що це вважається корисним постійно вдосконалювати себе, але ж скільки можна вважати себе учнем, краще досягти цього бажаного стилю, пропрацювати у ньому усе своє життя, і навіть не зробити його кращим, натомість так багато у ньому працювати щоб його почали помічати і асоціювати з митцем.

В момент обрання навчально-творчої майстерні автор обрав саме майстерню авторського плакату, бо знав що це більш вільна спеціальність, і він зможе робити те, що захоче і так як захоче. І не прогадав. Цей вибір дав можливість втілювати свої напрацювання з графіті і каліграфії, робити візуальні образи неправильними, занадто кривими, з нерівними пропорціями і великими босими ногами.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Дилема

Працюючи над триптихом, автор намагався уявляти ніби він робить реальне замовлення, при цьому оточений додатковими рамками, які неминуче з'являються, коли працюєш на замовлення, намагаючись не загубити себе. Бо скоріш за все, якщо робиш це по справжньому, то його б обрали не через те, що він може легко підлаштуватися і зробити щось класично і чисто, або так, як хоче замовник, а через те, що його стиль відрізняється від інших, тому що такий візуал, який робить автор, є неповторним і унікальним.

Ідея, композиція

Насправді ідейно триптих досить не складний, ідея прочитується доволі легко.

У лівій частині триптиха зображений Олексій - кріпак і коваль - у нього взаємні почуття із Уляною. У центральній частині триптиху - Уляна зі Стецьком, дурним хлопцем з багатими батьками, який їй не подобається. У правій частині триптиху зображені батьки Уляни, які хочуть віддати її за Стецька.

На задньому плані велике дерево, на лівій частині на ньому ростуть горіхи, за якими ходили Уляна з Олексієм, а справа, де мати і батько, гілки перетворюються на гострі тернисті ліани, які підкреслюють те, що у батьків постійні проблеми.

Батько Уляни має колючий ошийник, тому що він залежний від алкоголю, він валяється під ногами своєї жінки, яка сварить його за те, що він багато п'є. Сумна Уляна дивиться у сторону сумного самотнього Олексія, але її притримує Стецько і ніби не пускає до нього.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Пропорції та композиція

Плакат повинен викликати емоції, тому важливо було не перегнути палку із пропорціями, надмірно перебільшити, зробити виразними деякі елементи. Композиційно було важливо зосередити увагу саме на персонажах, і шрифтових блоках, тому тісна композиція цих елементів, і нестандартні крупні шрифти це найкраще рішення для триптиху.

Чому навіть простий ескіз важливий?

Перший ескіз шариковою ручкою діяв як чітка структурована річ, він мав дуже просту функцію, просто визначити, де знаходиться який персонаж, натомість він вирішував декілька інших дуже важливих речей, це сформульована ідея, і впевнений початковий крок. Вже після перенесення його у діджитал і легкої замальовки поверх, вже було зрозуміло, як далі піде праця. Після цього вже йшла техніка подвійної лінії, про яку автор розповідає нижче, із сильним приближенням, щоб не бачити усю картинку разом, тільки після промальованих цільних кусків автор робив масштаб меншим, щоб вже приділити увагу композиції.

Стирательна гумка

Інструмент, щоб стерти намальоване, майже не використовувався, щоб не вбити живість і кривизну ліній, бо більше, якщо вже автор десь заліз лінією на якусь готову форму, замість того, щоб стерти и перемальовувати, йому подобається навпаки привернути увагу до цієї деталі і просто зробити це нашарування трішки гострішим і більшим. Таким чином персонажі мають цікавий сирий вигляд і на думку автора дуже добре запам'ятовуються.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Інструменти

Проект був виконаний на графічному планшеті, на комп'ютері, у програмі Krita, яка досить проста у використанні, але має достатньо функцій для створення таких графічних зображень, як цей триптих. Серед різноманіття пензлів із різними ефектами, та текстурами було вирішено працювати із самим простим, який має постійну однакову ширину, тобто не реагує на натиск

Техніка подвійної лінії

У проекті була використана техніка, у якій завжди працює автор, він не знає можливо така техніка існує і якимось називається, але автор прийшов до неї самостійно, нічим не надихаючись і не намагаючись нічого скопіювати.

Ця техніка - це подвійна лінія із заливкою, таким чином можна гратися із товщинами і надавати усіляких нерівностей деінде. Жирна чорна лінія - це головний козир, який поєднує усі елементи і є головним засобом втілення візуальних образів.

Шрифти

У проекті не використовувалися набірні шрифти, бо автор займається каліграфією і графіті і у більшості своїх проектів знаходить використання готових шрифтів недоречним. На думку автора вишукані ручні шрифтові композиції, котрі були розроблені спеціально для цього триптиху, поєднують усі частини і тримаються разом у рамках однієї стилістики із персонажами.

Трайбли

Щоб плакат виглядав нетиповим, було розроблено декілька декоративних елементів у стилі Кіберсигілізм або Трайбл. Вони поєднуються із шрифтами і мають мету розбавити статичний простір і додати трохи динаміки.

Також вони мають більш тонкі лінії, таким чином створюючи невеликі текстурні метушіння навколо.

Логотип

Не зважаючи на те, що у театру є існуючий канонічний логотип, яким автор надихався, було прийнято рішення розробити новий, інший, який би більше підходив під стиль триптиху. Розроблений логотип має викривлені лінії та розташований у одну строку, за ним також намальований динамічний трайбл.

Персонажі

Автор намагався зробити персонажі брутальними, переважно за допомогою гротеску, статичних форм і гострих, нерівних кутів, ніби вони зроблені з каменю. Окремої уваги потребують стилізовані перебільшені кінцівки, які так полюбляє малювати автор. На його думку це дуже важливі елементи, що роблять персонажі більш дотичними до природи, відкритими і візуально стабільними.

Колір

Спочатку усе було зроблено чорнобілим, були тільки чорні лінії, потім вже автор почав інструментом заливка намагатися розмалювати усе, як дитячу розмальовку. Так як він графік, а не живописець, для нього колір має другорядне значення, тому він вважає, що насправді триптих працював би із майже любим кольоровим рішенням, різниця може бути тільки у тому, як і ким воно буде сприйматись, і які відчуття викликати.

Були спроби різних кольорових рішень, але останній варіант показався найвдалішим, класичний кислотний мікс кольорів склав триптих до купи.

Вже після кольору було зрозуміло, чого не вистачає. Автор не міг заспокоїтися вже із затвердженим результатом і тому вирішив додати на тлі велику чорну пляму у вигляді чорного дерева. Це розкрило триптих по іншому і зробило його ще виразнішим, але потягнуло за собою ще кілька речей, які потрібно було вирішити. Так як дерево закрило зовнішні площини ліній, нижній шрифт став невиразним і не читабельним, тому його довелося переробити, після чого все вже стало виглядати краще.

7. ВИСНОВКИ

Коли у твоїй країні йде війна, а ти, у іншій країні вимушений адаптуватися під нові правила життя, та інтегруватися у зовсім незнайому тобі культуру, якимось намагаючись жити, дуже важливо якимось чином не забути ким ти є насправді.

Автор проживає у Німеччині майже з початку повномасштабного вторгнення, хоча він якимось намагається інтегруватися у інше суспільство, і не знає точно, як виглядає його майбутнє, він щиро мріє, коли закінчиться війна, приїхати у Харків під Українським прапором, взяти свій скейтборд, проїхати через центр міста, завітати до академії, купити собі кави, і цигарок поштучно у переході метро на станції Архітектора Бекетова, приїхати на Хатоб, трошки покататися, і нарешті взяти дошку і стрибнути із легендарних 12 сходинок на Хатобі. Цей трюк автор обіцяв зробити своїм друзям ще взимку, Слава Чайка — легендарний старий скейтер з Харкова, який бачив зародження скейтбордінгу в Україні, і є будівельником за фахом, обіцяв автору залити цементом великий стик біля сходинок, щоб стрибок точно вийшов. Нажаль це залишилось тільки у спогадах автора.

Насправді, якщо б не війна, автор ніколи б і не виїжджав з Харкова і міг би по справжньому навчатися у академії, і знаходитися у цих справжніх майстернях, робити справжні літографії і офорти, знаходити там своє натхнення. Бачити викладачів у реальності, дивитися у їх очі і розмовляти з ними про щось високе, цікаве, смішне, або серйозне. Нажаль приходить дивитися у блимкаючу коробочку, і викладатися на повну, щоб якимось зберігати натхнення, щось робити.

Зараз, дивлячись на це все через такий великий проміжок часу із зовсім іншого життя, автор розуміє, що його спогади дуже важливі. Вони керують його натхненням і рухають процес зацікавлення та глибшого занурення саме в українське. У будь якому випадку автор буде штовхати нашу історію далі, бо

буде відносити свої роботи до української культури, надихатися Українцями і надихати Українців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навчу. осіб. – 2-ге вид., дон. / Володимир Якович Шевченко.– Х.: Колорит, 2007.– 133 с.: іл.
2. L'art pour l'art. / Arbeiten fur kulturelle Institutionen. / 1994, Mendell & Oberer
3. Plakaty/Posters. Contemporery Polish Posters.– Olszanica: BOSZ, 2001.– 143 с.
4. Akademia prezentuje/Academy presents. – Warsaw: Oficyna Wydawnicza RYTM, 2006.– 168 с.
5. Grafika ze zbiorow krakowskiej ASP 1946–2006.– Krakow: Wydawnictwo im. Jana Matejki
6. Енциклопедія сучасного плакатного мистецтва екологічного спрямування «4-й Блок». – Харків: Константа, 2006. – 180 с.: іл. / VI Міжнародна триєнале екологічного плакату
7. Олег Векленко, Ольга Северіна. Каталог-альбом «4-й Блок7» / VII Міжнародна триєнале екологічного плакату / 26.04 – 3.05.2009. Харків. Україна
8. Олег Векленко. Альбом-каталог X Міжнародна триєнале плакату екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04–20.05.2018
9. Босилков С. Болгарський плакат.– С.: Болг. художник, 1973
10. Касіян В. І. Мистецтво графіки. – К., 1960.
11. Сергій Іванов. Основи композиції видання. – Львів, Світ, 2013. – 232 с.: іл.

Електронні ресурси:

12. Володимир Шевченко. Наочний посібник з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 8 семестр.– Харків: ХДАДМ, 2022. – 76 с. іл.
13. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/229566749.pdf>
14. <https://youtu.be/GGcZw1cUiwo?si=-Lo6CCnbzy5y3I7h>
15. <https://kharkiv-theatre.com.ua/>

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Рис. 1. Нобуказу Ватанабе (1874-1944). «Битва самураїв при Фудзікаве». Триптих. Кінець XIX ст.

Рис. 2. Триптих з японської воєнної історії. Японія, друга половина XIX ст. Папір, кольорова ксилографія.

Рис. 3. Триптих Discover the unmissable highlights at Art Basel Miami Beach 2025.

Рис. 4. Робер Кампен. «Благовіщення (Алтарь Мероде)». 1427-32 рр. Метрополітен музей. Нью-Йорк. США.

Рис .5. Складень трьохстворчатий «Різдво Христово», «Преображення Господнє», «Вознесіння Господнє». XVIII ст. Дерево, левкас, темпера, латунь.

Рис 6. Диптих. Невідомий художник.

Семестрові роботи / виставкові плакати

Рис. 7-10. Іван Попов. Виставкові плакати. 2024

Семестрові роботи / театральні плакати

Рис. 11-14. Іван Попов. Театральні плакати. 2025

Пошукові ескізи дипломної роботи

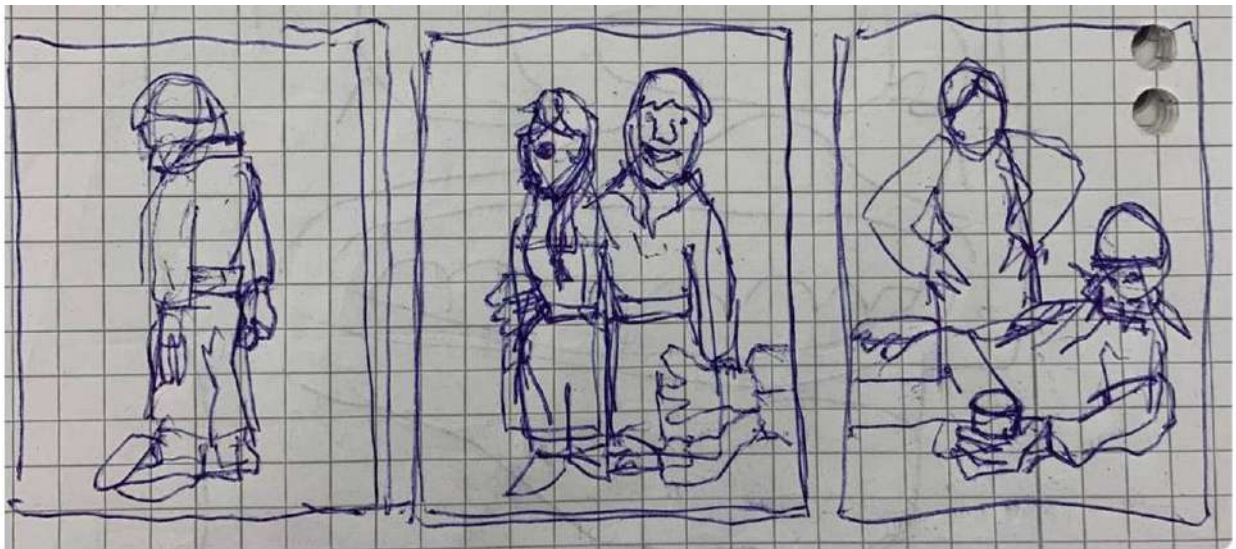

Рис. 15-17. Іван Попов. Ескізи дипломної роботи. 2026

Пошукові ескізи дипломної роботи

Рис. 21. Іван Попов. Триптих до вистави Г. Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці»

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра графіки
(повна назва кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Триптих «Відповідати доведеться кожному»

Виконала: студентка 4 курсу
спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна програма

Графіка

Басенко І. Є.

(прізвище та ініціали)

Керівник: доцент Шевченко В. Я.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: дійсний член НАМ

України, професор Векленко О. А.

(прізвище та ініціали)

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В. Я. Шевченко

1 травня 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Басенко Інна Євгенівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Триптих «Відповідати доведеться кожному»

керівник проєкту (роботи) Шевченко Володимир Якович, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 1 травня 2026 року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми;
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;
- Аналіз аналогів;
- Розробка авторської концепції рішення теми;
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;
- Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;
- Висновки;
- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Лінер micron 05; iPad Air 11, Apple Pencil, Програма для малювання Procreate

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	Затвердження теми дипломної роботи	Травень	+
2	Аналіз аналогів	Травень	+
3	Розробка авторської концепції рішення теми	Травень	+
4	Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;	Травень	+
5	Затвердження ескізів рішення теми	Травень	+
6	Систематизація інформації до пояснювальної записки	Травень	+
7	Виконання оригіналів дипломної роботи	Травень-червень	+
8	Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи	Травень-червень	+
9	Захист дипломної роботи	Червень	

Студентка _____ Басенко І. Є.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) _____ Шевченко В. Я.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ	
7. ВИСНОВКИ.....	
8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
9. АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

2014

Тема війни актуальна для всіх українців з 24 лютого 2022 року, а для східних регіонів з 2014 року: Донецьк, Луганськ, Харків. Першого березня 2014 році Харків став ареною запеклої боротьби, коли представники Антимайдану силою захопили будівлю обласної адміністрації. Проте, на відміну від ситуації в Донецьку чи Луганську, харківський сепаратистський осередок вдалося вчасно нейтралізувати. Ключовою подією стало 8 квітня — день, коли українські спецпідрозділи здійснили блискавичну операцію зі звільнення ОДА, повернувши місто під контроль законної влади. Водночас на території Донеччини та Луганщини ситуація розвивалася за трагічним сценарієм: там сили ЗСУ на початкових етапах зіткнулися з серйозними викликами та не змогли втримати позиції, що призвело до тривалої окупації регіонів.

Донецька область

У нічний час з 11 на 12 квітня 2014 року стався фатальний перетин державного кордону України озброєним формуванням. Вже на світанку 12 квітня загін російських бойовиків здійснив силове захоплення Слов'янська. Завдяки своєму вигідному географічному розташуванню це місто миттєво перетворилося на ключовий вузол опору та головний епіцентр збройного конфлікту між проросійськими силами та підрозділами української армії в межах Донецької області. Саме з цих подій розпочалася активна фаза протистояння, яка визначила подальшу долю регіону.

Маріуполь

Події в Маріуполі навесні 2014 року розпочалися з масової акції прихильників сепаратизму, що відбулася 13 квітня. Тоді біля стін міськради зібралося близько тисячі осіб, які оголосили про встановлення в місті влади так званої «ДНР».

Протягом наступних двох місяців Маріуполь став ареною регулярних збройних конфліктів між проросійськими бойовиками та представниками українських правоохоронних органів.

24.02.2022

Повномасштабна російська агресія 2022 року перетворила Маріуполь на одну з ключових мішеней окупаційних військ. Вже з першого дня вторгнення місто опинилося під прицілом ворожої авіації та артилерії, а з 28 лютого навколо нього замкнулося кільце облоги. Безжальні та часто хаотичні обстріли призвели до того, що майже 90 % міста було перетворено на руїни.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

За інформацією я зверталась до людей з Маріуполя. Багато з того, що є в офіційних джерелах, — достовірне, усім нам знайоме й до болю викарбуване в серцях. Але також і людський досвід, тисячі приватних історій, що вражають, шокують і мають право бути розказаними. Про те, як людей виганяли з їхніх будинків просто під обстріли, легковажно використовували місця, де ховались люди, для своїх цілей

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

На сьогоднішній день вже існує величезна кількість робіт на тему повномасштабного вторгнення.

Аналізуючи плакати на тему війни, кожний автор творить свою історію, але всіх об'єднує одна думка. Художники через плакати, триптихи тощо показують жахи війни та єдність людей у горі. Я обрала саме цю тему, бо вона ще довго буде віддаватися біллю у серці, те саме я побачила у своїх колег-авторів. Часто важко висловити біль словами, почати говорити про це, тому ми маємо велику відповідальність у тому, як ми висвічуємо цю тему. Всі плакати пов'язані за ідеєю, але показують абсолютно різне. Частіше за все це зруйновані будівлі, люди, яких вже не повернути, або символи нашої єдності. Саме єдність тримає нас у строю, і поки ми можемо піднімати й освітлювати цю тему, ми можемо принаймні якось допомогти.

Жодні картини, фільми, розповіді не зможуть зробити так, щоб людина, яка нічого не втратила через війну, змогла зрозуміти людину, яка через усе це пройшла. Для тих, хто це пережив, мистецтво — це також спроба зберегти пам'ять про те, що відтепер залишиться лише в спогадах. Адже колись закінчиться війна, відбудують місто, але тих людей вже не буде. Те місто, що залишилося в пам'яті, вже ніколи не буде колишнім. Тому в цій темі в якомусь сенсі не може бути не аналогів, ані критиків, ані правих. Людина, що втратила на війні родину, дім, вже не знайде його до кінця своїх днів тому, що вона втратила частину себе.

Плакат мисткині Каті Лісової з проєкту «Плакатів воєнного часу»

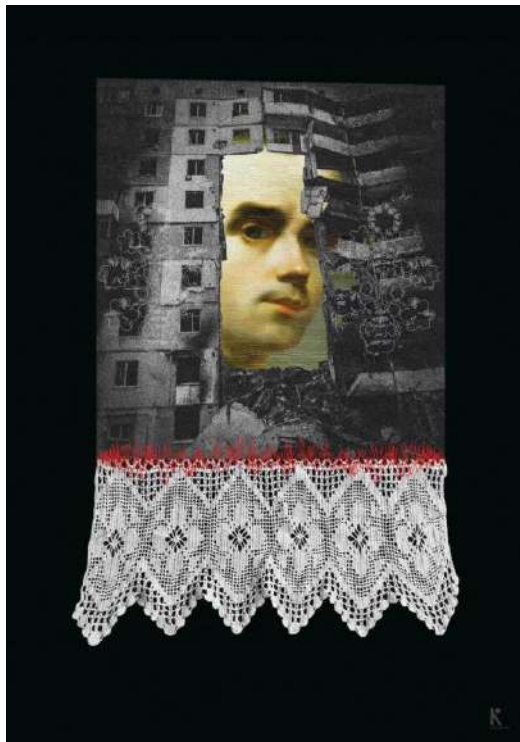
Плакат — це можливість швидко реагувати на події... Ця форма мистецтва найшвидше проходить шлях від думки художника до глядача.

Закентій Горобйов, графік, ілюстратор, дизайнер і автор стінописів

У воєнний час будь-яка діяльність українців набула додаткових сенсів і відповідальності. І моя діяльність як художника — не виняток.

Максим Паленко, книжковий графік, ілюстратор та аніматор

Я не можу не працювати як художниця — напевно, зараз це єдиний придатний для мене спосіб висловитися та спробувати донести, що наша культурна пам'ять — найцінніше, що ми маємо.

Катя Лісова, художниця, дизайнерка й мистецтвознавиця

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Ця художня робота є глибоким роздумом про неминучу відповідальність людини за її вчинки, життєвий вибір або навіть мовчазну байдужість. Крізь призму поєднання людської постаті та фрагментів зруйнованого зодчества автор розкриває ідею вразливості нашого буття та тих незворотних трансформацій, що провокує людська воля.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

В основі триптиху лежить глибока рефлексія на тему воєнної трагедії та її відбитку в людській душі. Візуальна мова композиції будується на синергії людського силуету та понівеченого урбаністичного ландшафту Маріуполя. Автор застосовує триптихічну побудову, де центральний сегмент відведено під головний образ, що стає емоційним орієнтиром усього твору.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Для ескізу триптиху використовувала Лінер micron 05. Кінцевий результат виконувався на iPad Air 11 за допомогою Apple Pencil. Програма для малювання Procreate.

7. ВИСНОВКИ

Війна дуже вплинула на людей, на когось менше, на когось більше. Тепер різниця між заходом та сходом, про яку так багато було сказано, стерлася. Для когось із нас війна це відсутність звичного ритму життя, комфорту, нічних прогулянок, цілодобових магазинів чи подорожей за кордон. Але пам'ятаймо, що для багатьох війна обернулася голодом, страхом, смертю близьких, втратою всього, починанням життя з нуля, боротьбою за виживання та втратою частини себе назавжди.

Працюючи над плакатом на тему війни та повномасштабного вторгнення, я зробила висновок: найкраще за все ці почуття передає творчість. У плакаті їх можна відобразити особливо різко, контрастно, акцентовано, яскраво та чутливо.

У процесі роботи виявила, що велику і важку тему можна розкривати маленькими символами. Наприклад: колючий дріт на шиї символізує біль, тиск і безпомічність, нестачу повітря як метафори людської свободи, волі руху і рішень; спротив і бажання кричати в безнадії. Квіти — спогади, що понівечені війною, усе найцінніше, найніжніше і найприватніше, що може зберегти людина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B0#%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B0%D0%BD,%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D1%8F%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%BC%D0%B0%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%B5%D0%B9%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%B5%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D1%8B>
2. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D0%B2%D0%94%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%86%D0%BA%D0%BE%D0%B9%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8>
3. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D0%B2%D0%A5%D0%B0%D1%80%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5>
(2014)
4. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%83%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C#%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B1%D0%BE%D0%B5%D0%B2%D1%8B%D1%85%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B9>
5. <https://freeradio.com.ua/ru/peizazh-yz-okna-moeho-doma-kotoroho-bolshe-net-khudozhnyk-yz-maryupolia-yzobrazhaet-rodnoi-horod-v-voine-foto/>
6. Та люди, які все це пережили та поділилися зі мною.

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Рис.1. Women Near a River. Utagawa Kuniyoshi. 1850

Рис.2. Невідомий художник. Диптих

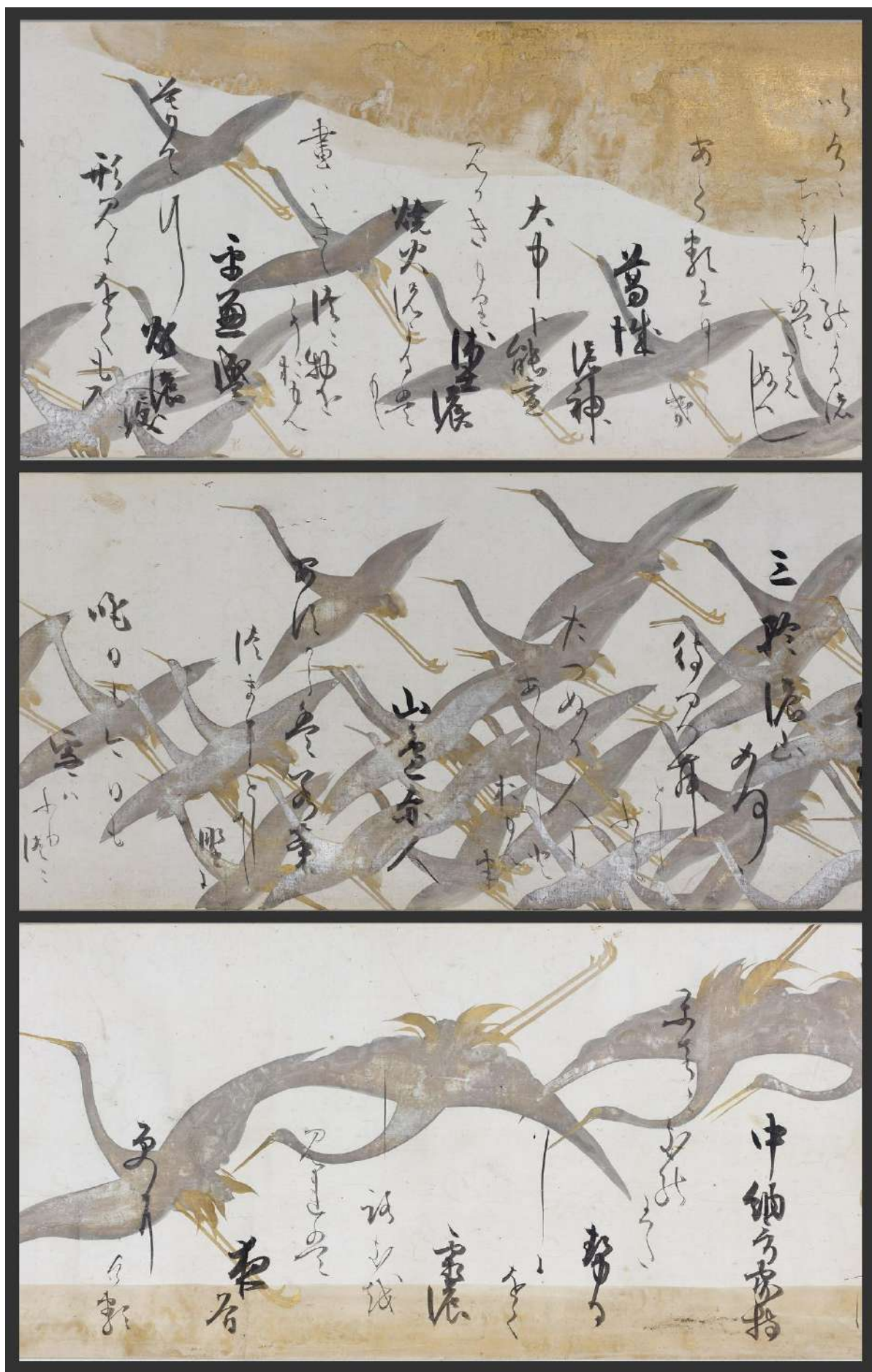

Рис. 3. Художник Таварая Сотацу, каллиграф Хонами Коэцу. 孤愁夢鶴在春空

Рис. 4. Pregowska. Poland. Триптих

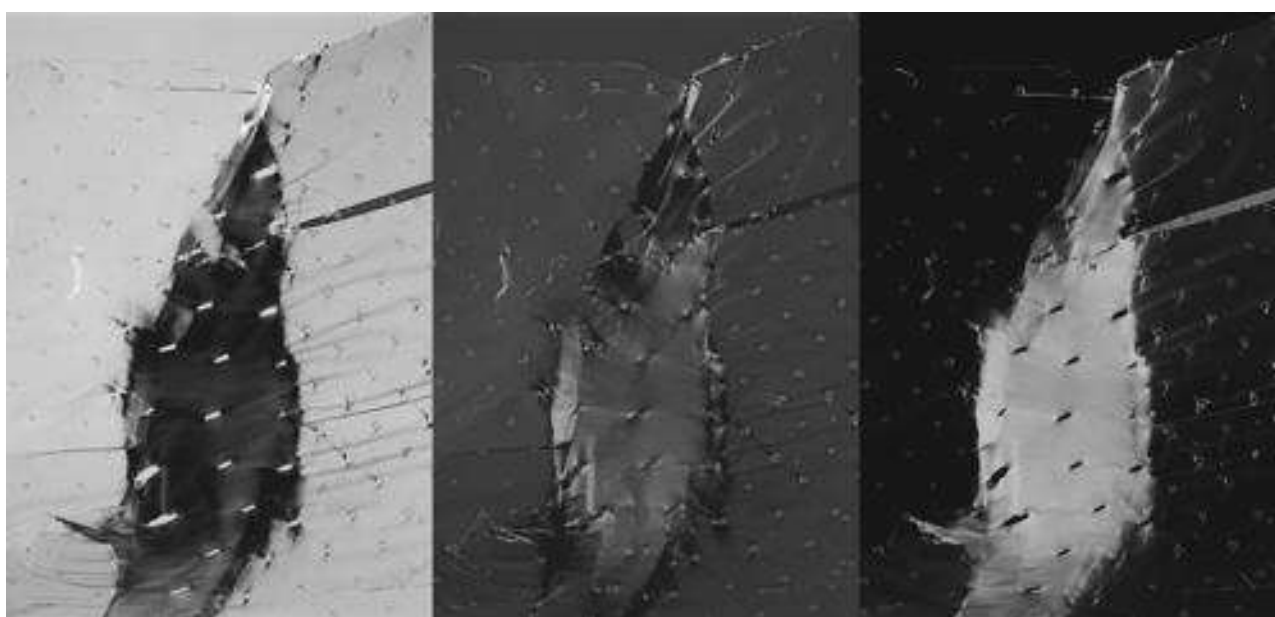

Рис. 5. Mackiewicz. Poland. Триптих

Рис. 6. Аделіна Чувікова. Поліптих, присвячений Дню української жінки. 2024

Рис. 7. Анастасія Смоліна. Триптих «Зупинити війну!». 2025

Рис. 8. Інна Басенко. Ескіз триптиху «Відповідати доведеться кожному». 2026

Рис. 9. Інна Басенко. Композиційний пошук рішення теми триптиху. 2026

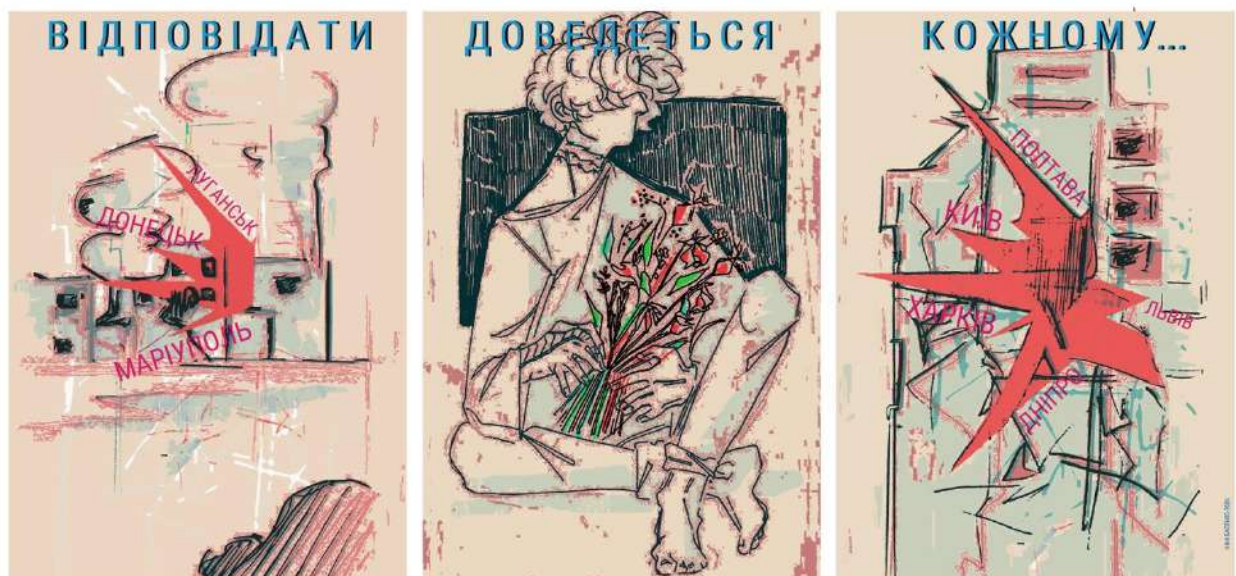

Рис. 10. Інна Басенко. Триптих «Відповідати доведеться кожному». 2026

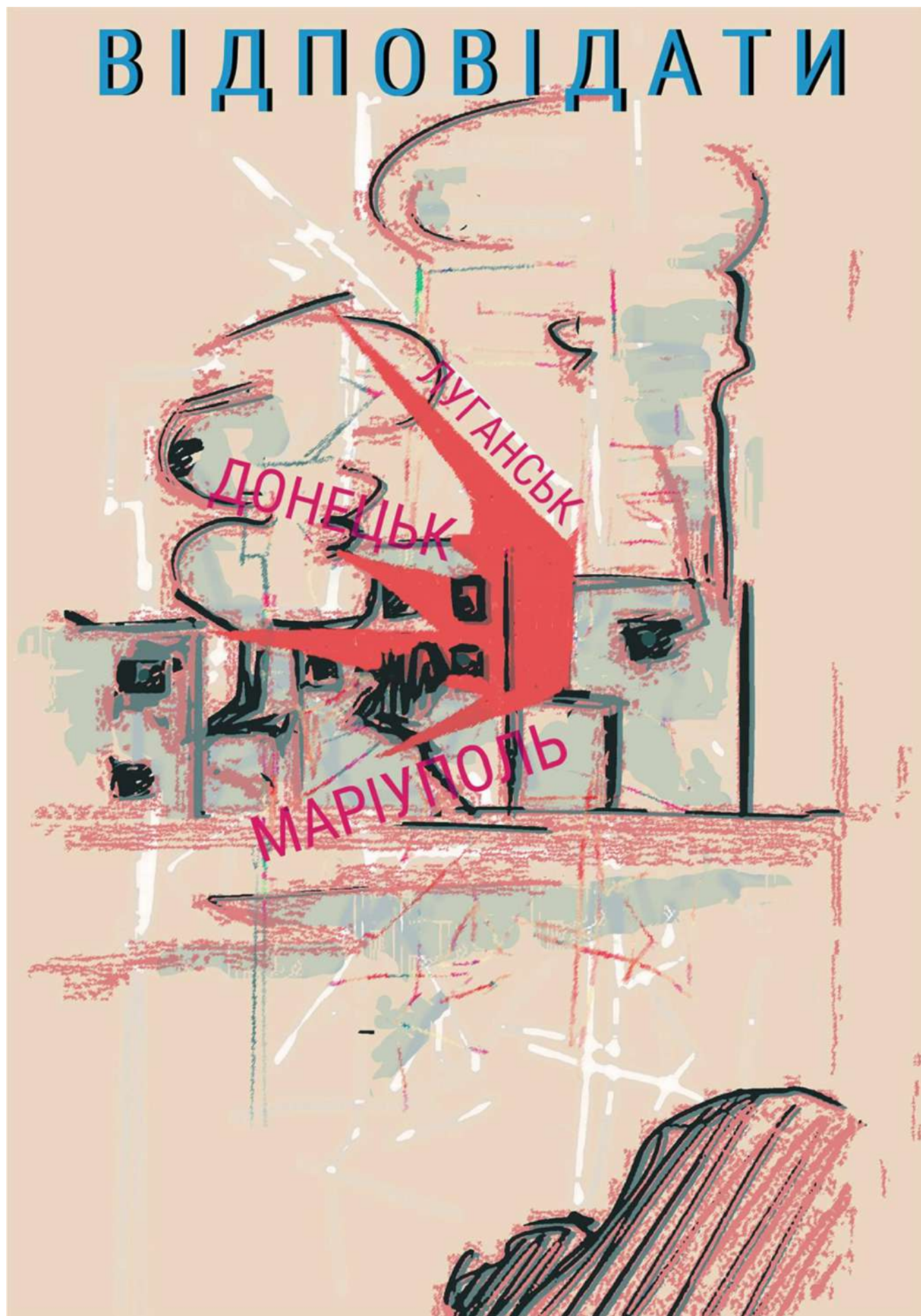

Рис. 11. Інна Басенко. Ліва частина триптиху «Відповідати доведеться кожному». 2026

Рис. 12. Інна Басенко. Центральна частина триптиху «Відповідати доведеться кожному»

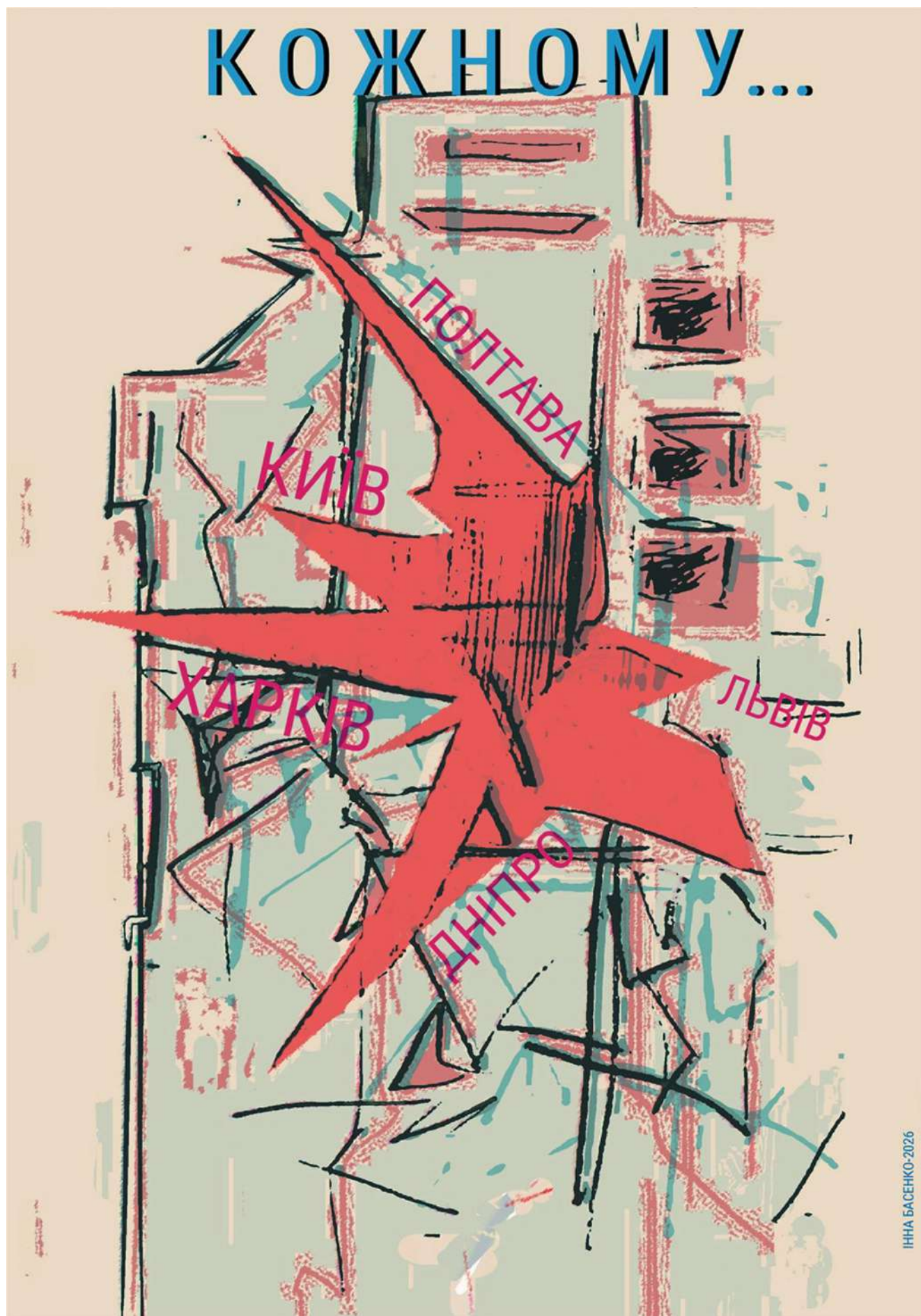

Рис. 13. Інна Басенко. Права частина триптиху «Відповідати доведеться кожному». 2026

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Комплексне оформлення книги Ілларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна
програма Графіка

Демченко М. С.

(прізвище та ініціали)

Керівник Логачова Б. В.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ОПП «Графіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки

В. Я. Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Демченко Марія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи): комплексне оформлення книги Ілларіона Павлюка
«Я бачу, вас цікавить пійма»_____

керівник проєкту (роботи) Логачова Белла Вікторівна, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “01”

__травня_____ 2026

року № 106-ОС_____

2. Строк подання студентом проєкту (роботи)_____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням): комп'ютерна графіка, Adobe Photoshop, Adobe Indesign.

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __ 11 квітня 2026 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студентка _____ Демченко М. С. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) _____ Логацова Б. В. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ	5
ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ ..	6
АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	7
РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	9
КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ	10
ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	11
ВИСНОВКИ.....	12
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	14
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ	15

ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

На сьогодні український ринок характеризується підвищеним попитом на якісну літературу з оригінальним художнім оформленням. Ілюстровані видання допомагають популяризувати літературу та зацікавлювати потенційного читача.

Для дипломного проєкту обрано роман Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма». Цей психологічний трилер із елементами містицизму та з численними посиланнями на міфологію, що відкриває багато можливостей для реалізації творчих задумів. Особиста зацікавленість твором і його напруженою та подекуди непередбачуваною атмосферою стала одним з мотивів для створення комплексного оформлення книги. Завданням було не тільки розробити макет, а й реалізувати власне бачення того, як візуальна частина може підсилити емоції від читання.

Головна мета дипломної роботи — створити цілісний дизайн з серією ілюстрацій, форзацами, обкладинкою та версткою. Такий підхід допомагає краще зрозуміти складний сюжет і глибше зануритися у настрій книги. Якісне оформлення робить літературу цікавою та бажаною для широкої аудиторії..

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Дослідження тексту психологічного трилера «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» дозволило добре зрозуміти основні сюжетні лінії роману, такі як: приїзд у Буськів Сад, втрата коханої, пошук Надійки та ін. Ілларіон Павлюк у своїй книзі підіймає складні теми смерті близької людини, горе від втрати, людська байдужість, пошук спокути та життя з почуттям провини, вони стали підґрунтям для створення авторської концепції.

На наступному етапі особливу увагу було приділено міфологічній складовій твору, яка створює атмосферу і задає «тон» книзі. Досліджено посилення автора на міфологію різних культур, пов'язану з темою загробного життя. У тексті йде мова про Туонь як аналог річки Стікс, персонажа Харитона, який виконує функцію перевізника душ та обол — монету для оплати переправи у підземне царство мертвих. Вивчення символізму потойбіччя дозволило в подальшому краще передати атмосферу тексту.

Дослідження впливу різних кольорових поєднань, насиченості та тону на стало необхідним для передачі настрою книги та створенню єдиної стилістики у оформленні. Такий підхід дозволив сформулювати вимоги до ілюстративного ряду ,такого як використання контрастних кольорів, який має підсилювати задану текстом напругу та обмеженої кольорової палітри.

Основною метою збору інформації та систематизації підготовчих матеріалів стало створення авторської концепції для оформлення книги.

АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Основним джерелом для пошуку аналогів стали Behance та Pinterest — платформи, де розміщуються окремі роботи та проекти художників. Під час роботи над дипломним завданням було досліджено великий обсяг матеріалу, для визначення вдалих композиційних рішень. Головним чинником підбору аналогів стала відповідність до теми диплому.

Проаналізовано існуюче видання роману Ілларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» від «Видавництва Старого Лева». Візуальне рішення цієї книги складається з ілюстрованої обкладинки та форзаців, в текстовому блоці ілюстрацій немає. На обкладинці зображено око Звіра — метафоричного персонажа книги, що підсилює символізм твору. На форзацах розміщені оболі — монети, які фігурують у міфах. В цьому варіанті оформлення обмежена ахроматична кольорова гамма з відсутніми акцентами, ілюстраціями у текстовому блоці чи складними композиціями. Основною концепцією цього видання є символізм, який попри прості композиційні рішення добре підкреслює атмосферу твору.

Наступним аналогом було підібрано комплексне оформлення твору “Тіні забутих предків” Михайла Коцюбинського від Оленки Загородник. Цей проєкт розміщений на платформі Behance у вигляді інтерактивної книги. Видання в першу чергу привернуло увагу своїми ілюстраціями, в яких поєднується сюжет наповнений міфологічними істотами та орнамент, який додає символізм. Оформлення цієї книги не обмежується ілюстрованими обкладинкою та форзацами, проєкт містить серію ілюстрацій, які добре взаємодіють з текстом, а також оригінальну верстку, яка допомагає виокремити важливі частини тексту і ці всі принципи працюють на основі обмеженої палітри кольорів, що розкриває атмосферу тексту.

Окрему увагу приділено аналізу ілюстрацій, знайдених на Pinterest. Підбір здійснювався з урахуванням власних стилістичних вподобань, із фокусом на роботи, близькі за візуальною мовою. Основним критерієм відбору був контраст і наявність внутрішнього конфлікту — як у композиції, так і в

кольорових рішеннях. Перевага надавалася ілюстраціям із чіткою графічною структурою, без надмірної деталізації, де образ будується через спрощені форми та виразні акценти.

У процесі дослідження робіт художників та ілюстраторів було виокремлено ряд художніх засобів які гармонійно поєднуються з жанром книги “Я бачу, вас цікавить п'ятьма” Ілларіона Павлюка та розкривають візуальних потенціал. На основі цих принципів з деякими доопрацюваннями у майбутньому і був реалізований дипломний проєкт з чіткою авторською концепцією.

РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Основою авторської концепції є візуалізація атмосфери містики і відчуття постійної напруги, яке було досягнуте за допомогою художніх прийомів. Використання образу піїтьми не як пустоти чи фону, а як окремого наповненого простору, де розгортаються події твору.

Для реалізації власного творчого задуму обрано обмежену кольорову палітру. Було визначено чотири основні кольори, а саме: чорний, насичено червоний та два відтінки темно синього. Контраст червоного є основою напруженої атмосфери, яка підсилювалась подібними відтінками синього, що взаємодіють з чорним і створюють образ піїтьми, а також формують разом протипагу червоному.

Основою стилістичного оформлення стали динамічні ілюстрації, які передають швидкий розвиток подій. При взаємодії з обраною кольоровою гамою такий хід вдало працює. Композиції побудовані та грубих силуетах відповідають власному художньому баченню.

Цифрова графіка допомогла у візуалізації авторської концепції. Завдяки можливостям професійних програм, а саме Adobe Photoshop було реалізовано задумку у повному обсязі. Саме завдяки функції шарів різного типу накладання шарів, стало можливим передати образ піїтьми. Текстурні цифрові пензлі, які імітують різні матеріали ускладнили зображення, роблячи його об'ємним.

Висновки щодо розробки авторської концепції підтверджують ефективність обраних методів. Поєднання комп'ютерної графіки, обмеженої палітри та глибокого символізму червоного кольору дозволяє створити самобутній візуальний продукт. Проект успішно трансформує літературну ідею у графічну форму, пропонуючи читачам нове прочитання твору через призму піїтьми як живого та всеохопного всесвіту. Це забезпечує художню цінність видання та його відповідність стандартам сучасного оформлення книг.

КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Для втілення творчого задуму в повному обсязі було розроблено мудборд, спираючись на який почалася робота над створенням ескізів. Пошук композиційних рішень спирався в першу чергу на сюжет твору і реалізовувався у графічному редакторі Photoshop для зручності коригування.

Під час роботи над проєктом було обрано нестандартний формат книги 200×155 мм. Він забезпечує сучасний вигляд оформлення та дозволяє гармонійно поєднати ілюстрації з текстовим блоком. Вибір цих пропорцій книги в поєднанні з твердою палітуркою зумовлений необхідністю максимально якісно вписати зображення в макет.

Взаємодія ілюстрацій різного розміру та орієнтації з текстовим блоком відбувається за допомогою композиційних прийомів. У проєкті застосовуються різні способи розміщення графіки: від ілюстрацій на весь розворот або сторінку до фрагментів-символів серед тексту. Таке поєднання візуальних та текстових елементів дозволяє краще висвітлити основні сюжетні та показати читачу необхідні деталі.

Підсумком композиційного пошуку стали ескізи, які були доопрацьовані і використані у фінальному варіанті макету, розмір формату на концепція оформлення обкладинки.

ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Комплексне оформлення книги, яке являє собою верстку, розробку обкладинки, форзаців, а також ілюстрацій було створено за допомогою цифрових редакторів. Завдяки використанню комп'ютерної графіки стало можливим швидко редагувати неточності та експериментувати з візуальною частиною книги, що значно прискорило та полегшило процес створення дипломної роботи.

Ілюстрації для книги створені від ескізу до готової роботи у графічному редакторі Adobe Photoshop. Функціонал цієї програми дозволив повною мірою реалізувати творчий задум та допоміг у створенні технічної частини ілюстрацій, яка б за допомогою традиційної графіки потребувала би більше часу та зусиль.

Графічні рішення реалізовано на основі поєднання кольорових плям та силуетів. Задіяно композиційний прийом з використанням контрформи, що допомагає у створенні складнішого зображення. Форми, використані у зображеннях є динамічними та подекуди ламаними, що передає стиль автора та підсилює атмосферу оригінального твору. За допомогою інструменту пензель у програмі Adobe Photoshop було створено імітацією використання акварельної техніки у ілюстраціях, завдяки такому принципу створюється враження поєднання цифрової графіки та традиційної.

Верстка макету була реалізована у програмі Adobe Indesign. Програма дозволила створити якісну асиметричну верстку, органічно поєднавши авторську графіку з текстовим блоком. Завдяки функціоналу програми було забезпечено цілісність макету, де кожен підпорядкований загальній концепції дипломної роботи.

ВИСНОВКИ

У підсумку роботи над дипломною роботою було розроблено макет книги з комплексним оформлення роману «Я бачу, вас цікавить п'їтьма» Ілларіона Павлюка, в основі якої — ідея п'їтьми як окремого всесвіту. Особлива увага на кожному етапі створення була приділена атмосфері і стилістиці психологічного трилера, а також авторській концепції, основною ідеєю якої є створення напруженого середовища.

На початку роботи над проєктом було проаналізовано сучасну українську книжкову графіку, а також роботи закордонних митців. Завдяки аналізу творів художників вдалося знайти вдалі творчі рішення і поєднати їх з авторською концепцією.

Створено власну візуальну мову, в основі якої кольорові плями і силуети, які ускладнені за допомогою текстур та динаміки у фігурах. Завдяки обмеженій кольоровій палітрі з акцентом на червоному вдалося передати напругу. Цей етап роботи в подальшому був реалізований у програмі Adobe Photoshop, що дало змогу відтворити градієнти і створити імітацію акварельну техніку у цифровому середовищі.

Під час роботи над композиційним пошуком образотворчих засобів на початку було розроблено мудборд та базу аналогів необхідних для реалістичного зображення у ілюстраціях. Результатом цього етапу стало створення ескізів з використанням допоміжних матеріалів.

Дипломний проєкт повною мірою був реалізований у цифровому середовищі. Цей метод допоміг реалізувати творчий задум повною мірою, поєднавши комп'ютерну графіку та імітацію традиційних технік, що допомогло створити впізнаваний стиль.

Верстка створена з акцентом на вузький асиметричний текстовий блок, що дало достатньо простору для розміщення авторських ілюстрацій. Колонцифра розміщена нестандартно, а саме на зовнішньому полі, задля створення сучасного дизайну книги.

Проект показав, що ілюстрація є не лише доповненням, а й способом інтерпретації тексту. Практична цінність цього комплексного оформлення книги полягає у створенні цілісного візуального досвіду, який створює тривожну атмосферу.

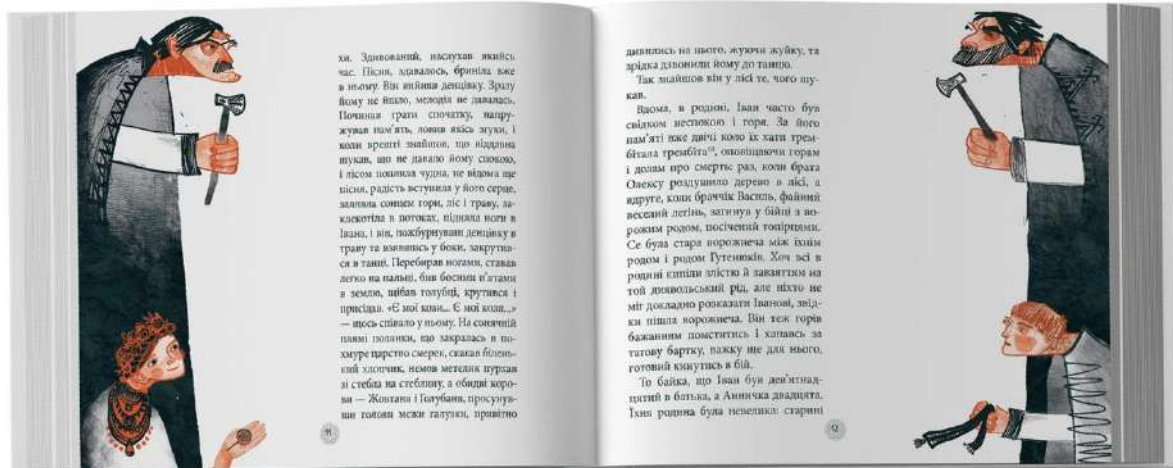
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Павлюк І. Я бачу, вас цікавить п'ятьма : роман. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020.
2. Коцюбинський М. Тіні забутих предків / ілюстрації Оленки Загородник. (Аналіз візуального рішення).
3. Іттен Й. Мистецтво кольору / пер. з нім. Сергій Святенко Видавництво: ArtHuss, 2022
4. Чихольд Я. The New Typography Видавництво: University of California Press, 2006

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

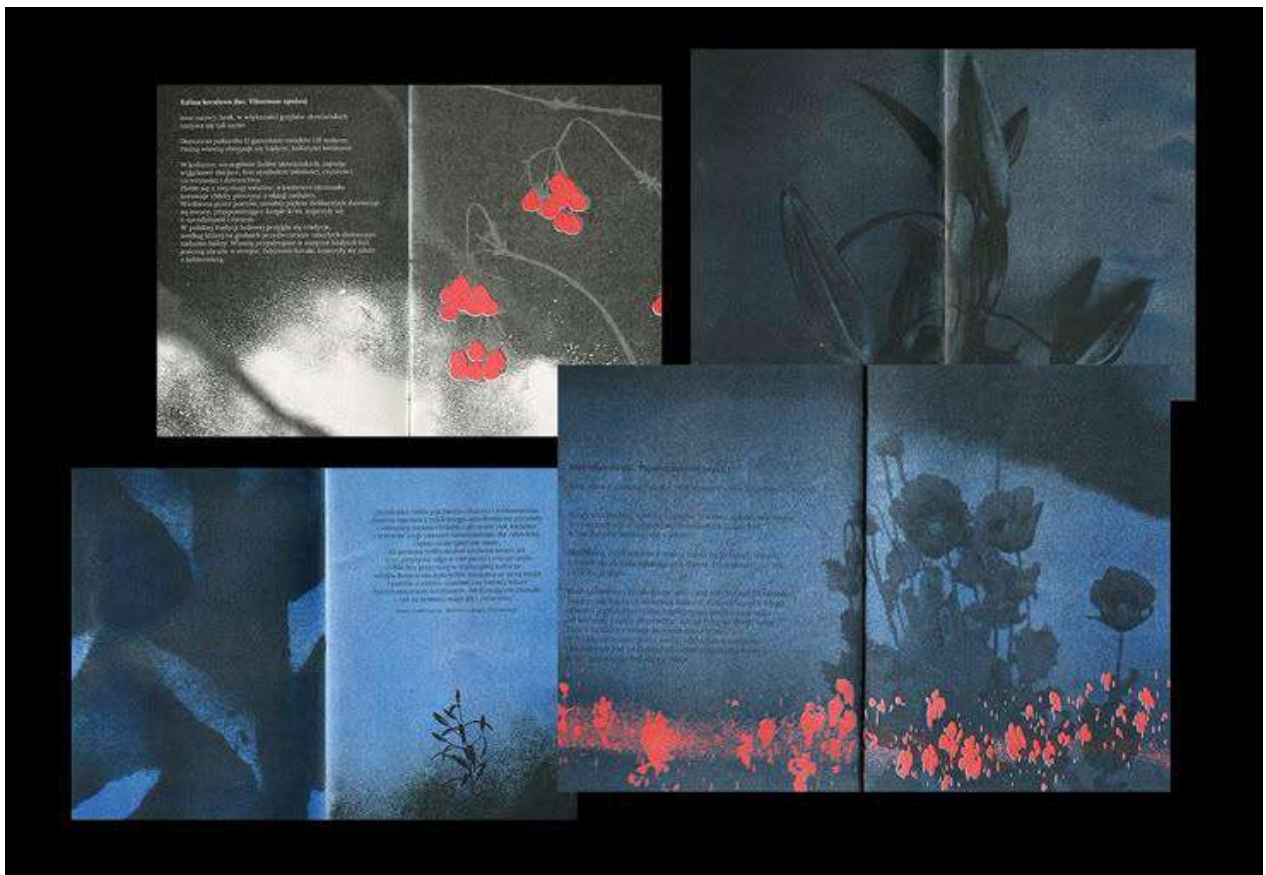
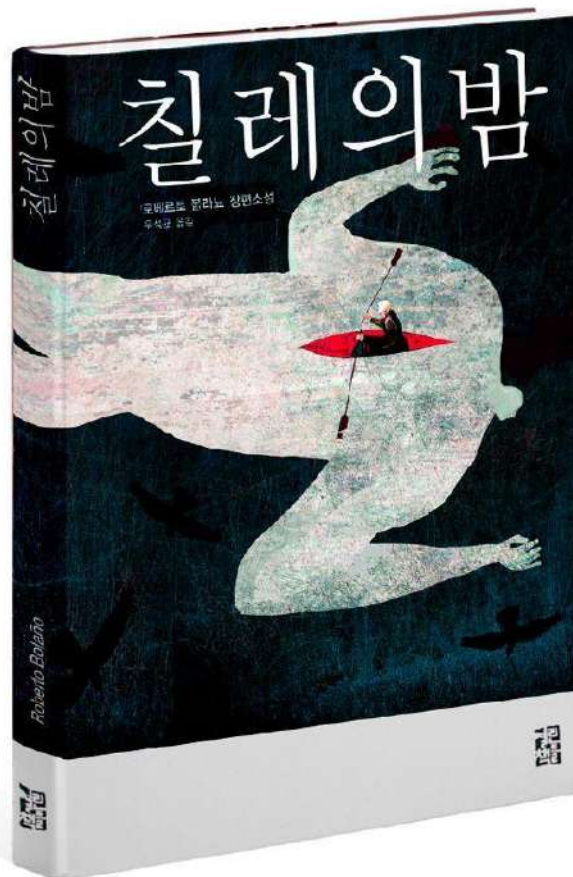

Оформлення книги «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» Ілларіона Павлюка від Видавництва Старого Лева.

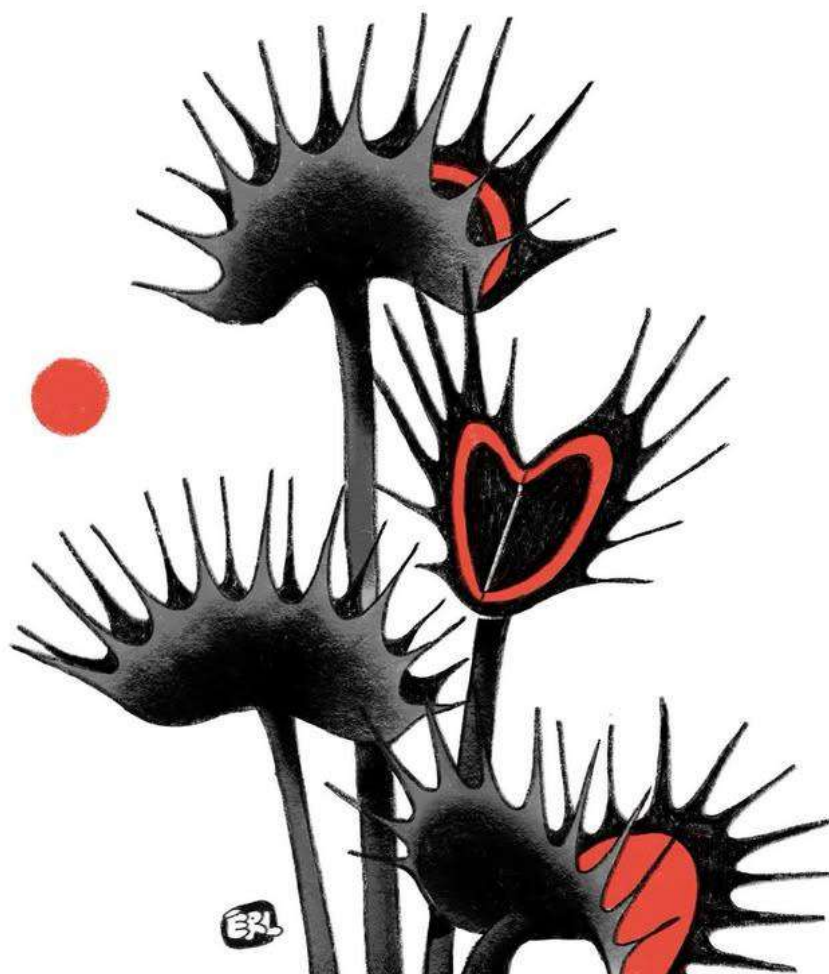
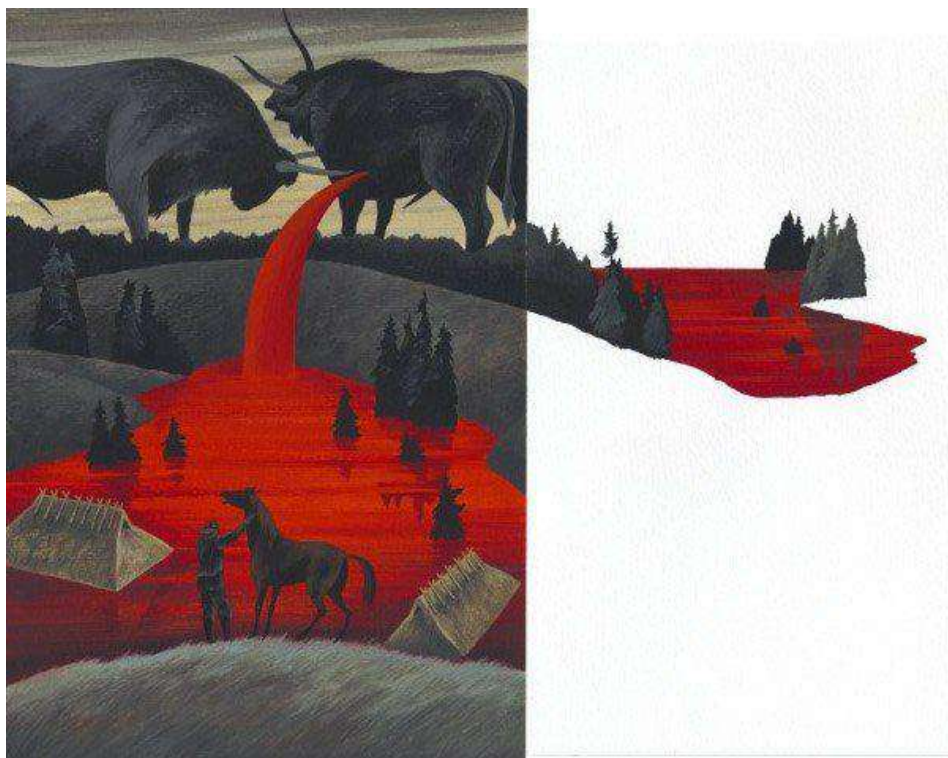

Комплексне оформлення твору «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського авторства Оленки Загородник

Приклади робіт майстрів, розміщені на
платформі Pinterest

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Авторський триптих «Фотоальбом»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна
програма Графіка

Александрова Катерина Сергіївна

(прізвище та ініціали)

Керівник: ст. викл Яхін І.І.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Александрова Катерина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Авторський триптих «Фотоальбом»

керівник проекту (роботи) доцент Яхін І.І.,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 1 ” травня 2026 року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)
акрилова фарба, олійна пастель, суха пастель, вугілля

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____**Александрова К.С.**_____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)
доцент _____

(підпис)

____**Яхін І.І.**

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

У сучасному світі, перенасиченому інформаційним шумом, стрімкими соціальними трансформаціями та віртуалізацією життя, проблема пошуку власної ідентичності набуває особливої гостроти. Знайти себе, зрозуміти свої справжні почуття, життєві цінності та цілі прагне, мабуть, кожна людина. Саме це глибоке розуміння власного внутрішнього світу дає особистості необхідну внутрішню опору та психологічну цілісність, дозволяючи протистояти зовнішнім кризам. Сучасне суспільство диктує безліч вимог і часто нав'язує людині цілу купу соціальних ролей, тому природне бажання бути собою і не залежати від чужих очікувань стає викликом навколишньому світу. У ситуації такого екзистенційного пошуку найбільш простим, але водночас найефективнішим рішенням є погляд у власне минуле.

Звернення до ретроспективи власного життя не є простою ностальгією. Спогади з дитинства здатні повернути людину до чогось абсолютно справжнього, щирого і, на жаль, майже забутого у дорослому віці. Вони звертаються до тих першоджерел свідомості, які єдині можуть дати правдиву відповідь на фундаментальне питання: хто я насправді? З точки зору психології та філософії, період дитинства є надзвичайно значущим, адже він виступає первинною основою для утворення світогляду людини та її базової самоідентифікації. Дитинство можна вважати тим міцним фундаментом усієї особистості, на якому будуються всі подальші емоційні, соціальні та творчі конструкції. Мистецька рефлексія над цим періодом дає змогу як самому автору, так і глядачеві прослідкувати і побачити безпосередній процес формування особистості, її страхів, мрій та первісних реакцій на світ.

Однак пам'ять людини має фрагментарний і мінливий характер. У пошуках себе митцю знадобиться не філософська абстракція, а конкретні, матеріальні образи, за які може зачепитися свідомість. Завдяки специфічному творчому підходу, художній інтерпретації та переосмисленню цих образів,

з'являється унікальна можливість не тільки згадати давно забуті емоції і стани, а й глибоко пережити їх по-новій, вже крізь призму дорослого досвіду. Дуже гарним і ємним прикладом такого конкретного образу, що стимулює пам'ять, виступає фотографія.

В епоху тотальної діджиталізації, коли зображення втратили свою матеріальність і перетворилися на цифрові пікселі, старий фотоальбом набуває статусу сакрального об'єкта. У контексті мистецького дослідження друкована фотографія працює як своєрідна капсула часу, що надійно тримає в собі миттєвість спогаду, законсервовану у папері та хімічних реактивах. Просте документальне зображення у сімейному фотоальбомі здатне не тільки зафіксувати конкретний історичний момент, а ще й зберегти складні емоції, дрібні деталі побуту, тактильні відчуття та асоціації, які є критично важливими для конкретної людини. Працюючи з цим матеріалом, людина встановлює невидимий емоційний зв'язок між собою в минулому і собою в теперішньому часі, поступово усвідомлюючи себе як безперервну, цілісну особистість.

З точки зору образотворчого мистецтва, актуальність даного проєкту полягає у синтезі документального та художнього. Художник-графік не просто копіює стару світлинку. Він використовує багатий арсенал графічних засобів, щоб передати саму природу людської пам'яті, її розмитість на краях, акцентування уваги на окремих, часом нелогічних деталях, її нашарування та трансформацію. Графіка, як вид мистецтва, ідеально підходить для розкриття цієї теми, адже процес створення графічного аркуша метафорично повторює процес відбитку події у нашій підсвідомості.

Тема пошуку себе через призму дитячих спогадів глибоко резонує з унікальним, але водночас універсальним людським досвідом, що робить її надзвичайно близькою та зрозумілою для широкої публіки. Коли глядач взаємодіє з таким мистецьким твором, він мимовільно повертається до своїх власних особистих спогадів і стикається з власними внутрішніми питаннями

ідентичності. Твір мистецтва стає тригером, що запускає механізми людської емпатії. Це створює потужний простір для інтерактивного діалогу між глядачем і автором, де особиста, інтимна історія набуває значно ширшого, загальнолюдського розкриття. У цьому діалозі стираються межі індивідуального, і особисте стає спільним, утворюючи колективну пам'ять покоління.

Нарешті, надзвичайно значущим у процесі такого самопізнання є безпосередньо сам творчий процес. Перетворюючи власні спогади на об'єкт мистецтва, людина структурує їх, надає їм завершену пластичну форму і новий естетичний сенс. Тому ставиться складне завдання — знайти ідеальну рівновагу, де вона філігранно балансує між документальністю фотографічного першоджерела і глибоким, суб'єктивним відображенням власних емоцій і спогадів.

Таким чином, актуальність дипломної роботи «Фотоальбом» визначається не лише її високим особистісним психотерапевтичним потенціалом, але й соціальною та мистецькою значущістю. Проєкт пропонує сучасний погляд на класичні проблеми пам'яті, часу та ідентичності мовою сучасної графіки, роблячи вагомий внесок у дослідження механізмів візуалізації людського досвіду.

2.ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ

МАТЕРІАЛІВ

Будь-який успішний мистецький проєкт починається з ґрунтовної та методично вивіреної підготовки. Етап збору інформації та систематизації підготовчих матеріалів відіграє ключову роль у формуванні візуальної мови майбутнього твору. У контексті графічного мистецтва цей етап є своєрідним мостом між нематеріальним задумом та його фізичним втіленням на площині аркуша. Саме на цій стадії первинна, часто інтуїтивна ідея обростає конкретними пластичними деталями, стає більш виразною, аргументованою та художньо переконливою.

Першим кроком у цьому масштабному емпіричному процесі став цілеспрямований пошук візуальних референсів та глибокий аналіз аналогів. Оскільки базовим мотивом роботи є родинний фотоальбом, першоджерелом для дослідження слугували автентичні світлини минулих років. Досліджувався не лише їхній сюжет, а й фізичні характеристики як об'єктів матеріальної культури: специфіка тональних переходів, фактура старого паперу, потертості, злами та хімічні зміни кольору. Всі ці артефакти часу самі по собі розглядалися як виразні графічні елементи.

Паралельно відбувалося дослідження творчості інших авторів, які працювали зі схожою проблематикою пам'яті, часу та самоідентифікації. Такий компаративний аналіз допомагає визначити актуальні мистецькі тенденції, уникнути прямого копіювання чи банальних рішень та, зрештою, знайти власне унікальне пластичне рішення. Створення численних нарисів, пошукових клаузур та ескізних замальовок дозволило на практиці зафіксувати найцікавіші композиційні, кольорові та стилістичні знахідки. Кожен знайдений елемент, кожна знайдена лінія чи фактурна пляма слугувала своєрідною цеглиною для побудови міцної архітектури загальної візуальної концепції проєкту.

Окрім практичної візуальної складової, надзвичайно значна увага приділялася вивченню фундаментальної теоретичної бази. Робота з пам'яттю вимагає розуміння психологічних механізмів сприйняття. Завдяки такому комплексному, міждисциплінарному підходу художній твір наповнюється глибоким інтелектуальним змістом, уникає поверхневої декоративності, а його ідейний посил стає багатоплановим та зрозумілим для глядача. Окрім того, теоретичне підґрунтя допомогло чітко та обґрунтовано аргументувати вибір конкретних художніх засобів, форматів та матеріалів для фінальної реалізації диплому.

Завершальним, акумулюючим кроком цієї стадії стала безпосередня систематизація та критичний відбір усього зібраного матеріалу. Дослідження спогадів часто генерує надлишкову кількість асоціацій, тому хаотичний набір зображень, візуальних цитат, текстів та власних думок необхідно було суворо впорядкувати та структурувати. Усі підготовчі напрацювання були ретельно проаналізовані та розділені за тематичними, формально-композиційними і тональними блоками. Це дозволило відкинути другорядне і виявити ключові домінанти, що значно полегшило подальшу практичну роботу. Саме така чітка, майже наукова організація творчого процесу дозволяє плавно, без втрати внутрішньої динаміки та емоційної напруги, перейти від пошукових ескізів до створення фінального художнього продукту. Такий підхід забезпечив головне — можливість зберегти концептуальну та стилістичну єдність твору на всіх етапах його втілення.

Окремим, надзвичайно важливим вектором на етапі збору інформації стала кураторська та аналітична робота з безпосереднім візуальним першоджерелом, а саме родинним архівом. Адже далеко не кожна світлина здатна стати основою для глибокого графічного твору. Відбір матеріалу відбувався за двома ключовими критеріями: емоційною значущістю кадру та його композиційним потенціалом. Було опрацьовано значний масив сімейних альбомів, з яких виокремлювалися ті світлини, що містили візуальний гачок, ту

несподівану деталь, що резонує з пам'яттю і викликає найсильніший емоційний відгук. Цей процес вимагав певної психологічної дистанції, щоб особистий сентимент не завадив об'єктивній художній оцінці пластичних якостей матеріалу.

Наступним кроком стала трансформація зібраного фотографічного матеріалу у специфічну графічну мову. Зібрані референси потребували ретельної технологічної та візуальної адаптації. Фотографія, як медіум, оперує світлотінню та плавними напівтонами, тоді як графіка вимагає перекладу цього об'єму на мову лінії, штриха, контрастної плями та фактури. Тому збір інформації супроводжувався інтенсивними практичними пошуками: вивченням властивостей різних графічних матеріалів та експериментами з поверхнями. Створення нарисів та ескізних замальовок дозволило зафіксувати найцікавіші композиційні, кольорові та стилістичні знахідки. Кожна така замальовка стала своєрідним лабораторним інструментом для перевірки того, як фотографічний образ реагує на графічне втручання та ступінь абстрагування.

Сама процедура систематизації зібраного матеріалу, яка стала завершальним кроком цієї стадії, також має багаторівневу структуру. Хаотичний масив візуальної та текстової інформації потребував жорсткої організації. Усі підготовчі напрацювання були розділені за тематичними блоками. Проте цей розподіл базувався не на прямій хронології подій, що перетворило б проєкт на звичайну ілюстрацію, а на логіці розвитку самої людської пам'яті: від чітких, сфокусованих спалахів-образів до розмитих, фрагментованих силуетів на межі забуття.

Для систематизації була створена комплексна візуальна матриця, яка об'єднала відібрані фотографії, графічні ескізи, зразки розроблених фактур та ключові тези з теоретичних праць. Така архітектура підготовчого матеріалу значно полегшила подальшу практичну роботу, адже це дозволяє побачити майбутній проєкт цілісно, оцінити загальний тональний баланс, композиційний

ритм та концептуальну щільність серії ще до початку виконання оригіналів. Завдяки цій ретельній каталогізації, процес прийняття художніх рішень став свідомим та аргументованим.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Будь-яке глибоке мистецьке дослідження спирається на досвід попередників, які працювали у суміжних концептуальних чи формально-пластичних координатах. Звернення до світового мистецького контексту дозволяє не лише уникнути вторинності, але й знайти власне, унікальне місце у безперервному культурному діалозі. Оскільки основою дипломної роботи «Фотоальбом» є взаємодія документального та суб'єктивного, для аналізу були обрані творчі методи митців, які концептуалізували проблеми пам'яті, часу та трансформації фотографічного образу.

Фундаментальним орієнтиром у питанні переведення фотографічного зображення у площину образотворчого мистецтва є творчість видатного німецького художника Герхарда Ріхтера (Gerhard Richter). Його концепція так званих фото-картин базується на використанні аматорських, родинних або газетних світлин як першоджерела для створення масштабних полотен. Проте головним інструментом Ріхтера є не сліпе копіювання, а свідомо деструкція різкості, прийом візуального розмиття. У контексті даного дипломного проєкту метод Ріхтера розглядається як ідеальна візуальна метафора роботи людської пам'яті. З часом дитячі спогади втрачають свою документальну різкість, контури подій стають примарними, залишається лише загальний емоційний абрис. Графічна адаптація цього методу у власній роботі передбачає використання м'яких матеріалів та прийомів розтирання, що дозволить створити ілюзію сфумато пам'яті, ефекту дистанції між минулим і теперішнім, де деталі свідомо нівелюються заради передачі загального стану ностальгії.

Інший, не менш важливий вектор дослідження, фокусується на самій природі фотоальбому як артефакту. Тут концептуальним базисом слугує творчість французького митця Крістіана Болтанскі (Christian Boltanski). У своїх інсталяціях Болтанскі використовує знайдені портрети невідомих людей, шкільні фотографії та родинні архіви, перетворюючи їх на монументальні

меморіали звичайному людському життю. Аналізуючи його підхід, можна зробити висновок про амбівалентну природу фотографії: з одного боку, вона фіксує конкретну людину в конкретний час, з іншого боку у мистецькому контексті вона втрачає свою приватність, перетворюючись на універсальний символ людського існування. Для даного дипломного проєкту досвід Болтанські цінний розумінням того, що навіть найбанальніша сімейна фотографія має колосальний екзистенційний потенціал. Художник вчить ставитися до зображення як до документа-свідчення, що дозволяє підняти особисту, інтимну історію авторки до рівня загальнолюдського наративу, зрозумілого кожному глядачеві.

У площині суто графічних технологій та їхнього зв'язку з психологією беззаперечним авторитетом є південноафриканський митець Вільям Кентрідж (William Kentridge). Його унікальна авторська техніка роботи з пресованим вугіллям та гумкою базується на естетиці палімпсесту. Кентрідж малює, стирає і знову малює поверх стертого. У результаті на аркуші завжди залишаються брудні, напівпрозорі сліди від попередніх етапів роботи. З точки зору концепції дипломної роботи, така графічна процесуальність є найбільш точним відтворенням механіки людської підсвідомості. Наш досвід і наші нові спогади постійно нашаровуються на дитячі враження, частково перекриваючи їх, але первинні сліди дитинства ніколи не зникають безслідно. Використання прийомів навмисного стирання, залишення робочих ліній та графічного бруду у власній роботі є свідомим кроком, натхненним Кентріджем, що має на меті показати пам'ять як живий, безперервний процес переписування власної історії.

Нарешті, питання емоційної виразності та відмови від фотографічного мімезису розглядалося крізь призму творчості Марлен Дюма (Marlene Dumas). Художниця часто використовує поляроїдні знімки власних дітей або вирізки з преси як відправну точку для створення своїх робіт тушшю та аквареллю. Її метод полягає у радикальній емоційній деконструкції фотографії. Дюма сміливо деформує пропорції та використовує неконтрольовані розтікання

рідких матеріалів, щоб витягнути з плоского знімка приховану психологічну напругу. Аналіз її творчості допоміг усвідомити, що головним завданням художника-графіка при роботі з фотографією є не досягнення зовнішньої подібності, а пошук емоційної правди. Впровадження в дипломний проєкт елементів випадковості, вільних плям туші та експресивного штриха, що розриває статичність фотографічної композиції, інспіровано саме підходом Марлен Дюма. Це дозволяє перевести зображення з категорії сухої констатації факту у площину гострого чуттєвого переживання.

Проведений аналіз аналогів та творчих джерел доводить, що тема синтезу фотографії, графіки та пам'яті має глибоке коріння у сучасному візуальному мистецтві. Дослідження методів Герхарда Ріхтера (концептуальне розмиття), Крістіана Болтанскі (робота з архівом як сакральним об'єктом), Вільяма Кентріджа (графічний палімпсест) та Марлен Дюма (емоційна деконструкція плями) сформувало потужну теоретичну та практичну базу для виконання кваліфікаційної роботи.

Ці різні, але концептуально споріднені підходи дозволили авторці проєкту виробити власну унікальну графічну мову. У межах дипломної серії фотографія виступає лише первинним імпульсом, який, проходячи через призму графічного переосмислення, розмиття, нашарування, стирання та експресивну стилізацію, трансформується у складний, багат шаровий твір мистецтва. Саме такий синтезований підхід дозволяє максимально повно розкрити головну ідею проєкту, показати крихкість, мінливість та водночас фундаментальну значущість дитячих спогадів у процесі самоідентифікації особистості.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Подальший інтенсивний розвиток авторської концепції вимагає детальнішого аналізу просторової організації майбутнього твору. Фотоальбом у нашій кваліфікаційній роботі остаточно втрачає свої суто утилітарні та побутові межі. Він перетворюється на безмежний внутрішній ландшафт людської психіки. Кожен аркуш нашого графічного триптиха відтворює не просто окрему ізольовану фотографію. Він формує саме середовище пам'яті. Це середовище є принципово нестабільним, надзвичайно плинним та ілюзорним за своєю природою. Глядач ніби потрапляє безпосередньо всередину складного процесу пригадування.

Обрана форма триптиха як класична монументальна структура диктує свою особливу внутрішню драматургію. Розглянемо концептуальну логіку цієї складної побудови більш прискіпливо. Перша ліва частина композиції незмінно слугує візуальним та емоційним вступом до наративу. Вона фіксує таку тендітну мить як саме зародження спогаду з суцільного небуття. Тут концептуально переважають недовомлені силуети, максимально розмиті контури та великі дихаючі масиви вільного паперового простору. Центральна частина виступає абсолютною художньою та змістовною кульмінацією всього твору. Саме в центрі концентрується найвища графічна деталізація та максимальна психологічна напруга. Це своєрідна коротка мить кристальної ясності образу перед тим як він знову підкориться законам часу і почне розчинятися. Третя права частина твору символізує неминуче згасання або остаточну трансформацію пережитого спогаду. Вона плавно повертає глядача до стану рівноваги та логічно завершує цикл важкого внутрішнього діалогу.

Величезне концептуальне та естетичне значення у розкритті теми має специфічна фактура графічної поверхні. Нашою метою є створення нового самостійного мистецького артефакту, а не сліпе копіювання старого знімка. Безпосередня фізична взаємодія графічного матеріалу з поверхнею паперу стає

прямою метафорою незворотного впливу часу на тендітне людське життя. Застосування складних авторських технік розтирання, багаторазового тонального змивання чи навіть навмисного механічного пошкодження фактури паперу яскраво відображає деструктивну природу процесу забування. Водночас дбайливе збереження гострих та гранично чітких штрихів у ключових точках кожної композиції підкреслює вражаючу живучість найважливіших емоційних якорів нашого раннього дитинства.

Тональна драматургія дипломної роботи також потребує ще глибшого теоретичного обґрунтування. Вибір стриманої монохромної гами з окремими делікатними акцентами є не лише вдалим стилістичним рішенням для графіки. Це насамперед глибоко усвідомлений філософський крок митця. Монохромне вирішення миттєво переводить зображення з категорії звичайної документальної реальності у складнішу категорію суб'єктивної ментальної проєкції. Повна відсутність яскравого відкритого кольору примушує глядача максимально зосередитися на виразності форми, багатстві світлотіні та прихованому внутрішньому ритмі всієї композиції. Леда помітні тональні зрушення, дуже тонкі вальєри та плавні переходи від глибокого оксамитового чорного до прозорого сріблясто-сірого формують справжнє живе дихання твору. Світло у цій графічній серії виступає зовсім не фізичним освітленням об'єктів. Воно стає символом духовного прозріння та раптового усвідомлення власної втраченої ідентичності.

Фінальним потужним акордом нашої авторської концепції є свідоме програмування глибокої взаємодії твору з широкою аудиторією. Сучасний мистецький проєкт категорично не повинен залишатися герметичною та замкненою виключно у собі системою. Завдяки певній візуальній недовомовленості та відкритості графічних кодів наш триптих перетворюється на інтерактивне психологічне дзеркало для кожного глядача. Будь-який глядач під час уважного розглядання цих абстрагованих дитячих образів неминуче проєктує на них свій власний унікальний життєвий досвід. Завдяки цьому

тонкому механізму відбувається важливе зміщення фокусу. Таким чином ця кваліфікаційна робота повною мірою виконує своє головне мистецьке надзавдання. Вона делікатно спонукає сучасне суспільство до глибокої рефлексії, відвертого самоаналізу та успішного пошуку власних втрачених внутрішніх орієнтирів.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Етап композиційного пошуку є фундаментальною стадією переходу від теоретичного осмислення теми до її безпосереднього матеріального втілення. Цей складний процес вимагає від митця не лише високої технічної майстерності, але й надзвичайно глибокого аналітичного підходу до вибору оптимальних образотворчих засобів. Головним завданням на цьому етапі став пошук ідеального пластичного еквівалента для передачі багатшарових психологічних станів людської пам'яті. Робота над ескізами перетворилася на справжню експериментальну мистецьку лабораторію. Кожен новий аркуш ставав майданчиком для сміливих візуальних розвідок. Ми послідовно відкидаємо надто прямолінійні та суто ілюстративні рішення, шукаючи значно витонченішу метафоричну графічну мову.

Початковим кроком практичної роботи стало створення масштабної серії швидких формотворчих нарисів. Ці невеликі за форматом замальовки мали на меті чітко визначити загальний ритм майбутнього триптиха та організувати розподіл основних тональних мас. Дуже важливо було віднайти правильний баланс між статикою старого застиглого фотознімка та внутрішньою динамікою живого людського спогаду. У процесі інтенсивного ескізування швидко з'ясувалося, що надмірна центричність композиції робить роботу занадто монументальною та візуально важкою.

Величезна увага приділялася прискіпливому пошуку виразних графічних фактур. Звичайний гладкий академічний штрих виявився недостатньо потужним інструментом для повноцінного розкриття філософії невпинного плину часу. Відповідно виникла гостра необхідність суттєво розширити арсенал технічних прийомів. Ми почали активно тестувати поєднання

різноманітних графічних матеріалів на різних типах паперової основи. Використання пресованого вугілля у комбінації з олійною пастеллю і акрилом дало надзвичайно цікавий візуальний результат. Ці плями віртуозно імітували розфокусований фон старої пошкодженої світлини. Знайдений контраст графічних матеріалів ідеально відповідав концептуальному завданню відобразити вибірковість нашої свідомості.

Окремим вагомим етапом композиційного пошуку стала розробка кожного окремого аркуша нашого триптиха. Зображені об'єкти категорично не повинні були існувати відокремлено від формату паперу. Вони мали органічно вирости з нього або ж повільно розчинятися у його безмежному просторі. Для досягнення цього специфічного ефекту була свідомо відмова від чітких обмежувальних рамок по краях композиції. Деякі ключові елементи малюнка філігранно прописувалися до найдрібніших подробиць, після чого нещадно та частково знищувалися жорсткою гумкою або перекривалися щільною тональною заливкою. Цей деструктивний на перший погляд метод став провідним художнім прийомом усього проєкту, фізично втіливши ідею безповоротної втрати минулого.

Масштаб та пропорційні співвідношення всередині композиції також стали предметом тривалих візуальних розвідок. Ми свідомо сухого натуралістичного трактування фігур, адже людський спогад завжди дещо гіперболізує або зменшує значущість певних об'єктів. В ескізах постійно відбувалася трансформація масштабів. Другорядні деталі перетворювалися на ледь помітні абстрактні візуальні натяки. Гра з розмірами створила особливий містичний простір, характерний саме для сновидінь та глибоких підсвідомих процесів самопізнання.

Остаточне узгодження всіх трьох частин композиції вимагало надзвичайно тонкого художнього чуття та професійної інтуїції митця. Триптих повинен був зазвучати як єдиний потужний гармонійний акорд. Для цього були об'єднані всі аркуші наскрізними діагональними лініями напруги та спільним джерелом ілюзорного світла. Це світло не має жодного конкретного фізичного пояснення у просторі картини. Воно ніби випромінюється самими фігурами, символізуючи внутрішнє сяйво збереженої пам'яті. Знайдене композиційне рішення виявилось напрочуд цілісним та беззаперечно переконливим.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Вибір технологічних та графічних засобів є визначальним етапом у процесі матеріалізації будь якого художнього задуму. У контексті створення дипломного проєкту матеріали виступають не просто пасивними інструментами для фіксації зображення. Вони стають повноцінними співавторами твору. Фізичні властивості фарби, фактура основи та специфіка нанесення пігменту несуть у собі потужний семантичний код. Цей код безпосередньо впливає на підсвідомість глядача. Для максимально точного відтворення концепції людської пам'яті та дитячих спогадів було свідомо обрано складну комбіновану техніку. Основою проєкту стала трафаретна техніка у поєднанні з акриловою фарбою та експресивним втручанням олійної пастелі.

Трафаретна техніка має глибоке концептуальне обґрунтування у межах нашої теми. Сам процес створення трафарету передбачає фізичне вирізання певних фрагментів матеріалу. Це діяння слугує чудовою метафорою вибіркості людської свідомості. Ми часто фіксуємо лише яскраві силуети подій, залишаючи величезні порожнечі на місці менш значущих деталей. Крім того, трафарет дозволяє досягти специфічної жорсткості контурів. Ця графічна різкість у поєднанні з багатошаровим нанесенням створює ефект застиглого часу. Відбиток через матрицю ніколи не буває абсолютно ідеальним. Фарба неминуче затікає під краї, утворюючи випадкові патьоки та нерівності. Саме ці технічні похибки додають роботі відчуття справжньої життєвої вібрації та дозволяють візуально зістарити зображення.

Формування просторового середовища кожної композиції здійснювалося за допомогою акрилових фарб. Акрил володіє унікальними технологічними характеристиками. Він швидко висихає та утворює надзвичайно міцну еластичну плівку. Акриловий фон у нашому триптиху виконує роль того самого туманного простору підсвідомості. Глухі матові площини акрилу створюють відчуття нескінченної глибини, з якої поступово виринають конкретні образи.

Якщо трафарет та акрил формують базову архітектоніку спогаду, то олійна пастель відповідає за його емоційну пульсацію. Олійна пастель є надзвичайно чутливим та тактильним матеріалом. Вона дозволяє наносити пастозні та густі штрихи прямо поверх висохлого акрилового шару. М'яка жирна текстура пастелі вступає у потужний фізичний контраст із сухою матовою поверхнею фону. Цей матеріал активно використовувався для виділення головних смислових акцентів. Пастельні лінії лягають поверх відбитків, руйнуючи їхню механічну ідеальність. У деяких місцях пастель агресивно втиралася у папір пальцями, створюючи ефект розфокусування та навмисного змазування форми. Такий синтез жорсткого краю та м'якого пастельного розтирання філігранно передає двоїсту природу наших спогадів. Вони можуть бути одночасно дуже чіткими та абсолютно примарними.

Окремої ґрунтовної уваги заслуговує обмежена колористична палітра дипломного проєкту. Робота побудована на взаємодії лише трьох домінантних кольорів: помаранчевого, чорного та білого. Такий суворий аскетизм дозволяє уникнути зайвої декоративності та максимально сконцентрувати увагу глядача на головному повідомленні. Помаранчевий колір відіграє у цій тріаді роль головного емоційного тригера. У психології сприйняття цей колір символізує життєву енергію, внутрішнє тепло та безпеку. У контексті нашої теми він виступає метафорою самого дитинства. Яскраві помаранчеві плями працюють як спалахи чистої радісної емоції серед монохромного простору минулого. Це ті самі світлі моменти, які зігрівають нас у дорослому віці.

Чорний колір виконує функцію просторового та психологічного каркаса. Він несе у собі семантику невідомості, глибокої таємниці та неминучого плину часу. Саме чорні площини формують основу візуального наративу. Чорний створює необхідний контраст, завдяки якому помаранчевий колір починає буквально світитися зсередини. Використання різних відтінків чорного, від теплого вугільного до холодного сажистого, дозволило уникнути глухої площинності. Глибокі чорні тіні у роботі уособлюють ті фрагменти пам'яті, які назавжди втрачені або приховані захисними механізмами нашої психіки. Це своєрідний візуальний аналог абсолютної тиші.

Білий колір у даному триптиху виступає рівноправним активним учасником композиції. Це не просто порожній колір паперу, а самостійна фізична та змістовна величина. Білий символізує порожнечу забуття, своєрідну

амнезію, яка поступово поглинає колишній досвід. Акрилові білила використовувалися для перекриття певних фрагментів зображення, створюючи ефект вицвітання старого фотопаперу під прямими променями сонця. Зіткнення білого та чорного відсилає нас до класичної естетики архівної фотографії. Це безпомилково налаштовує глядача на ретроспективний лад та глибокі роздуми.

Підсумовуючи розділ, необхідно підкреслити високу ефективність обраного технологічного алгоритму. Специфічний синтез трафаретного друку, акрилових заливок та пастельних втручань дозволив створити унікальну авторську мову. Тріада помаранчевого, чорного та білого кольорів забезпечила твору неймовірну психологічну напругу та монументальну виразність. Вибрані матеріали не лише успішно впоралися з поставленими суто формальними завданнями. Вони концептуально посилили головну філософську ідею кваліфікаційної роботи. Поєднання жорсткої матриці та живого експресивного штриха блискуче матеріалізувались на площині сам процес безперервної боротьби людської пам'яті з руйнівною силою часу.

7. ВИСНОВКИ

Створення кваліфікаційної роботи стало масштабним етапом глибокого мистецького та психологічного дослідження. Головним завданням цього проєкту було вивчення складних механізмів людської пам'яті та неперервних процесів формування особистості. Звернення до теми дитячих спогадів дозволило підняти надзвичайно важливі питання екзистенційної самоідентифікації людини у сучасному інформаційному світі. Проведена ґрунтовна теоретична та практична робота повністю підтвердила актуальність обраної проблематики. Мистецький аналіз власного минулого виявився потужним інструментом для розуміння сьогодення та побудови внутрішніх опор. Творчий процес успішно трансформувалася інтимний емоційний досвід авторки у зрозуміле універсальне візуальне послання.

Втілення метафори старого родинного фотоальбому допомогло розкрити подвійну природу наших спогадів. У контексті проєкту альбом перестав бути просто утилітарним архівом побутових зображень і перетворився на символічний простір поза межами фізичного часу. Мистецьке дослідження наочно довело неймовірну пластичність та мінливість збережених підсвідомістю візуальних образів. Авторці вдалося дуже переконливо показати природну вибірковість дитячої пам'яті. Вона фіксує лише найсильніші емоційні спалахи, залишаючи навколо них тотальну порожнечу забуття. Саме ця філософська недовомовленість стала головним концептуальним стрижнем усієї графічної серії. Вона органічно запрошує кожного глядача до активного діалогу та безпосередньо спонукає до власних глибоких рефлексій.

Вибір монументальної форми триптиха став максимально вдалим та виправданим композиційним рішенням. Трикомпонентна просторова розгортка дозволила подолати статичність одного окремого аркуша. Вона ввела у твір необхідну категорію часу та ритмічної тривалості подій. Багатомісячні композиційні пошуки закономірно увінчалися створенням цілісного та гармонійного мистецького ансамблю.

Окремим вагомим здобутком дипломного проєкту є розробка унікальної авторської техніки виконання оригіналів. Поєднання жорсткого

трафаретного друку з мальовничими акриловими заливками та експресивними втручаннями олійної пастелі дало абсолютно вражаючий результат. Трафарет забезпечив необхідну графічну дисципліну та концептуально імітував застарілу фотографічну матрицю. Акрил у свою чергу створив глибоке атмосферне середовище людської підсвідомості. Нанесення олійної пастелі додало твору гострої тактильності та безпосередньої життєвої вібрації. Цей нетривіальний технологічний синтез дозволив вийти за межі традиційного академічного малюнка та надав роботі справжнього сучасного звучання.

Суворе обмеження колористичної палітри трьома домінантними кольорами також повністю себе виправдало. Чорний колір сформував міцний монументальний каркас та наповнив простір відчуттям нескінченності часу. Білий колір майстерно візуалізував амнезію та сліпучі спалахи забуття на пожовклих фотографіях. Помаранчеві акценти надзвичайно успішно виконали роль головних візуальних тригерів. Вони символізують тепло первісних дитячих емоцій та збережену роками життєву енергію. Знайдений колористичний аскетизм позбавив триптих непотрібної декоративності та максимально загострив його психологічне навантаження.

Підсумовуючи результати всієї проведеної роботи, можна абсолютно впевнено стверджувати про успішне виконання всіх поставлених творчих завдань. Серія повністю та вичерпно розкриває заявлену тему самопізнання крізь призму дитинства. Створений графічний триптих володіє потужним емоційним впливом та беззаперечною естетичною цінністю. Він робить вагомий та оригінальний внесок у візуальне дослідження можливостей сучасної друкованої та унікальної графіки. Цей дипломний проєкт є беззаперечним свідченням формування самостійної творчої особистості молодого митця. Запропоноване пластичне та технологічне рішення відкриває дуже широкі перспективи для подальших професійних мистецьких пошуків у даному напрямку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бергер Дж. Як ми бачимо. IST Publishing, 2020. 176 с.
2. Данто А. Енді Воргол. Вид-во "Контур". 2026.
3. Зонтаг С. Про фотографію. Вид-во "МОК SHOP", 2024. 244 с.
4. Інгрем К. Це Воргол. Вид-во Старого Лева, 2016. 80 с.
5. Іттен Й. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Вид-во: ArtHuss, 2022. 96 с.
6. Коттон Ш. Фотографія як сучасне мистецтво. Київ: ArtHuss, 2022. 264 с.
7. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Харків: Вид-во "Клуб Сімейного дозвілля", 2022. 160 с.
8. Юнг К. Г. Спогади, сновидіння, роздуми. Вид-во "Центр навчальної літератури", 2024. 360 с.
9. Griffsths A. Prints and Printmaking: An introduction to the history and techniques. British Museum Press, 1996. 152 p.
10. Halbwachs M. On Collective Memory. University of Chicago Press, 1922. 254 p.
11. Warhol A. The Philosophy of Andy Warhol. Penguin, 2007. 256 p.

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Gerhard Richter. Clouds. 1982

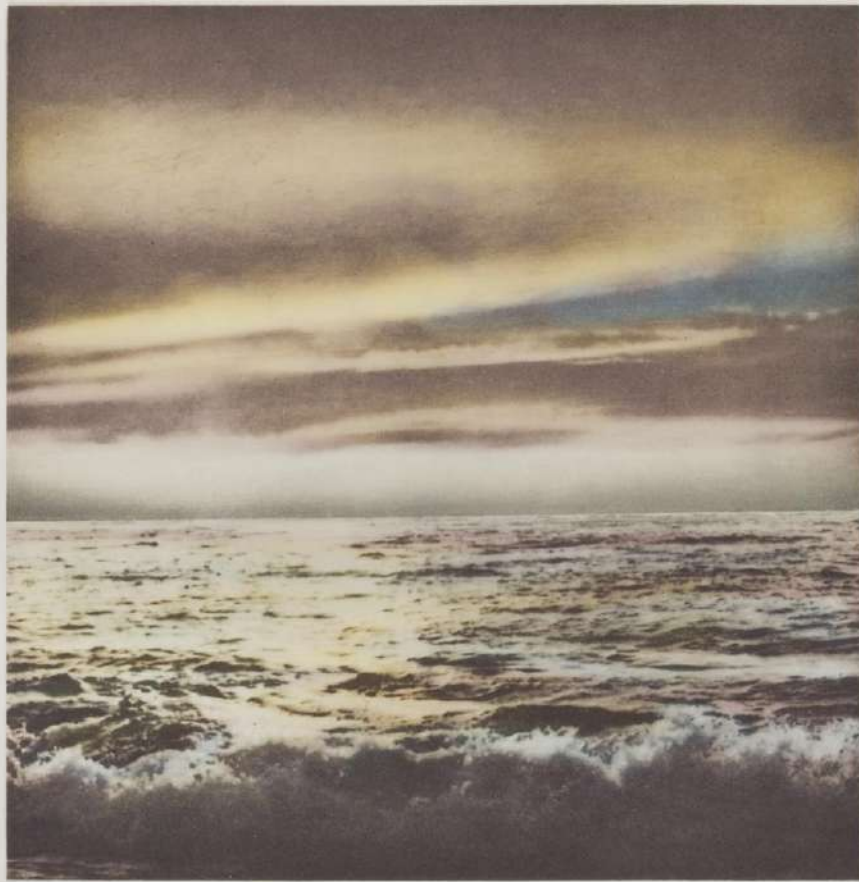
Gerhard Richter. G.A.3 (21.1.84). 1984

Gerhard Richter. Helen. 1963

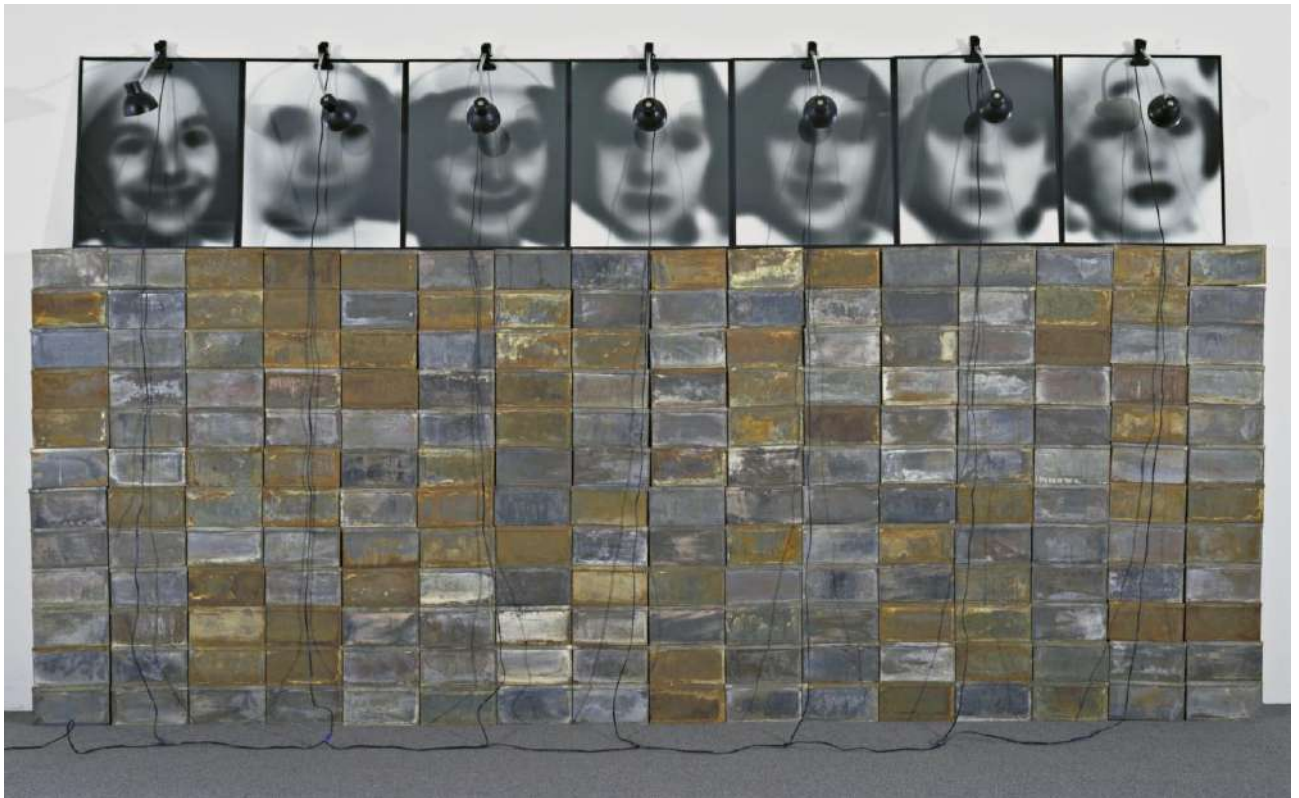

Gerhard Richter. Cloud (Wolke). 1971

Richter 71
80/100

Gerhard Richter. Sea Landscape. 1971

Christian Boltanski. The Storehouse. 1988

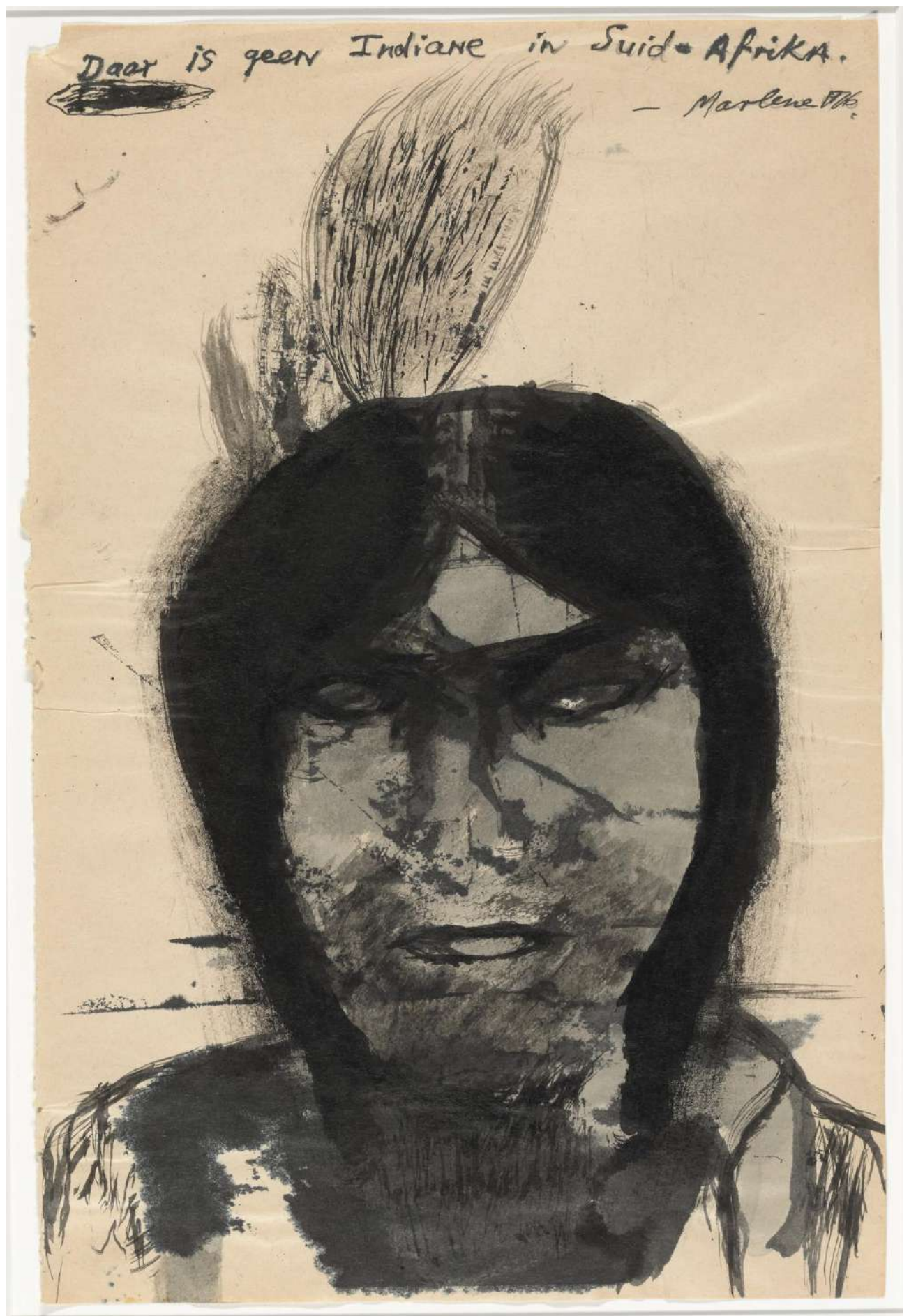
William Kentridge. Drawing from Stereoscope. (1998-99)

William Kentridge. General. 1993 (published 1998)

William Kentridge. Larder from *Untitled*. 2007–08

Marlene Dumas. Daar is geen Indiane in Suide Afrika. 1976

Marlene Dumas. The Painter. 1994

Marlene Dumas. Baby with Blue Face. 1994

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Комплексне оформлення збірки віршів Г. Фальковича «Заборонялки»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Клименко А.П.

(прізвище та ініціали)

Керівник Логачова Б.В., доцент

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Клименко Анастасія Павлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Комплексне оформлення збірки Г. Фальковича «Заборонялки»

керівник проекту (роботи) Логачова Белла Вікторівна, доцент ,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 01 ” травня
2026 року № 106 -ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Комп'ютерна графіка в програмі Photoshop, верстка в програмі Indesign.
Техніка глибокого друку кологографія (Гравюра на тетрапаку)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	4
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	5
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	7
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ.....	8
5. ПОШУК КОМПОЗИЦІЙНИХ РІШЕНЬ.....	9
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ.....	10
7. ВИСНОВКИ.....	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	12
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ	
• Стилiстичнi аналоги iлюстрацiй.....	13
• Аналоги технiки й матерiалу виконання.....	21
• Аналоги роботи з версткою.....	22
• Аналоги колiрного рiшення.....	25
• Процес пошуку вiзуалiзацiї проєкту.....	27

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Тема дипломного проєкту, за щасливим збігом обставин, знайшлася сама собою. Протягом усього творчого шляху спостерігалось дивне переслідування темою дитинства та ранніх спогадів, що вилилося у демонстрацію абсурдного сприйняття дійсності дитячою свідомістю. Особливо цей лейтмотив «вилізав» під час виконання навчальних завдань в академії: без прямої зміни заданих тем відбувалося їхнє підсвідоме підлаштовування під власне бачення. У результаті це дозволяло створювати роботи з впізнаваним авторським почерком.

Зацікавленість дитячими віршами з «дорослою» подачею була присутня завжди. Однією з улюблених книг дитинства безумовно була Шкідливі поради Г.Остера, подарована бабусею. Ну і, звісно, як допитливу дитину могли не зацікавити настільки динамічні та нетипові ілюстрації? Засіли вони у неформованій свідомості й досі залишаються вагомим візуальним орієнтиром.

Повернемося до сьогодення. Сьогодення на четвертому курсі академії мистецтв, де гостро постало питання теми дипломної роботи. Доля й удача - єдине пояснення для наступних подій: надійшла цікава пропозиція від автора дитячих віршів - оформлення однієї з його збірок.

З огляду на усе сказане, можна було б припустити, що власне дитинство було для автора неймовірно значущим періодом життя. Хоча, чесно кажучи, нічим особливим воно не виділялося і навряд чи могло б слугувати глобальною основою для творчості. ПРОТЕ чомусь ця тема не полишає і «не відчіпляється». Через криві лінії, дивні форми та абсурдні сенси виявилось найзручніше демонструвати хід думок. Оскільки такий підхід уже став усталеним та впізнаваним почерком, рішення скористатися ним у дипломному проєкті виглядає цілком логічним.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Розпочати роботу над збіркою, не маючи під рукою фундаменту у вигляді візуальних спогадів і професійних орієнтирів, було б неможливо. Як вже згадувалося вище, головним внутрішнім маяком залишаються Шкідливі поради. Але тепер, сприймаючи їх очима художника, можна побачити не просто смішні картинки, а геніальну деконструкцію дитячої ілюстрації - ту саму динаміку, навмисну «неправильність» і відсутність солодкуватої естетики, якою часто грішать дитячі видання.

В українському культурному просторі нескладно було знайти локальні аналоги, які б резонували з баченням дорослої подачі для дітей. Під час систематизації матеріалів було знайдено декілька проєктів, що підтвердили мою думку: дитяча книга не мусить бути стерильною.

Перш за все, це видавництво А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. Їхнє ставлення до деталей та деякої химерності образів, які запам'яталися з дитячої колекції книг - особливе. Окрім цього, варто згадати Видавництво (Vydavnytstvo). Адже їхні проєкти часто межують з артбуками, де ілюстрація не боїться бути гострою, дивною чи навіть трохи тривожною. Такий підхід ідеально вписується в концепцію абсурдного сприйняття дійсності.

Також були проаналізовані роботи сучасних українських ілюстраторів, як-от творчий тандем Аграфка (Романа Романишин та Андрій Лесів). Це логічне продовження дослідження нових підходів до дитячої ілюстрації. Їхня манера роботи з простором, де текст стає частиною графіки, а порожнеча на сторінці працює так само активно, як і колір, стала важливим теоретичним матеріалом. Це не зовсім той кривий стиль, в пошуках якого проводився аналіз, але це та сама інтелектуальна гра з читачем, яку цікаво буде втілити.

Етап збору інформації підтвердив: кривий почерк із його дивними формами - це не помилка, а запит сучасного візуального ринку. Систематизація підготовчих малюнків дозволила відсіяти надто складні рішення на користь тих, що найкращою мірою передають ритміку авторських віршів. У підсумку візуальний архів зараз складається з двох частин: дитячих відчуттів від Шкідливих порад та сучасного українського досвіду створення книг, які цікаво розглядати навіть дорослим. Така база дає впевненість, що дипломний проєкт обраної тематики не тільки забавка для дітей, а й повноцінний художній продукт.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Для того, щоб вибір стилістики не виглядав як випадковий набір художніх рішень, був проведений аналіз аналогів, які найбільш точно резонують з задуманим. Немає сенсу розбирати класичну, правильну ілюстрацію - нас цікавить саме той сегмент, де панує хаос, іронія та певна візуальна зухвалість.

Першим і ключовим орієнтиром став Квентін Блейк. Його манера - це «жива помилка» на папері. Аналізуючи його роботи, стає зрозуміло, що саме така тремтяча, подекуди нервова лінія найкраще передає динаміку дитячого сприйняття. Блейк демонструє, що вміти вчасно зупинитися й залишити малюнок недосказаним - вищий професіоналізм.

Якщо говорити про лаконічність, то тут неможливо оминати Шела Сільверстайна. Його чорно-білі ілюстрації до власних віршів побудовані на абсурді, а сюжет цілком зчитується і без тотального заповнення кожного міліметра паперу - усі лінії на своєму місці. Це важливе спостереження - іноді порожнеча на сторінці працює сильніше за найнасиченіший колір.

Окреме місце в аналізі аналогів посідає Олівер Джефферс, зокрема його робота Неймовірне дитя, що поїдало книги. Вона чіпляє тим, як він міксує текстури: використовує старі папери, колажні вставки та вільний малюнок. Це перегукується ідеєю використання друкованої техніки, яка буде давати цікаву фактуру. У роботі буде присутня та сама невідповідна випадковість, що й у Джефферса - це додає книзі матеріальності.

З сучасного українського контексту можна виокремити Анну Сарвіру. Її роботи - це приклад ідеального балансу між діджиталом та ручною графікою. Вона не боїться дивних ракурсів та яскравих, подекуди неправильних кольорових плям. Її досвід показує, як правильно інтегрувати цифрову постредакцію у відбиток гравюри, щоб не вбити живу текстуру матеріалу, а лише підкреслити її.

В результаті аналізу було зроблено висновок: змішана техніка - це спроба поєднати аналогову фактуру з чіткістю цифрових елементів. Це дозволить зберегти авторський, дещо неохайний стиль, але при цьому зробити верстку сучасною та цілісною.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ

В основі авторської концепції лежить ідея контрольованого візуального хаосу. Оскільки дитяче сприйняття світу позбавлене академічних рамок, було прийнято рішення відмовитися від стерильної графіки на користь живої, подекуди грубої техніки. Головним завданням став пошук балансу, де «крива лінія» та дивна пропорція взаємодіють із впорядкованою структурою книжкової верстки.

Вибір техніки колографії (гравюри на тетрапаку) став ключовим етапом у формуванні візуальної мови. Специфіка цієї техніки у її непередбачуваних подряпинах та глибоких фактурах. Відбиток на папері створює ту саму матеріальність, якої бракує суто цифровим роботам. Це спроба повернути книзі тактильність, де кожна ілюстрація здається живою і трохи незавершеною.

Проте концепція не обмежується лише аналоговим друком. Важливою частиною рішення є поєднання рукотворного відбитка з цифровою постредакцією в Adobe Photoshop. Такий симбіоз дозволяє зберегти автентичність колографії, але при цьому структурувати її для верстки. Доповнення відбитків елементами діджитал-ілюстрації допомагає розставити акценти та додати роботам тієї легкої іронії та динаміки. Це створює необхідну напругу між виваженою версткою та «хуліганським» малюнком, де за зовнішньою легкістю стоїть продумана конструкція.

Авторське рішення полягає у створенні цілісного організму книги, де ілюстрація органічно вписується у фрейми верстки, але зберігає свою автономність. Збірка трансформується у продуманий арт-об'єкт, де неохайність штриха та структурність книжкового дизайну працюють на єдину мету -

продемонструвати хід думок через призму художнього абсурду, не втрачаючи при цьому професійної якості видавничого продукту.

5. ПОШУК КОМПОЗИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Етап композиційного пошуку звівся до спроби втиснути вільний малюнок у жорсткі межі книжкової сторінки. Головною метою було зробити все таким чином, щоб ілюстрація не розвалювалася: вона мала виглядати цілісно як на окремій сторінці, так і в межах цілого розвороту одночасно. Це суто технічне завдання - зробити так, щоб погляд не перечіплявся через лінію згину книги, а рухався туди, куди потрібно художнику.

Звісно, текстовий блок у цій грі розглядається не просто як набір літер, а як повноцінна пляма в композиції. Його не можна просто втиснути поруч із малюнком - потрібно враховувати його вагу та розташування, щоб він не конфліктував із відбитками колографії. Текст тут виступає не менш важливим елементом графіки, ніж лінія або пляма, тому баланс вибудовувався з урахуванням обох компонентів.

Оскільки видання дитяче, ігнорувати базові засади створення книг для цієї аудиторії було б просто нерозумно. Звідси й вибір формату - квадрат. Це не якась висока філософія, а звична практика для дитячого сегменту: такий формат часто зустрічається, оскільки він дозволяє рівномірно розподіляти візуальне навантаження.

Те саме стосується і шрифту. Вибір на користь доволі великого розміру - рішення цілком прагматичне. Це логічно для дитячої книги, де текст має бути читабельним, а не просто декоративним елементом. До того ж масивні літери за своєю графічною вагою краще врівноважують дещо грубу техніку виконання ілюстрацій. У результаті, через поєднання квадратного формату, великого шрифту та динамічного малюнка вдалося досягти тієї самої цілісності, де кожна деталь виконує свою роботу й працює на сприйняття сюжету.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ

Вибір технології став прямим наслідком небажання робити стерильний продукт. Основу візуальної мови склав справжній *mix media*: поєднання аналогової колографії та повноцінної цифрової ілюстрації. Такий підхід дозволив не просто доопрацьовувати відбитки, а створювати складні багат шарові зображення, де ручна графіка та діджитал-елементи існують на рівних правах.

Вибір на користь цього матеріалу навряд чи можна назвати випадковим: використання тетрапаку як друкарської форми обумовлене його здатністю давати живу лінію та абсолютно некеровані фактури. Можливість дряпати фольгу та знімати шари картону дає ту базу, яку просто неможливо імітувати програмними засобами. Таким чином, ми ніколи не отримаємо передбачуваного результату, і саме в цьому полягає сенс. У цих відбитках закладено той самий художній абсурд і «неохайність», що стали фундаментом усієї концепції.

Такий технологічний підхід, дозволяє контролювати композицію розворотів, не відмовляючись від «ручного» вигляду книги. Поєднання аналогових текстур із цифровим малюнком дає ту візуальну складність, якої важко досягти одним інструментом. Зрештою, техніка просто виконує свою функцію - допомагає вибудувати потрібну картинку, де кожен кривий штрих, незалежно від способу його нанесення, знаходиться на своєму місці та виглядає цілком логічно.

7. ВИСНОВКИ

Результат проєкту підтвердив: не обов'язково бути правильним, щоб бути переконливим. Спроба втиснути дитячий абсурд у формат книжкового видання виявилася цілком життєздатною, а відмова від академічної стерильності на користь живого, кривого штриха стала головним козирем концепції.

Вдалося довести, що візуальний хаос не розвалюється, якщо його тримає міцна структура традиційної верстки. Контраст між хуліганським малюнком і дисциплінованою сіткою сторінки - це саме те, що робить книгу живою, а не просто черговим набором картинок. Власний авторський почерк, який раніше міг здаватися недоречним, тут став основним інструментом, що лише підкреслює іронічність ігрових текстів.

Питання про те, чи має право ілюстрація бути дивною та недосконалою, є закритим: має, якщо ця недосконалість є частиною продуманого художнього жесту. На цьому крапка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

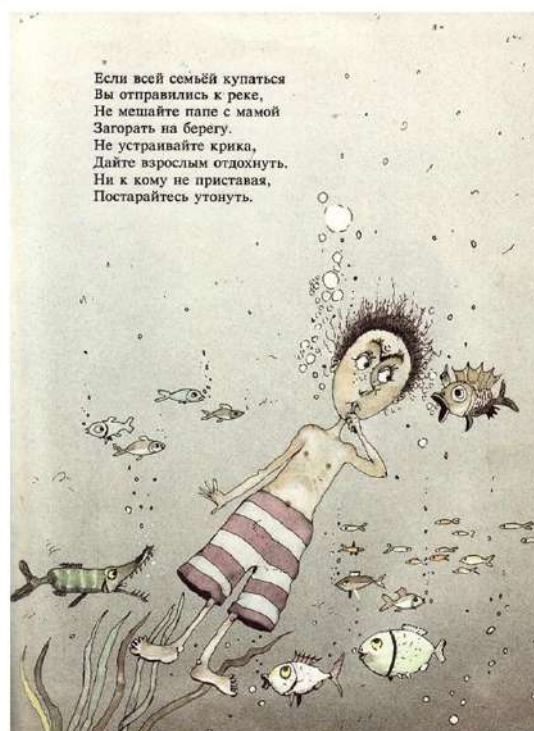
1. Art studio Agrafka; <https://agrafkastudio.com/stars-and-poppy-seeds>
2. Видавництво «Ковчег»; <https://www.kovcheg.ua/uk/article/novij-artbuk-z-poeziyami-sergiya-zhadana-vihodit-u-vidavnictvi-kovcheg-ukrayina>
3. Oliver Jeffers website; <https://oliverjeffers.com/>
4. Erica Salcedo website; <https://ericasalcedo.myportfolio.com/work>
5. Jenny McCabe blog (Colography);
<https://www.jennymccabe.co.uk/blog/2021/6/24/collagraphs-and-dismantled-boxes>
6. Shel Silverstein website; <https://www.shelsilverstein.com/>
7. Lewis Rossignol website; <https://www.lewisrossignolart.com/>
8. JooHee Yoon website; <https://jooheeyoon.com/>
9. Olga Shtonda website; <https://olgashtonda.com/>
10. Платформа Pinterest; <https://www.pinterest.com/>
11. Платформа Behance; <https://www.behance.net/>

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

СТИЛІСТИЧНІ АНАЛОГИ ІЛЮСТРАЦІЙ

Андрій Мартинов

Ілюстрації до друкованих видань

Chia-Chi Yu, Taiwan

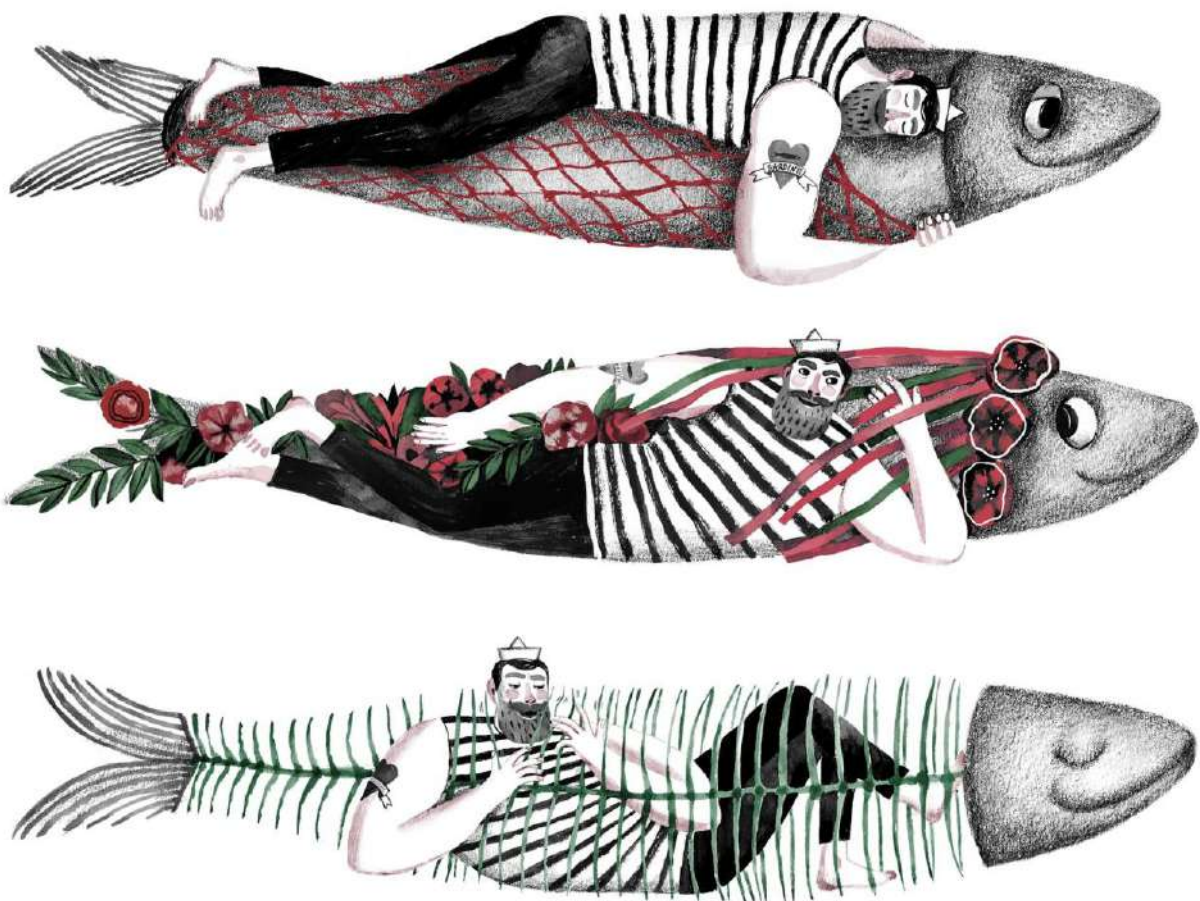

Oliver Jeffers,
Australia

Ольга Штонда, Харків
“Sardines everlasting song”

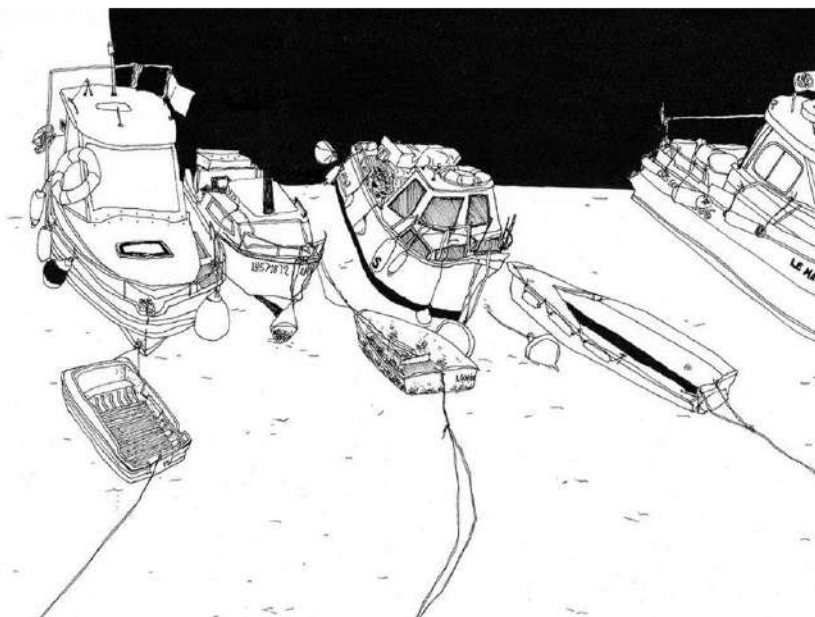
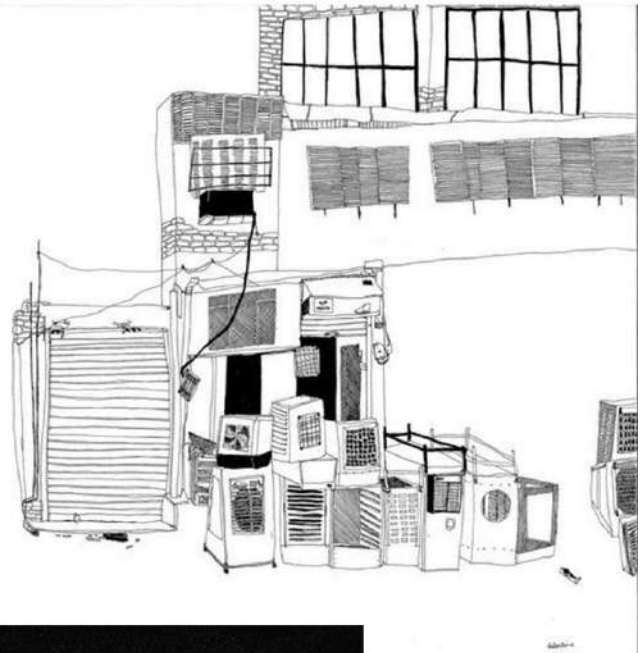
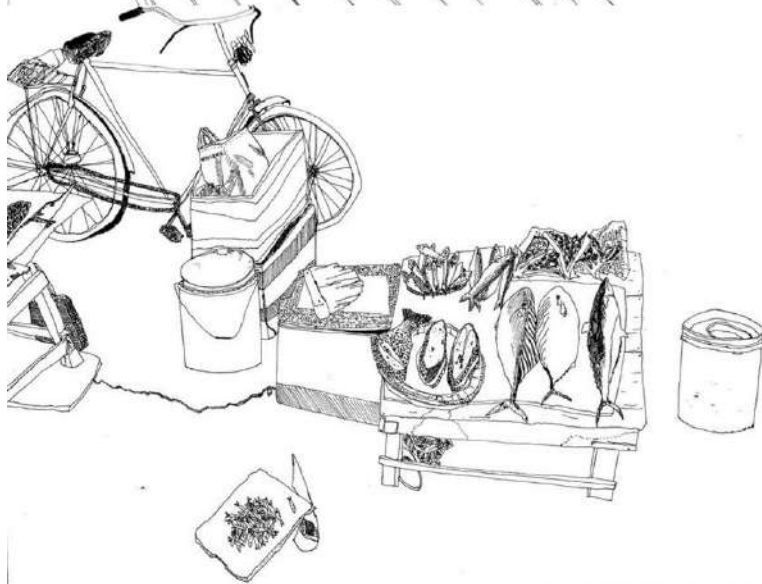
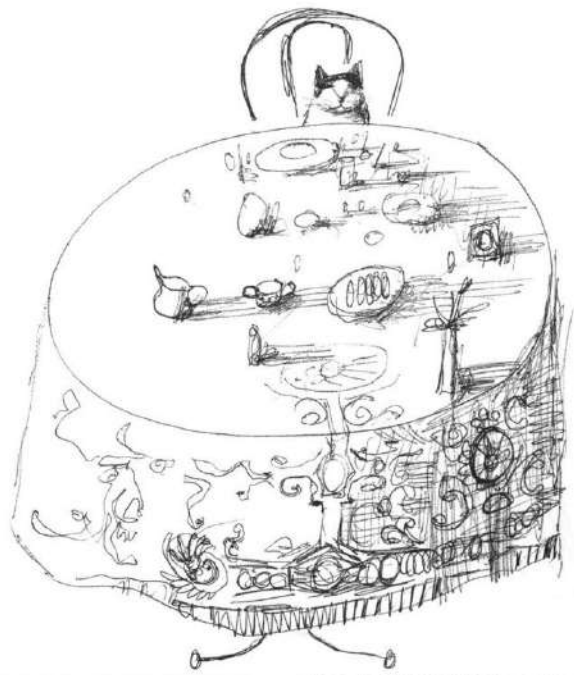
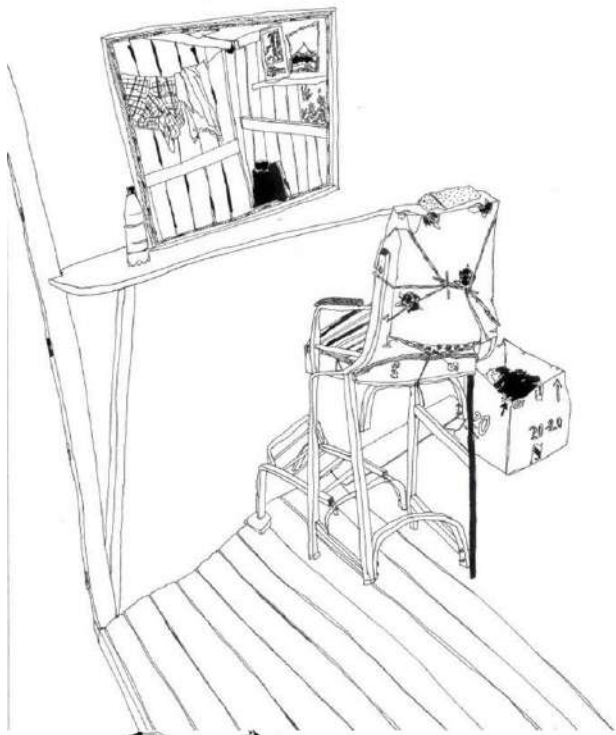

SOMETHING MISSING

I remember I put on my socks,
I remember I put on my shoes.
I remember I put on my tie
That was painted
In beautiful purples and blues.
I remember I put on my coat,
To look perfectly grand at the dance,
Yet I feel there is something
I may have forgot—
What is it? What is it? . . .

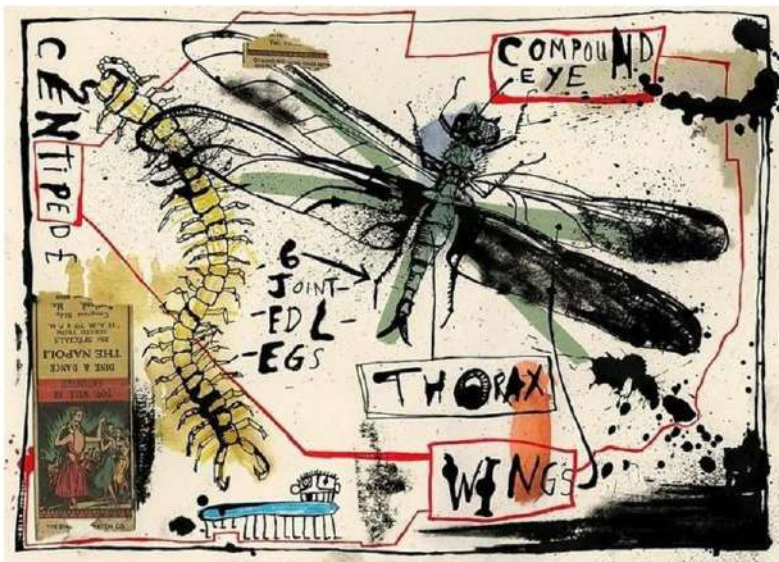
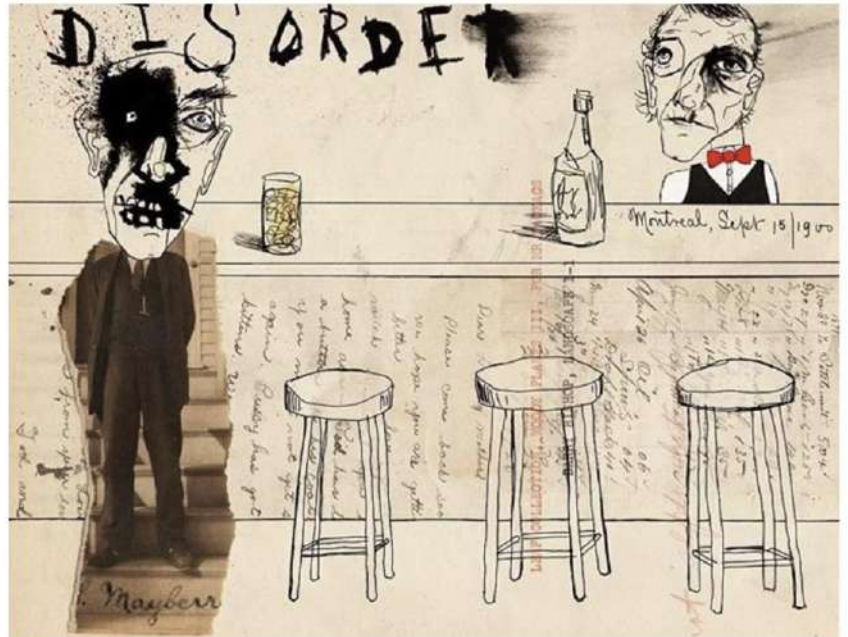

Lewis Rossignol

Цікава робота з лінією

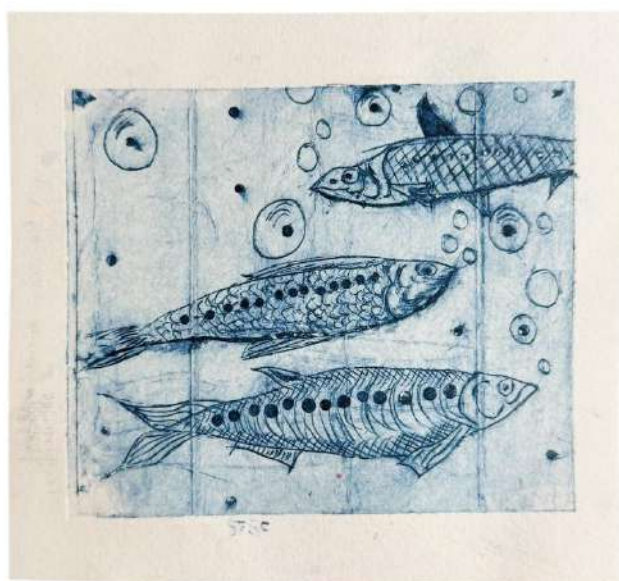
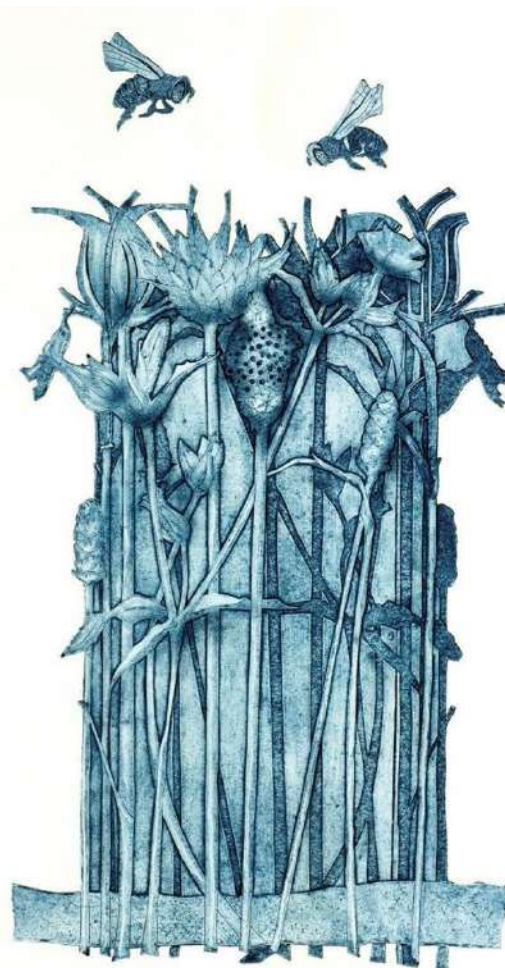
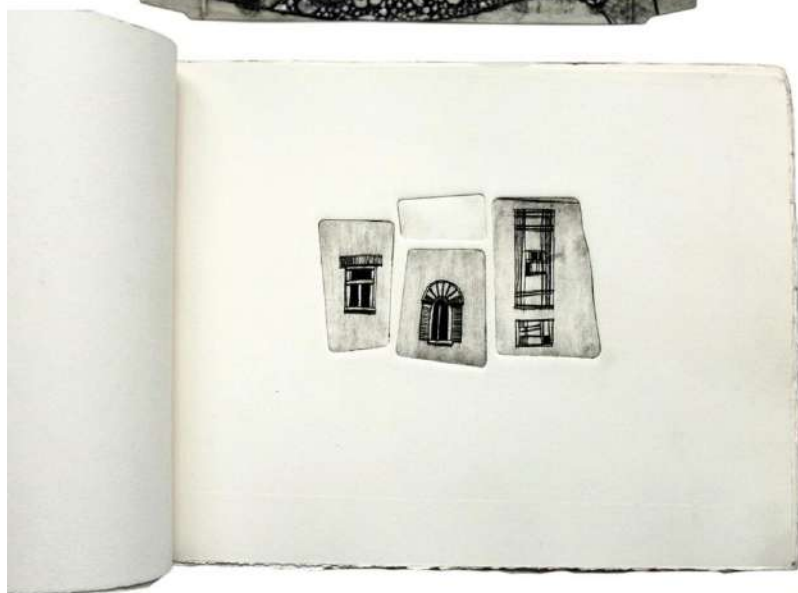

Lewis Rossignol

АНАЛОГИ ТЕХНІКИ Й МАТЕРІАЛУ ВИКОНАННЯ

Відбитки майстрів-граверів, зроблені у техніці **Colography**
(техніка глибокого друку на базі тетрапаку)

АНАЛОГИ РОБОТИ З ВЕРСТКОЮ

Art studio Agrafka

Stars and Poppy Seeds - children's book by Romana Romanyshyn and Andriy Lesiv

Néha

Néhány komoly személy szerint
könyvem borzasztó szemtelen.
Akár igazuk is lehet.
Néha igazuk is legyen.

Az ember hiába fegyelmezett,
tart önvizsgálatot. Legyűrik,
elnyomják, rátelepednek.
Elég legyen. Kipakolok.

Petróleum

A hajam elég szép.
Időnként majdnem hosszú.
De akkor fáj, vagy táborba megyünk,
és megtetvesedik, és le kell vágni.

Előtte bekenik petróleummal.
Kintlódunk, éget, végül is levágják,
mert még a petróleum sem segít.

Rövid hajam lesz, összevissza áll.
Fázik a fejem, hiába sapka-sál.
Mire megnő, tombol a nyár,
és le kell vágni újra.

Nézem, ahogy a földre hull.
Mikor levágják, sose fáj,
csak mikor nő, akkor sajog,
kibíráhatatlanul.

АНАЛОГИ КОЛІРНОГО РІШЕННЯ

JooHee Yoon Illustration

Ольга Штонда, Харків
Leporello book/zine El Palo Más Alto Del Bosque

ПРОЦЕС ПОШУКУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

20

Ще одна шкідлива звичка:
До їди – в обід чи вранці –
Мити руки в рукавичках,
У кожусі і в ушанці.

21

Заборонено жирафі
Їсти деруни у шафі.
Знає це жирафа кожна.
А млинці й сметану – можна.

НЕ МОЖНА!

17

18

Перші ескізи, які були націлені на техніку традиційної сухої голки.

Згодом техніка трансформувалася, а ескізи набували іншого вигляду, згідно з новими технічними потребами друку.

Заборонено зайчаткам,
Цуценяткам, каченяткам,
Навіть хлопчикам й дівчаткам,
Навіть найяснішим днем
Забавлятися з вогнем.

Заборона для слонів –
Не літати до млинів!
Тож слони це добре знають,
Над млинами не літають.

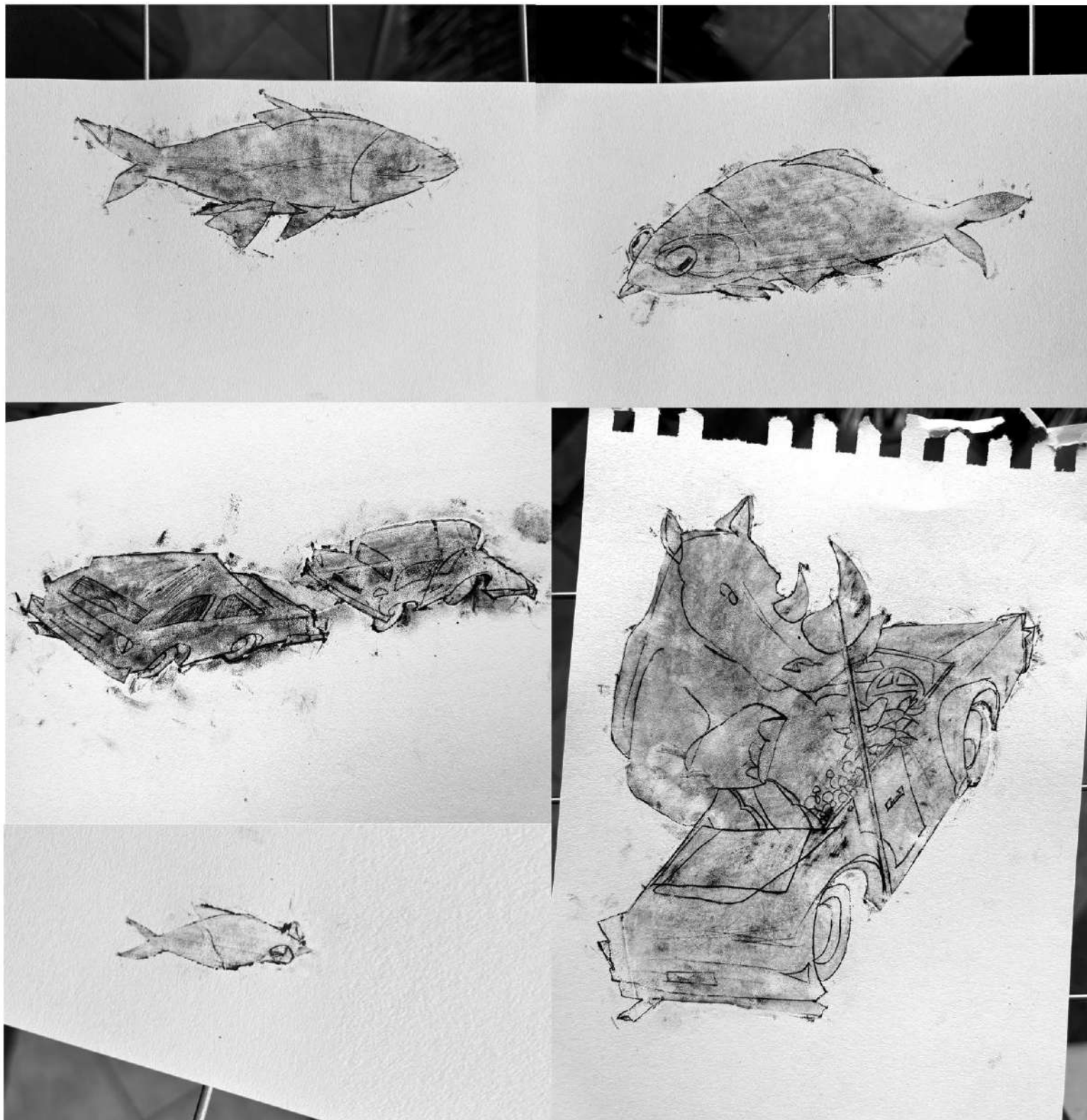
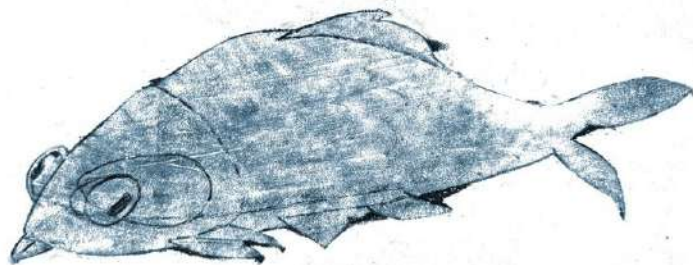

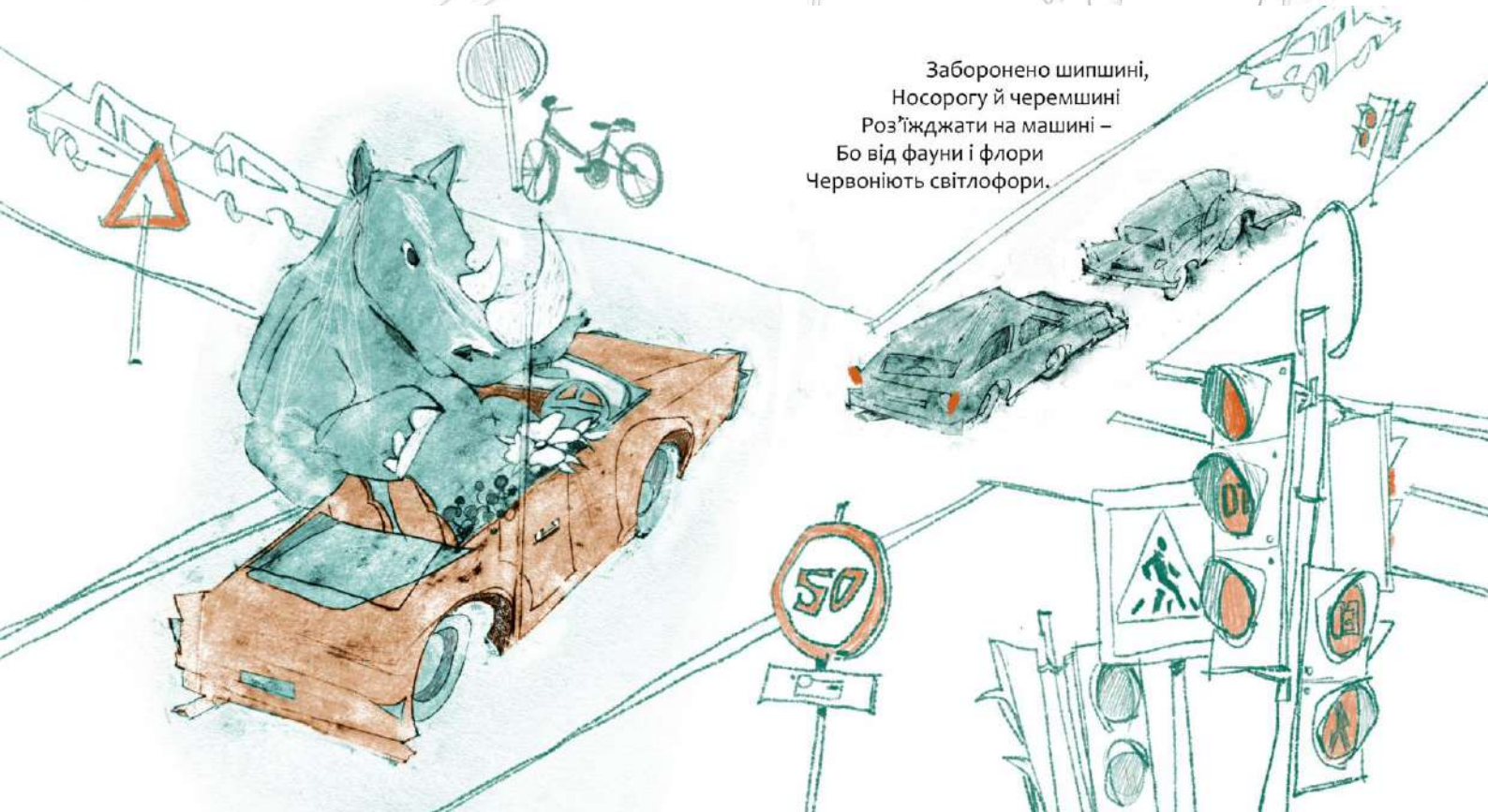
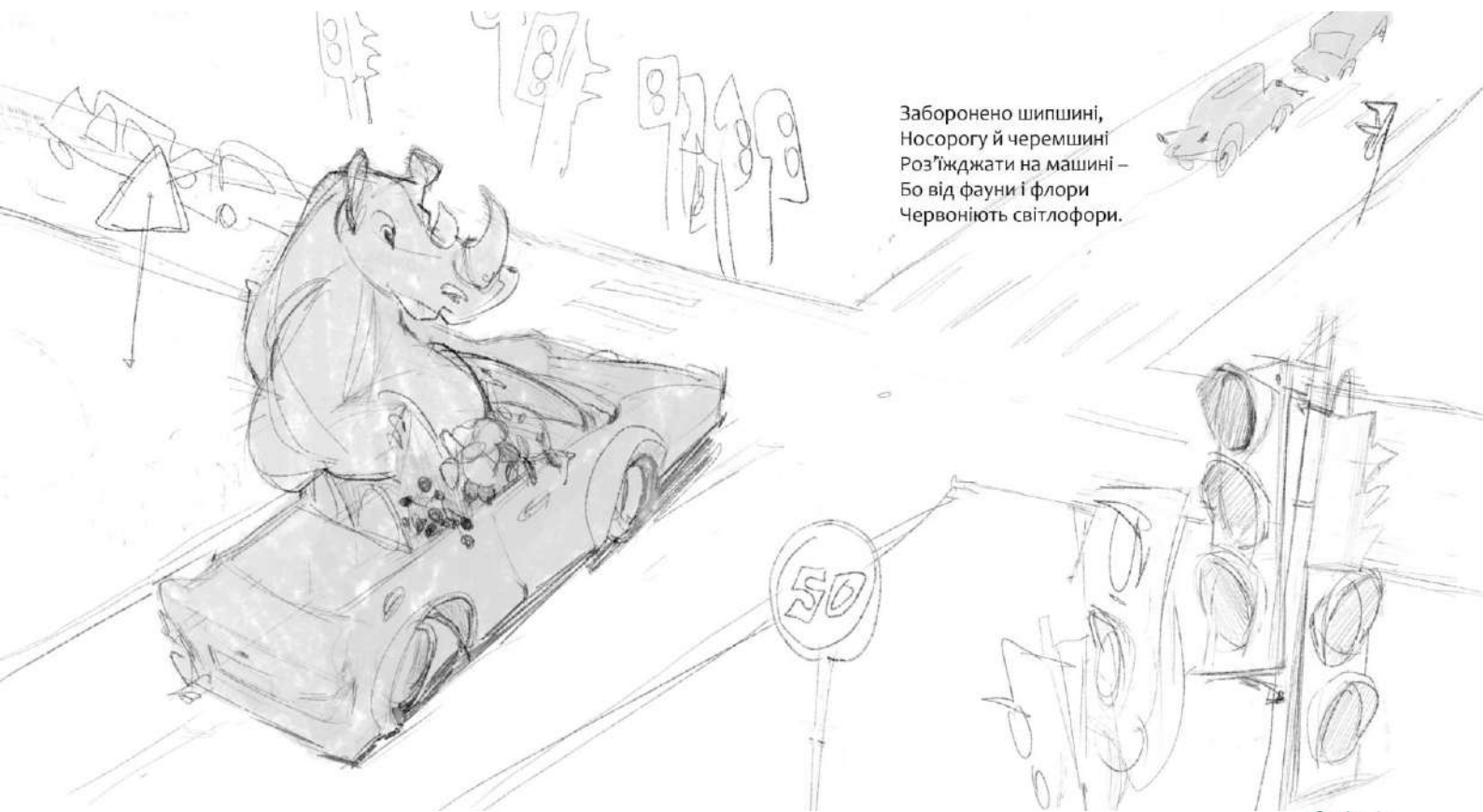
Заборонено тримати
Кішок різних кольорів –
Тих, що вміють чатувати
Й через двір перебігати
Перед носом школярів.

Відбитки, зроблені у техніці **Colography**

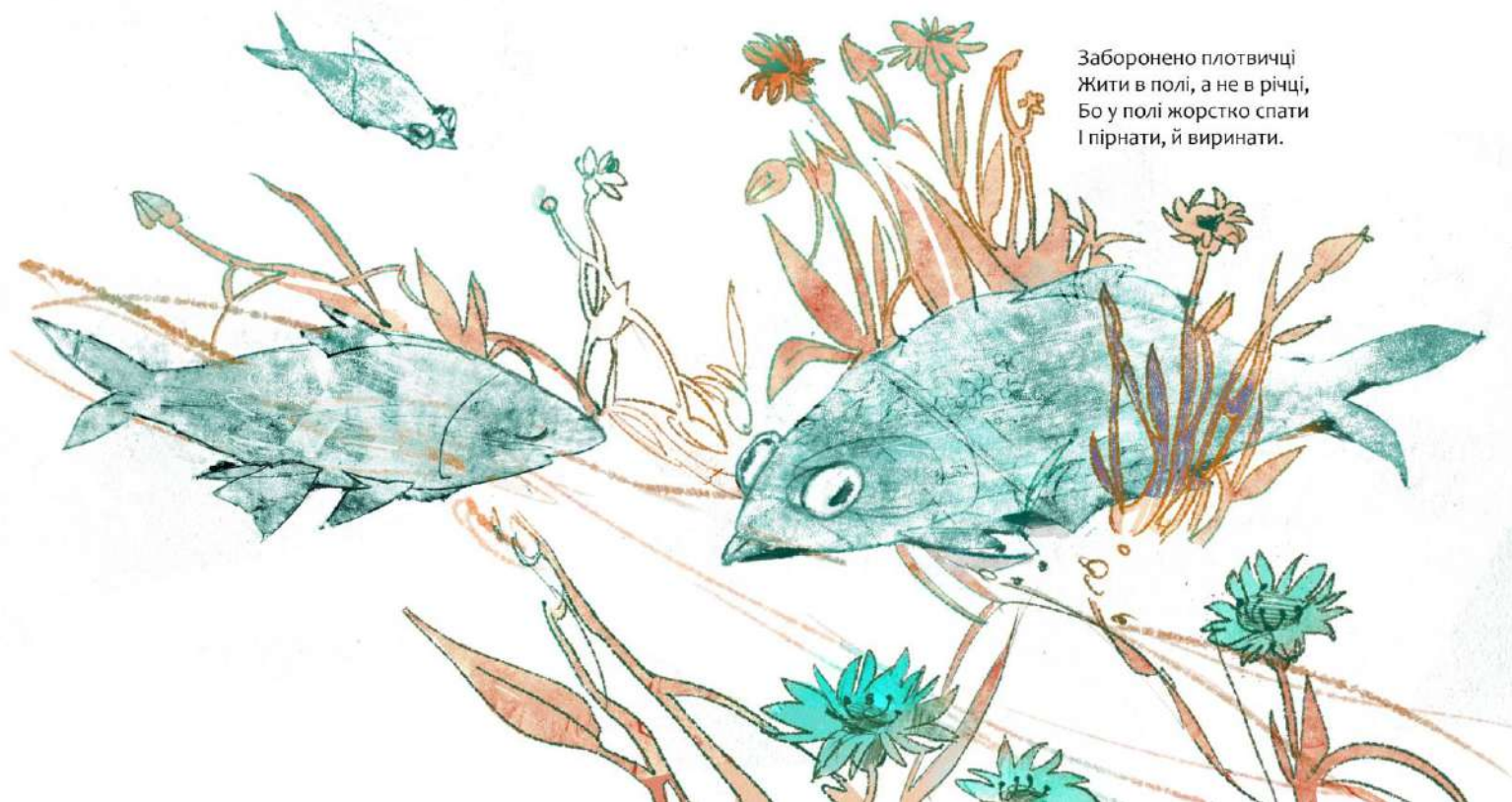
Пізніше були оброблені у програмі Photoshop та використані у створенні кінцевого варіанту розворотів.

Заборонено плотвичці
Жити в полі, а не в річці,
Бо у полі жорстко спати
І пірнати, й виринати.

Заборонено плотвичці
Жити в полі, а не в річці,
Бо у полі жорстко спати
І пірнати, й виринати.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Комплексне оформлення збірки віршів

Г. Фальковича «Мизробилки»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Тарасова О.К.

(прізвище та ініціали)

Керівник Розенфельд.М.І., доцент

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Тарасовій Оксані Костянтинівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Комплексне оформлення збірки віршів Г. Фальковича «Мизробилки»

керівник проєкту (роботи) Розенфельд Максим Ілліч, доцент.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 01 ” травня 2026 року № 106 -ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Комп'ютерна графіка в програмах Photoshop та Clip Studio Paint, верстка в програмі InDesign, кольорові олівці, воскові олівці, цифровий колаж.

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____

(підпис)

Тарасова О.К. _____

(прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Ми всі були дітьми, і кожен із нас читав книжки, саме дитячі книжки, які відіграють важливу роль у формуванні світогляду та уявлення про навколишній світ. Вони стають одними з перших провідників у пізнанні реальності, допомагають дитині зрозуміти емоції та взаємодію між людьми.

Водночас книжки - це не лише про розвиток, а й про розваги, адже діти особливо цінують легкість та доступність поданої інформації. Для них важливо, щоб історія була не лише зрозумілою, а й емоційно привабливою, такою, що легко захоплює увагу та переносить у вигаданий світ. А підкреслює захопливу історію гарна візуальна складова, адже через зображення діти найкраще сприймають і осмислюють зміст прочитаного. Ілюстрації допомагають уявити персонажів і події, підсилюють атмосферу твору та формують його настрій.

Особисто я дуже любила розглядати ілюстрації в книгах - великі й зовсім маленькі, незалежно від того, що саме це було: довгі історії, чарівні казки чи короткі вірші. Саме візуальна складова завжди привертала увагу й викликала інтерес. Тому ще у школі почала замислюватися над тим, щоб ілюструвати книжки, і іноді виникало питання — які емоції вони можуть викликати у читача.

Якщо замислитися над тим, що найкраще запам'ятовується з дитинства, то це насамперед емоції. Книжки, які читалися в дитинстві, також формували емоційний досвід. Пам'ятаю, з яким теплом та радістю дивилась на Мумі-тролів, їхній затишний світ і добрі, спокійні сюжети, що створювали відчуття безпеки й спокою, і пам'ятаю, як відчувала легкі нотки самотності, роздивляючись авторські ілюстрації до «Маленького принца».

Дуже випадково мені трапилася пропозиція зробити оформлення збірки віршів, і саме це припало мені до душі. Так і була визначена тема дипломної роботи. Кумедні віршики та теплі, яскраві ілюстрації на всю сторінку - це те, що може розбавити сіре й неспокійне повсякдення дітей у наші непрості часи, а також надихнути та підняти настрій навіть дорослим.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Перше, з чого хотілось би почати роботу, це поставити перед собою якомога більше візуальних прикладів. На цьому етапі відбулося ознайомлення з творчістю Григорія Фальковича, автора збірки віршів, яка оформлюється, а також аналіз текстів, їхнього настрою, ритму та образності. У процесі перегляду та читання було виділено декілька його книг з гарними ілюстраціями: «Розкажи мені казку про війну», «Пароплави та кіти», а окремо варто відзначити «Недомальовані вірші». Це допомогло краще зрозуміти, як може виглядати подача і який настрій доцільно передати через ілюстрації.

Далі увага була звернена на інші сучасні дитячі видання, які візуально відгукуються. Зокрема були відмічені книги Оксани Луцевської: «Це тиха ніч, мій астронавте» і «Паперова Царівна». Інтерес викликали не лише акуратні, «вичищені» ілюстрації, а й більш живі, прості, іноді навіть трохи хаотичні зображення. Важливим було досягти такого результату, щоб ілюстрації виглядали сучасно, але при цьому не були занадто правильними чи «стерильними». У процесі аналізу зверталась увага на композицію, взаємодію тексту із зображенням, роботу з кольором та сміливість подачі форми. Саме тут сформувалося розуміння, що поєднання «стерильності» і «хаосу» може дати бажаний результат.

Паралельно відбувався збір референсів та їх систематизація, щоб уникнути хаотичного накопичення матеріалу. Зображення групувалися за настроєм, кольорами, типами лінії та фактурою. Окремо відбиралися приклади, які найбільше привертали увагу, зокрема цікаві рішення взаємодії тексту та ілюстрації або роботи з відчуттям «дитячого» малюнка. У результаті сформувалась власна візуальна база, до якої можна було звертатися в процесі роботи і яка допомогла чіткіше визначити подальший напрям.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Отже, як уже зазначалося вище, аналогів знайшлося доволі багато. Однією з робіт, яка привернула увагу, стала «Паперова царівна». Всі ілюстрації там виконані з паперу, і це виглядає дуже цікаво, фактурно, а найголовніше - максимально підкреслює назву та саму ідею книги. Такий підхід показує, як матеріал і техніка можуть напряду працювати на зміст.

Також варто зазначити книгу «A niech to Gęś korpie» польської авторки Марти Гусньовської. Це приклад сучасної дитячої ілюстрації з добре продуманою композицією та характерним авторським стилем. Ілюстрації Роберта Романовича вирізняються декоративністю, витягнутими формами та нестандартними пропорціями персонажів. Вони можуть виглядати трохи дивно або незвично, але саме це надає їм виразності та впізнаваності.

Окрім книжок, увага приділялася і окремим ілюстраторам та художникам. На просторах Pinterest було знайдено багато робіт, виконаних кольоровими олівцями. Ця техніка особливо зацікавила, адже вона дає живу текстуру, відчуття ручної роботи і певної безпосередності, яка добре підходить до дитячої тематики.

Власний авторський стиль уже починає доволі впевнено проглядатися, тому в аналізі аналогів більша увага приділялася тим аспектам, які ще потребують доопрацювання або використовуються менш впевнено. Зокрема, це робота з кольоровими олівцями та побудова складніших кольорових рішень. Окрема увага приділялася саме кольору, оскільки раніше помічалася тенденція уникати цього етапу або спрощувати його.

Таким чином, цей проєкт також є можливістю для розвитку і вдосконалення навичок, спробою вийти за межі звичних рішень і навчитися працювати з кольором більш сміливо та усвідомлено.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Головна концепція тримається на поєднанні різних підходів: діджитал ілюстрації, використання реальних зображень у техніці "фотобашу" та класичних графічних засобів, таких як кольорові олівці. У роботі одночасно присутні різні фактури, матеріали і способи створення зображення, тому важливо було не просто все це об'єднати, а зробити так, щоб воно виглядало цілісно і не перевантажено. Постійно доводилось шукати баланс, відчувати, скільки саме елементів має бути на сторінці, де зупинитися, а де навпаки додати деталей, текстуру чи акцент.

Важливим моментом стала робота з "живістю" зображення. Як було сказано вище, через використання кольорових та воскових олівців і навіть сканів реальних предметів з'являється відчуття ручної роботи, а через це з'являється відчуття певної недосконалості, яка тут працює в плюс.

Окремо варто сказати про взаємодію тексту та ілюстрації. Тут якраз була ідея працювати від тексту і буквально зображати те, про що йдеться у вірші, адже такий підхід простіше і краще сприймається, особливо дитячою аудиторією. Ілюстрація підхоплює зміст, робить його більш наочним і зрозумілим, допомагає швидше включитися в історію.

Водночас це не означає повного дублювання: інколи додаються якісь деталі або невеликі зміни, які підсилюють настрій і роблять зображення цікавішим. Текст віршів, у свою чергу, також впливає на композицію. Як і в роботі з матеріалами, тут важливо знайти баланс і не перевантажити ілюстрацію, тому потрібно враховувати, де залишити більше повітря, а де зробити щільніше наповнення. Особливо це відчувається на розворотах, де поєднуються кілька віршів зі схожими темами, і вся сторінка починає працювати як єдине цілісне середовище.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Композиційний пошук починається з формату книжкової сторінки. Важливо враховувати, що книга дитяча, і юного читача навряд чи можна зацікавити малим форматом та дрібним текстом, тому формат квадрату 21x21 є вдалим рішенням.

Цей формат подобається своєю гнучкістю: можна створювати як окрему ілюстрацію на одну сторінку, так і широку композицію на весь розворот. Найголовніше це враховувати лінію згину книги, але і тут є свої плюси. Через невелику кількість сторінок книга виконується з м'якою обкладинкою та у вигляді зошита, і саме це дає можливість без перешкод роздивлятися широкоформатні ілюстрації без значних спотворень.

Важливо також було стежити за тим, щоб композиційно ілюстрації не дублювалися. Під час перших нарисів і скетчів стало помітно, що ще є звикання до формату: багато композицій виходили схожими за побудовою, зокрема занадто крупними і масштабними. Це вимагало додаткового опрацювання, пошуку різноманітності у розміщенні елементів та зміні акцентів.

До-речі, спочатку ідея полягала в тому, щоб розподілити по одному віршу на кожен розворот. Проте через велику кількість текстів було прийнято рішення на деяких розворотах розміщувати по два вірші. Але це не випадкове поєднання: тексти підбиралися за схожими темами та ідеями, і таких змістових перетинів виявилось достатньо. У результаті ілюстрація працює одразу на обидва вірші, а розвороти сприймаються більш цілісно і логічно.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Не дивлячись на те, що часу на дипломну роботу виділено не дуже багато, було прийнято рішення експериментувати та використовувати змішану техніку. Основна робота велась у програмі Adobe Photoshop, яка забезпечувала зручну роботу з композицією, а також редагуванням файлів і зображень, що значно пришвидшувало процес і давало більше можливостей для пошуку візуальних рішень.

Під час роботи над проєктом по-новому відкрилися кольорові олівці як матеріал, що є легким в опануванні та водночас багатогранним у використанні. Лінійні зображення виглядають свіжими та легкими, а кольорова пляма набуває яскравої, шершавої текстури. Аналогічно використовувалися і воскові олівці, які дають ще більш насичену текстуру та колір, що дозволяє створювати виразні та емоційні елементи. Ці засоби добре імітують так званий «дитячий» малюнок, додаючи зображенням живості, безпосередності та щирості. Діти часто краще сприймають такі образи, коли вони виглядають трохи хаотичними, живими та сміливими, без надмірної акуратності.

У процесі роботи також активно використовувався сканер, який став не лише інструментом для отримання зображень великого розміру, а й джерелом унікальної текстури. У техніці цифрового колажу застосовувалися скани реальних предметів: канцелярських скріпок, вати, фантиків від цукерок, мідних дротів та навіть скибочки хліба. Це дозволило додати роботам тактильності, різноманітності фактур і створити більш «живе» та матеріальне відчуття зображення.

7. ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломного проєкту було розроблено оформлення збірки віршів Григорія Фальковича з урахуванням особливостей дитячої аудиторії та сучасних підходів до ілюстрації. В основі роботи лежить поєднання різних технік, і саме це стало спробою вийти за рамки свого власного звичного стилю та зробити щось нове та незвичне.

У ході проєкту значна увага приділялася формату, композиції та загальній цілісності видання. Обраний формат і робота з розворотами дозволили вільніше працювати з подачею матеріалу і уникати одноманітності. Окремим завданням було відчувати баланс між кількістю деталей і «повітрям» на сторінці, щоб ілюстрації не перевантажувалися, тому саме для цього робилось дуже багато нарисів та скетчів, а готові ілюстрації з часом також дороблювались.

Отже, у результаті роботи сформувалося цілісне візуальне рішення збірки, а також поглибилось розуміння роботи з композицією, кольором і різними художніми засобами. Проєкт став важливим етапом у розвитку власного підходу до ілюстрування дитячих видань і дав можливість працювати більш впевнено та сміливо.

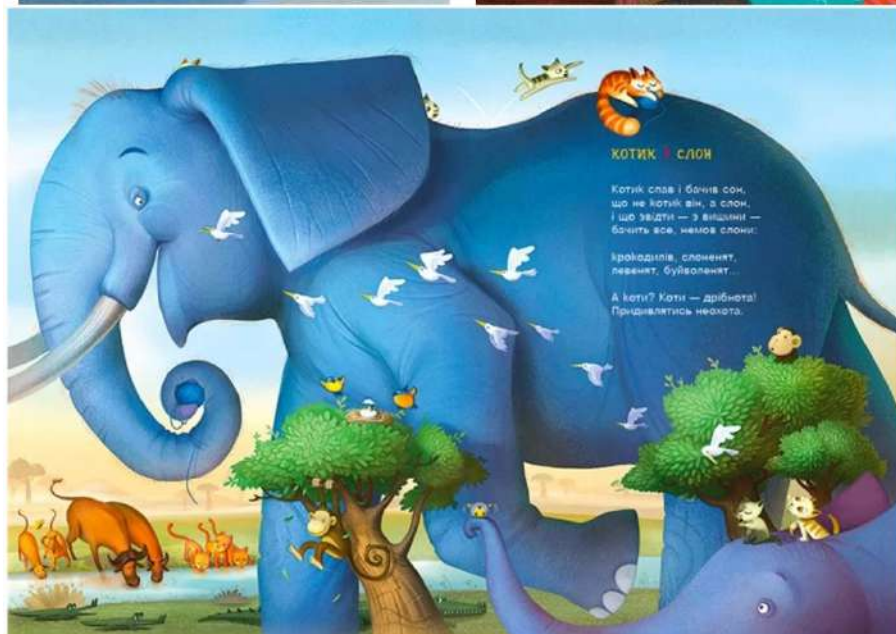
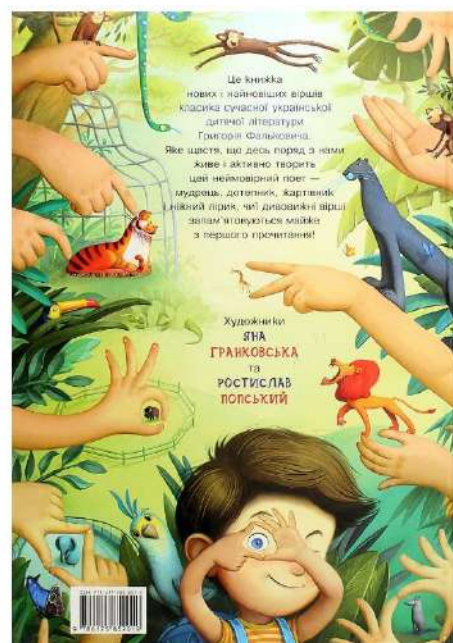
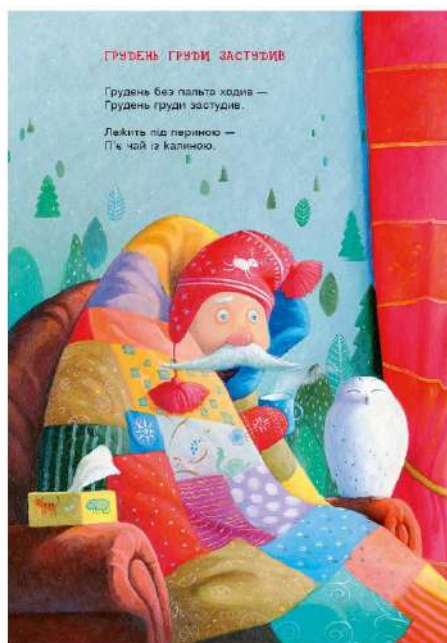
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

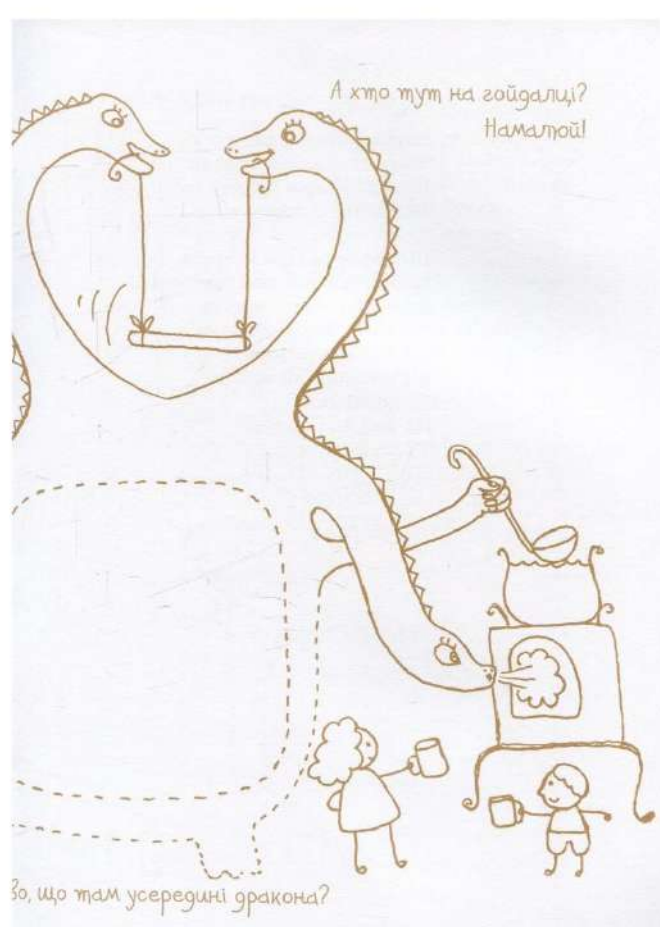
1. Г. Фалькович. «Розкажи мені казку про війну»
2. Г. Фалькович. «Пароплави та кіти»
3. Г. Фалькович. «Недомальовані вірші»
4. О. Луцевська. «Це тиха ніч, мій астронавте»
5. О. Луцевська. «Паперова царівна»
6. Marta Guśniowska. «A niech to Gęś kopnie»
7. Pinterest (добірка референсів з ілюстраціями, кольоровими олівцями та фактурами) URL: <https://www.pinterest.com>

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

1. Аналоги дитячих книг та збірок віршів

ЦЕ ТИХА
НІЧ, МІЙ
АСТРОНАВТЕ

ЦЯ КНИЖКА
ДЛЯ ДІТЕЙ І ТИХ,
ХТО БУВ ДІТЬМИ.
ДЛЯ ЧУДОВИХ ЛЮДЕЙ,
ЯКІ ПОРАДІ ЗІ МНОЮ
І В МОЄМУ СЕРЦІ
З ПЕРШОГО ДНЯ
ВІЙНИ.

Ми з подружкою переписуємося:

БІЛИЙ В БОМБЕКОШОВИЦІ, ТАМ ВСІ
ЯК РИБКИ В ГАНЦІ 10:32

Ми з кузиною переписуємося:

БІЛА ПОВІТРАНА ТРИВОГА ЦІЛИЙ ДЕНЬ 20:15

Ми з тьотею переписуємося:

ВСЕ СПОКІЙНО У НАС, ПОКИ ЦЕ СПОКІЙНО. 20:21

Потім у месенджері однокласники:

А ТІТ

МИ Б

МИ ТЕЖ

І це як космічне сяйво, астронавте, — серце стає таке велике.

Астронавте, ану кинь із космосу найбільший метеорит на все зло, щоб воно як у казці: раз — і пух за вітром! І назавжди!

ДРУГИЙ ДЕНЬ ВІЙНИ, 25 Листопада

— Поки все спокійно, — каже мама.

На чолі глибока зморшка. Ми провели тата захищати нас і всіх наших людей і дітей. Він — суперсильний. Я намалювала тата як астронавта і поклала малюнок йому в кишеню. Підписала:

Йому стане смішно, коли знайде.

— Вночі ми ляжемо спати одягнуті, — каже мама.

— Ніч буде тяжка, — каже Президент на президентському інстаграмі, — але настане ранок.

Я йому вірю, цьому Президентові. І вірю в ранок.

Якщо ти хоч раз бачив світанок, астронавте, то не можеш не повірити, що ранок всесильний. Як і ти, астронавте. Чи як бог. Чуєте там, на небі? Не бійтеся, ми в нашій країні дочекаємося свого світанку. Маю лише прохання: швидше закінчіть цю ніч.

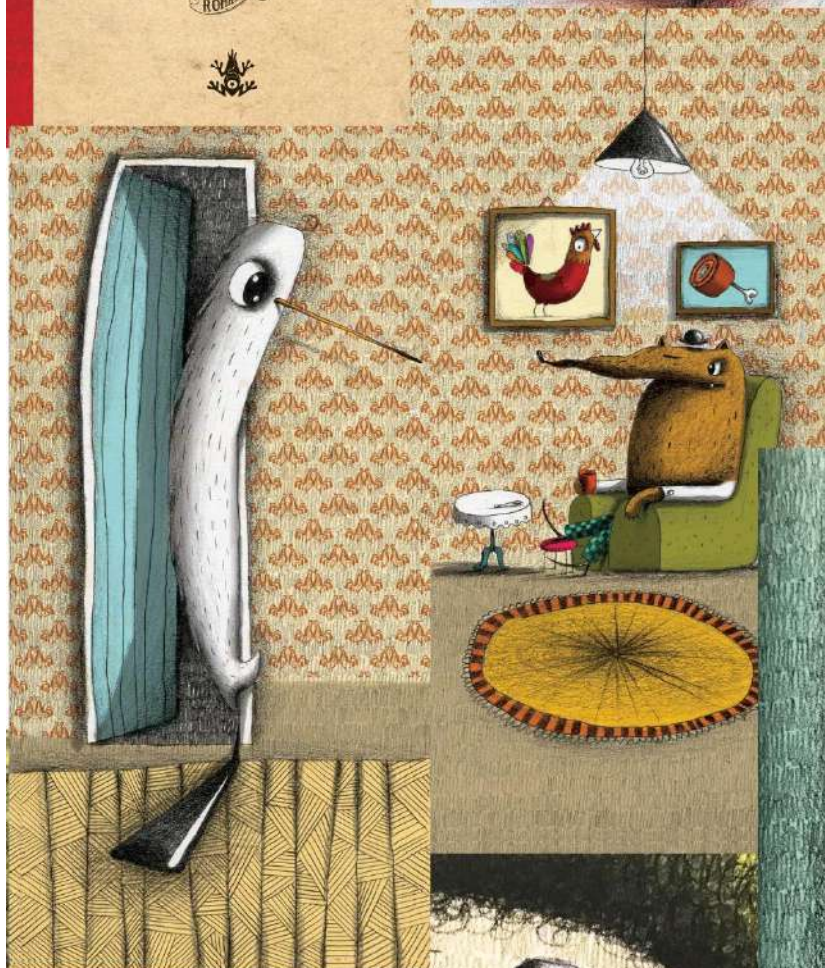
Сердечно дякую Валі, Світлані,
Зої, Юлі, Маріанні та Лізі
за найщирішу підтримку
і присутність

Marta Guśniowska

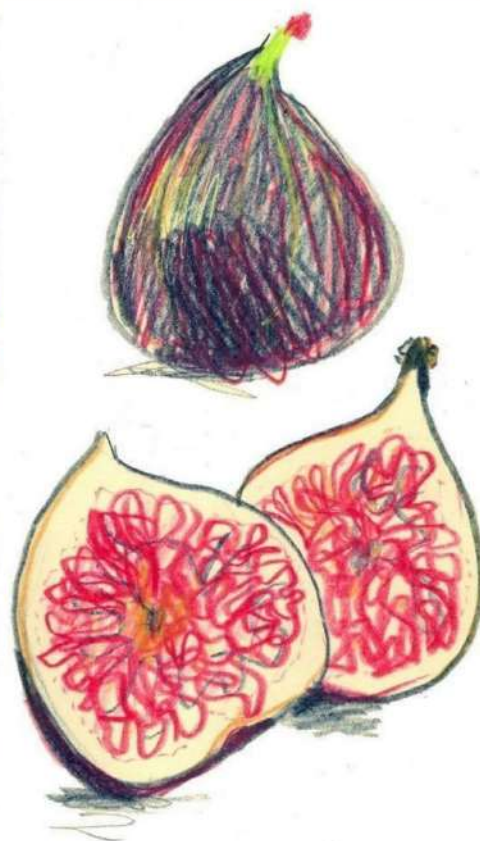
A NIECH TO GĘŚ KOPNIE

ROBERTA ROMANOWICZ

2. Аналоги графічних матеріалів

a gargoyle

ПОШУКИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

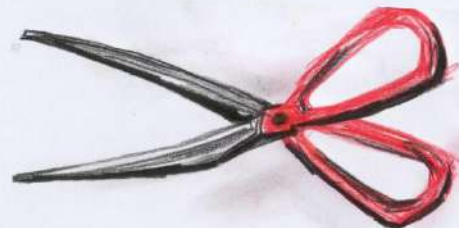
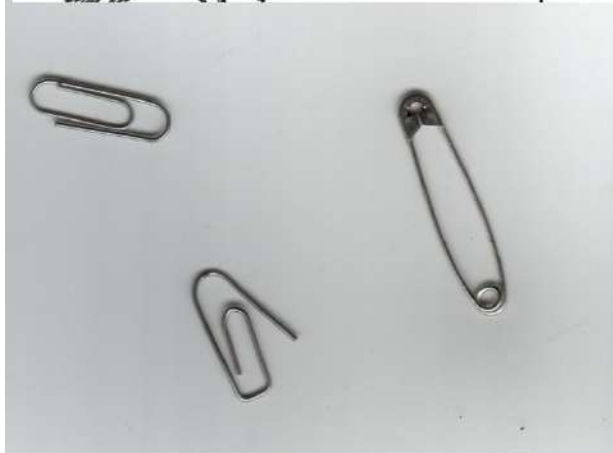
Вже дорослішають діти,
А дорослі – як малі:
Й досі хочуть щось вчинити,
Сотворити на Землі.

Хоч би що ми не любили,
Всі радіємо, коли
Десь почуємо: «Зробили!
Ми зробили! Ми змогли!».

Є в нас руки, є в нас очі,
Мрії, прагнення, думки.
Нумо, друзі, хто охочий
«Мизробити» залюбки?

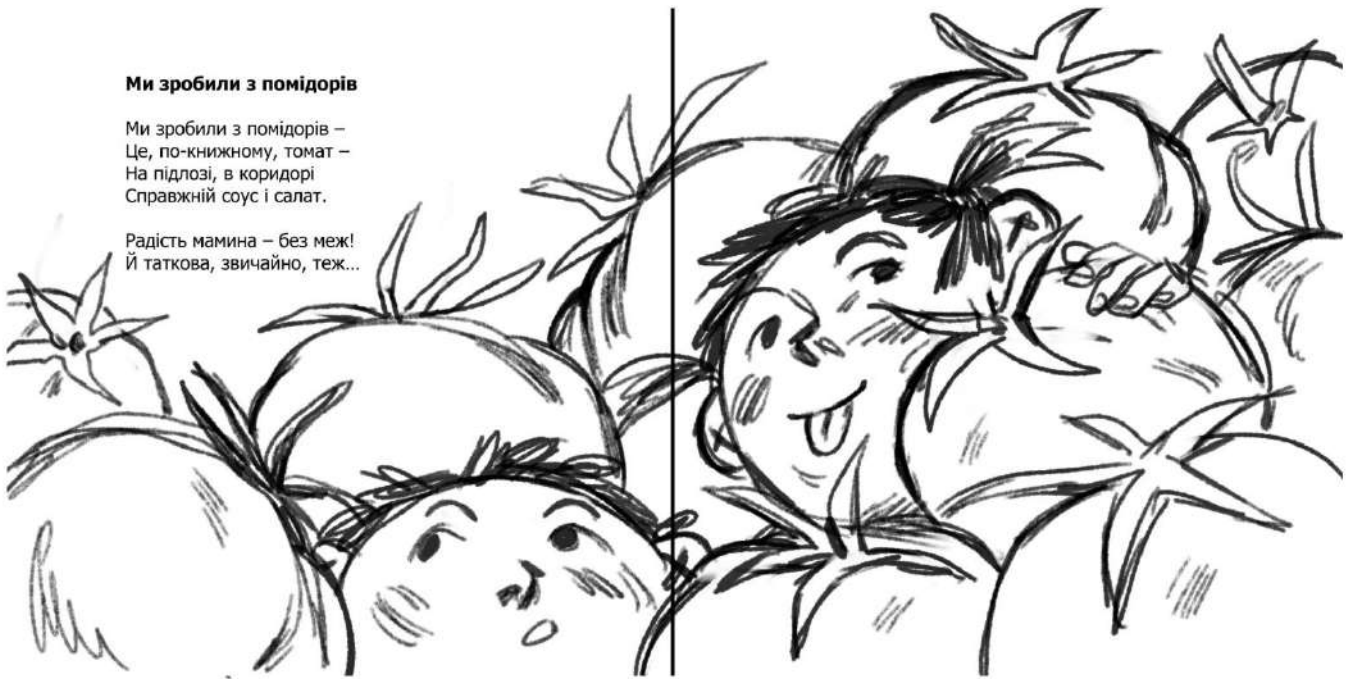
Різні долями й роками –
Хто в уяві, хто думками,
Хто, можливо, уві сні –
Без надриву, нервів, спішки –
Підсобить героям книжки,
А, тим самим, і мені...

Ми зробили з помідорів

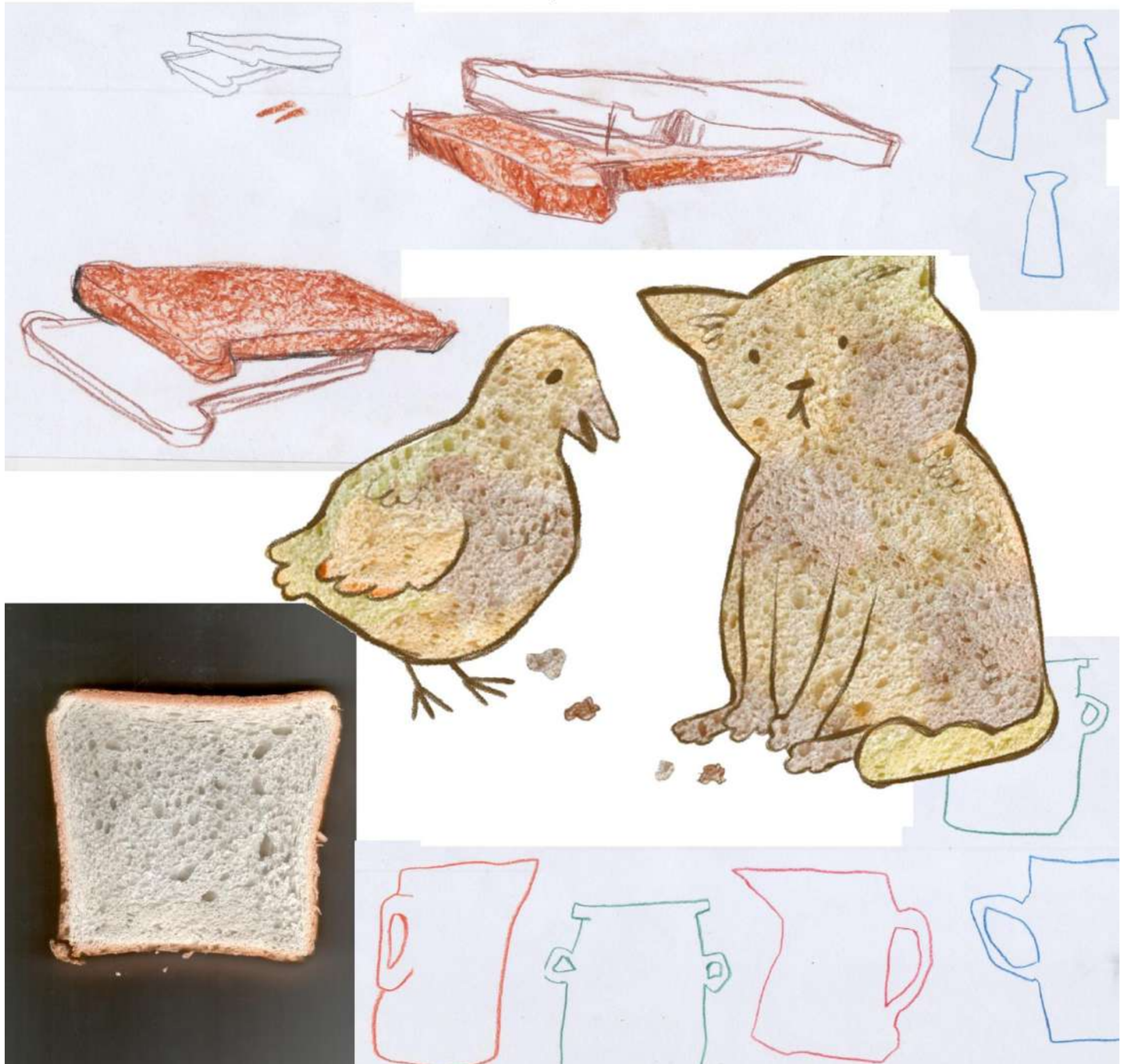
Ми зробили з помідорів –
Це, по-книжному, томат –
На підлозі, в коридорі
Справжній соус і салат.

Радість мамина – без меж!
Й таткова, звичайно, теж...

Ми зробили з м'якуша

Ми зробили з м'якуша
Кошенятко і пташа,
То й живуть вони на кухні:
Дружно – як одна душа.

Ми зробили з вати й дроту

Ми зробили з вати й дроту
Неземну, страшну істоту –
І тепер вона щораз
Уночі лякає нас.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра графіки
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Серія ілюстрацій до авторської
казки «Зачарований ліс»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна

програма Графіка_____

Пахомова М.М.

(прізвище та ініціали)

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

Затверджую

Завідувач кафедри графіки

О.В.Іващенко

«06» травня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Пахомова Марія Максимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Серія ілюстрацій до авторської казки «Зачарований ліс»

Керівник проекту (роботи) Логачова Белла Вікторівна, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «1» травня 2023 року № 106 ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 10 червня 2026 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми;
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;

- Аналіз аналогів;
- Розробка авторської концепції рішення теми;
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;
- Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;
- Висновки;
- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Комп'ютерна графіка в програмі Clip Studio.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1,2,3	Лариса Чайка		
2,4,5	Тетяна Пухнасцева		
3,7	Ольга Іващенко		

7. Дата видачі завдання 13 квітня 2026

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Квітень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	

6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень</i> <i>Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	6
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	7
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	8
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	9
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	12
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	13
7. ВИСНОВКИ.....	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	15
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	16

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Живучи вже 3 роки в Квебеку, беручи на себе місцеві звичаї, культуру, авторка проєкту все більше хоче розповсюджувати і нашу культуру, українську. Звичайно, проводить кожній новій людині короткий курс по історії України, голодомору, СРСР і інших цікавих фактів, але все це лише слова. Хочеться саме презентувати шматочок нашої чудової культури через мистецтво. Щоб це було світло, по-доброму, з радістю і легкістю. Тому на думку спала ідея написати маленьку казку яка б трішки відкривала двері у неймовірний і цікавий світ Української міфології для самих маленьких. Адже якщо хочеш поселити якусь думку людям в голови, починати треба з найменших.

І ось тому ця тема є актуальною. Власне, це авторська ідея - презентувати українську культуру на франкомовну аудиторію Квебеку (Канада). Казка написана французькою мовою, ідея повністю оригінальна, але Штучний інтелект допоміг все це зібрати до купи і грамотно написати французькою.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час розробки дипломного проєкту переглядались ілюстрації до казок і романів, щоб надихнутись і приступити до створення.

Також вивчаплась літературу, щоб ближче і точніше ознайомитись з міфологією України.

Наприклад, книга Володимира Галайчука «Українська міфологія» стала однією з найцікавіших. Там розписані різні обряди, звичаї, духи, персони. Все це допомогло визначитись яких персонажів презентувати для іноземної аудиторії.

Також, ознайомилась з книгою «Українська міфологія» Валерія Войтовича. Чарівні графічні ілюстрації, зрозумілий текст також сприяли моєму пошуку художніх рішень і надихали продовжувати працювати.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Звичайно, при створенні серії ілюстрацій вивчались аналогічні проєкти. Загалом в доступі були Pinterest, де вивчались тематичні ілюстрації, як інші художники зображають міфологічних персонажів і істот.

Зокрема авторка надихалась ілюстраціями художників з Instagram. Особливо надихав стиль і настрої ілюстрацій до дитячих книжок Ані Ломакіної. Вони здаються простими, вписані форми, кольорова гамма, що перегукується з ілюстрації в ілюстрації – це чудовий рецепт.

Дуже важливий надихаючим важилем стала «Лісова пісня» Лесі Українки. Уся ця атмосфера, Мавка – як образ природи, лісу, таємниці і пристрасті мені малювала в голові яскраві образи і настрої який я хотіла передати. Одночасно легкий, але магічний.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

«Зачарований ліс»

Жила-була в одному маленькому селі в Україні шестирічна дівчинка на ім'я Емма. Одного сонячного літнього дня вона гралася в саду своєї бабусі з радіокерованим літачком. Емма обожнювала літаки й вправно виконувала з ними піруети та петлі.

Але коли вона намагалася зробити новий трюк, літачок вислизнув з її рук і полетів у густий ліс, що оточував будинок. Емма дуже злякалася. Вона знала: якщо розповість бабусі, та засмутиться. Тож дівчинка вирішила піти шукати літачок сама.

Щойно вона зайшла до лісу, як опинилася у чарівному й таємничому світі. Деревка ніби шепотіли свої секрети, а м'яке зеленкувате світло освітлювало стежку.

Йдучи вперед, Емма почула зачаровуючу мелодію — ніжну й заспокійливу. Зацікавлена, вона пішла за звуком і невдовзі вийшла до прекрасного озера з кришталево чистою водою.

Посеред озера плавала русалка — водяна фея з хвилястим волоссям і очима, що блищали, мов перлини. Вона співала сумовиту пісню й, побачивши Емму, привітно усміхнулася.

— Добрий день, маленька дівчинко. Ходи скупайся зі мною, вода така ніжна й прохолодна! — промовила русалка чарівним голосом.

Зачарована її красою та лагідністю, Емма підійшла до води, готова зробити крок у озеро. Та в ту ж мить відчула, як хтось міцно схопив її за сукню. Це був Лісовик — Охоронець Лісу, який відтягнув її назад.

— Русалко! Що ти робиш? — суворо вигукнув він. — Не можна кликати дітей у воду. Це небезпечно!

Русалка опустила очі, засоромлена.

— Я не хотіла їй нашкодити... я лише хотіла допомогти...

Лісовик обережно взяв Емму за руку.

— У лісі треба бути дуже обережною, дитино. Тут є істоти, які можуть завдати шкоди, навіть не бажаючи цього. І зараз не час гратися з водою.

Емма подивилася на нього з вдячністю.

— Я шукаю свій літачок. Він загубився в лісі.

— Думаю, він недалеко, — кивнув Лісовик. — Але мені потрібно йти далі — перевірити, чи все гаразд із тваринами й відігнати мисливців. Я не можу залишитися. Та будь обережна й не сходи зі стежки.

Перед тим як піти, він додав:

— Іди світлою стежкою й не заблукай. Ліс сповнений не лише чудес, а й небезпек.

Емма подякувала й рушила далі, уважно слідуючи його поради.

Незабаром вона почула іншу мелодію — ще чарівнішу. У лісовій галявині вона побачила Мавку — лісову фею з довгим волоссям і сяйливими очима. Та сиділа на пеньку й грала на сопілці.

— Привіт, маленька! — радісно мовила Мавка. — Послухай мою музику. Вона змушує танцювати дерева й тварин. Потанцюєш зі мною? Емма, зачарована мелодією, погодилася. Вони почали танцювати серед променів світла, що пробивалися крізь гілки дерев, кружляючи й сміючись.

Та згодом Емма втомилася.

— Вибач, але мені треба йти далі. Я мушу знайти свій літачок.

Мавка засмутилася:

— Але я хотіла ще побути з тобою... Може, залишишся?

Емма вагалася.

Раптом у лісі почувся гучний шум, і з'явився Чугайстер — великий, могутній, із рисами дикого звіра.

— Мавко, досить ігор. На сьогодні вистачить, — сказав він спокійно, але владно.

Мавка кивнула, попрощалася з Еммою й зникла між деревами, продовжуючи тихо грати.

Чугайстер звернувся до дівчинки:

— Привіт. Я Чугайстер. Мавка тебе не образила?

— Ні, вона була добра. Але я шукаю свій літачок...

— Це якраз моя справа — допомагати тим, хто заблукав, — усміхнувся він. — Я допоможу тобі.

Разом вони пройшли крізь ліс і невдовзі знайшли літачок у кущах.

Емма зраділа й щиро подякувала.

— А тепер я проведу тебе додому, — сказав Чугайстер. — І пам'ятай: якщо важко — звертайся по допомогу до дорослих.

Емма вийшла з лісу щаслива й вдячна. Сонце вже заходило, коли вона прибігла до бабусиного дому.

Вона міцно тримала свій літачок і з нетерпінням чекала, щоб розповісти про свої пригоди. Бабуся зустріла її теплою усмішкою та смачною вечерею.

Тієї ночі Емма заснула щасливою, думаючи про дивовижні зустрічі в зачарованому лісі.

Під цю казку розроблено 8 ілюстрацій, які візуально і атмосферно запрошують іноземну аудиторію до знайомства з українською культурою.

Про що взагалі візуальна концепція? Про те, щоб відобразити образ того, як діти бачать світ, атмосфера магічності і відчуття пригоди. Але одночасно, немає цілі показувати небезпеку, ні. Цей світ цілком безпечний для допитливих дітлахів.

Серед усіх можливих персонажів авторка виокремлила чотирьох. Серед яких Русалка – ніжна і трішки згубна. Вона запрошувала дитину поплавати з нею, тим самим запрошуючи лишитись в лісі назавжди.

Вчасно підійшов Лісовик – образ такого собі наставника, але на відстані. Він не з тих, хто буде допомагати вирішити усі проблеми. Навпаки, він ще й заплутає тебе. Але тут, рішення було прийнято, що він все ж таки врятує дівчинку від стрибку у озеро.

Далі Мавка – як образ веселоців, легкості і вічної вечірки. Вона повітряна і світла. Хоча в різних джерелах кажуть, що вона заманює молодих парубків, тут вона намальована як «подружка» для головної героїні. Це добра казка, без злих помислів.

І насамкінець, Чугайстер – той, хто виводить із лісу. Той, хто захищає беззахисних, той, у кого є емпатія.

Кольорова гамма в цілому можна поділити на три відтінки – фіолетовий, зелений, блакитний, охра і їх відтінки. Саме ці кольори на мою думку передають теплу, але містичну атмосферу лісу. Ліс густий, іноді простір відкритий, як на моменті з танцями з Мавкою, іноді тісний, як на моменті де Лісовик рятує дівчинку.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Для реалізації ілюстрацій, вичитавши потрібні матеріали, створивши свою міні казку, авторка приступила до роботи.

Візуальний стиль тут – казковий, чарівний. В цій дипломній роботі було важливо передати атмосферу магічного лісу. Головна героїня – маленька дівчинка Емма знайомиться з жителями міфологічного всесвіту, де усі пов'язані одне з одним, де усі важливі і грають свою роль в «магічному» суспільстві. Для міфологічних персонажів обрані Лісовик, Русалка, Мавка і Чугайстр, бо авторці вони найближчі. Вони зрозумілі і знайомі усім змалечку, тому - вони найкращі претенденти для першого знайомства з дітками Квебеку.

Використовані великі плани, щоб кращі показати емоції персонажів. Використовуючи глибокий зелений, краще передана атмосфера лісу.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

У зв'язку з обмеженим терміном виконання дипломного проєкту і з тим, що авторка знаходиться на іншому континенті, рішення працювати в діджитал виявилось найбільш раціональним. Саме Clip Studio подобається багатьом своєю простотою, зрозумілістю і легкістю в використанні. Також це означає, що друкувати ілюстрації можна як тут, потім надіслати в Україну, або ж одразу просити родичів роздрукувати в Харкові.

В Clip Studio багато різних пензлів, які допомагали імітувати світлові ефекти, живопис, текстури, це корисний і важливий досвід. Адже робота над дипломом – це частина навчання і розвиток в сфері ілюстрацій і пошуку себе в мистецтві.

7. ВИСНОВКИ

Отже, у процесі виконання дипломного проєкту, було створено серію з 8 ілюстрацій до авторської казки «Зачарований ліс», яка поєднує в собі казкові наративи і міфологічних істот.

У ході роботи особлива увага приділялась кольоровим та композиційним рішенням, щоб усе виглядало гармонійно і професійно. Програма Clip Studio дуже допомагала в цьому завданні, адже це оптимізувало використання потрібних інструментів і легкість в редагуванні.

Основною метою проєкту було створення зрозумілої та візуально привабливої історії для дитячої аудиторії, яка поєднує розважальний та пізнавальний характер. Через цю історію, авторка знайомить іноземну аудиторію простою і чарівною мовою – мистецтвом, запрошуючи дізнатись більше і також навчити приймати рішення і бути відповідальним.

У результаті було досягнуто усіх цілей цього проєкту: створення цілісної серії ілюстрацій, візуальну мову і єдиний стиль.

Виконання цього проєкту – це важливий етап у професійному зростанні, важливий досвід, який стане у нагоді у майбутніх проєктах, як і в книжковій ілюстрації так і в дизайні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

«Дохристиянські вірування українського народу» — Іван Огієнко

«Українська міфологія. Духи, персони, обряди» — Володимир
Галайчук

«Міфи Київської землі» — Олександр Знойко

«Українська міфологія» — Валерій Войтович

«Чарівні істоти українського міфу» — Наталія Кійко, Олена
Мартинюк, Ірина Ігнатенко

«Міфи і легенди Давньої України» — Сергій Плачинда

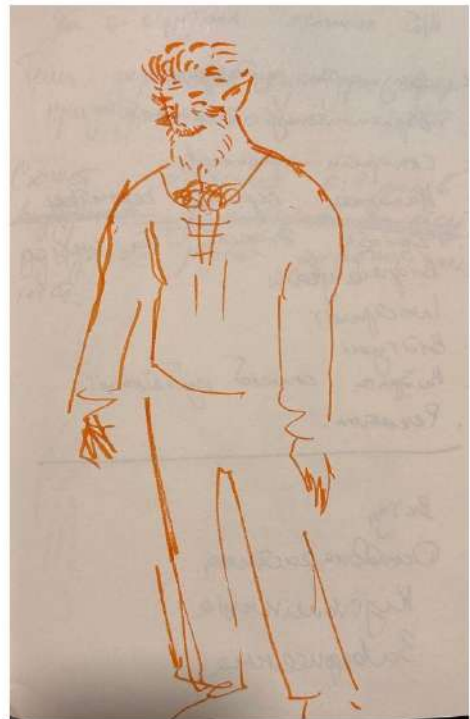
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Комплексне оформлення книги Akshaya Raman «The Ivory Key»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Зайцева А. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник: Чайка Л.Е.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Зайцева Анастасія Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Комплексне оформлення книги Akshaya Raman «The Ivory Key»

Керівник проекту (роботи) Чайка Лариса Едуардівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 01” ____травня____ 2026 року № 106 -ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 10 червня 2026

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Комп'ютерна графіка в програмі Adobe Photoshop, верстка в програмі Adobe Indesign, створення ілюстрацій за допомогою техніки багатошаровий папір.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент Зайцева А. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) Чайка Л. Е.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	1
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	2
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	3
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	4
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	5
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	7
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	8
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	9

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

В сучасному дизайні книга дедалі частіше розглядається не лише, як носій інформації, а як комплексний художній об'єкт, що поєднує текст, ілюстрацію, матеріал, форму та текстуру. Саме тому актуальним є пошук нових засобів виразності, зокрема використання паперових технік, багатошарових композицій та поєднання різних візуальних підходів. Особливої уваги набуває звернення до культур різних народів, зокрема до культури Індії, яка вирізняється багатством орнаментів, символіки, архітектурних форм і кольорових рішень. Індійська візуальна традиція формувалася протягом століть і має глибоке історичне підґрунтя, що відображається у декоративному мистецтві, храмовій архітектурі та книжковій мініатюрі. Використання елементів цієї культури в сучасній ілюстрації дозволяє створити унікальний художній образ і розширює межі традиційного європейського підходу до книжкового дизайну.

Звернення до жанру фантастики також є актуальним, оскільки він залишається одним із найпопулярніших серед сучасної аудиторії, зокрема підлітків та молоді дорослі. Фантастична література виконує важливу функцію - вона не лише розважає, а й формує уяву, розвиває образне мислення та дозволяє осмислювати складні соціальні, культурні та особистісні теми через художні образи через книги. Через вигаданий світ автори часто піднімають актуальні питання влади, вибору, відповідальності та взаємодії між людьми, що робить цей жанр значущим у сучасному культурному контексті.

Обрана для ілюстрування історія поєднує в собі елементи пригодницького сюжету, магії та культурного контексту, що створює широкі можливості для художньої інтерпретації. Вона дозволяє працювати з різними образами — від архітектури та природних ландшафтів до символічних і декоративних елементів, що особливо важливо для створення виразної книжкової графіки. Актуальність теми також полягає у використанні комбінованих технік багатошарових паперових композицій та графічної ілюстрації. Таке поєднання дозволяє створити новий рівень візуального сприйняття, де зображення набуває глибини, об'єму та тактильності. Це сприяє підвищенню інтересу до книги як до мистецького об'єкта та робить її більш привабливою для сучасного глядача.

Таким чином, обрана тема є актуальною, оскільки поєднує сучасні підходи до книжкового дизайну, звернення до культурної спадщини Індії, використання популярного жанру фантастики та експериментальні художні техніки. Це дозволяє створити цілісний, сучасний і художньо виразний проєкт, який відповідає вимогам сучасної візуальної культури та освітнього процесу.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ

На підготовчому етапі виконання дипломної роботи було проведено комплексний збір інформації та візуальних матеріалів, необхідних для формування цілісної художньої концепції ілюстрованої книги. Основою для роботи став аналіз літературного твору, на базі якого було визначено ключові сюжетні моменти, образи персонажів та характерні локації, що підлягають візуалізації. Це дозволило не лише зрозуміти структуру історії, а й виділити сцени, які мають найбільший емоційний і композиційний потенціал для подальшого ілюстрування роботи.

У процесі збору матеріалів значна увага була приділена вивченню візуальної культури Індії. Було проаналізовано характерні особливості архітектури, декоративних орнаментів, пластики форм, а також традиційні кольорові поєднання. Отримані знання були адаптовані до сучасного графічного підходу, що дало можливість сформувати стилістику ілюстрацій, у якій поєднуються елементи індійської культури та принципи європейської книжкової графіки. Такий синтез дозволяє створити більш глибокий і виразний візуальний образ майбутньої ілюстрації. Окремим напрямом підготовчої роботи стало дослідження сучасних художніх практик, пов'язаних із використанням паперу, як основного матеріалу в роботі. Було проаналізовано приклади робіт, у яких поєднуються багатошарові композиції та графічні елементи. Це дозволило визначити основні принципи побудови таких ілюстрацій, а також знайти ефективні способи інтеграції паперових технік із графічним зображенням.

У своїй роботі я планую поєднувати графічні матеріали з паперовими елементами, створюючи багатоетапну композицію, де кожен шар виконує окрему функцію. Графічні ілюстрації формують основу зображення, задають форму, деталі та ритм композиції. Такий підхід дозволяє створити складну, але цілісну візуальну систему, у якій різні техніки доповнюють одна одну. Наступним етапом стала систематизація зібраного матеріалу. Було сформовано підбірки референсів, що включають зображення архітектури, природних середовищ, орнаментів, текстур та композиційних рішень. Ці матеріали стали основою для розробки власного візуального стилю, визначення кольорової палітри та побудови композиції сторінок.

Важливу роль у підготовчому процесі відіграло ескізування. Було створено серію попередніх ескізів, у яких опрацьовано композицію ілюстрацій, розташування графічних та паперових елементів, а також взаємодію між різними шарами. Ескізи дозволили на ранньому етапі визначити найбільш вдалі рішення та підготувати основу для подальшої реалізації роботи. Таким чином, проведений збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

забезпечили базу для виконання дипломної роботи, дозволили сформулювати чітку художню концепцію в роботі, визначити стилістичний напрям та обрати ефективні засоби поєднання графічних і паперових технік у створенні ілюстрованої книги.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

У процесі розробки дипломної роботи було проведено аналіз аналогів сучасних ілюстрованих видань та художніх проєктів, у яких використовується поєднання графічної ілюстрації з паперовими техніками. Дослідження аналогів дозволило визначити актуальні тенденції у сфері книжкової графіки, а також виявити ефективні композиційні та стилістичні рішення, які можуть бути адаптовані у власній роботі.

Особливу увагу було приділено книгам, у яких ілюстрація виходить за межі площинного зображення та набуває матеріальності завдяки використанню паперу як художнього засобу. Ці прийоми дозволяють залучити читача до більш інтерактивного сприйняття книги та підсилюють емоційний вплив візуального ряду. Аналізуючи подібні проєкти, було встановлено, що поєднання графічних елементів із паперовими структурами є одним із актуальних напрямів сучасної ілюстрації. Графіка забезпечує чіткість форми, деталізацію та ритмічність композиції, тоді як паперові техніки додають тактильності, об'ємності та декоративної виразності. Важливим є баланс між цими складовими, адже надмірне використання одного з елементів може порушити цілісність візуального образу.

Окремо було проаналізовано використання обмеженої кольорової палітри в ілюстрованих виданнях. У багатьох сучасних проєктах застосовується принцип мінімалізму в кольорі, що дозволяє акцентувати увагу на формі, композиції та взаємодії шарів. Такий підхід є доцільним і для даної дипломної роботи, де використання обмеженої палітри (білий, чорний, синій, жовтий, зелений і помаранчевий) сприятиме створенню цілісного стилю та підкреслить атмосферу ілюстрацій. Також у процесі аналізу було враховано особливості оформлення обкладинок ілюстрованих книг. У сучасному дизайні обкладинка виконує не лише інформаційну, а й емоційну функцію, формуючи перше враження про видання. Часто вона відображає основну ідею книги через символіку, композицію та кольорове рішення. Це стало важливим орієнтиром для розробки власної обкладинки, яка має бути лаконічною, але водночас виразною та концептуально пов'язаною з внутрішнім наповненням книги.

У результаті проведеного аналізу аналогів було визначено ключові принципи, які будуть використані у дипломній роботі: поєднання графічної ілюстрації з паперовими техніками, створення багат шарових композицій, використання обмеженої кольорової палітри та орієнтація на цілісність художнього образу. Отримані висновки стали основою для подальшої розробки авторської концепції ілюстрованої книги.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Ідеєю проєкту є створення візуально виразного та емоційно насиченого ілюстративного середовища, у якому зміст літературного твору розкривається та доповнюється засобами графіки, форми та матеріальності. Концепція ґрунтується на поєднанні кількох художніх технік: графічної ілюстрації та багат шарових паперових композицій. Кожна з цих технік виконує окрему функцію у формуванні візуального образу. Графічна ілюстрація створює основний композиційний каркас, визначає характер лінії, рівень деталізації та стилістику образів. Багат шарові паперові конструкції забезпечують ефект глибини та просторовості, що сприяє більш емоційному сприйняттю зображуваних сцен.

Важливим аспектом концепції є взаємодія зазначених технік, які формують єдину візуальну систему. Графічні елементи можуть слугувати основою, на яку нашаровуються паперові деталі, або ж паперові композиції частково відкривають чи приховують зображення, створюючи ефект динаміки та поступового розкриття сюжету. Такий підхід дозволяє зробити ілюстрації багатовимірними та більш виразними. Особлива увага приділяється балансу між заповненими та порожніми площинами, що дозволяє уникнути перевантаження композиції та акцентувати увагу на ключових елементах. Важливими засобами виразності виступають силует, форма та контраст. Колір в проєкті має концептуальне значення. Використовується обмежена палітра білий, чорний, синій жовтий, зелений і помаранчевий. Білий і чорний формують основу ілюстрацій, забезпечуючи чіткість і контрастність, тоді як синій і помаранчевий виконують акцентну функцію, підсилюючи емоційний настрій та виділяючи смислові акценти.

Окрема увага приділяється розробці обкладинки як складової частини художнього оформлення книги. Вона виступає візуальним вступом до твору, відображає його атмосферу та стилістичні особливості ілюстрацій, формуючи перше враження читача. Таким чином, авторська концепція полягає у створенні цілісного художнього оформлення книги, в якому гармонійно поєднуються різні техніки ілюстрування, обмежена кольорова палітра та продумана композиційна структура. Це дозволяє не лише візуально інтерпретувати літературний твір, а й поглибити його емоційне сприйняття.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

На цьому етапі здійснюється розробка варіантів композиційних рішень, визначення розташування основних елементів, пошук візуального центру та встановлення взаємозв'язків між складовими зображення. У процесі роботи особлива увага приділяється організації площини аркуша та формуванню цілісної структури розворотів. Кожна Ілюстрація розглядається як окрема композиційна одиниця, водночас підпорядкована загальній системі оформлення видання. Важливим завданням є досягнення гармонії між текстом і зображенням, а також узгодження ілюстрацій між собою за ритмом, масштабом і стилістикою. Композиційний пошук включає експериментування з різними варіантами розміщення елементів, співвідношенням заповнених і порожніх площин, використанням симетрії та асиметрії. Значна увага приділяється визначенню візуального центру, який привертає увагу глядача та організовує сприйняття зображення. При цьому використовуються такі засоби виразності, як контраст, масштаб, ритм, силует і напрямки ліній.

Пошук передбачає визначення способів їх поєднання в межах одного зображення. Графічні елементи можуть виступати основою композиції, тоді як паперові шари додають глибини та створюють ефект просторовості. Контраст світлого і темного допомагає виділяти головні елементи, а акцентні кольори спрямовують увагу глядача. Таким чином, композиційний пошук образотворчих засобів є процесом, що поєднує аналіз, експеримент та відбір найбільш вдалих рішень. Він забезпечує створення гармонійної, цілісної та виразної системи ілюстрацій, яка відповідає творчому задуму та сприяє глибшому розкриттю змісту літературного твору.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ

Реалізацію авторського задуму та досягнення цілісного художнього результату. Обрані засоби безпосередньо пов'язані з використанням комбінованих технік, графічної ілюстрації та багатошарових паперових композицій. Графічна частина ілюстрацій виконується із застосуванням традиційних матеріалів, зокрема лінера, туші або чорної ручки, що дозволяє досягти чіткості лінії, деталізації та виразності зображення. Особлива увага приділяється характеру штриха, товщині ліній та їх ритміці, що формує стилістичну єдність ілюстрацій. Виготовлення паперових елементів передбачає використання щільного кольорового паперу, який відповідає обраній кольоровій палітрі. Багатошарові композиції формуються шляхом послідовного нашарування вирізаних елементів, які закріплюються за допомогою клею або двостороннього скотчу для створення ефекту глибини та просторовості.

Важливим етапом є поєднання графічних і паперових елементів у єдину композицію. Це може здійснюватися як у традиційний спосіб (наклеювання паперових деталей на основу з подальшим доповненням), так і шляхом комбінування фізичних елементів із подальшою цифровою обробкою. У разі потреби ілюстрації можуть скануватися або фотографуватися для подальшого редагування, корекції контрасту, кольору та підготовки до друку.

Для цифрового опрацювання використовуються графічні редактори, що дозволяють уточнити композицію, скоригувати тональні та кольорові співвідношення, а також підготувати макет до поліграфічного відтворення. Особлива увага приділяється збереженню фактури паперу та ручної графіки, що є важливою складовою художнього рішення.

Технологічний процес також включає підготовку макету видання: розміщення ілюстрацій у форматі розворотів, узгодження їх із текстом, визначення полів, форматів і пропорцій. Усі елементи оформлення приводяться до єдиної системи, що забезпечує цілісність візуального сприйняття книги. Таким чином, використання поєднання традиційних і цифрових засобів виконання оригіналів дозволяє досягти високої якості ілюстрацій, зберегти їхню матеріальність і водночас адаптувати до сучасних вимог поліграфії. Це сприяє повноцінній реалізації авторського задуму та створенню цілісного художнього оформлення видання.

7. ВИСНОВКИ

Проведений аналіз літературного матеріалу, культурного контексту та аналогів дозволив визначити основні принципи візуальної інтерпретації твору та сформувані цілісний підхід до створення ілюстрацій. У ході роботи було обґрунтовано доцільність використання комбінованих технік багатопланових паперових композицій і графіки. Їх поєднання забезпечує створення виразного візуального образу, надає ілюстраціям глибини, об'ємності та декоративної насиченості. Встановлено, що взаємодія цих засобів сприяє більш повному розкриттю змісту літературного твору та підсилює його емоційне сприйняття.

У процесі композиційного пошуку було визначено принципи побудови ілюстрацій, зокрема організацію розворотів, використання візуального центру, ритму, контрасту та балансу між заповненими та порожніми площинами. Це дозволило створити узгоджену систему ілюстрацій, що відповідає загальній концепції оформлення книги. Особливу увагу приділено технологічним і графічним засобам виконання оригіналів. Поєднання традиційних матеріалів з цифровою обробкою забезпечило якісне відтворення ілюстрацій та їх адаптацію до поліграфічних вимог, зберігаючи при цьому фактурність і виразність ручної роботи. Застосування обмеженої кольорової палітри сприяло створенню цілісного художнього образу, забезпечило гармонійність композицій та підсилення емоційного впливу ілюстрацій.

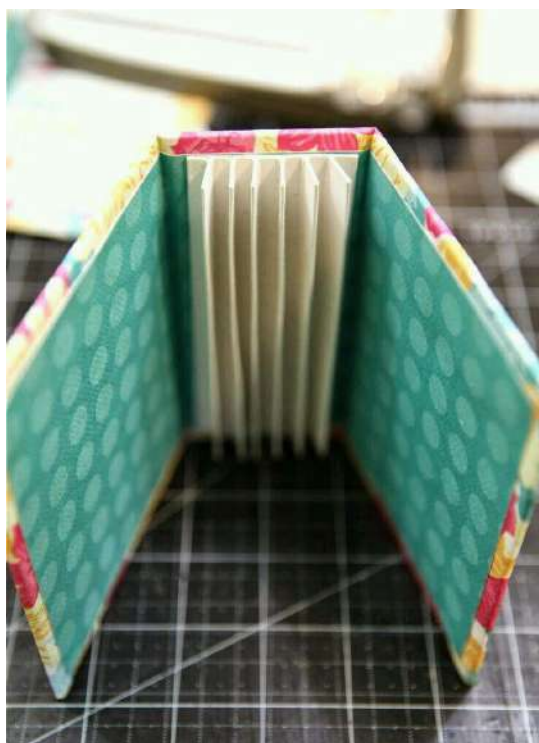
Отже, у результаті виконання дипломної роботи досягнуто поставленої мети розроблено цілісне художнє оформлення книги, що поєднує різні техніки ілюстрування та відповідає змісту літературного твору. Отримані результати можуть бути використані у подальшій практиці створення ілюстрованих видань.

8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

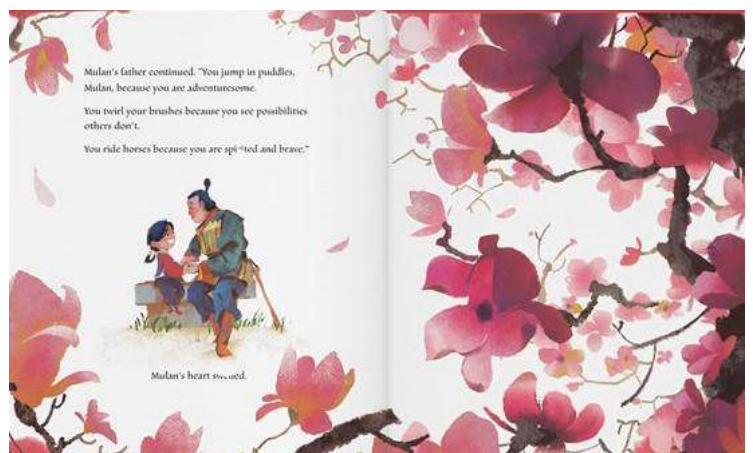
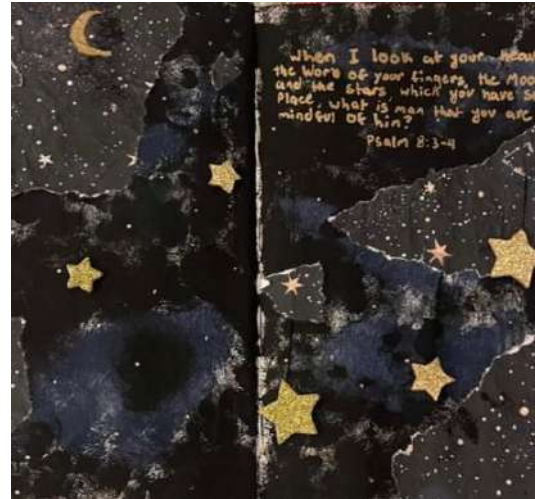
1. Raman A. The Ivory Key
https://books.google.com.ua/books/about/The_Ivory_Key.html?id=ftUMzgEACAAJ&redir_esc=y
2. The Ivory Key - Google Books
https://books.google.com.ua/books/about/The_Ivory_Key.html?id=ftUMzgEACAAJ&redir_esc=y
3. The Ivory Key - Wikipedia - загальна інформація про твір та сюжет
https://en.wikipedia.org/wiki/The_Ivory_Key?utm_source
4. Google Arts & Culture
<https://artsandculture.google.com/>
5. Loomis A. Creative Illustration. - New York Viking Press, 1947
6. Ambrose G., Harris P. The Fundamentals of Graphic Design
7. Pinterest - платформа для пошуку візуальних референсів та ідей
8. The Metropolitan Museum of Art колекції мистецтва та культурної спадщини
9. Kleon A. Steal Like an Artist: 10 Things Nobody Told You About Being Creative. - New York: Workman Publishing, 2012
10. Олена Борділовська «Коротка історія Індії. Єдність у відмінностях»

9.АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

1. Аналоги книги

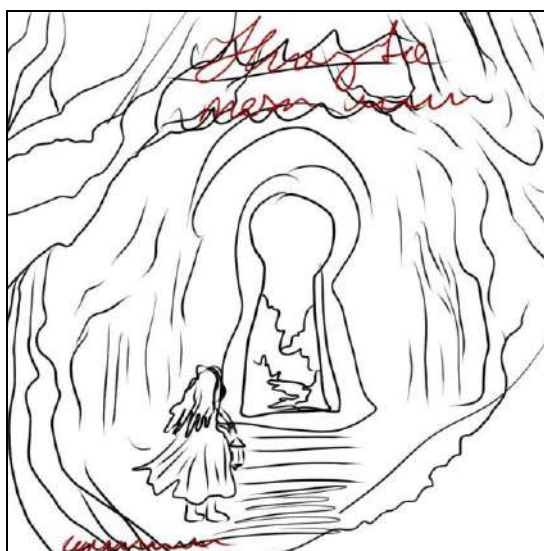
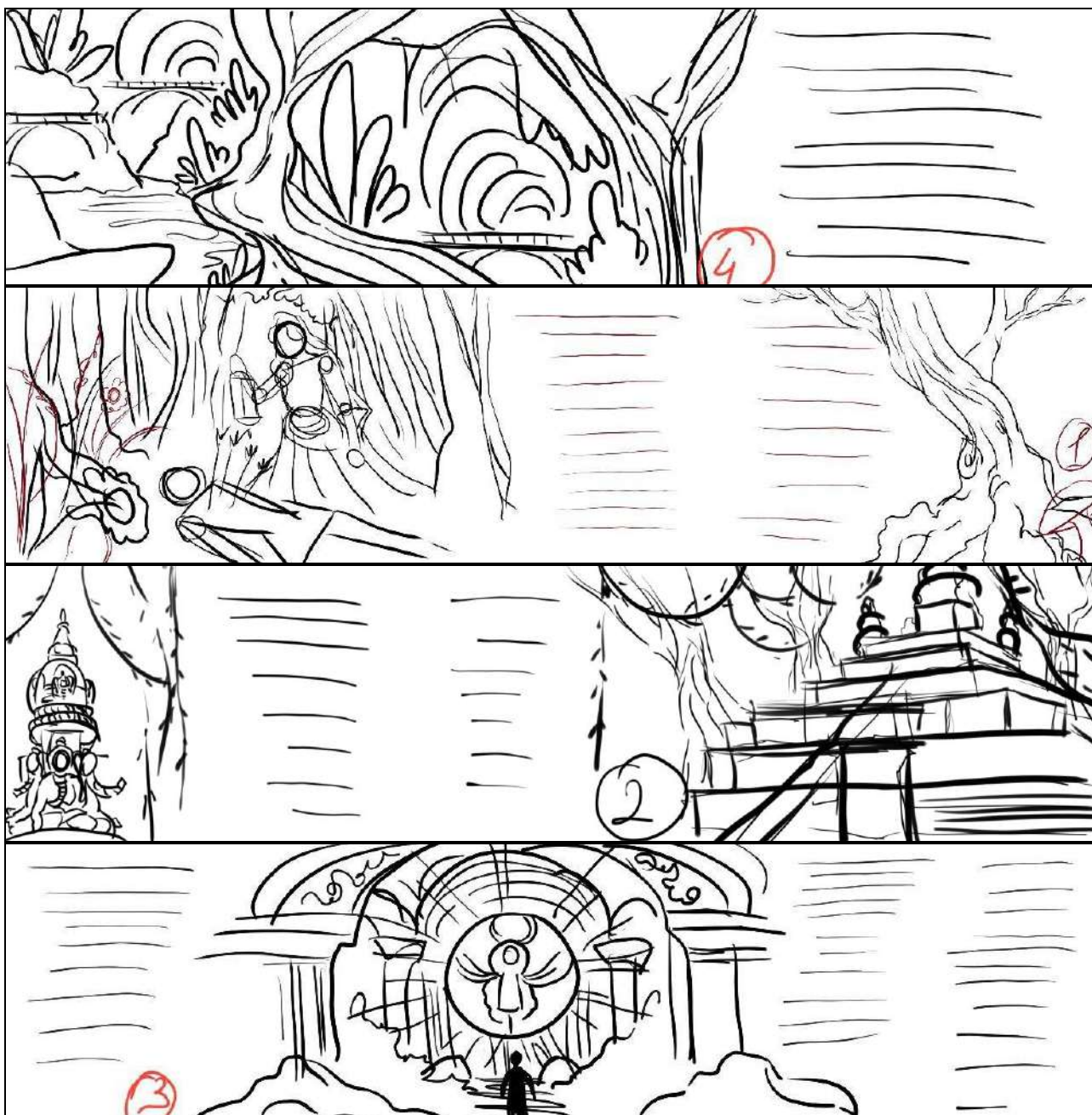
2. Аналоги для сторінок

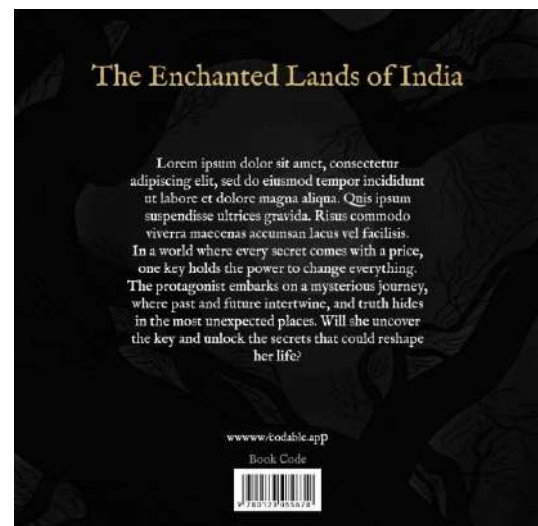
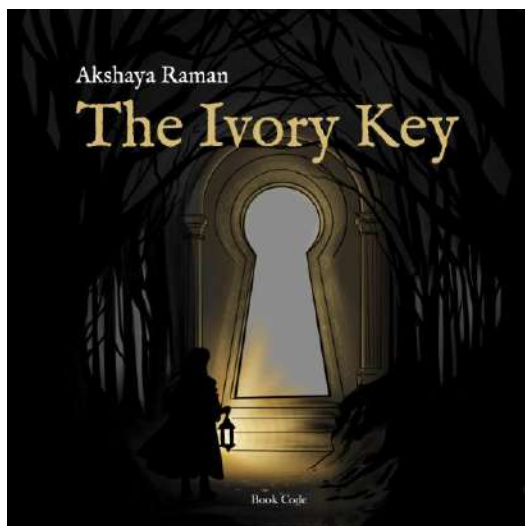
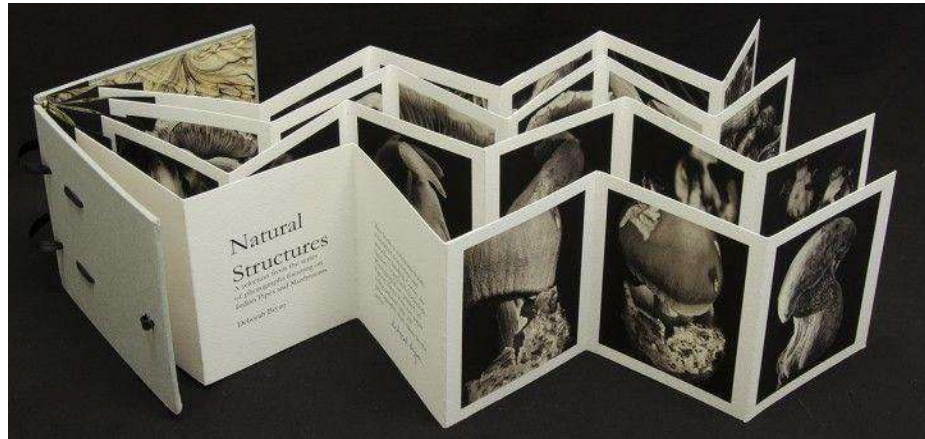
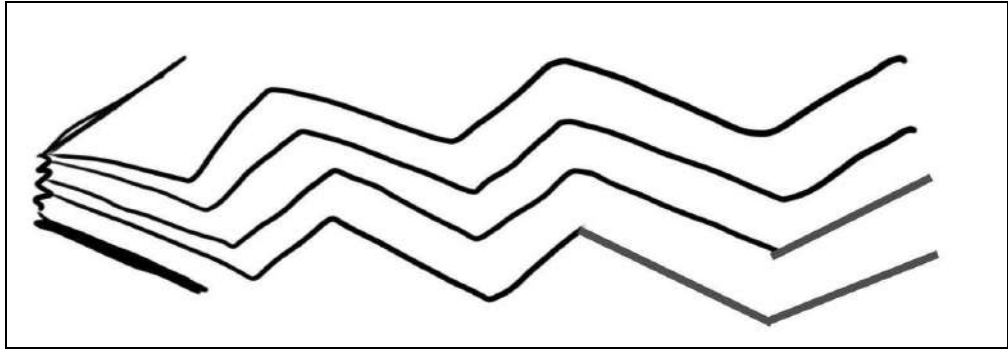

3. Аналог книжкових ілюстрацій

ПОШУКИ ВЕРСТКИ ТА ІЛЮСТРАЦІЙ

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Комплексне оформлення авторської книги «Ведмідь-провідник»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Залєвська К. С.

(прізвище та ініціали)

Керівник Чайка Л.Е., ст.викладач

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

професор В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Залєвській Карині Сергіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Комплексне оформлення авторської книги

«Ведмідь-провідник»

керівник проєкту (роботи) Чайка Лариса Едуардівна, ст. викладач ,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “1” травня 2026
року № 106 - ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) 10 червня 2026
року

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно
розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*

- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Ілюстрації в Ibis Paint, дизайн у Canva, верстка книги в програмі InDesign.

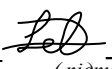
6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень</i> <i>Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень</i> <i>Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень</i> <i>Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____ _____ Залєвська К.С. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Суспільство у наш час стало загубленим у власних хвилюваннях, інколи насправді важко жити та орієнтуватися у такому швидкоплинному світі. Варіант створення саме такої концепції книги, де лунає відгук про пошук душевного спокою, є дійсно надзвичайно актуальним для сьогодення. Книга «Ведмідь-провідник» є нерозривною історією, в якій кожен може пізнати себе, знайти власне нутро підсвідомості. Зазначимо, що даний мотив про віднайдення душевного спокою займає важливу ланку у розвитку навколишніх подій, потрібно вчитися приборкувати власні почуття, намагатися дійти до істини та, понад усе, досягти особистої емоційної стійкості, а для цього людство потребує доступних підказок та порад. Події у книзі відбуваються навколо власних суперечок та хвилювань дійових осіб.

Головний герой — хлопчик Лев, якого супроводжує його вірний та сміливий помічник, мініатюрний ведмедик, з яким вони пліч-о-пліч мають подолати дуже довгий та тернистий шлях пригод у цій розповіді. Щоб прийняти власний дух, перебороти примхи характеру, герою необхідно зіткнутися з різноманіттям почуттів, таких як гнів, обурення, вина, та зрозуміти для себе, що це не закляті противники, а лише стани, які варто відчувати душею та пропустити крізь себе. Лев повинен вміти відокремлювати будь-який острівець і надавати йому особливе і зворушливе художнє значення, адже насправді острови твору містять у собі глибокий зміст та сутність. Саме завдяки даному значенню розкривається головна ідея книги, і вона перетворюється з одноманітної розповіді на справжній витвір мистецтва. За допомогою даних суджень люди навчаться правильно сприймати та контролювати власні емоції.

У книзі можна споглядати надзвичайно виразну художню образність та стилістику. У проєкті «Ведмідь-провідник» зібрано чималу кількість різних об'єктів, структур, як-от глибокі темні плями, що надають зображенням особливого драматизму та фокусу, а влучно підібрана цифрова палітра, яка дуже вдало передає атмосферу твору, монотонність та стриманість вибраних кольорів. Всі ці фактори сповна дають відчувати весь емоційний контекст. Належним осередком власної захищеності є образ іграшкового ведмедика-провідника, який став головним елементом підтримки для нашого героя, ведмідь уособлює саме той внутрішній спокій, який не кожен може віднайти

всередині своєї душі. В книзі простежується комплексне оформлення об'єктів: зображень та тексту, що влучно взаємодіють один з одним, а ретельно підготовлена верстка працює як одне ціле з вибраними елементами.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Було переглянуто та опрацьовано безліч цікавих і корисних матеріалів, розібрано теоретичний фундамент різноманітних джерел — саме ці основи поклали початок створенню авторської книги «Ведмідь-провідник». У книзі лунає тема психології людини та її власних душевних хвилювань, також у проєкті з'являються різні мистецькі образи та прийоми. Саме дослідження інформації із різних сайтів, таких як «Бережи себе» та «Ти як?», стимулювало до розробки цікавих та корисних ідей для визначної концепції власної книги, водночас проводилося створення сюжетних переплетінь усіляких локацій твору. За допомогою усвідомлення та розуміння емоцій, почуттів, як-от: страх, обурення, роздратування, — започаткувалася нова змістовна арка подій. Книга увібрала в себе вагомі значення, завдяки яким вдається сміливо розтлумачити психологічні мотиви.

Окрім цього, у процесі роботи над проєктом опрацьовано відомі ілюстративні публікації, книги видатних майстрів, внаслідок чого з'явилася унікальна мистецька мова книги. Видання «Казки баби Гавришихи» Олега Гавріша 2019 року, ілюстрації якої намальовані Валентиною Арєп'євою, утворило гарантований спосіб кардинально визначної графічної мови підбору. Візуальна система книги «Ведмідь-провідник» тісно взаємопов'язана зі своєрідними прийомами відомої художниці та її вмінням створювати нереальні форми, текстури, передаючи адаптовану неперевершену атмосферу. Отже, зародився так званий актуальний погляд завдяки розумінню співвідносності тих чи інших графічних засобів, що перегукуються в ілюстраціях Арєп'євої.

Книга Туве Янссон про Мумі-тролів — теж одне з небагатьох видань, що дійсно може надихнути величезну кількість людей, а єдиний дух, зворушливі моменти, почуття персонажів — все це мінливо перегукнулося у зображеннях даного твору, саме конкретний приклад того, що зобразити можна приватний душевний світ таким яскравим. Глядач все більше занурюється у сюжет твору, розуміючи, що всі відмальовані зображення та краєвиди книги тісно переплітаються з головним героєм, віддзеркалюючи його суттєві зміни настрою. Як було зазначено, Ведмідь уособлює різні аспекти, стаючи

впізнаваним образом самозаспокоєння, надії й підтримки для нашого персонажа. До того ж проаналізовано малюнки й розробки сучасних майстрів на цифровій багатомільйонній платформі Behance. У процесі виконання даних кроків зроблено поштовх для розкрутки майбутнього проєкту.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

У процесі роботи над книгою «Ведмідь-провідник» вдалося винайти та довести до ідеалу низку ідей. Також стовідсотково точно підібрано незрівнянну і особливу серію начерків, ескізів. Шляхом багаторівневого аналізу автором даних прикладів розірвано бар'єри плутанини, що дало змогу заглибитись все далі у витoki сучасних технологій. Як зазначалося, збірка книг Туве Янссон про Мумі-тролів відверто є дуже важливою ваговою складовою у процесі розробки проєкту. По-справжньому вражають унікальні красивида та ландшафти праці, оскільки, лише поринувши у безкраї простори ілюстрацій, зможеш відчувати передачу істинного оточення. Прояви художніх засобів у творі видатного митця здатні кардинально змінити уявлення читача, показати при цьому, як гармонійно поєднується різнобарв'я почуттів у картинах. Після поглиблення знань всередині власного сприйняття було здійснено спробу впровадити їх у створення концепції острова почуттів, в якій розливається течія самопочуття головних персонажів книжки.

Яскравим прикладом дивовижної збірки зображень є ілюстрації до книги «Вінні-пух» створені Ернестом Говардом Шепардом. Митець не намагався зробити персонажів ідеально вимальованими, натомість він сповнив їх душею, емоціями, змайстрував індивідуальні особистості. Після проаналізування прийомів спало на думку добре доопрацювати образ та зовнішність ведмедика-провідника, додавши йому значних змін у вигляді. Особливе зацікавлення приділено зображенням сучасної ілюстраторки Мелісси Кастрільйон. Серед її робіт привертали увагу специфічні орнаменти та візерунки, зіткані із складних квіткових переплетінь, ілюстрації справжнього професіонала своєї справи. Художниця вміло працювала з розташуванням об'єктів у композиції, відшукувала та добирала яскраві кольорові рішення, майстерно деталізувала кожен ділянку полотна — все це здатно гарно впливати на аудиторію. Кожна сторінка, листок видання є надзвичайно унікальною складовою, надихнувшись творчістю Кастрільйон, було додано чудернацькі і непрості фактури для закріплення художньої мови твору. Ілюстрації Валентини Арєп'євої до книги Олега Гавріша «Казки баби Гавришихи» також привертають увагу глядача. Силуети твору підсилюють зовнішнє сприйняття, вони є неоднозначним і цікавим прикладом інтригуючої графіки.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Одна з найважливіших складових у процесі роботи над проєктом — це підготовка та удосконалення власної концепції. Головна ідея книги «Ведмідь-провідник» містить значне розкриття теми психології людини, її душевного спокою і врівноваженої особистості загалом. Внутрішні переживання персоніфікують різні підходи до творення епізодів книги, які, своєю чергою, дібрані так, що поєднують у собі метафоричні образи та конструкції. Мета твору — це спосіб зрозумілою мовою розповісти про зародження простору зображень, що, в свою чергою, сприяє визволенню душевних почуттів. Внутрішній океан проникливості є ключовим образом. Щоб дійти до кінця подорожі і відкрити правду головної ідеї проєкту, потрібно побороти своє власне «Я», змінюючи сумніви на ідеали, перепливаючи океан із невимовною жагою змінити все на краще.

Головний герой Лев має покінчити зі своїми страхами-мутантами на шляху, звернувши на човні у води удачі та спокою. У подорожі головний персонаж відкриває нові горизонти, острови, краєвиди, йому належить обійти таку нескінченну та загадкову планету емоцій зі своїм вірним помічником, символом захисту — плюшевим ведмедиком. Всім дітям відомо, що там, де є тривога та неспокій, немає місця для творчого натхнення. Лев закриває всі гештальти відмінною поведінкою, вмінням розуміти інших, досягнувши їхню сутність. Цікаво споглядати за тим, як впродовж розповіді змінюються вади та світогляд хлопчика: він стає хоробрішим, сміливішим. Ідея книги наочно показує, як важливо бути впевненим у собі, у своїх думках.

Ведмідь-провідник прив'язується до головного героя, будуючи нову, так звану психологічну взаємодію, хлопець поступово зростає, приймаючи свій характер, людина дійсно здатна змінити свої звички раз і назавжди, якщо у неї буде незламна воля всередині власної душі. Ведмідь нічим не зобов'язаний головному персонажу, допомога вважається безкорисливою, щирою, плюшевий помічник усюди супроводжує Лева, проводячи його крізь усілякі душевні хвилювання та бурі емоцій. Темна і непроглядна гама розворотів дає людям змогу акцентувати погляд не на побічних впливах, а на самих образах Ведмеда та Лева, неодноразово підкреслюючи їх особливе значення, а гарний колір у зображеннях виділяє основні моменти, робить акценти у головних сценах.

Світлі просторі градієнти містять легкість і безтурботність, невимушеність, і у власному проєкті простежуються ідентичні плями — такі прозорі і чисті новоутворення, що символізують закінчення перебігу темної бурі почуттів.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Створення авторського чудового проєкту було спрямовано на те, щоб читач із легкістю поринув у поступовий і легкий простір внутрішнього океану потойбіччя — саме це стало основою композиційного вирішення твору. Дуже важливою задачею було поєднання розміщення блоків текстів у верстці книги з відповідними зображеннями, де кожне творче вирішення композиції є розкриттям духовного і емоційного стану людини. Робота над проєктом розпочалася з безлічі ескізів і начерків, що надихнули на створення даного дипломного проєкту, а розміщення персонажів змінювалося послідовно та періодично відносно загального простору. Всі ці прийоми допомогли знайти виразні і прекрасні ракурси для передачі повного обсягу подорожі героїв у зображеннях книги.

Одним із найголовніших творчих рішень у процесі розробки книги була особлива зміна масштабу планів від величезних до невимовно дрібних, для того щоб періодично відводити погляд глядача від звичних нам речей. Ритм плям і ліній у ілюстраціях вражає, мабуть, кожного. Для того щоб відповідно зобразити, наприклад, острів тривоги, застосовані ламкі і гострі лінії, які хаотично перепліталися та створювали об'єкт, що залякує та водночас межує з напруженою картин. А для острова спокою, навпаки, були застосовані протилежні лінії — круглі, щоб показати невимушеність і благополуччя, отже, підсумовуючи, побачимо єдність та гармонію у даному творі.

Відзначимо, що глядач фокусує погляд на живому, проробленому малюнку, а завдяки поєднанню цифрових технологій із сучасними художніми прийомами з'явилася особлива грайлива візуальна мова, що забезпечила появу ефективного рельєфного простору. Даний проєкт можна вважати важливим для сприйняття суспільством, тому що в ньому висвітлюються грані та деталі різних кутів зору, а утворення простору дає поштовх до нових роздумів та дій. Варто лише зрозуміти, що психологічна межа — це нерозривна частина власного «Я». Врешті-решт, можна сказати, що виконано величезний обсяг роботи, знайдена можливість показати людству надзвичайно цінний та якісно оброблений композиційний продукт.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Насамперед, повністю досліджено і проаналізовано одну з найбільших соціальних та художніх платформ — Pinterest. У книзі «Ведмідь-провідник» підібрано монохромну чорно-білу гаму графіки для того, щоб підкреслити погляд глядача на напрацюваннях. На платформі Pinterest розглянуто безліч схожих прикладів того, як саме даний прийом підбору кольорів прекрасно працює в цілому. Завдяки цифровим знаряддям та обладнанню вдалося безпомилково втілити авторську ідею у концепцію книги «Ведмідь-провідник». Поєднання професійного ілюстративного додатка Ibis Paint із простим графічним планшетом стало основною сучасною розробкою для збору серії ілюстрацій. Дана програма містить також широкий арсенал інструментів для роботи та експериментів із графічними прийомами, а налаштування пензлів значно розширило можливості для підбору влучних художніх елементів.

Додатково задіяно деякі цифрові програми, одна з них — Ibis Paint, з котрею проведено професійне ознайомлення, а насамперед якісний добір змішаних пензлів, що відтворюють різні графічні матеріали, з-поміж яких всім відомі графічний пензель та олівець для ескізів. У проєкті малюнки та ескізи виконуються за допомогою представлених цифрових графічних засобів: олівця, пензликів, вугілля, що допомагають формам набути чіткого, зрозумілого сенсу. Завдяки правильному засвоєнню графічних способів формується здатність чітко сконструювати складні фігури та нанести доречну штриховку на ці малюнки. Отже, дипломний проєкт містить у собі цілісне зібрання графічних форм, структур, які періодично змінюються, але працюють як одне ціле.

Підбір шрифтів також відіграв свою значну роль у вигляді загальної презентації зображень. Шрифтовий дизайн у завершеному вигляді привертав до себе купу уваги читачів. Шрифт має бути розбірливим для кожного, а ще повинен мати нотку індивідуальності і не перевантажувати роботу, злагоджено поєднуючись із текстом.

7. ВИСНОВКИ

Дипломний проєкт «Ведмідь-провідник» розроблювався довго та ретельно. У процесі виконання зібрано та проаналізовано всі теоретичні і технічні матеріали, зокрема досліджувалися найкращі платформи і сайти, з яких запозичено цінну інформацію для реалізації дипломної роботи.

Особисте викладення, розгляд проблематики теми соціального і ментального здоров'я підштовхнули справу до успіху, показавши, наскільки важливо розуміти та вчитися сприймати не лише один одного, а й внутрішній світ хвилювань.

Виділивши найголовніше з детального розгляду різноманітних аналогів і відповідників, узято головні персональні доробки задля завершення візуальної і графічної досконалої системи книги. Всі хвилювання, почуття і емоції перетворено і прийнято головними персонажами твору, один із ключових засобів — Внутрішній океан проникливості — є потужним використанням метафоричного вигляду, поєднуючи в собі підмножину різних факторів для прийняття свого «Я».

Ведмідь, як стало зрозуміло, є не простим провідником, а спеціальним символом, який уособлює безпеку, надійність і показує головному герою Леву цінність справжньої дружби як однієї з провідних тем книги.

Монохромний стиль видання увібрав у себе злагоджену структуру поєднання складних плям та силуетів, враховуючи доступність лише одного кольору і його відтінків. Гармонія чорного і білого — це основна мета для створення зображень, тому поєднання цих кольорів є надзвичайно важливою річчю.

У програмі Ibis Paint зроблено власний пошук начерків та ескізів для неповторного стилю виконання ілюстрацій, а у InDesign виготовлена повноцінна верстка. Задіяно покращення тексту та вибір його відповідного формату.

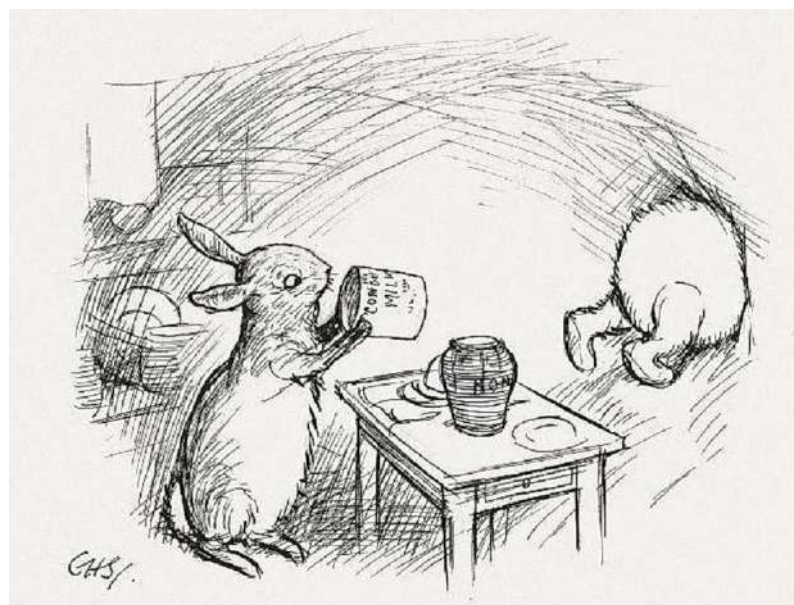
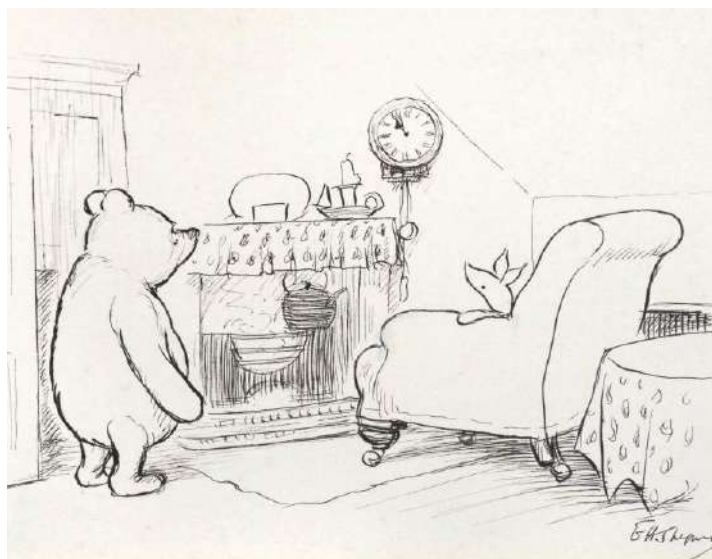
Отже, даний дипломний проєкт, створений за допомогою цифрового дизайну, перелічує вдало підібрані зображення та ілюстрації, додаючи роботі

завершеності, а проблеми персонажів розкривають головні ідеї та сприяють виникненню нових витоків їх рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавріш О. Казки баби Гавришихи ; ілюстру. В. Арап'єва. — Київ: Час майстрів, 2019 р.
2. Янссон Т. Країна Мумі-тролів. Видавництво Старого Лева, 2004 р.
3. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як» : офіційний сайт. — URL: <https://howareu.com/>
4. Матеріали з сайту <https://spiritsofthewestcoast.com/>
5. Платформа «Бережи себе» : емоційна підтримка та самодопомога. — URL: <https://berezhy-sebe.com/>

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Казка перша ВІДЬМА

І от якось до баби Гавришихи приїхали аж три онуки одразу. Точніше, як приїхали — привезли батьки та й залишили на тиждень. А баба й рада, усе ж не самій довгими осінніми вечорами бути. Ухаті гвалт, метушня, пилюка стовпом.

Тріщать дрова у печі, по хаті хвилями тече м'ясне тепло. Доходить вечерея.

Вечерея в Гавришихи нехитра: варена картопля, оселедець, який привезли діти разом з онуками, бо знають, що баба любить його, домашня хлібина та зелень із городу.

РІВНОБІГ

Літо добігло кінця. Дітвора насолоджувалась останніми теплими днями канікул. Мешки села Некресного неспокійно поривали у сідках по не городі, збирючи щодня цінніший урожай, залучили до зимового відпочинку зморену землю.

Четвертий тиждень серпня. Дозрівали останні овочі на городі. У прохолодні літні сонячні повітря дівчата відпочивали перші залітні стогни диму від палячого сухого баблелі. Ночами гучно гукало по землі перелітні жуки та жуки.

Діти вже доводили собі залишки на ніч бачити без догляду, засинаючи у різних хатах не міських ажкох. Бо сілських бешкетників поносилися і перших злих казків, і друзів, і остаточно припинили нічні нойзи на бабачих. Крім того, близькість жовтобоких казків ніколи не у

ПОШУКИ ІЛЮСТРАЦІЙ

ПОШУКИ ДИЗАЙНУ ПЕРСОНАЖІВ

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему __Довідник «Awakening your roots in Ink»__

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Кайдаш Катерина Юріївна

(прізвище та ініціали)

Керівник Чайка Л. Е.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Довідник «Awakening your roots in Ink»

керівник проекту (роботи) Чайка Лариса Едуардівна,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ ” _____ 2026
року № _____

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____ **Кайдаш К. Ю.** _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____ **Чайка Л. Е.** _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Дипломна робота “Awakening your roots in Ink” є ручною книгою та довідником поціновувачів двох сфер – татуювання та культурної спадщини. Задум книжки та і в цілому роботи та досліджень автора є збереження культурної ідентичності народів світу. Основний фокус приділено скандинавській і суміжним культурам.

У такі важкі часи, для України, Європи та усього світу, надзвичайно важким є збереження віриб надії та самого себе. В умоваї воєн, криз, та катастроф, мистецтво, культура та самоідентифікація людини не є першою необхідністю, звісно в екстремній умовах людина думає як вижити завтра, де здобути їжу, воду, дах, і безпечне місце для сну. Тому спадщина часто втрачається назавжди, забута, спотворена, знищена, викрадена та знехтувана.

З іношого боку тату індустрія стала надзвичайно популярною та буденною у житті сучасної людини. Присутність татуювань на тілі людиною стало настільки нормою, що радше відсутність є вийнятком, особливо в країнах західної на північної Європи. Для когось татуювання є просто прикрасою та картинкою, такою ж буденною як повсякденний одяг, але для багатьох людей все ж таки татуювання заряджені сиволізмом, знченнями, історією та приналежністю для чогось.

Поняття патріотизму, націоналізму на жаль є доволі маргіналізованим серед Європейської молоді, з причин хибного уявлення та прикладів репрезентації таких явищ. Національних символів та артефактів цураються, позбуваються та івдмовляються на користь становлення ‘нормальним’. Метою роботи є також змінення уявлень та знищення стереотипів з приводу цієї теми, доведення думки, що національна або етнічна пам’ять та усвідомленість є приводом для гордості, є засобом для міжнародної комунікації та співпраці і обов’язково є вартою для вивчення та розвитку. Також важливим є створення реального, історично обґрунтованого, адаптованого традиційного мистецтва, на заміну дешевим фейкам, які спотворюють народну пам’ятью

Саме з цих причин було прийнято рішення у створенні такого проєкту, який би міг закрити усі ці потреби, та дійсно стати в нагоді, виконуючи важливу соціальну місію. Що має стати частиною тренду на відновлення та шанування власного коріння, створення та інтеграцію старовизни у сучасне життя та знаходження себе в історії згодом її написання.

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Задовго до ідеї створення дипломного проєкту було переглянуто та вивчено безліч інформаційного та візуального матеріалу. Дані було ретельно відібрано, перевірено та адаптовано під потреби дипломної роботи.

Для вивчення історичного контексту та даних було прочитано наукові роботи, дослідження, книги та збірники, науково-популярні статті. Було відвідано історичні музеї та виставки, зафіксовано інформацію та артефакти. Зібрано та впорядковано усі дані для створення дипломної роботи.

Для розуміння потреб та очікувань людських мас було переглянуто та ознайомлено з поп-культурою відповідною темі проєкту. Візуальний матеріал, а конкретно: фільми серіали, мультфільми, відео-ігри та фан-спільноти, та їхні наративи і тренди було ретельно досліджено, розібрано, відфільтровано та підбито підсумки.

АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Під час створення ідеї дипломної роботи було проаналізовано аналоги існуючих тату майстрів та студій, що спеціалізуються на цій темтиці. Візуальні матеріали, описи референси було знайдено в мережах Інстаграм, Фейсбук, Тік Ток, Ютуб. Також багато аналогів було знайдено на просторах форумів та спільнот сфокусованих та згаданих темах.

Було також переглянуто аналоги адаптації стародавніх орнаментів, візерунків, оздоблень та зображень в татуюванні та творах сучасного мистецтва від митців. Також було проаналізовано аналоги з творів мас-культури, які відповідають тематиці та філософії диплому.

В цілому аналіз абсолютних аналогів є доволі складним, бо для задуманої концепції майже немає ідентичних альтернатив у силу унікальності та нішовості задумки, а ті аналоги що є поки не в загальному доступі через їх новизну.

РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Авторська концепція диплому, це як було згадано раніше, довідник, настільна книга поціновувача або дослідника народної спадщини, особливостей національної естетичної традиції, та/або історисно достовірного тату.

Книга буде збірником, вданих, візуальних та інформаційних, зібраних та переказаних автором; розмірковуванням та рефлексією на тему націоналізму, патріотизм; з примішком міфологічної складової стародавніх вірувань довідник також буде інтерпретувати та пропонувати адаптацію естетичної складової артефактів у татування. Коротше кажучи концепція диплому відповідати на питання: “Якби твої пра-батьки у десятому поколінні били б тату, якби воно виглядало?”, даючи можливо натхнення тобі як нащадку не тільки на татування, а на дослідження питання власного коріння.

Також важливою деталлю концепції збірника є його незакінченість та можливість постійного поновлення та додавань інформації та нових досліджень, розширення сфери та географії фокусу. Тому було обрано формат який це дозволить.

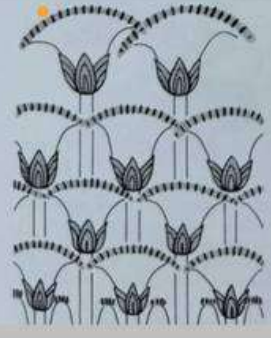
КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

ВИСНОВКИ

2.2. Flouting in a bowl as seen from the front demonstrates the difference between the papyrus motif - the three symbols on straight stems with bud-shapes at the base - and the lotus motif represented by two blossoms and a bud on curving stems. Egypt, c.1900-1800 B.C.

2.56. The 'gripping bear' in a typical stance on a small pedestal. It was part of a brooch which was deposited c.AD 900. Västby, Södermanland, Sweden.

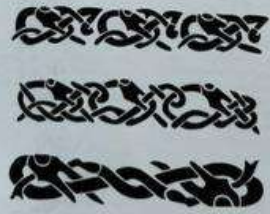
79. ANIMALS AND MYTHOLOGICAL AND IMAGINARY CREATURES

2.44. A gold buckle of local manufacture from the royal burial at Sutton Hoo. Details, shown separately, illustrate the free and asymmetrical use of the animated ribbon interface. Suffolk, England. First quarter 7th cent. AD.

2.59. The Vikings who settled in the Isle of Man in the Irish Sea in the ninth century soon started to raise carved stones decorated in the Scandinavian styles. The designs are taken from two stone crosses from Braddan, Isle of Man. Second half of the 10th cent. AD.

2.45. Animals typical of this style were inscribed in gold which were among the rich finds in the Sutton Hoo burial. Suffolk, England. First quarter of the 7th cent. AD.

ANIMALS AND MYTHOLOGICAL AND IMAGINARY CREATURES 71

2.46. Child plaque inscribed with garnet and glass from the royal burial at Sutton Hoo, Suffolk, England. First quarter 7th cent. AD.

2.47. Animal designs from the Book of Kells, a Northumbrian illuminated manuscript of the third quarter of the 8th century AD. The animal ornament can be compared to the style of the jewellery in the burial at Sutton Hoo (2.45). England.

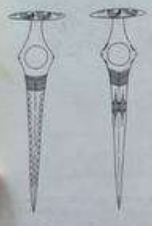
47. SPIRALS, SCROLLS, MEANDERS AND KEY PATTERNS

2.48. Two details from a carpet page in the Lindisfarne Gospels. The interlaced key-like animals and birds are connected in their own tails, and create in a design where the cross under weaving of parts is significantly observed. Lindisfarne, Northumberland, England. c.1000.

2.49. A decorated letter from the Lindisfarne Gospels illustrates the different elements which come together at this point: the interlacing animals, the ribbon interlax and the spiral scrolls. Lindisfarne, Northumberland, England. c.1000.

2.57. Bronze axe with engraved decoration. Broom, Hungary. Mid-2nd millennium BC. (From Mészáros 1973.)

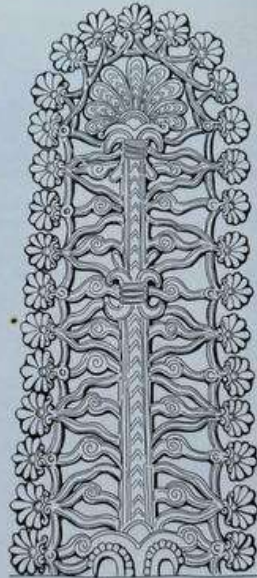

1.17 Bronze axe with engraved decoration. (Jász, Hungary, Mid-2nd millennium BC; From Mócsics 1973.)

1.18 Above: Detail of the hilt of a sword found in Sweden. Swords of this type are found elsewhere in Scandinavia and in northern Germany. Highly decorated scabbards bear witness to a heroic society where such possessions served as status symbols. Below: Swords and daggers from the Bronze Age in Scandinavia. (From Müller 1987.) Second half of 2nd millennium BC.

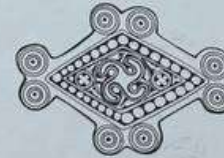
1.45 The design of a maze, with the figure of a woman at its centre, is painted on the wall of Sjöbo Church, Finland. 15th cent. AD.

4.6 Detail from a relief in the North-West Palace at Nimrud, Assyria. The tree is made up of a large central palmette, surrounded by a garland of small, linked palmettes. c. 865-860 BC.

1.29 Gold jewellery from the royal graves (the Shaft Graves) in the citadel of Mycenae shows a wide range of spiral and scroll motifs. Above: Detail of the complex design on a breast plate, shown here in simple outline. Below: Designs on a bone button and a mount covered with gold foil. Greece, 1550-1500 BC.

1.31 Detail of the ornament on a carved ceiling in the so-called 'Treasury of Minyas' at Orchomenos, Boeotia, Greece. c. 15th cent. BC.

LEAF BORDERS, LEAF SCROLLS AND THE ACANTHUS 131

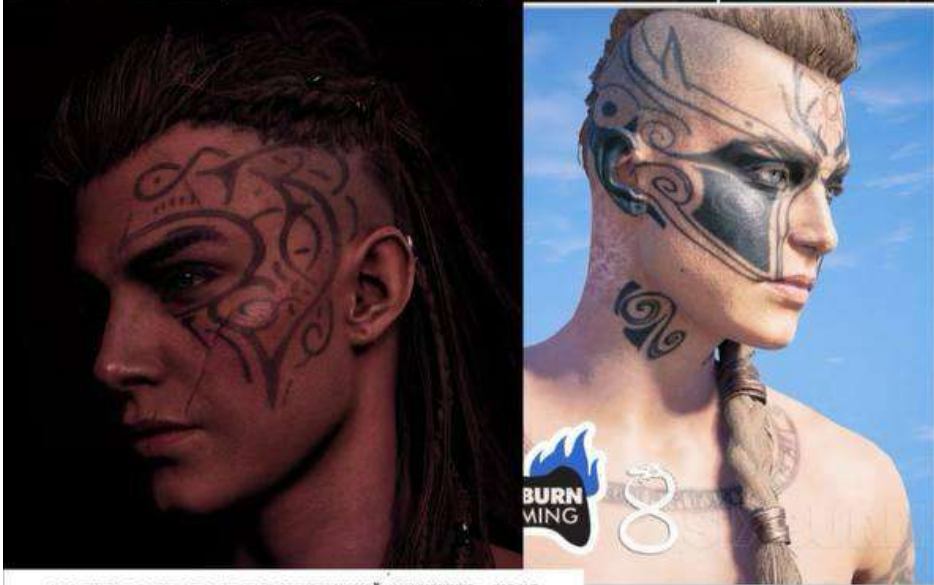
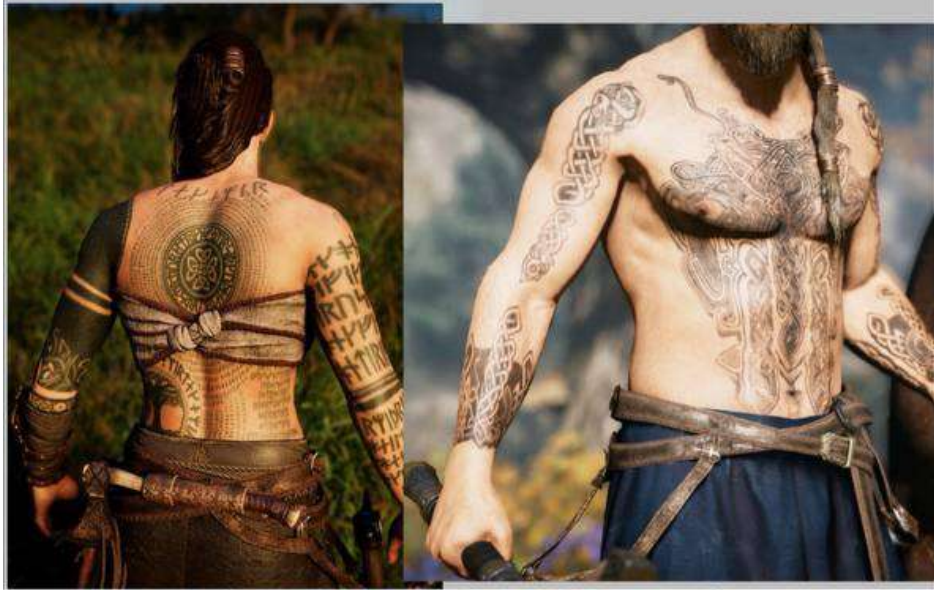

5.14 Glazed tile in a four-tile pattern. Copy of medieval design. Maw & Co., Sheppshire, England. Second half 19th cent.

TELEGRAM

Glazed tile in a four-tile pattern. Copy of medieval design. Mase Co., Shropshire, England. Second half 19th cent.

МОТИВИ РОЗЕТАЛЬНІ. ГЕОМЕТРИЧНИЙ ПРИНЦИП – КОЛО.
(КОСМОГОНІЧНІ МОТИВИ, СОЛЯРНІ ЗНАКИ)

Колачики

Сонечко

Сонечка

Сонечко в клинцях (полюсах)

Figure 2.

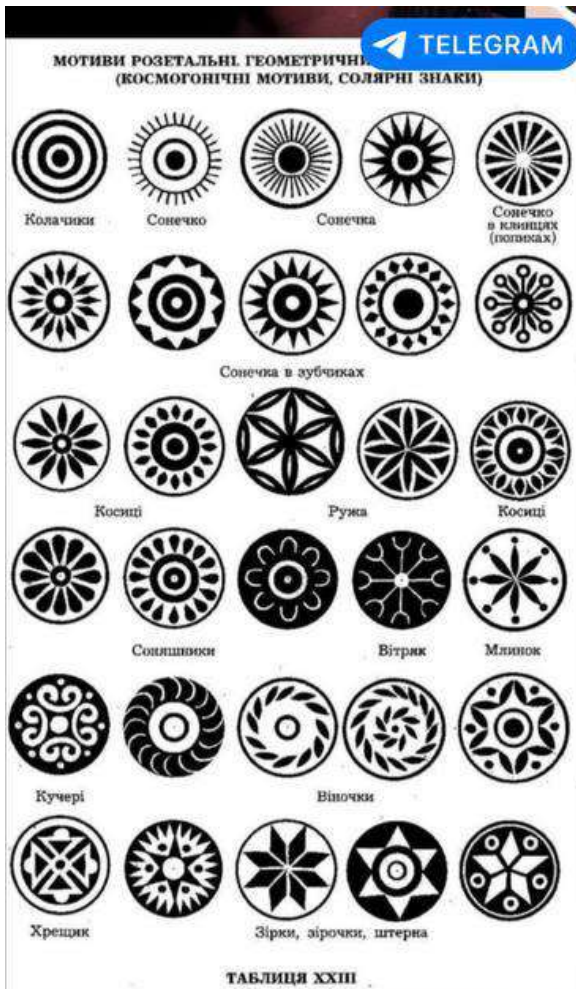

Figure 9: Two amulets found in Vörk, both depicting the rune tyr (T). The picture on the left is taken using X-ray photography.

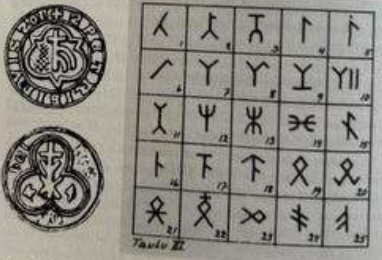

Figure 19: On the left two medieval Finnish seals, the upper one of the seal of Petri Färvidson, the lower one of Matti Mattsson. On the right some signature marks from Kokemäenjoki valley in southwestern Finland.

Figure 4: The grave monument of Axel Olof Freudenthal in Hietaniemi cemetery, Helsinki.

THE USES OF RUNES

provincial law of Skåne (Text-fig. 1). Two later and corrupt versions of the same codex also exist, and there are two further Danish runic manuscripts of the fourteenth and fifteenth centuries respectively. This is a meagre list even when allowance is made for possible runic manuscripts no longer extant; yet it confirms the view that runic writing was neither suited nor primarily intended or employed for practical or literary purposes. Even where its use is mainly utilitarian, in occasional messages and tomb inscriptions for example, there generally clings to it something of the older Germanic rune-lore.

*11:Ψ+164111Ψ+R:111R+46
 +111+R+1111:4Ψ:41NΨ14Ψ:41R:4
 +Ψ:411111+R:41B1N11+111111
 111111Ψ:1RΨNΨ:1111111111111111
 +R:1111111111111111111111111111

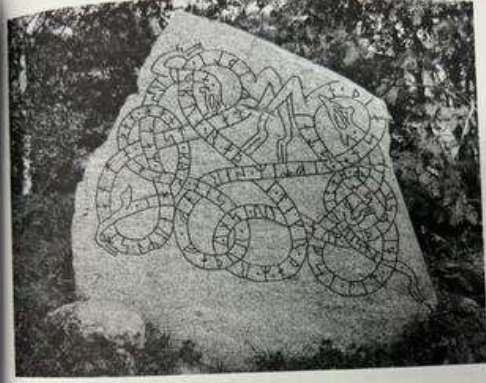

Figure 3: Runestone U 729 Ågersta, Löt parish, Uppland.

Figure 6: Runes in Sauvo.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1,2. Ілюстрації з книги *8000 years of ornament*. *Eva Wilson*

3. *Assassins Creed: Valhalla*

4,5. *The grammar of ornament: all 100 color plates from the folio edition of the Great Victorian sourcebook of historic design*. *Owen Jones*

Runes: an introduction. *Elliott Ralph*

Runes in Finland: *Kendra Willson*

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Авторська книга «Summit Fever»

Виконала: студентка 4 курсу
спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

ОПП «Графіка»

_____ Кончаковська А.С. _____

(прізвище та ініціали)

Керівник __ст. викладач Чайка Л.Е. __

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ОПП «Графіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки
професор В.Я.Шевченко
“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Кончаковська Анастасія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Авторська книга «Summit Fever»

керівник проекту (роботи) ст. викладач Чайка Лариса Едуардівна ,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 1 ” травня 2026 року
№ 106 - ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Adobe Photoshop, Adobe InDesign, Procreate, папір, ціанотипія, друк на плівці, фотографії, скани ціанотипії.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 11 квітня 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис)

Кончаковська А.С.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)

ст. викладач Чайка Л.Е.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	
1.1 Актуальність теми	5
1.2 Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів	6
1.3 Аналіз аналогів	7
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ ТА ХУДОЖНЄ РІШЕННЯ	
2.1 Розробка авторської концепції рішення теми	9
2.2 Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму	10
РОЗДІЛ 3. ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ	
3.1 Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів	12
ВИСНОВКИ	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	14
РОЗДІЛ 4. АНАЛОГИ. ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ	
4.1 Фотографічні тематичні аналоги	15
4.2 Ілюстративні тематичні аналоги	16
4.3 Стилiстичні аналоги	22
4.4 Технічні аналоги (ціанотипія)	25
4.5 Авторські аналоги	27

ВСТУП

Упродовж розвитку мистецтво набуває все більш різноманітних, зокрема змішаних візуальних форм. Водночас однією з його основних функцій залишається здатність виражати та передавати сенси поряд з естетичними, пізнавальними та комунікативними складовими. Експериментальність у творчості, навіть у випадку помилок, часто стає поштовхом до пошуку нових, більш складних і змістовних художніх рішень.

Важливою рисою сучасних мистецьких практик є поєднання різних технік і підходів, що знаходить відображення і в даному проєкті. У цьому контексті техніка набуває самостійного значення та стає частиною художнього висловлювання, а не лише інструментом його реалізації.

У авторській книзі «Summit Fever» використання змішаної техніки розглядається як спосіб розширення виражальних можливостей графічного мистецтва. Поєднання ціанотипії, фотомонтажу, трафаретного друку та відтисків дозволяє сформувати багат шарову візуальну мову, що відповідає концепції проєкту. Тема ризику розкривається через гірський альпінізм як екстремальний вид діяльності. У цьому контексті альпінізм постає не лише як фізичне випробування, а й як форма внутрішнього пошуку, пов'язана з подоланням страху, меж власних можливостей та осмисленням особистого досвіду.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

1.1 Актуальність теми

Питання причин свідомого вибору ризику, прагнення до підкорення гір та випробування себе в екстремальних умовах немає однозначної відповіді. Кожну людину спонукає особисте: пошук себе, сенсів, досягнення мети, втеча або, навпаки, прагнення глибше проживати реальність.

Актуальність теми посилюється в умовах сучасного життя, зокрема в контексті досвіду повномасштабної війни, яка суттєво змінює сприйняття небезпеки. Коли ризик стає невід'ємною складовою повсякденного життя, його свідомий вибір набуває нового значення. За таких умов змінюється сприйняття альпінізму, де небезпека виступає не випадковою, а усвідомленою.

Авторська книга «Summit Fever» виступає інструментом художнього осмислення емоційного досвіду ризику у цьому виді спорту зі споглядальної позиції. Книга не дає однозначних відповідей, а створює простір для індивідуального осмислення досвіду людей, які постійно ходять у гори.

1.2 Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

На етапі розробки авторської книги було проведено дослідження візуальних і текстових матеріалів. Було зібрано значний обсяг творчих проєктів, що стосуються теми альпінізму.

Основну увагу приділено матеріалам про альпіністські експедиції, штурми вершин та процес акліматизації в умовах фізичного навантаження і непередбачуваності. Для глибшого розуміння контексту було опрацьовано широкий спектр матеріалів: книжкові видання, фотоальбоми, документальні фільми, щоденники сходжень, матеріали про висотні підйоми, а також інтерв'ю з досвідченими шерпами. Різноманітність джерел сприяла формуванню цілісного уявлення про середовище альпінізму, його візуальну мову та емоційний стан людини в екстремальних умовах.

Для проєкту було створено авторський фотоматеріал гірських масивів, текстур порід і снігових вершин. У процесі роботи здійснювався пошук технік, які органічно відображають тематичний задум, а також підбір колірної гами й варіантів дизайнерського оформлення верстки.

Систематизація матеріалів проводилася за тематикою (альпінізм, гори, ризик, холод), колористикою ціанотипії та композиційною структурою книги, що дозволило сформувати цілісне бачення майбутнього проєкту.

1.3 Аналіз аналогів

У процесі розробки авторської книги було проаналізовано проєкти, які відображають різні підходи до роботи із зображенням, композицією та типографікою. Добір аналогів здійснювався з урахуванням тематичної та стилістичної близькості до авторської книги. У зв'язку з використанням у проєкті різних візуальних прийомів аналоги були систематизовані та розподілені за тематичними групами.

До групи фотографічних тематичних аналогів віднесено видання «There and Back» Jimmy Chin – документальний фотоальбом, присвячений альпінізму та екстремальним сходженням. Візуальний ряд книги формується на основі фотографій, що передають масштаб гірського середовища, складність фізичних випробувань та перебування у високогірному просторі. Верстка, у якій текст виконує інформативну функцію, підсилює ефект занурення. Аналіз цього аналога дав змогу дослідити тематику альпінізму, а також зануритися в атмосферу перебування на висоті.

Серед ілюстративних тематичних аналогів було розглянуто кілька видань, що демонструють різні підходи до графічного осмислення теми. Книга «Grafikk» Per Kleiva є прикладом лаконічної графічної мови, побудованої на узагальненні форм і чіткій композиційній структурі. Такий підхід дозволив зосередитися на виразності зображення без надлишкових деталей.

Видання «Mitt landskap» Lars Lerin представляє пейзажі, виконані в техніці ксилографії. Роботи вирізняються деталізованістю та спокійною композицією. Аналіз цього аналога дозволив розглянути традиційні принципи побудови пейзажу, баланс між зображенням і вільним простором, а також можливість передачі настрою через графіку.

Також увагу було приділено зіну як формі вільного авторського візуального висловлювання. Зокрема, зін «And Now What?» Francesca Rachele Guglielmo демонструє експериментальний підхід до організації сторінки, у якому типографіка відіграє ключову роль. Текст інтегрується у візуальну структуру та стає рівноправним композиційним елементом, формуючи ритм розворотів і загальну динаміку видання.

Проект «Cerro Tusa» Sebastián Bedoya вдало поєднує ілюстрацію з елементами інфографіки. Зображення ландшафту комбінуються з текстовими підписами, що дозволяє сприймати зображення як єдину інформаційно-візуальну систему.

До стилістичних аналогів віднесено ілюстрації Matt Chinworth («Narratively / Search and Rescue Volunteers»), у яких поєднуються виразна графічна мова, узагальнені форми та сюжетність. Ілюстрації Olha Lisowska до книги «Puste Trybuny / Empty Stands», хоча і не пов'язані з тематикою альпінізму, привертають увагу емоційною напруженістю, композиційними рішеннями та символічністю образів. Авторка поєднує різноманітні візуальні елементи, формуючи асоціативний простір.

Окрему групу становлять технічні аналоги, пов'язані з використанням ціанотипії. Проект «Bathing as Ritual» Bruno King демонструє експериментальні можливості цієї техніки, зокрема поєднання фотографічних елементів, текстур і типографіки. Видання «Cyanotypes – jeux poétiques» Pauline Wielgosik та Emma Dehori є більш експериментальним і досліджує взаємодію структури книги, форми та тексту. Аналіз прикладів робіт, виконаних технікою ціанотипії, дозволив розширити уявлення про можливості реалізації власних експериментальних рішень.

Таким чином, проведений аналіз охоплює різні засоби візуальної мови – від документальної фотографії та графіки до експериментального дизайну. Це дозволило сформувати розуміння різних підходів до створення візуального образу та розширити простір для власних ідей.

РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ ТА ХУДОЖНЄ РІШЕННЯ

2.1 Розробка авторської концепції рішення теми

У авторській книзі «Summit fever» тема ризику розкривається через гірський альпінізм як екстремальний вид діяльності. Альпінізм постає не лише як фізичне випробування, а й як форма внутрішнього пошуку, пов'язана з подоланням страху, меж власних можливостей та осмисленням особистого досвіду.

Концепція проєкту базується на розумінні ризику як свідомого вибору наражання себе на небезпеку. На відміну від випадкової загрози, альпінізм передбачає тривалу фізичну та психологічну підготовку, прийняття умов і готовність до невизначеності. У цьому контексті важливим є не лише досягнення вершини, а й сам процес перебування у стані напруги, очікування та взаємодії з середовищем і людьми.

Формат авторської книги було обрано, як найбільш доречний для реалізації проєкту, оскільки він передбачає свободу вираження, експериментальність і варіативність візуальних рішень. Такий формат відповідає характеру теми, пов'язаної з ризиком, нестандартністю мислення та певною мірою відчайдушністю.

Авторська книга розглядається як форма візуального висловлювання, що поєднує документальність і художню інтерпретацію. Його структура спрямована на передачу емоційного стану людини в умовах усвідомленого ризику та стимулює процес саморефлексії через авторське бачення теми.

2.2 Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму

Протягом роботи над авторською книгою було здійснено пошук композиційних і образотворчих засобів, спрямованих на розкриття теми. Основним завданням було не віднайти ідентично подібний до задуму проєкт, а визначити локальні цікаві ідейні рішення, які могли б стати стимулом для подальших художніх пошуків.

Особливу увагу приділено поєднанню фотографічних і графічних елементів. Авторські фотознімки гірських порід, вершин і текстур стали основою для подальшої візуальної трансформації. Вони функціонують як самостійні художні елементи, а також як другорядні, у поєднанні з іншими інтегрованими у проєкт техніками. Фотографії комбінуються з графічними елементами, відтисками та ілюстраціями, що дозволило створити багатошарову композицію та посилити виразність образу. У ході композиційного пошуку було опрацьовано різні варіанти розташування зображень і тексту. На етапі підбору шрифту важливо було знайти такий варіант, у якому поєднувалися б візуальні характеристики ризику та стійкості, що відповідають естетиці гірського середовища. Розвороти будуються за принципом ритмічної зміни: поєднання крупних зображень, ілюстрацій, фрагментів і текстових блоків створює динаміку та сприяє послідовному сприйняттю матеріалу. Значну роль відіграє використання вільного простору, який підсилює відчуття масштабу та ізольованості, характерних для гірського середовища.

Колористичне рішення проєкту сформовано на основі техніки ціанотипії, що визначає переважання насичених відтінків синього у поєднанні з контрастними білими елементами. Контраст між світлими та темними площинами використовується як засіб акцентування та створення глибини зображення. Типографіка розглядається як складова композиції та інтегрується у візуальний ряд. Текстові елементи не лише виконують інформаційну функцію, а й беруть участь у формуванні загального ритму та структури книги, набуваючи ролі самостійних художніх елементів.

Таким чином, композиційні та образотворчі засоби у проєкті спрямовані на створення цілісної візуальної системи, яка передає емоційний і смисловий зміст теми.

РОЗДІЛ 3. ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ

3.1 Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів

Вибір техніки виконання ґрунтується на концептуальному зв'язку з темою проєкту та спрямований на підсилення його змістового наповнення. Основою проєкту є техніка ціанотипії, у межах якої інтегруються різні графічні засоби. У роботі поєднуються відтиски та ілюстрації, інтегровані й комбіновані з фотознімками, що дозволяє створити багат шарову візуальну структуру та розширити виражальні можливості обраної техніки.

Використання ціанотипії має не лише формальне, а й концептуальне значення. Процес створення зображення в цій техніці безпосередньо пов'язаний із впливом ультрафіолетового випромінювання, що набуває символічного значення у контексті теми альпінізму. У гірському середовищі ультрафіолет є одним із чинників ризику: він впливає на стан льодовиків, може спричиняти сходження лавин, а також становить небезпеку для фізичного стану людини. Таким чином, цей фактор об'єднує процес створення зображення та природні умови гірського середовища. Ціанотипія формує характерну колористику книги, створюючи образ холодного альпійського простору.

Важливу роль у проєкті відіграють авторські фотографії гірських порід, вершин і скель. Вони стали відправною точкою для формування ідеї та розвитку візуальної мови проєкту, виконуючи функцію зв'язку між графічною інтерпретацією та реальним середовищем.

Для реалізації верстки використано програму Adobe InDesign, у якій здійснювалося формування композиційної структури, побудова текстових блоків та інтеграція шрифтових рішень. Типографіка розглядається як повноцінний елемент композиції, що взаємодіє з візуальним рядом. Усі технологічні та графічні рішення спрямовані на досягнення цілісності проєкту як форми художнього висловлювання.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломної роботи було досліджено значний обсяг теоретичних і візуальних матеріалів, що сприяло формуванню візуальної складової проєкту. Авторська книга «Summit Fever» розроблялась як форма візуального висловлювання. Формат авторської книги обрано як художній засіб завдяки його свободі, експериментальності та можливості поєднання різних візуальних підходів. У ході роботи було проведено збір і аналіз матеріалів, досліджено сучасні тенденції книжкової графіки та експериментальної зін-культури, що дозволило сформувати цілісне бачення проєкту та знайти власну мову вираження.

В основі художнього рішення лежить змішана техніка, яка поєднує фотографію, ілюстрацію та ціанотипію. Використання авторського фотоматеріалу та попередній досвід роботи з ціанотипією стали важливими чинниками формування візуальної мови проєкту. Поєднання ручної техніки з цифровою обробкою дозволило досягти балансу між експресивністю та точністю зображення.

У результаті створений проєкт виконує рефлексивну функцію, що проявляється в осмисленні теми ризику як складової сучасного досвіду. Звернення до альпінізму як форми свідомого вибору небезпеки дозволяє розкрити внутрішній стан людини в умовах напруги, невизначеності та межових ситуацій. У контексті сучасної реальності такий підхід набуває особливого значення. Проєкт не пропонує однозначних відповідей, а створює простір для індивідуального переживання та саморефлексії. Авторська книга виступає засобом візуальної рефлексії, у якій через поєднання зображення, фактури та типографіки передається як зовнішній аспект теми, так і її емоційний та психологічний вимір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

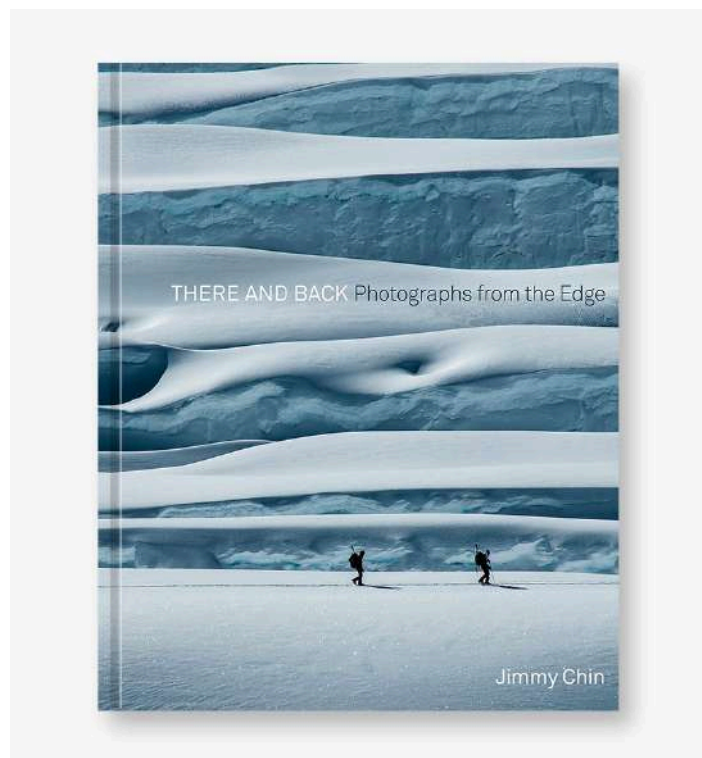
1. Chin J. – There and Back: Photographs from the Edge. New York: Ten Speed Press, 2021.
2. Kleiva P. – Grafikk. Oslo: Labyrinth Press, 2014.
3. Lerin L. – Mitt landskap. Stockholm: Bonnier Fakta, 1999.
4. Guglielmo F. R. – And Now What? (Zine. Behance)
5. King B. – Bathing as Ritual. (Zine. Behance)
6. Bedoya S. – Cerro Tusa. (Zine. Behance)
7. Chinworth M. – Narratively / Search and Rescue Volunteers. (Illustrations. Behance)
8. Lisowska O. – Puste trybuny / Empty Stands. (Illustrations for the book B. Zadura. Behance)
9. Wielgosik P., Dehori E. – Cyanotypes – jeux poétiques. (Zine. Behance)

РОЗДІЛ 4. АНАЛОГІ. ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

4.1 Фотографічні тематичні аналоги

- "There and Back" – book by Jimmy Chin

Фотографічне документальне видання на тему альпінізму.

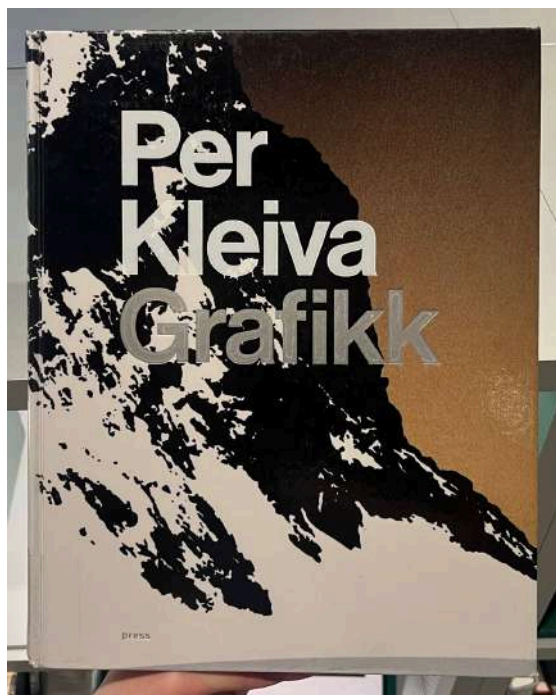
Jimmy Chin is a professional mountain guide and filmmaker. He has climbed some of the world's most dangerous peaks, including Everest, K2, and Annapurna. His work has been featured in major publications and on television. He is also a member of the National Geographic Society and has been awarded several awards for his photography and filmmaking.

4.2 Ілюстративні тематичні аналоги

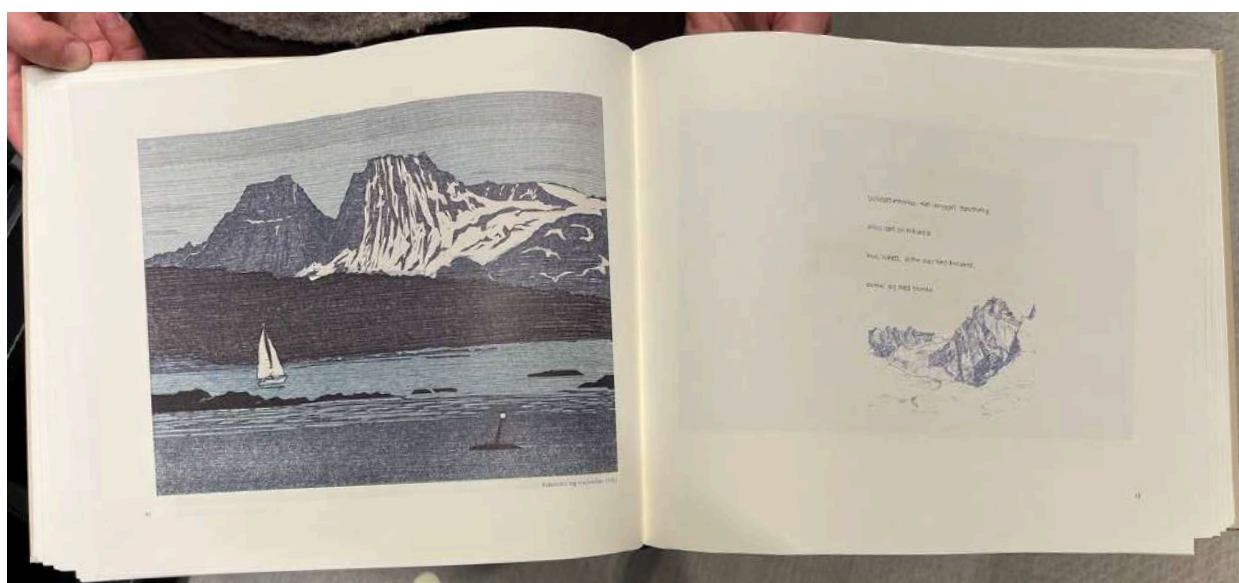
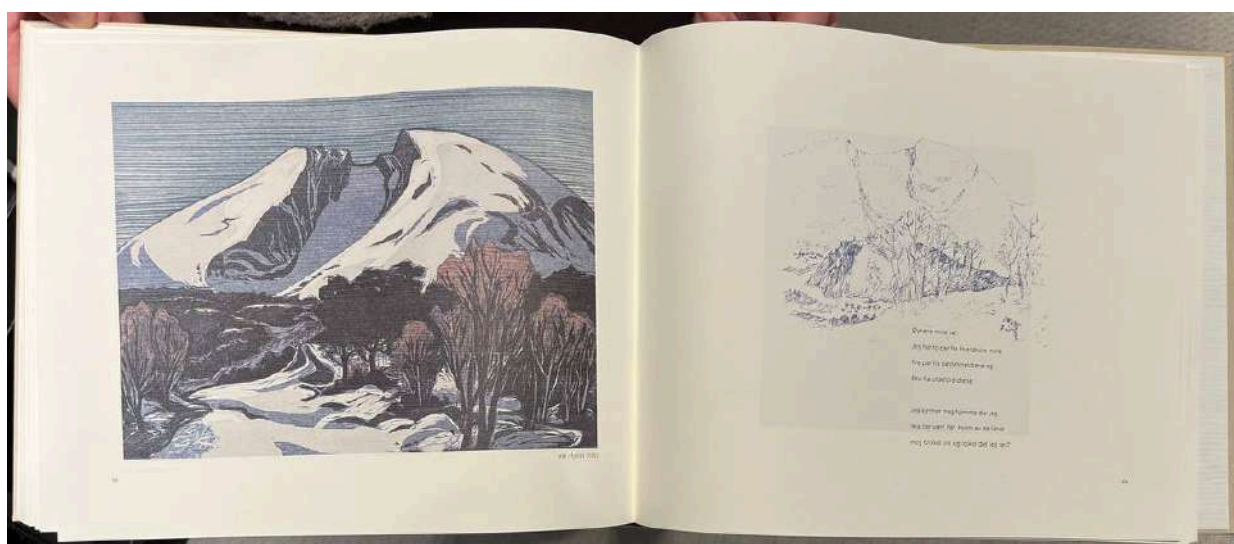
- "Grafikk" – book by Per Kleiva

Монографічне художнє видання

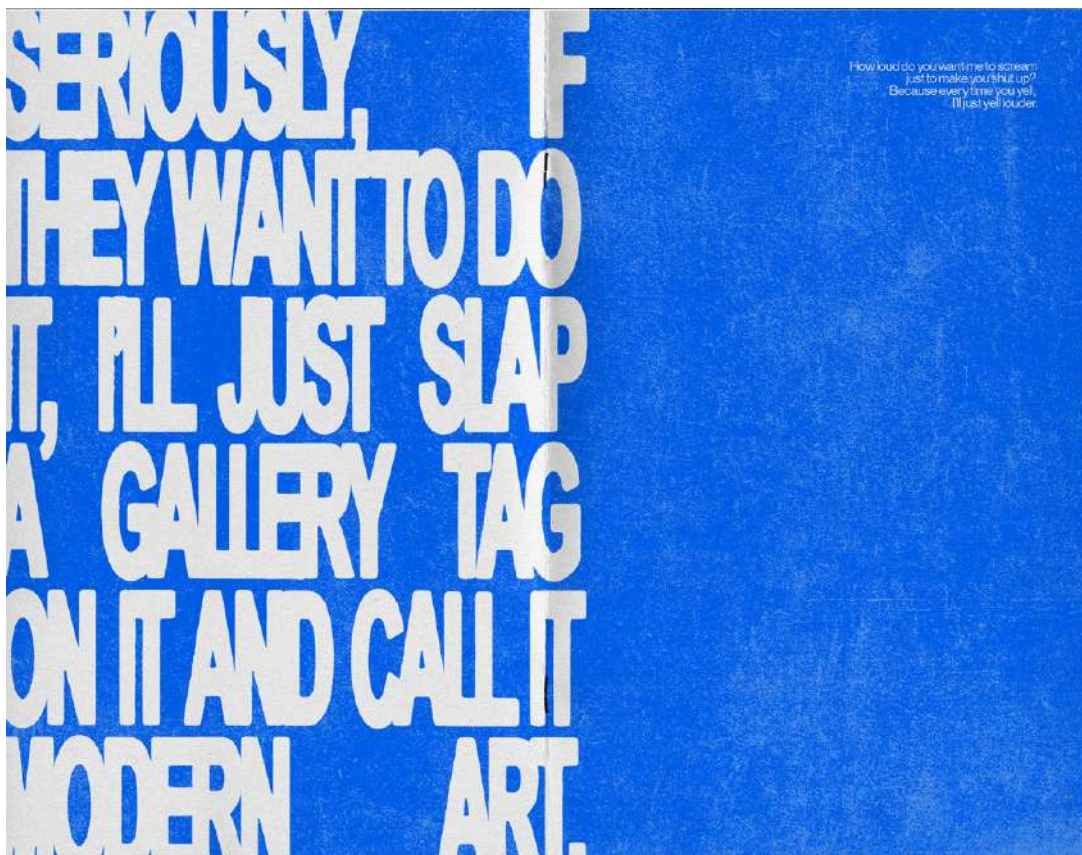
- "Mitt landskap" – book by Lars Lerin

Художнє видання, що представляє пейзажі автора, виконані в техніці ксилографії.

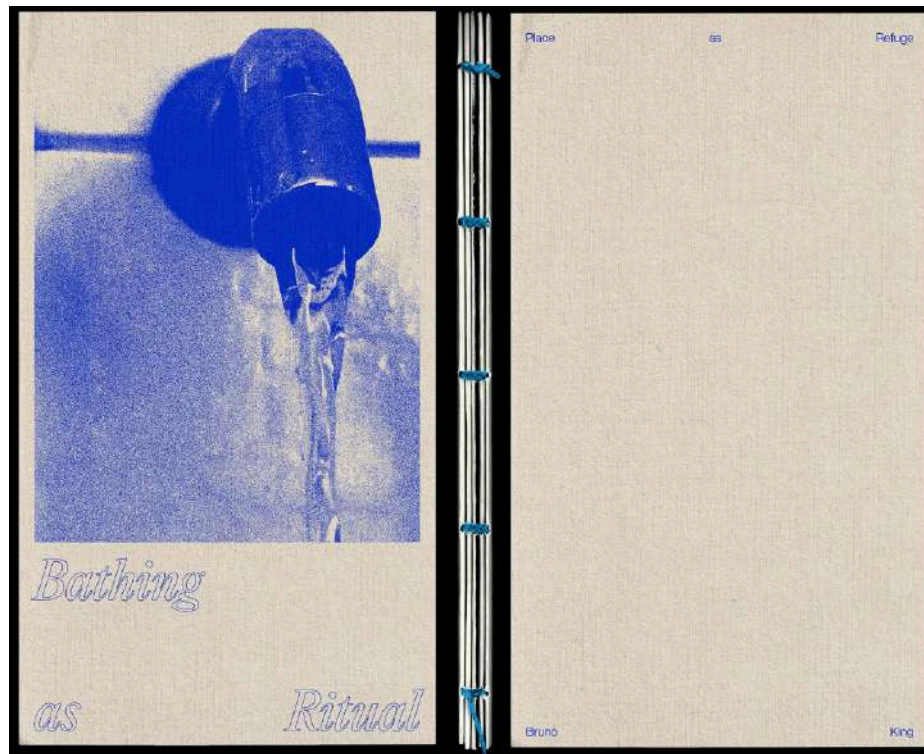
- And Now What? / Zine by Francesca Rachele Guglielmo

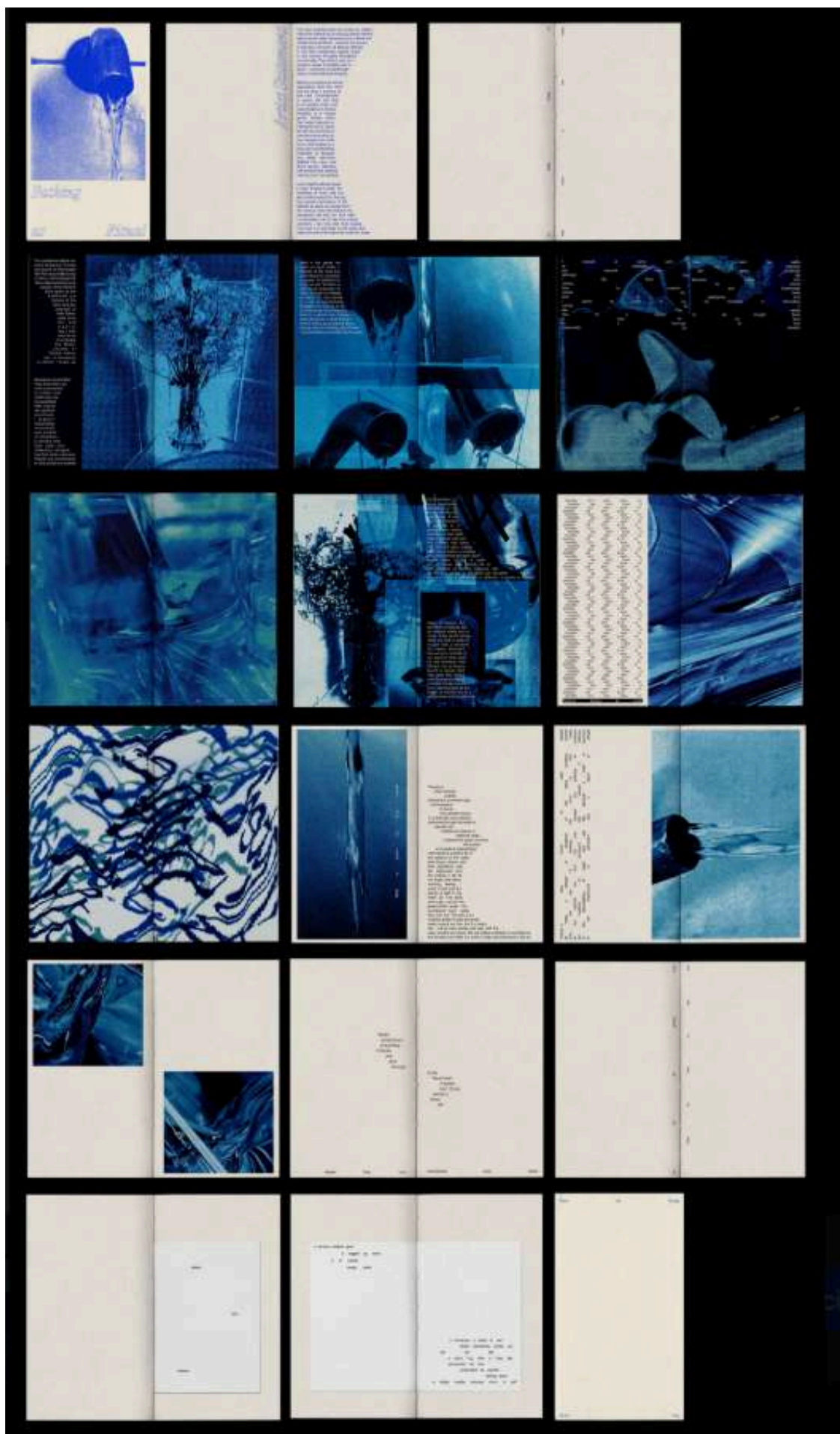
Авторський зін в якому текст інтегрується у візуальну композицію та виступає рівноправним елементом поряд із зображенням. Активна типографіка та контрастні кольорові рішення.

- "Bathing as Ritual" by Bruno King

Авторська книга, що поєднує експериментальні рішення в обробці зображення та організації текстових блоків, формуючи цілісну візуальну систему, у якій типографіка виступає повноцінним композиційним елементом.

- Cerro Tusa / Infographics and illustration by Sebastián Bedoya

Авторська книга з інфографікою та ілюстраціями на тему гірського середовища.

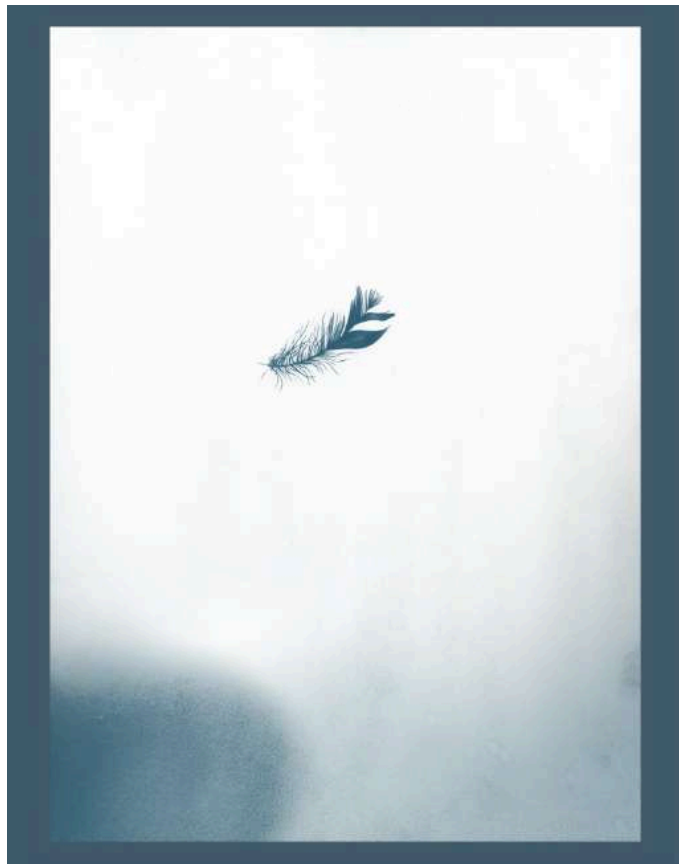

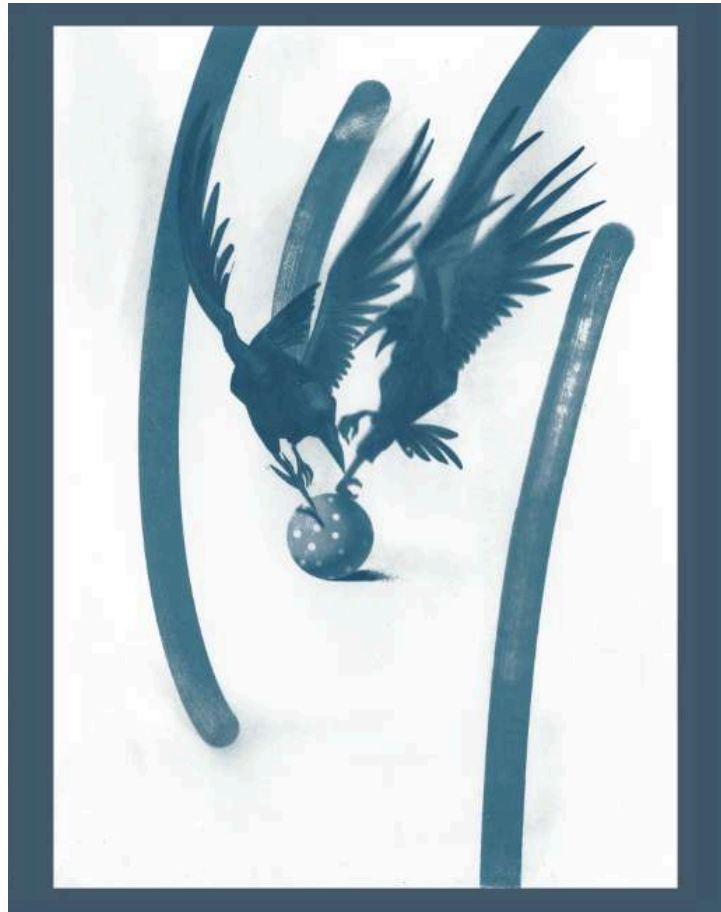
4.3 Стилiстичнi аналоги

- Narratively / Search and Rescue Volunteers – illustrations by Matt Chinworth

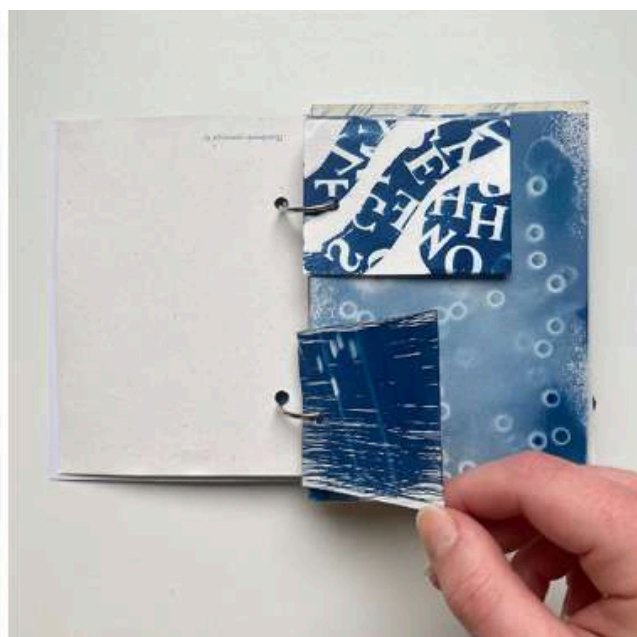
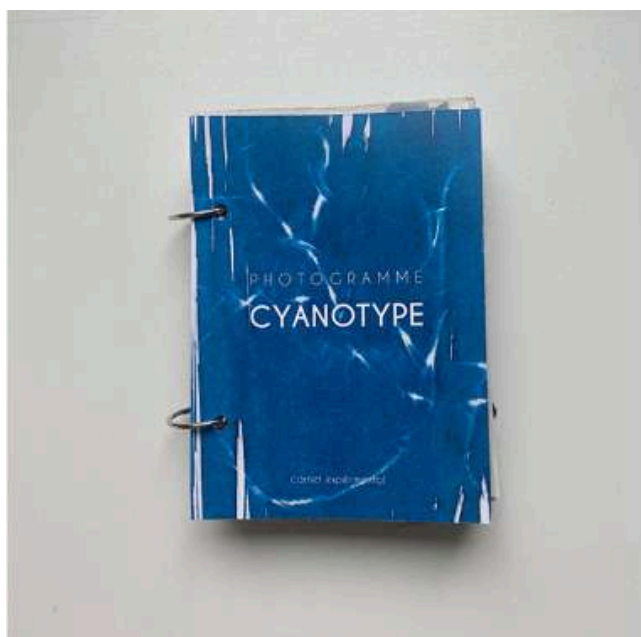
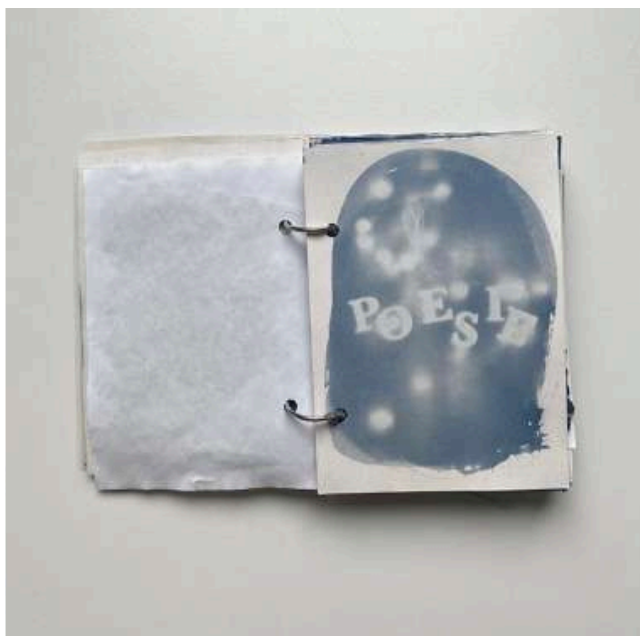
- "Puste Trybuny / Empty Stands" illustrations by Olha Lisowska
book by Polish poet Bohdan Zadura

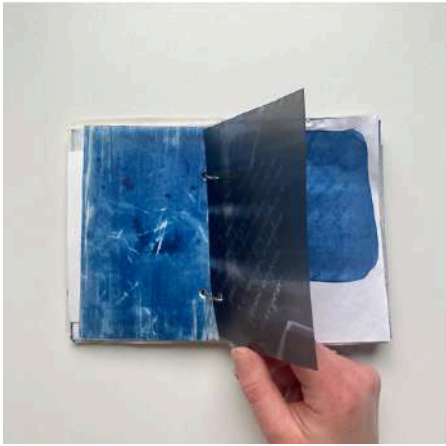

4.4 Технічні аналоги (ціанотипія)

- CYANOTYPES - JEUX POÉTIQUES by Pauline Wielgosik and Emma Debril.
Створення фотограм у техніці ціанотипії навколо теми структури (сітки) та поезії.

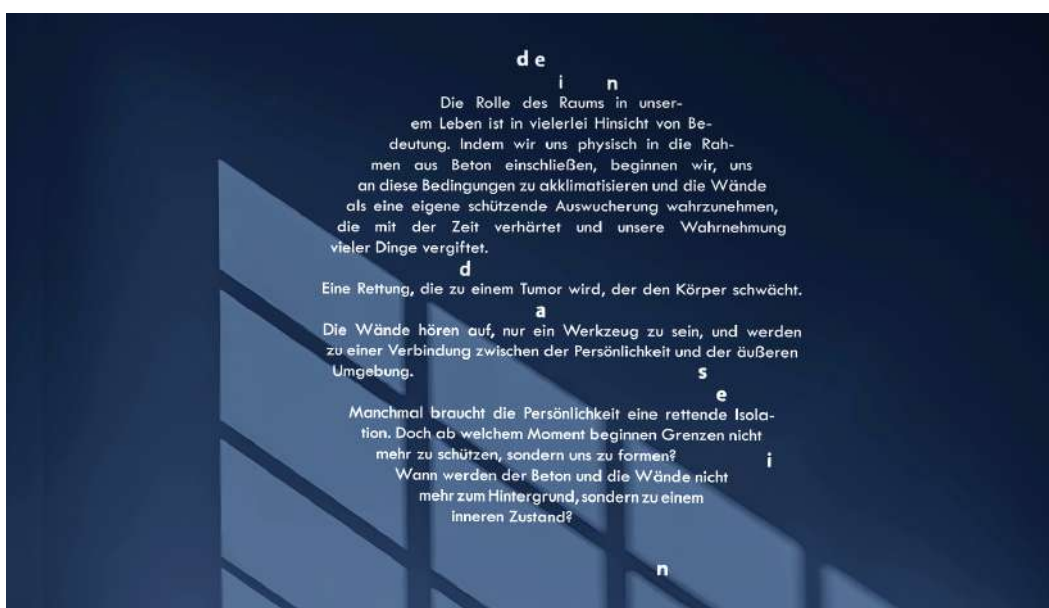
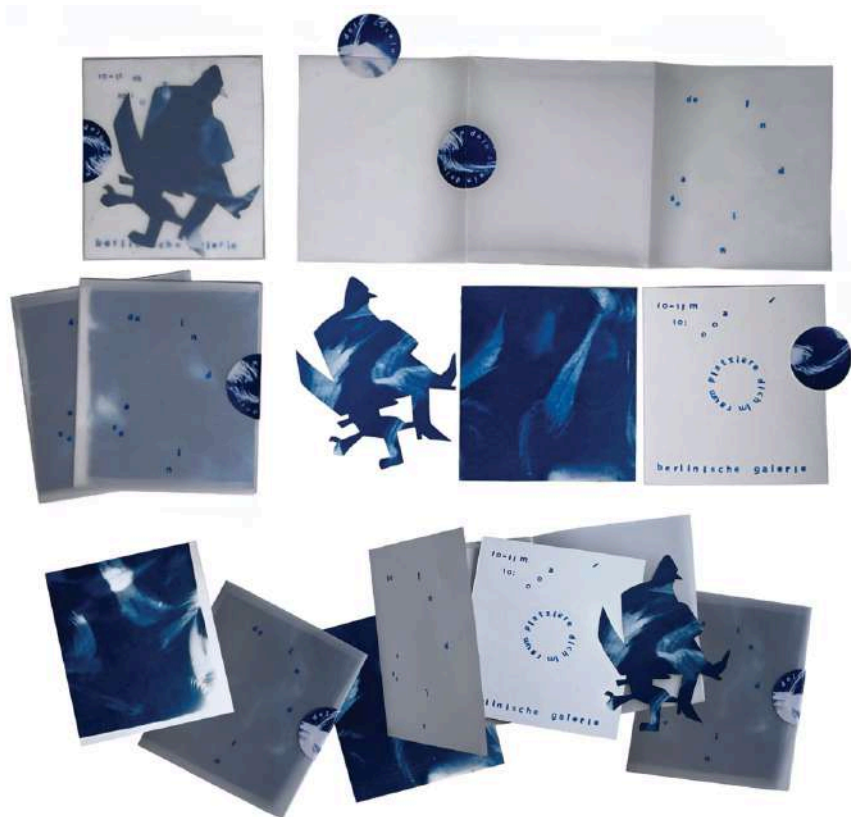

4.5 Авторські аналоги

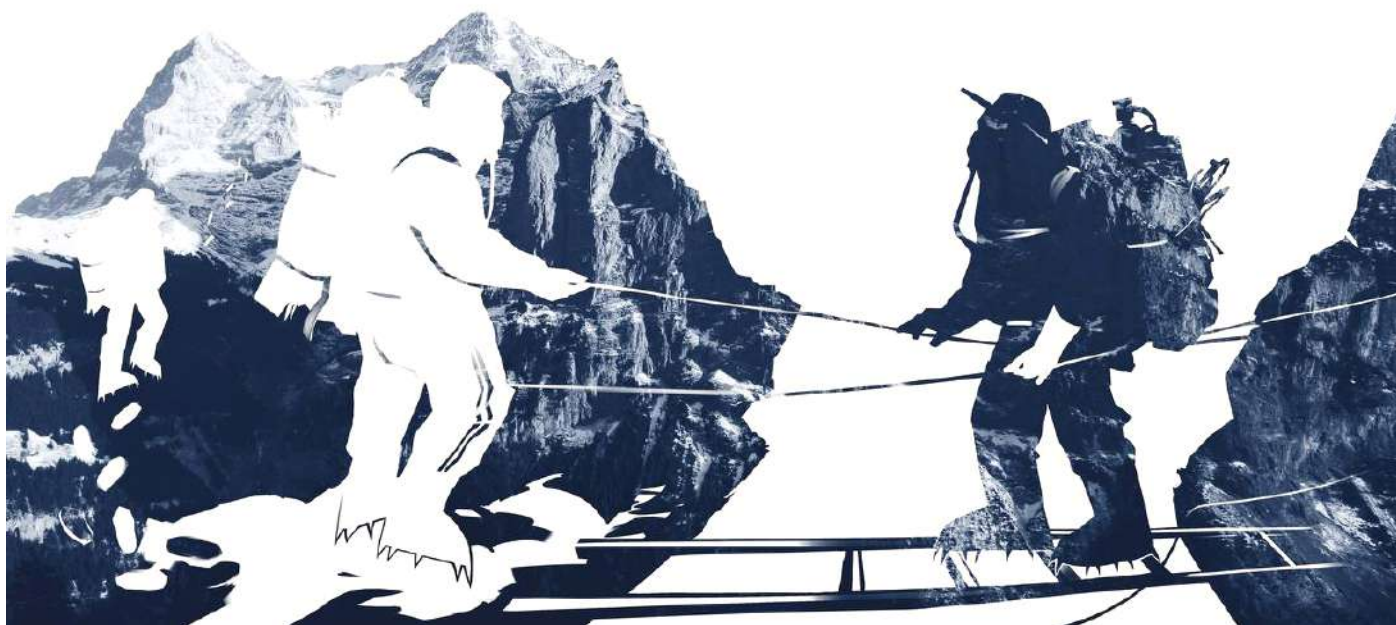
- "dein dasein" – Anastasiia Konchakovska

Дизайн для авторської виставки: плакати та запрошення. Виконані у техніці ціанотипія.

- "Summit Fever" – Anastasiia Konchakovska

Розгортати на етапі розробки, до авторської книги "Summit Fever".

- "Між реальністю та відображенням" – Anastasiia Konchakovska
Ціанотипія, автопортрет із твариною.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра графіки
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
бакалавра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)
на тему Авторська книга
«The path to the Star»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»
(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна
програма Графіка_____

Кочанова С. Д_____
(прізвище та ініціали)

Керівник Логачова Б.В._____
(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я. Шевченко

«02» травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Кочанова Софія Денисівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) «Авторська книга «The path to the Star»»

Керівник проекту (роботи) Логачова Белла Вікторівна, доцент.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «1» травня 2026 року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 09 червня 2026 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*

- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Комп'ютерна графіка в програмі Procreate, верстка в програмі Indesign. _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання__17 квітня 2026_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	8
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	9
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	11
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	12
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	13
7. ВИСНОВКИ.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	17

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Іноді буває складно зрозуміти себе — свої почуття, думки та емоції. У світі, повному непорозумінь, багато з нас шукає підтримки у вигляді тієї самої людини, яка допоможе розібратися зі своїм внутрішнім «Я». Адже ні для кого не секрет, що особистий розвиток неможливий без погляду з боку.

Проте чи дійсно це є допомогою? «Заблукати у своїй свідомості» безумовно є дуже лякаючим, але ще більш лякаючою стає можливість заблукати у свідомості іншої людини. Під час спроби зрозуміти свого партнера можна втратити крихти розуміння себе та устрою власних думок. Чи дійсно варто покладатися на іншого та на допомогу ззовні, перш ніж самостійно досягти гармонії зі своїм внутрішнім світом?

Ця робота є історією, у якій розкрито аспект складності такої взаємодії. Передано весь спектр емоцій та складність сприйняття подій понівеченою свідомістю людини, яка не має повного розуміння своїх дій, думок, а також впевненості у спогадах і правдивості подій. Показано всю складність взаємодії зі своєю свідомістю та важливість внутрішнього контролю: як, намагаючись покращити себе, не зашкодити близькій людині та як не перетнути межі її свідомості.

Спроба розкрити актуальність та важливість наданої теми в сучасному суспільстві, адже на сьогоднішній день розуміння себе та своїх емоцій є не тільки ключем для взаємодії, а й прямим шляхом для комфортного життя в соціумі.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час роботи над моїм дипломним проєктом було звернено увагу на сучасні книжкові зразки зарубіжних авторів. Одним із них є книга «Чудернацька антикварна крамниця» — художня робота японського ілюстратора Макури Курами.

Дана книга послугувала для прикладом поєднання спрощеної та деталізованої графіки. У книзі також чудово відображається можливість передачі краси та тендітності через на перший погляд моторошні символи. Це вплинуло на мої власні ілюстрації, зокрема у використанні контрасту між простими формами та деталізованими елементами, а також у прагненні передати емоційний настрій через символічні образи.

Важливу роль у натхненні для візуального матеріалу також відіграли ілюстраційні зразки сучасних митців. Окремо виділяю таких художників-сучасників, як: Rentz, та Sunmyng. Їхні художні роботи послугували для мене джерелом натхнення, прикладом можливостей композиційних рішень та передачі атмосфери у відповідних художніх техніках. Особливу увагу було надано їх роботі з кольором, світлом і композицією, а також на здатність створювати цілісний настрій через поєднання деталей та узагальнених форм.

Під час роботи над ілюстраціями та поєднанням їх у цілісну картину також було звернено увагу на представників жанру «комікс», що допомогло мені зрозуміти простір, передачу сюжету та лінійності в ілюстраціях, поєднання їх в одну цілісну картинку, а також відповідну передачу руху, емоцій, динаміки тощо. Деякими неочевидними прикладами для натхнення та розуміння слугували комікси DC, такі як «Batman R.I.P» Гранта Моррісона, «Вбивчий жарт» Алана Мура, а також приклади японського

коміксу, як-от «Добраніч, Пунпуне» авторства Ініо Асано та «Innocent» Сініті Сакамото.

Дані роботи не мають прямого візуального зв'язку з моїм проєктом, проте слугували базою для розуміння «технічних» аспектів. Це дало змогу краще зрозуміти принципи візуального сторітелінгу, зокрема побудову кадру, ритм зображень і взаємодію між окремими сценами.

Деякою частиною підготовчих матеріалів також слугували анімаційні та кінематографічні твори, що, хоч і не є прямим матеріалом для опрацювання в напрямку ілюстрації, проте зіграли роль у збагаченні візуальних прикладів. Також були розглянуті зразки класичного мистецтва, наприклад середньовічні картини що називають "continuous narrative". Витвори відомі своєю специфічною композицією. На одному полотні одночасно відбувається декілька подій в хронологічному порядку, тим самим витвір стає "аналогом" сучасних коміксів, адже розповідає цілу історію в одному зображенні. Цей хід був частково використаний в роботі над дипломним проєктом, тож при поєднанні деяких розворотів можна отримати повноцінне велике зображення.

Таким чином, аналіз різних візуальних джерел дозволив сформулювати цілісне уявлення про художні підходи, які були використані у створенні мого дипломного проєкту.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

При створенні книги було проведено роботу з пошуку аналогів на різноманітних платформах, таких як Instagram, Pinterest та Twitter. Більша частина матеріалу була знайдена на платформі Pinterest, де надалі було отримано доступ до соціальних мереж відповідних митців. Аналіз великої кількості робіт допоміг мені у формуванні чіткого бачення візуального стилю, композиції та атмосфери зображення. Також було проаналізовано технічні аспекти, зокрема можливості програми, обраної для роботи над ілюстраціями, а саме Procreate. Окрему увагу було приділено роботі з різноманітними пензлями та текстурами для кращого відтворення матеріалу, а також розглянуто практичні моменти на етапі друку. Було також досліджено можливості налаштування пензлів, роботи з шарами, режимами накладання та текстурними ефектами, що дозволило досягти більшої глибини та виразності зображень.

Ілюстрації виконані в техніці імітації ручної графіки з частковим збереженням ефектів, притаманних техніці діджиталу. Даний стиль ілюстрації якнайкраще відповідає поставленим цілям. Подібні техніки також частково використовуються у знайдених аналогах. Наприклад, один із сучасних ілюстраторів — Silverheather, відомий на платформі Twitter, — використовує подібні композиційні та стилістичні рішення у своїх роботах.

Візуальний ряд дипломного проєкту передусім є особистим баченням поставленої теми. Під час роботи було поставлено ціль передати глибину емоцій та думок, тому одним із важливих аспектів була передача кольору та глибини зображення. Одним із прикладів для аналізу у вирішенні цієї задачі послугувала вищезгадана книга «Чудернацька антикварна крамниця» Макури Курами. У ній чудово відображено вміння передавати атмосферу та глибину за допомогою кольору та лінії, а також баланс між деталізацією та

спрощеними формами. Дана книга також зіграла роль у формуванні цілісної композиції ілюстрацій та їх поєднання між собою.

Таким чином, проведений аналіз аналогів та технічних можливостей дозволив сформувати візуальну мову проєкту та обґрунтувати обрані художні й технічні рішення.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Під час роботи над книгою постало питання, як донести до читача інформацію без використання тексту для пояснення сюжетної лінії історії. Оскільки концепт має бути зрозумілим для широкого кола читачів, я обрала «лінійний» спосіб оповідання.

Історія розповідається від імені двох персонажів, які фігурують на кожному розвороті книги. Події плавно перетікають одна в одну, а сюжет передається через їхню взаємодію, емоції та пластику зображення. Кожен із персонажів має власну візуальну мову, що проявляється у жестах, позах та характері взаємодії з оточенням, завдяки чому глядач може краще зрозуміти їхній емоційний стан і роль у сюжеті.

Для кращого розуміння цієї техніки я також звернулася до зразків німого коміксу, зокрема до деяких робіт Z-TOON, що допомогло мені у розробці способів передачі думки та сюжету без використання текстових блоків.

Важливим аспектом також стала організація простору розвороту, де кожна ілюстрація виконує роль окремого етапу оповіді, але водночас є частиною загальної композиції.

Лінійність ілюстрацій також сприяє кращому розумінню хронології подій, адже матеріал має бути доступним для сприйняття людям незалежно від їхнього досвіду читання німого коміксу. Це дозволяє зробити історію

більш універсальною для різної аудиторії, посилити емоційний вплив та залучити глядача до взаємодії з нею.

Таким чином, використання лінійного способу оповідання у поєднанні з візуальними засобами дозволило створити цілісну та зрозумілу історію без застосування тексту.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Для реалізації проєкту мені довелося провести детальний аналіз можливих композиційних рішень та концепцій. Розглядався як варіант створення звичайної серії ілюстрацій, так і більш ускладнене рішення — створення повноцінного коміксу. Проте через обмеженість у часі мною було вирішено об'єднати ці дві концепції в одну.

У кінцевому варіанті розмір однієї книжкової сторінки становить 14,8 × 21 см, що є стандартним форматом А5. Кожен розворот містить повноцінну ілюстрацію, яка плавно перетікає в наступну. Це відкриває наступну концепцію: при лінійному розкладанні ілюстрацій одна до одної утворюється цілісна картина. Композиція ілюстрацій виконана з урахуванням поставленої мети.

Важливим етапом стало опрацювання кольорової гами та стилістичного рішення. Для кращої передачі атмосфери мною було обрано темні, не надто контрастні та м'які кольори, які формують загадкову й спокійну атмосферу, водночас утримуючи глядача в напруженні та даючи можливість глибше відчувати й прожити розказану історію. Одним із домінуючих кольорів є зелений. Він сприяє візуальному комфорту, не перевантажує сприйняття та допомагає краще зчитувати цілісну композицію. Водночас частина ілюстрацій містить значну кількість червоних відтінків, що підсилює загальну атмосферну напругу.

Під час створення ілюстрацій також було витримано баланс між деталізацією та мінімалізмом, щоб уникнути перенавантаження композиції. Водночас це дало можливість ускладнити візуальний ряд і зацікавити глядача, викликаючи бажання затриматися на розвороті та детально розглянути кожну ілюстрацію.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Через обмеженість у часі та матеріалах було обрано роботу над дипломним проєктом у діджитал-форматі в програмі Procreate. Це виявилось найкращим рішенням для втілення ідеї та концепції, по причині вільного володіння даною програмою, а опрацювання матеріалу в ній не лише стало економією часу, а й дало можливість отримати найкращу якість вихідного зображення для спрощення друку. При обрані тезніки діджитал, стає доступною можливість детально опрацьовувати ключові елементи ілюстрації, а також це полегшує розробку кінцевого варіанту для друку проєкту, даючи змогу створювати декілька варіантів із різною насиченістю, ступенем деталізації тощо.

Даний метод виключає необхідність сканування робіт і підгонки ілюстрацій під відповідний формат на пізньому етапі роботи та є найбільш практичним рішенням для серійного друку в подальшому.

Безумовно, велику роль зіграв особистий досвід роботи у відповідній програмі, а також досвід художників, роботи яких було обрано для аналізу під час виконання проєкту.

Також одним із головних плюсів обраної техніки є те, що, не маючи необхідності у придбанні специфічних матеріалів для роботи, з'явилася можливість витратити більший бюджет на етапі друку. Окремо зазначається й те, що цей досвід та отримані навички безумовно будуть корисні у подальшій роботі над іншими проєктами, оскільки в сучасному світі діджитал-ілюстрація є доволі поширеною в книжковій індустрії.

7. ВИСНОВКИ

У сучасному світі тема обізнаності щодо свого внутрішнього світу є як ніколи актуальною. Стрес, візуальний шум, емоційне навантаження — усе це впливає на нашу психіку. Більшість людей не в змозі впоратися зі своїми переживаннями, тому шукають підтримки в оточуючих та близьких, не зважаючи на те, що іноді найкращим рішенням є розібратися зі своїми думками на самоті, не завдаючи додаткової шкоди собі та оточуючим. У кращому випадку варто звернутися до спеціаліста, не звалюючи тягар на плечі своїх близьких.

Така важлива та складна тема безумовно потребує обговорення та розголосу. Усвідомлення значущості психічного здоров'я та внутрішнього спокою для взаємодії із соціумом може покращити якість нашого життя на багатьох рівнях, тож ніколи не слід нехтувати своїми почуттями.

У візуальному рішенні роботи ця тема передається через символіку, колір та композиційні рішення, які дозволяють створити емоційний підтекст без прямого текстового пояснення.

В данному дипломному проєкті розкривається глибина вищезгаданої проблеми та показано, до чого може призвести ігнорування власних внутрішніх проблем і як це може впливати на оточуючих, проте не подаючи це прямо. Головна ціль - це дати глядачеві можливість самостійно замислитися над концепцією та прийти до розуміння всієї глибини теми, тим самим зробивши перший крок до діалогу зі своїм внутрішнім «Я».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Матеріали сайту Wiley
onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/9781444337839.wbelctv3c006
2. Матеріали сайту Ucreative
ucreative.com/articles/comicstheory1/
3. Матеріали книги The fundamentals of illustration
alkgraf.wordpress.com/wp-content/uploads/2009/04/the-fundamentals-of-illustration-150dpi.pdf
4. Матеріали книги The art of composition
dn790003.ca.archive.org/0/items/artofcomposition00jacouoft/artofcomposition00jacouoft.pdf
5. Матеріали книги Art and Fear
6. Матеріали книги The elements of composition
studiobinder.com/wp-content/uploads/2022/07/Elements-of-Composition-The-Complete-Guide-Ebook.pdf
7. Матеріали сайту mattepaint.com/blog/5-books-on-composition-for-environment-artists-and-matte-painters/
8. Матеріали сайту
<https://artuk.org/discover/stories/double-take-continuous-narrative-in-renaissance-art>.
9. Матеріали сайту
<https://www.britannica.com/art/continuous-narrative>.
10. Матеріали сайту
<https://www.italianrenaissanceresources.com/units/unit-6/essays/continuous-narrative-pictorial-deja-vu/>

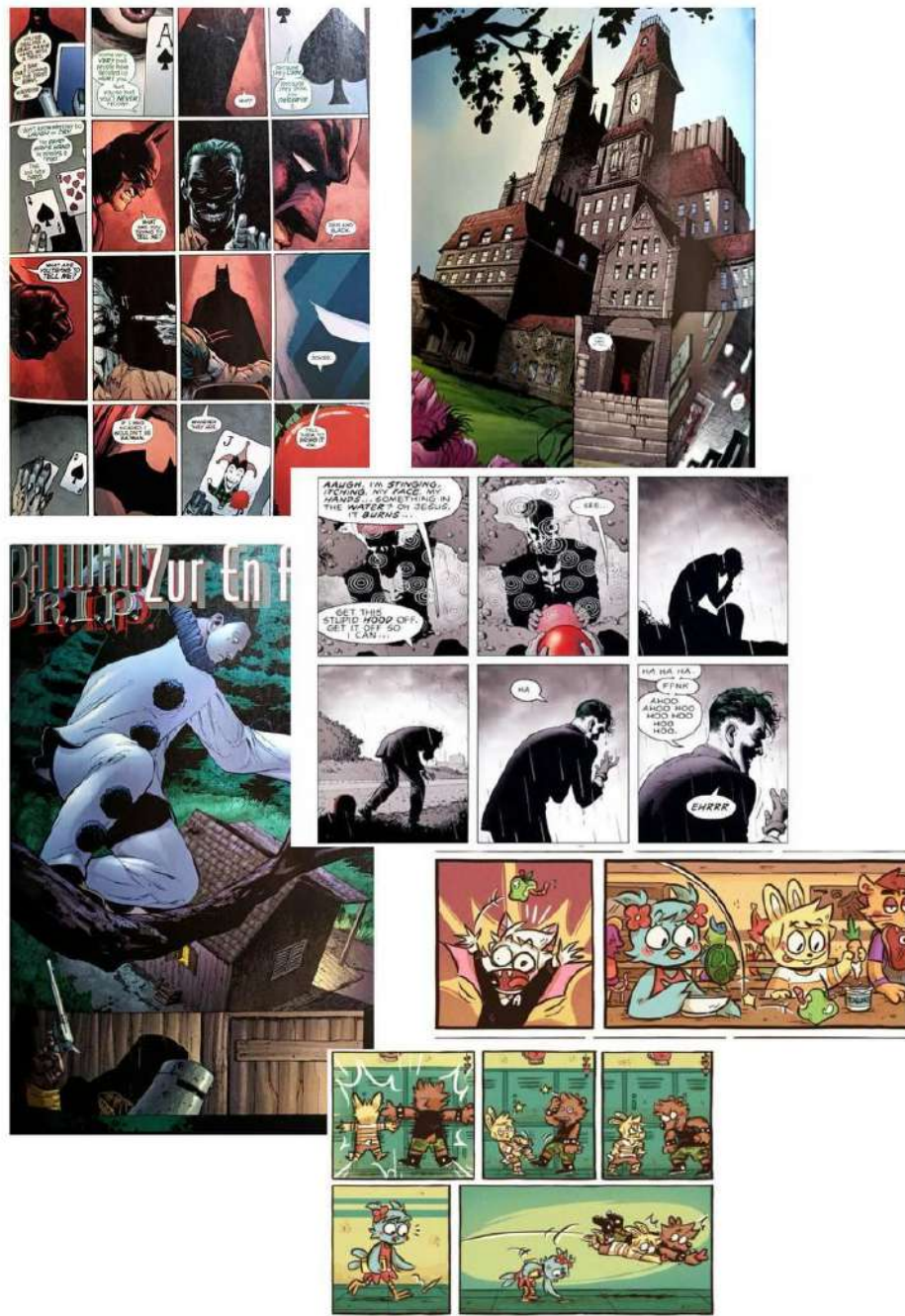
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

1. Аналоги діджитал ілюстрації

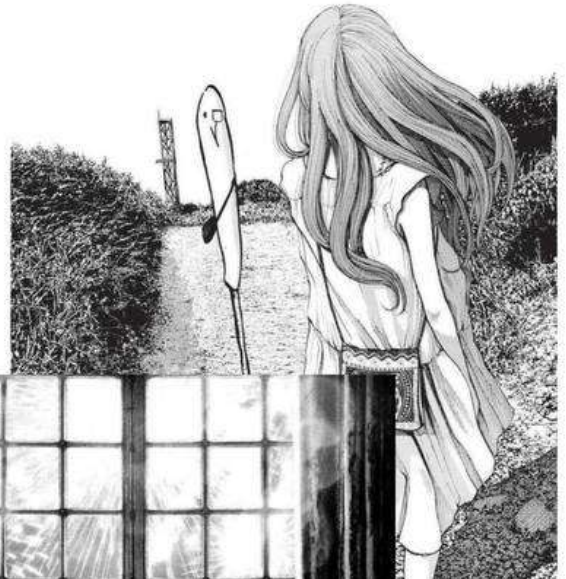

2. Аналоги композиції коміксу

125

197

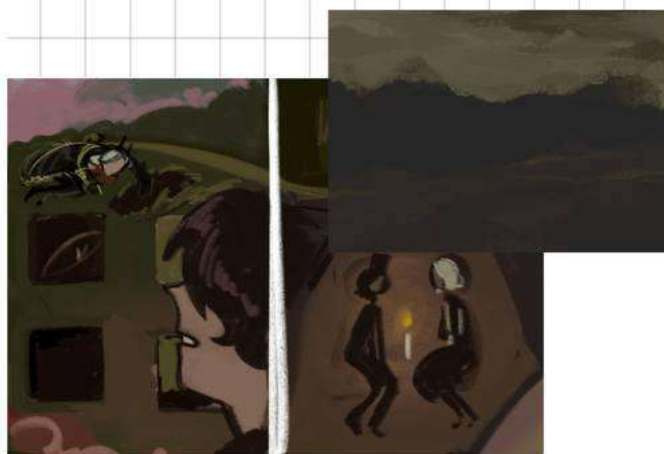
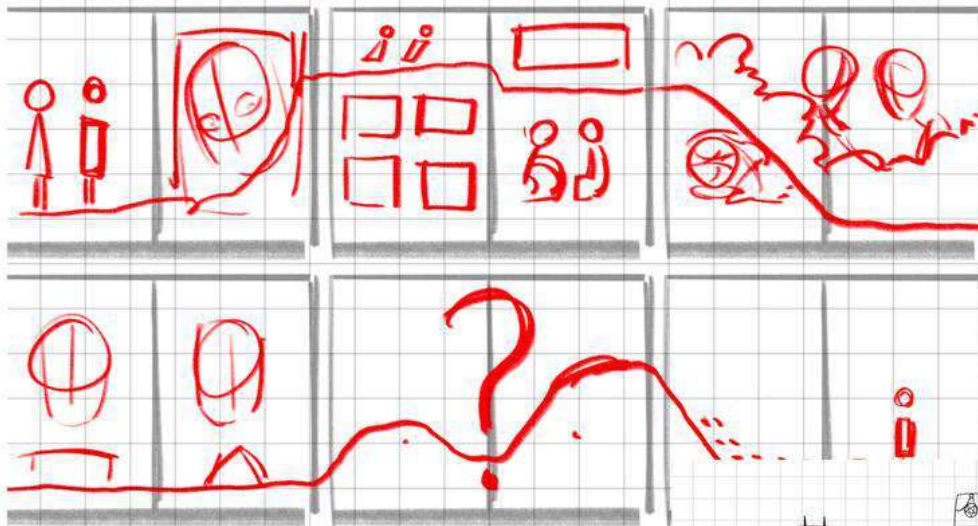
3. Аналоги книжкової ілюстрації

4. Особисті аналоги

ПОШУКИ ВЕРСТКИ ТА ІЛЮСТРАЦІЙ

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Комплексне оформлення книги Кассандри Клер «Місто кісток»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна
програма

Графіка

Лисицька К. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Логачова Б. В., доцент

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки/денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки
В.Я.Шевченко
“01” травня 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Лисицька Катерина Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Комплексне оформлення книги Кассандри Клер «Місто кісток»

керівник проєкту (роботи) Логачова Белла Вікторівна, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “1” травня 2026 року
№ 106 -ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)
 Ілюстрації — Clip Studio Paint, верстка тексту — Adobe InDesign, Adobe
 Illustrator

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 13 квітня 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень-травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Квітень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____ **Лисицька К.В.**
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту _____ **Логачова Б. В.**
 (роботи) (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	6
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	7
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ	8
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ	9
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ	11
ВИСНОВКИ	13
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	14
ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	15

1. ОБГРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Тема підліткової літератури зараз дуже актуальна і головна мета підтримати та зацікавити молоде покоління в читанні літератури. Окрім того важливий посыл даних книжок. У сучасному світі простір перенасичений інформацією, як корисною, так і не дуже.

Дана книга не втрачає своєї актуальності, хоч і написана вже майже 20 років тому. Вона зачіпає тонкі теми стосунків у сім'ї і важливі глобальні проблеми, оповідаючи це простою цікавою мовою та переплітаючи все у фентезійну історію.

Незважаючи на те що "Місто кісток" є YA-фентезі, його внутрішня проблематика для українців набуває нових сенсів і переплітається з нашою реальністю. Боротьба з тиранією та образ головного антагоніста є прямою аналогією до реальних режимів, що будуються на ксенофобії, маніпуляцією історії та диктаторстві. Висвітлення даної боротьби є актом художньої рефлексії над темою свободи та ідентичності.

Найдивовижніше, що головна героїня є художницею, близькою для нас особистістю, яка своєю впертістю та сміливістю веде читача крізь історію, що поступово набирає обертів і показує все складніші вибори та життєві ситуації. Піднімає питання пошуку себе в зруйнованому світі, ментального здоров'я та прийняття "інакшості".

Попри похмуру буденність та жахливі зміни світу проблискує атмосфера чарівності й магичності, що надзвичайно хочеться підкреслити та зачарувати цим читача. Використання драматичного експресивного стилю підкреслює величність та духовність, яка тонко пронизує дану історію.

Поєднання традиційної графіки, від тонких, чутливих контурів до товстих, рішучих ліній та експресії кольорового акценту задає містичний настрій твору та створює візуальний код. Це відповідає естетичним

запитаю юнацької аудиторії, роблячи книгу бажаним об'єктом мистецького колекціонування.

Робота демонструє володіння складними графічними техніками та вміння трансформувати літературні образи у цілісну візуальну систему. Це підкреслює підтримання традицій харківської графічної школи у поєднанні з актуальними світовими видавничими трендами.

Актуальність проєкту полягає у синтезі традиційної графічної майстерності та гостросоціального підтексту фентезійної прози. Це спроба перетворити популярне підліткове читання на мистецтво книги, яке резонує з викликами сьогодення та особистим творчим досвідом художника.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

На початку роботи над оформленням книги було проведено великий збір інформаційних та візуальних матеріалів. Головну увагу зосереджено на вивченні візуальних тематичних матеріалів, зокрема готичної архітектури, анатомії тіла людини та ознайомлення з рунічними символами.

Так як "Місто кісток" — початок серії книг, для повного розуміння тематики та атмосфери світу, необхідно спиратися не лише на зміст першого видання, а враховувати загальну історію, яка ведеться крізь всі частини.

Зокрема головним джерелом інформації був офіційний сайт письменниці Кассандри Клер, який оформлений відповідно до атмосфери її книг і насамперед бачення самої авторки, це враховувалося при виконанні роботи над ілюстраціями.

Були проаналізовані екранізації цієї історії, а саме однойменний фільм "Знаряддя смерті: Місто кісток" та серіал "Сутінкові мисливці:

Знаряддя смерті". Проведена робота над порівнянням передачі візуалу та відповідності сюжету з книгою.

Окрім того було проведення дослідження видань в різних країнах даної серії книги та спостереження як змінювалася обкладинка книги. Також книга була видана українським видавництвом «Рідна мова» у 2024 році.

Шляхом створення численних ескізів та кольорних проб було вибудовано візуальну мову видання, що базується на контрастах та символізмі «Міста кісток». Систематизація матеріалу за емоційним забарвленням, розвитком сюжету та складною композиційною структурою дозволила досягти синергії між текстом і зображенням. Дизайн-рішення поєднує окремі елементи оформлення у цілісний образ книги, що сприймається як єдина мистецька історія

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

У процесі формування візуальної концепції дипломного проєкту було проведено ґрунтовний аналіз творчості митців, чиї художні прийоми та стилістика стали ключовими орієнтирами для розробки ілюстрацій. Вибір аналогів зумовлений прагненням поєднати готичну естетику з сучасною графічною мовою, де класична лінійна культура зустрічається з можливістю цифрового малюнка.

Для дослідження було обрано більш класичну гілку графіки та переглянуто безліч матеріалів цього напрямку. Головними авторами, які надали натхнення є Франклін Бут (Franklin Booth), Еван Кейґл (Evan Cagle) та інші. Їхні роботи захоплюють своєю тонкістю та точністю ліній і майстерністю використання чорного.

Тонкість ліній на роботах Франкліна Бута надихнула на використання такої техніки для деталізації важливих частин ілюстрацій, де хочеться по максимуму передати вишуканість та готичну, величну

атмосферу книги. Адже його унікальна техніка майстерно імітує класичну гравюру, дозволяє досягти монументальності, легкості об'єму та простору.

Шукаючи натхнення та досліджуючи різних авторів, відзначила неймовірно детальні, графічні роботи Евана Кейгла. Любов до різної варіації штриховки, ритмічності та деталей не можливо не помітити переглядаючи його ілюстрації. При тому можна також відмітити спрощення фігур, що дуже важливо для легкого сприйняття картини глядачем. Отже цей автор надихає не боятись використовувати багато чорного та узагальнювати плани для легшого сприйняття роботи.

Одним із поштовхів додати акцентний колір стали роботи Еріки Вільямс (Erica Williams), яка надає своїй графіці неймовірну декоративність та символізм. В її роботах поєднується пластична деталізація природних форм з майстерно підібраною кольоровою гаммою, що підкреслює похмуру природну естетику. Вона дала свій підхід для розробки декоративних елементів та обрамлень проєкту.

Завдяки дослідженню митців, які працюють в більш класичному графічному стилі, було обрано напрямок розвитку стилю, який підкреслює величну атмосферу міфічної, місцями релігійної тематики книги Кассандри Клер.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Книга "Місто кісток" авторки Кассандра Клер із серії "Знаряддя смерті", яка взята за основу для дипломного проєкту, це захоплююча історія, яка свого часу вплинула на бачення світу та мистецтва авторки даної роботи. В історії книги динамічний сюжет, який розгортається на два світи і дає можливість читачу на власний політ фантазії.

У даному виданні багато уваги приділяється опису архітектури, дрібним деталям оточення та передачі магічної атмосфери, також присутні посилання на біблійні сюжети, які змушують читача задуматись. Ці всі

деталі можна уважно розглянути саме через те, що історію оповідає головна героїня, яка є художницею і читач все бачить її очима та може дуже чітко фантазувати візуальний ряд.

Під час роботи над оформленням книги головною метою було гармонійне доповнення ілюстраціями основного тексту. Увага зосереджена на ключових подіях історії та додає їм акценту. Дипломний проєкт спирається, як на читачів, які не знайомі з цією, історією так і на старих фанатів даної книги, які хотіли б мати подарункове видання з улюбленими персонажами в своїй бібліотеці. Обраний формат книги надає ексклюзивного вигляду виданню, над яким проводиться робота в проєкті.

Кожна ілюстрація доповнює історію та надає читачу можливість повністю поринутись в атмосферу магічної старовини поряд із сучасним мегаполісом. Для цього використано обмежену кольорову палітру, в якій чорно-білий монохром, що передає в потрібних місцях напругу та похмурість, поєднується з одним акцентним, майже, неоновим кольором, який не дає забути про сучасність.

Вихід важливих елементів ілюстрації за її рамки підкреслює важливість та вагомість певної події в історії та надає динаміку картині. Таким чином авторська концепція змогла в собі поєднати старовинну вишуканість з експресивною сучасністю.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Основним завданням творчого пошуку є формування ілюстративної та зрозумілої візуальної мови для читача. Водночас на противагу дрібній деталізації в ілюстраціях прослідковується символізм, умовність та стійкість композиції.

В багатьох композиціях використовується допоміжні лінії побудови модульні сітки та акцентовані вертикалі, що надає зображенню

впевненості та конструктивності. Завдяки такому каркасу можна дослідити як мінімальний рух положення фігури змінює динаміку всього в аркуша. Особливо це прослідковується на ілюстраціях з оточенням й архітектурою.

Такий жорсткий каркас доповнює динаміка та м'якість ліній на головних персонажах композиції. Запорука цього є робота з ритмічним повторенням ліній різної товщини, чергування чітких контурів та м'яких розмитих штрихів додає візуального руху предметам та персонажам ілюстрацій.

Особлива увага приділяється пластиці тіла. Аби зобразити його в ілюстраціях було проведене активне дослідження анатомії в позах необхідних для даної роботи.

Прийом відкритої композиції допомагає читачеві поглибитися в історію і відчутти себе присутнім в цій книзі. Тому це активно використовується в оформленні. Часто для створення візуальних акцентів використовуються щільні тонові плями чорного, які протиставляються тонкій лінійний графіці.

Обране кольорове рішення дозволяє свою монохромну простоту використати по максимуму для створення виразності та вишуканості ілюстрацій, без перенасичення кольорами, в яких можна легко заплутатися. Яскравого акценту надає використання малинового, майже, неонових кольору.

Таким чином композиційний пошук ведеться в напрямку конструктиву, логічності та емоційності. Вибір графічних засобів дозволяє досягти глибини образу через прості, але виважені техніки, де кожна лінія та пляма має функціональне та змістовне навантаження.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Робота над ілюстраціями виконувалася в програмі Clip Studio Paint. Даний застосунок має обширний інструментал, який ідеально служить для художників графіків. Безліч пензлів та текстур, які дають пластичну лінію та дуже реалістично імітують класичні графічні матеріали, такі як: олівець, вугілля, туш та інші. Також в дана програма робить акцент саме на створенні коміксів та книг, в ній можна створювати багатосторінкові файли з розворотами та стрічкові комікси з фреймами.

В першу чергу вибір технології для створення ілюстрацій базувався на атмосфері книги та улюбленій стилістиці графіки. Створилося поєднання більш класичної графічної манери з естетикою темного фентезі, що виразно підкреслює гнітючість сюжету.

Цифрова графіка з використанням пензлів, що імітують класичні графічні матеріали стала основою всіх робіт. Активно використані лінійні та текстурні пензлі, що допомогли передати глибину та драматизм. Імітація матеріалу туш-перо та динамічна зміна товщини контурних ліній дозволяє відтворити живу пластику ручного рисунку. Для малювання фонів та оточення використана техніка перехресного штрихування та накладання шумів, що допомагає реалістично передати текстури поверхонь.

Колористичне рішення засноване на різкому контрасті чорно-білої графіки та активного неонового акценту. Використання режимів накладання (Glow Dodge, Add Glow) дозволило створити ефект підсвічування елементів ілюстрацій та надало магічного шарму. Чіткі рожеві контури виокремлюють важливі силуети предметів та персонажів із темного, деталізованого середовища, допомагає відділити плани та додає зображенням динаміки.

Одним з прийомів стало обрамлення тексту ілюстраціями на виліт, що підкреслює концепцію книги, де магічний світ проникає в буденність. Під час верстки було схвалене рішення починати кожен розділ з акцидентної буквиці, яка підкреслюється графічними рамками. За основу макету взято класичну двошпальтову сітку, адаптована під формат видання, що дозволило чітко структурувати блоки тексту та визначити зони для ілюстрацій, деякі з них «врізаються» у текст, створюючи динамічний візуальний ритм.

Загалом використання даного комплекту програм дозволило виконувати дипломну роботу з комфортом та зручністю, не потребуючи додаткових фізичних матеріалів, маючи при собі тільки планшет та ноутбук, зберігаючи при цьому технологічну гнучкість, яка необхідна для підготовки складного видання до друку.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи роботу над виданням «Місто кісток», було досягнуто комплексного оформлення, що поєднує класичну графіку з можливостями цифрової технології. Центральною концепцією було занурення читача у містичну атмосферу шляхом зіставлення виразних чорно-білих образів та живих неонових спалахів. Такий підхід допомагає акцентувати магію та підкреслити унікальну стилістику зображень.

Технічний етап, виконаний у Clip Studio Paint, гарантував відмінну якість графічної складової. Застосування різноманітних текстур, зокрема різних шумів, дало змогу уникнути зайвої стерильності зображень, натомість додавши їм рельєфності, властивій класичним друкарським методам, як-от ліногравюра чи гравюра на металі. Це збагатило візуальний ряд об'ємом та відчуттям реальності.

Верстка макету, здійснена в Adobe InDesign, мала на меті гармонійне поєднання письмового тексту та візуального ряду. Дизайн обкладинки книги об'єднує ключові символи оповідання в єдиний, впізнаваний і лаконічний образ, що працює на загальну ідентичність книжкової серії.

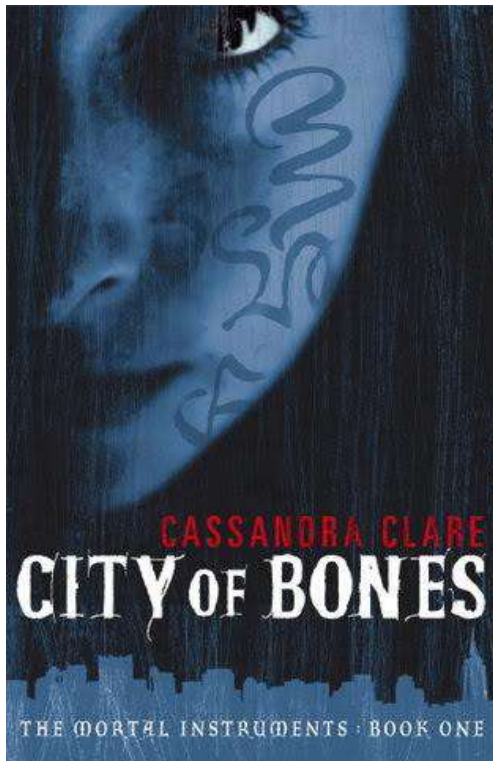
Цей дипломний проєкт демонструє бачення книжки як цілісної сутності, де кожен компонент, від вибору гарнітури до графіки, підпорядковується єдиному художньому образу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

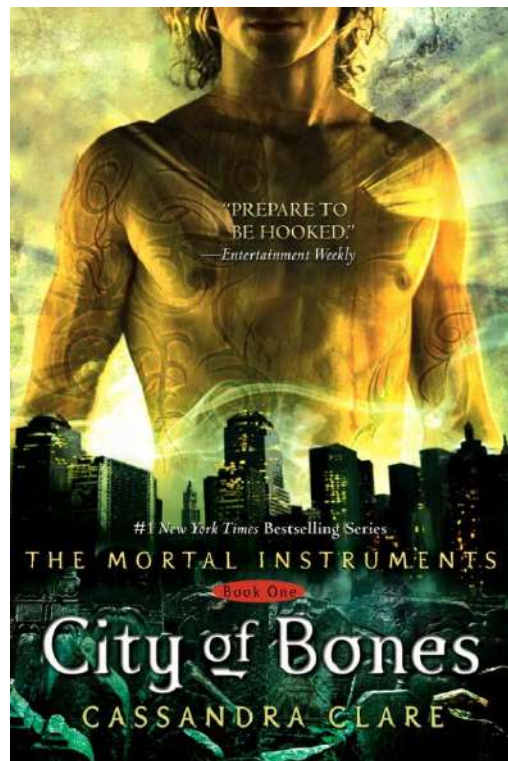
1. Офіційний сайт з роботами та контактною інформацією Евана Кейгла(Evan Cagle):
<https://www.evancagle.com/collections-1>
2. Сайт з роботами Франкліна Бутта(Franklin Booth):
<http://outsidelogic.com/franklinbooth/>
3. Офіційний сайт з роботами та контактною інформацією Еріки Вільямс (Erica Williams):
<https://ericawilliamsillustration.com/>
4. Українське видавництво, яке займається виданням та оформленням книг Кассандри Клер:
<https://ridna-mova.com/misto-kistok.html>
5. Офіційний сайт письменниці Кассандри Клер:
<https://cassandraclare.com/>
6. Стаття, в якій розповідається про зміни дизайну обкладинок серії книг «Знаряддя смерті»:
<https://annalisebooks.wordpress.com/tag/city-of-bones/>

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

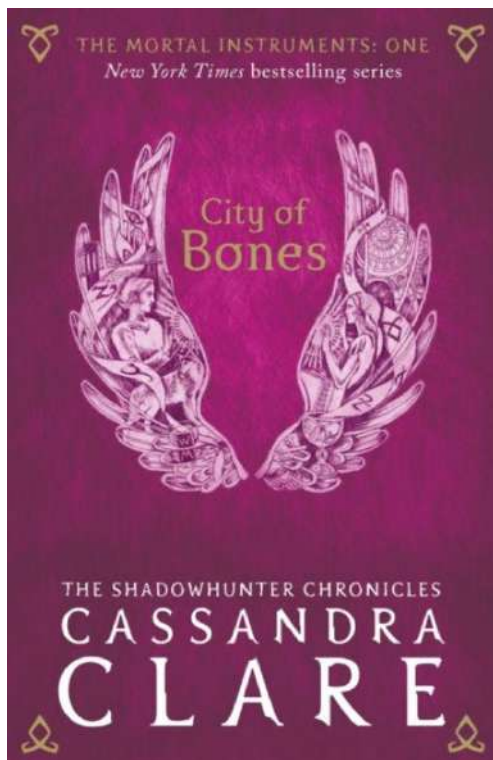
1. Аналоги та еволюція існуючих обкладинок книги «Місто кісток»

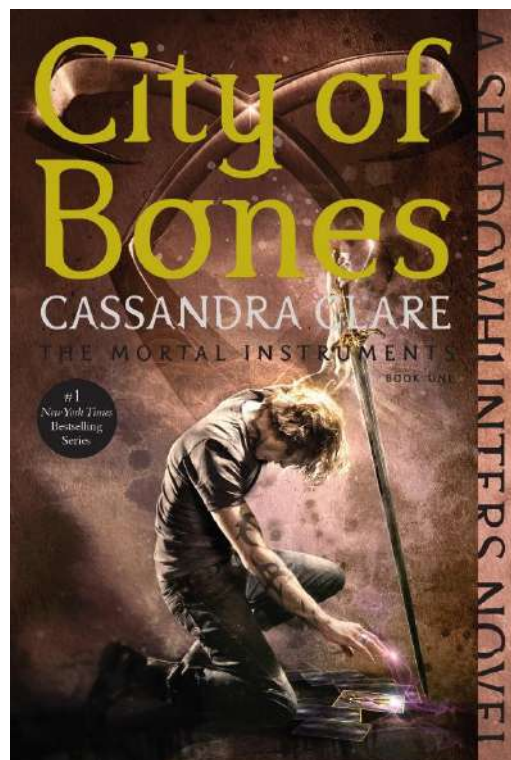
Раннє видання у Великобританії

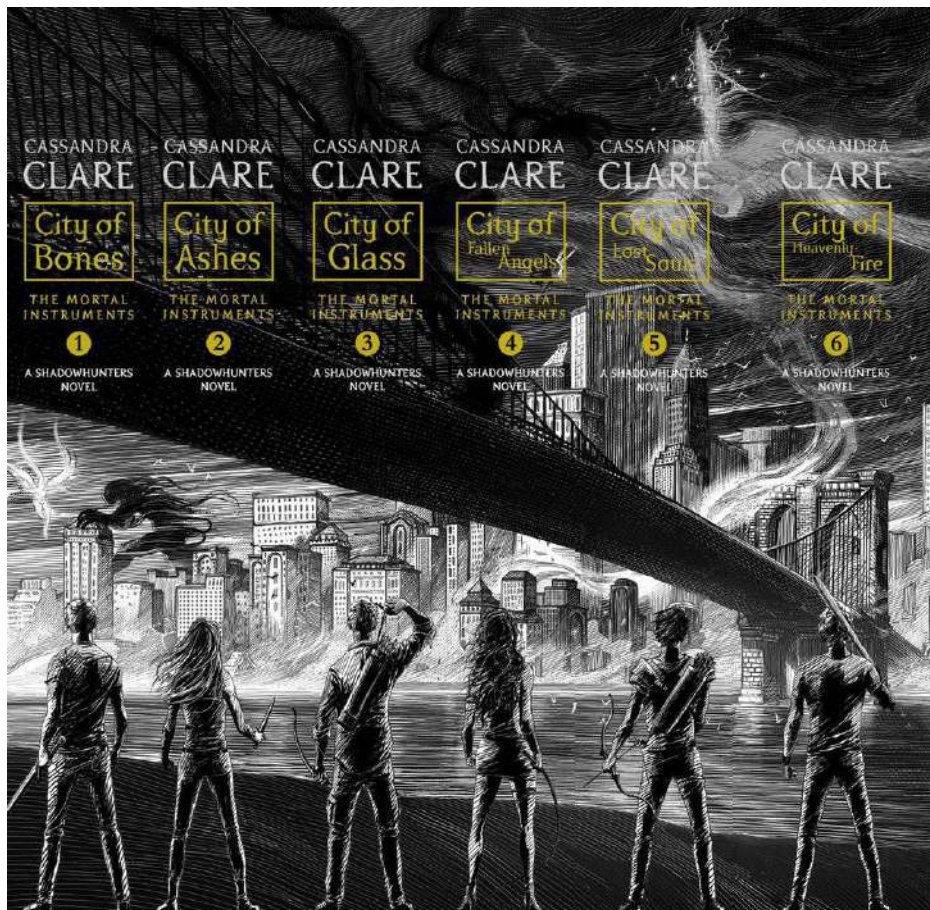
Перше видання в США

Редизайн у Великобританії

Редизайн в США

Корінці редизайну в США

Дизайн українського видавництва РМ

2. Кадри екранізацій

Фільм «Знаряддя смерті: Місто кісток»

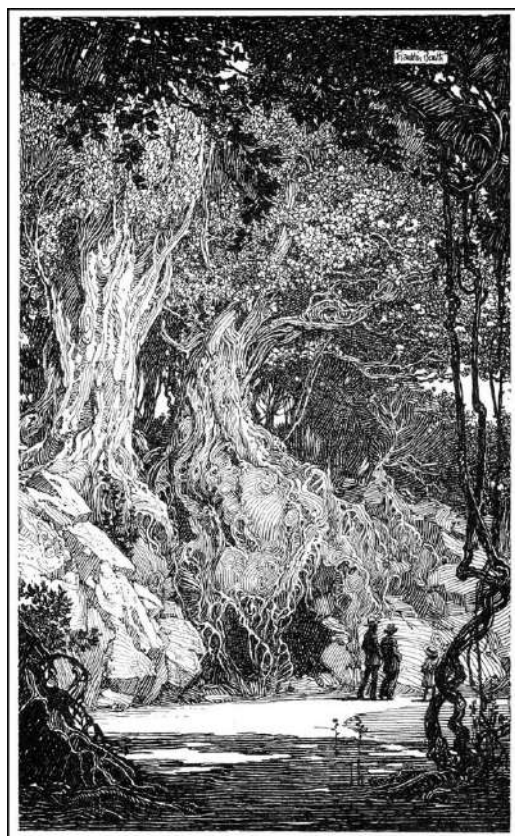
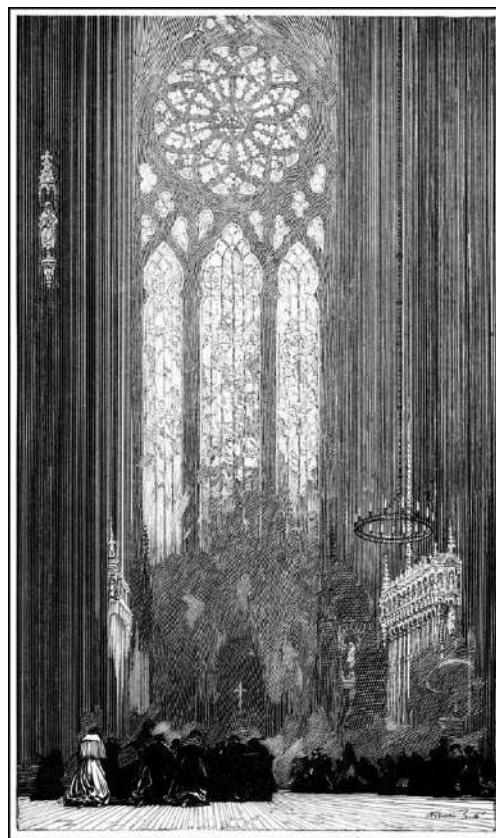
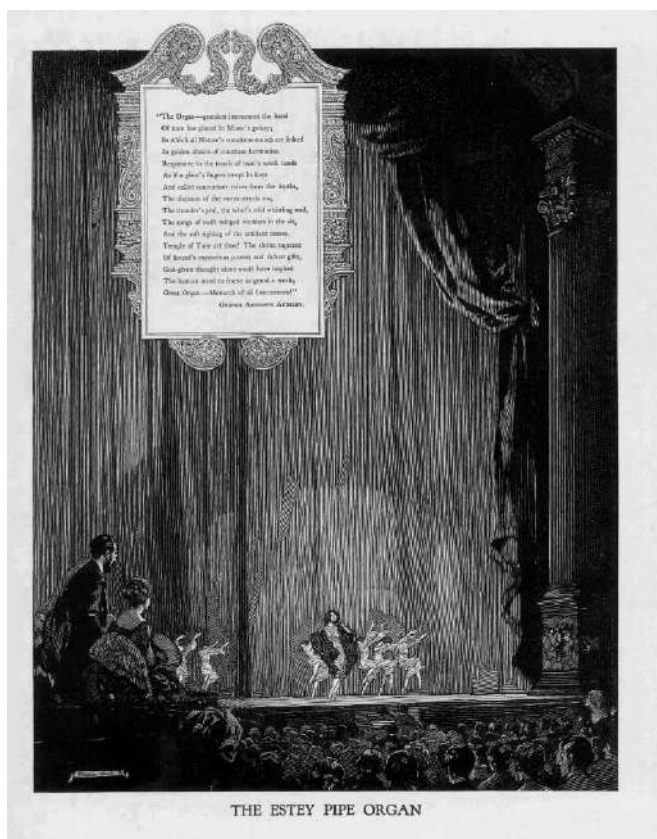
Серіал "Сутінкові мисливці: Знаряддя смерті"

3. Стилiстичнi та композицiйнi аналоги художникiв

Роботи Евана Кейгла(Evan Cagle):

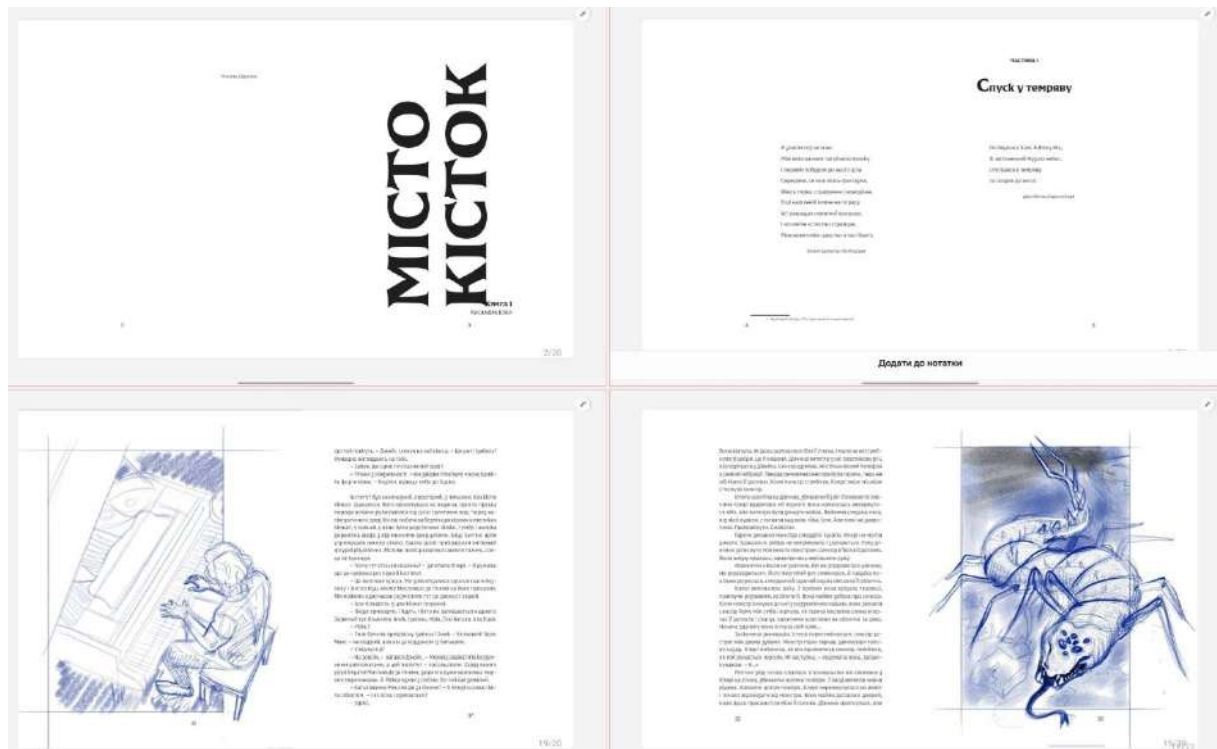
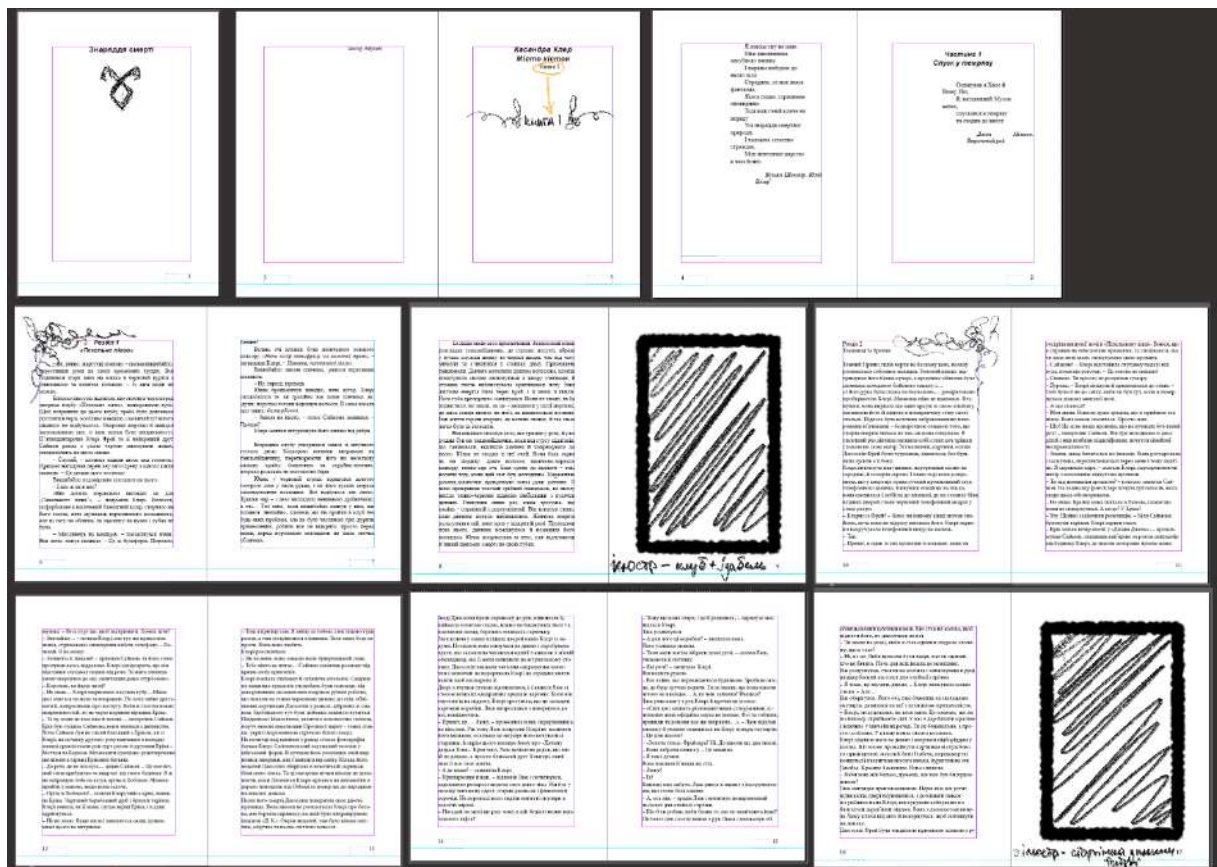
Роботи Франкліна Бутта(Franklin Booth):

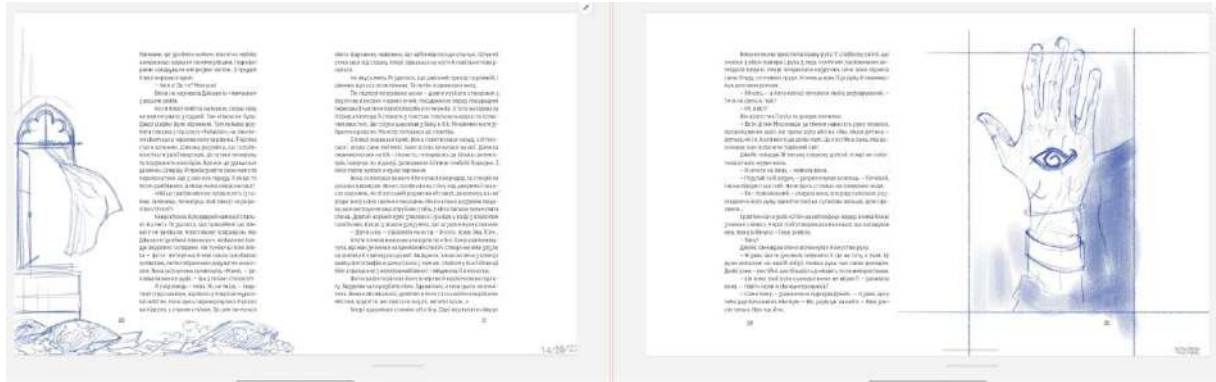

Роботи Еріки Вільямс(Erica Williams):

4. Пошуки верстки та композицій

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Комплексне оформлення книги Дж. Р. Р. Толкіна «Дві вежі»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Озерна В. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник Логачова Б. В., доцент

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки
В.Я.Шевченко
“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ проєкт (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Озерна Валерія Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Комплексне оформлення книги Дж. Р. Р. Толкіна
«Дві вежі» «» _____

керівник проєкту (роботи) Логачова Белла Вікторівна, старший викладач,
доктор філософії,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “1” травня 2026 року №
106 -ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно
розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Ілюстрації — Procreate, верстка тексту — Adobe InDesign

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 13 квітня 2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	7
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	8
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	9
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	10
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ... 	11
7. ВИСНОВКИ.....	12
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	13
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	14

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Читання є важливою складовою культурного та особистого розвитку людини, тому дуже важливо заохочувати більше до читання. Видання вже відомих книг, в оновленому форматі, з новими обкладинками та додатковими ілюстраціями, однозначно зверне увагу як нових читачів, так і вже прочитавших любителів книг.

Актуальність комплексного оформлення книги Джона Рональда Руел Толкіна «Дві вежі» зумовлено тим, що навіть після півстоліття, сучасний читач все ще може знайти емоційні та соціально значущі теми, котрі зачіпають сьогодення. Роман є другою частиною трилогії «Володар перснів», однієї з найвідомішої серії високого фентезі та світової літератури.

Для цього дипломного проєкту була вибрана саме друга книга трилогії через те, що перші розділи особливо перекликаються з переживаннями сучасних українців. В цьому творі висвітлюються теми: смерті, втрати, розлуки, та пошуку надії. Герої зустрічаються з болем втрати, смерть одного з товаришів, після проведених похорон, в їх і так складному становищі, троє побратимів починають довгий, болісний шлях, в пошуках своїх викрадених компаньйонів та помсти.

Джон Р. Р. Толкін будує філософію своїх книг, «Гобіт» та трилогію «Володар перснів», на протистоянні світла і темряви, про важливість бути людиною, навіть у найтемніші та безвихідніших ситуаціях.

Книга привертає інтерес своєю психологічною трансформацією персонажів в моменти важких кризових ситуаціях. Постійні моральні вибори дають змогу побачити розвиток головних героїв. Затронута тема расизма, як серед ворогів, так і поміж соратників. З самої першої книги нам дають знати, що ельфи та гноми не люблять один одного, але вони змогли зрозуміти, що всі ці упередження, багаторічні конфлікти та ворожнеча між

народами були недаремно подолані заради спільної мети, миру та перемоги над темрявою.

Також важливо зазначити, що автор книги не намагається романтизувати війну, як привід для героїчної битви, він намагається показати її, як руйнівну силу, що залишає глибокі рани на всьому, чого вона торкнеться. Знищення народів, загибель королів, відчуття постійної небезпеки. Толкін є ветераном війни, та його особистий досвід допоміг передати страх, втрату, втому та моральне виснаження

Отже, книга «Дві вежі», досі є актуальним твором, розповідаючий про людські цінності, від добра та дружби до страху та війни. Саме тому, цим дипломним проєктом, хочеться привернути увагу на цей класичний твір, котрий не зважаючи на свою фентезійність, все ще може відгукуватись в серцях людей.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час роботи над дипломним проєктом було зібрано літературні та візуальні джерела, а також аналоги, котрі потрібні для правильної інтепретації персонажів, їхнього спорядження, та для більш детального зображення навколишнього середовища.

Складно визначити відповідно еру, котра відповідала б нашій історії, бо події відбуваються на вигаданій планеті Арда, в часи Третьої Епохи між 3018 та 3019 роками.

Переглянувши фільми, та перечитавши описи персонажів, було припущено, що події відбуваються в середньовічні часи по нашим міркам.

Як і на нашій планеті, в одну й ту саму епоху, усі країни розвивались своїм темпом. Також дуже важливо взяти до уваги, що кожна раса жила та розвивалась своїм шляхом, хтось жив в печерах та копав, а хтось жив в злагоді з природою. Наприклад, гондорські війська були найбільш розвинені та мали латні обладунки, а в Ширі, гобіти майже не воювали, і були землеробами, і славились своїм люльковим зіллям.

Для мого дипломного проєкту знадобиться тільки інформація по чотирьом расам: люди, ельфи, гноми та орки. Також було взято до уваги, різницю між двома військами орків, та виразність вершників Рогану.

Основним джерелом інформації по світу Дж. Р. Р. Толкіна став сайт, створений фанатами, де люди самотужки збирали, групували та оформлювали всю наявну інформацію, зібрану з книг, листів та інтерв'ю з автором.

Також були зібрані обкладинки з різних країн та видавництв, зображення персонажів в фільмах, та те, як їх зображували фанати.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Аналіз аналогів почався з пошуку художників, чиї стилістичні та графічні рішення, котрі стають в допомогу для вирішення стилістичних питань в дипломному проєкті.

Було вирішено, що ілюстрації будуть чорно-білими, через це пошуки та аналізи були націлені на роботи, де найбільше уваги приділяється лінії. В мережі інтернет було знайдено та художників, котрі підходили б під ці стилістичні та художні вимоги.

Один із художників, на чиї ілюстрації постійно було звернено, це Алан Лі, бо саме він, в 1992 році проілюстрував трилогію «Володар перснів», та потім протягом багатьох років продовжував працювати над ілюструванням інших робіт Толкіна.

Під час збору інформації, було знайдено художника Фен Вей (Feng Wei), чиї роботи відразу притягнули увагу, завдяки роботи з лініями та композицією.

Для ілюстрації вершників Рогану, та орків, було важливо знайти стилістичні рішення для зображення спорядження та людей та коней, тому було знайдено італійську художницю Людовиця Черегатті (Ludovica Ceregatti). Роботи Черегатті є ідеальним прикладом, бо вона часто зображає фентезійних створінь, та людей на конях в обладунках.

Було взято роботи письменниці та ілюстраторки Пем Смі (Pam Smy), через свою атмосферність, котра відгукується в проєкті.

Також погляд привернули роботи Джагал (Jagal), своєю роботою з формою, та стилістичними та композиційними рішеннями.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Під час розробки авторського рішення, головною метою стало гармонійно оформити текст, та додати ілюстраціями, котрі підсилюють емоційне сприйняття.

Джон Р. Р. Толкін любив описувати не тільки події, а також природу в своїх творах, тому було важливо передати як драматичність подій, так і красу пейзажів. Завдяки тому, як автор вміє детально описувати та прописувати оточення, під час прочитання може скластись відчуття, наче знаходишся поруч з героями.

Основна увага була зосереджена на важливих сценах, котрі підсилювати драматичний ефект тексту. Ілюстрації націлені як на фанатів, котрі вже читали книгу, та на тих, хто бере роман перший раз в руки. Особлива приділялася акцент передачі емоцій персонажів, деталям зброї, обладунків та масштабності пейзажів, що формують атмосферу твору.

Вибір монохромного був не даремно вибраний, бо назва першого розділу книги, а саме «загибель Боромира» задає трагічний та напружений тон для книги. Чорно-біла графіка допомагає показати похмурість та небезпеку, котра переслідує головних героїв протягом усього шляху.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Ціллю композиційного пошуку стало формування виразної та зрозумілої візуальної мови, котра передає напружену атмосферу, котра все ще зберігає частину фентезійності.

Велику увагу було приділено анатомії, через наявності гнома, орків та коней в ілюстраціях. Відсутність будинків в дипломному проєкті полегшало роботу, але допоміжні лінії побудови були використані, для правильного зображення пейзажів, та відстані персонажів один від одного.

Рішення використовувати чорно-білу кольорову гаму дозволяє не тільки підсилити трагічність та напруження в книзі, а також задля уникнення перевантаження ілюстрацій кольором.

Завдяки приділянню увагу на потрібних елементах, читачу можна легко показати головне на ілюстрації, що допомагає акцентувати увагу. Більш детально промальовані пейзажі в сценах подорожі, та деталізована зброя разом з обладунками, для представлення читачеві ключового персонажа.

Особлива увага була приділена зброї та обладунків, через насиченості культури в світі «Володар перснів».

Другий розділ книги знайомить нас з важливим народом для цієї історії, з Роганом, королівство людей-конярів, та його вершниками. Для правильного зображення коней, було проаналізовано та замальовано коней в позах, потрібних для дипломного проєкту.

До комплексного оформлення книги також входить завдання з розробки обкладинки до книги. Після аналізу аналогів вже існуючих видань, було зроблено композиційні пошуки, для зображення двох веж та тексту.

Також увагу було приділено створенню розділювачу абзаців, бо навіть такий малий елемент може додати атмосферність до книги.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Під час виконання над проєктом було використано дві програми – Procreate, для роботи над ілюстраціями, обкладинкою та декоративними елементами, та Adobe InDesign, для роботи з версткою.

Програма Procreate націлена саме на створення ілюстрацій, тому вона надає потрібний набір інструментів, для роботи в цифровій графіці. Можливість налаштувати інструменти під пластичність стилю, плавність ліній, налаштування самих пензлів, та можливість створювати на додавати створені іншими людьми пензлів та текстур, це те, що потрібно в програмі для малювання.

Причина вибору саме цифрової графіки полягає в зручності. Змога додавати нові деталі, а також змога легко переробити або видалити непотрібні елементи. Можливість програм для малювання, та вибір потрібних пензлів, імітувати роботу з туш-перо стало ключовим фактором. Багато художніх матеріалів є складними в роботі, бо з ними дуже легко зробити помилку та зруйнувати все.

Для оформлення тексту та обкладинки, було використано програму Adobe InDesign, разом з стандартною двошпальновою сіткою, котра підходить до оформлення книг.

ВИСНОВКИ

В результаті роботи над комплексним оформленням книги Дж. Р. Р. Толкіна «Дві вежі» було створено комплексне художнє рішення, де було поєднано традиційну графіку з сучасними технологіями. Головною метою було занурення читача в атмосферу книги, котра півстоліття після досі перегукується з сучасністю зі своєю трагічністю.

Кожен етап роботи над дипломним проектом був важливий.

Аналіз робіт допоміг краще зрозуміти образи героїв, риси різних рас, та вигляд зброї з обладунками. Також було доцільно проаналізовано та знайдено стилістичного рішення.

Розробка авторського рішення сформували загальний концепт проекту, що пришвидшило подальшу роботу. Визначення візуального та кольорово рішення, та загальні стилістичні прийоми.

Композиційні пошуки дали змогу зробити ілюстрації більш виразними, та емоційно насиченими. Правильно поставлені акценти, зі своїм рівнем деталізації, допомагають підсилитись драматичність моменту, та правильно вказати читачеві, куди потрібно дивитись.

Можливість використання цифрової графіки значно полегшило процес та експерименти в виконанні роботи над цим проектом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сторінка Вікіпедії, про життя Толкіна та про роботу над книгами.

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Джон Рональд Руел Толкін](https://uk.wikipedia.org/wiki/Джон_Рональд_Руел_Толкін)

2. Перше видання «Дві вежі» українською мовою, «Астролябія»

https://astrolabium.com.ua/volodar_persniv_chastyna_druga_dvi_vezhi-tolkin_dzhon_ronald_ruel.html

3. Нове ілюстроване видання «Дві вежі» від видавництва «Астролябія»

[https://astrolabium.com.ua/Lord of the Rings Part Two Two Towers Illustrated Tolkien.html](https://astrolabium.com.ua/Lord_of_the_Rings_Part_Two_Two_Towers_Illustrated_Tolkien.html)

4. Збірка ілюстрацій Алана Лі до трилогії «Володар перснів»

[https://tolkiengateway.net/wiki/Category:Images from The Lord of the Rings](https://tolkiengateway.net/wiki/Category:Images_from_The_Lord_of_the_Rings)

5. Сайт, з інформацією по світи Толкіна

[https://tolkiengateway.net/wiki/Main Page](https://tolkiengateway.net/wiki/Main_Page)

6. Сайт художника Фен Вей (Feng Wei)

<https://www.artstation.com/fengweic12>

7. Сторінка в соцмережі Людовиця Черегатті (Ludovica Ceregatti)

<https://x.com/Ludocere>

8. Сайт Джагал (Jagal)

<https://jagalart.tumblr.com>

9. Портфоліо Пем Смі (Pam Smy)

<https://www.pamsmy.com/portfolio>

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

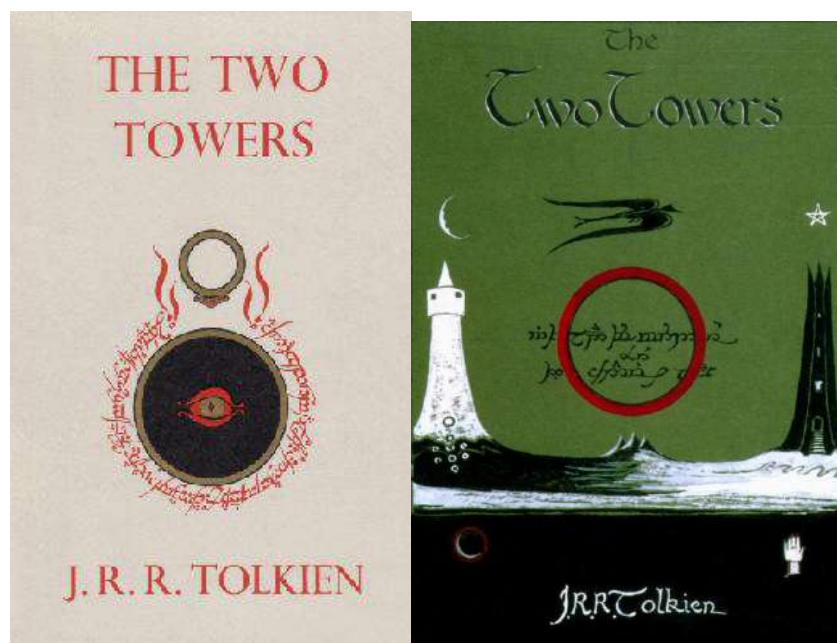
1. Аналоги обкладинок книги «Дві вежі»

1.1. Українське видання від «Астролябія»

Звичайне та ілюстроване видання

1.2. Видання англійською мовою

2. Кадри екранізації

Фільм «Володар перснів. Дві вежі»

3. Стилістичні та композиційні аналоги художників

3.1. Алан Лі (Alan Lee)

3.2. Фен Вей (Feng Wei)

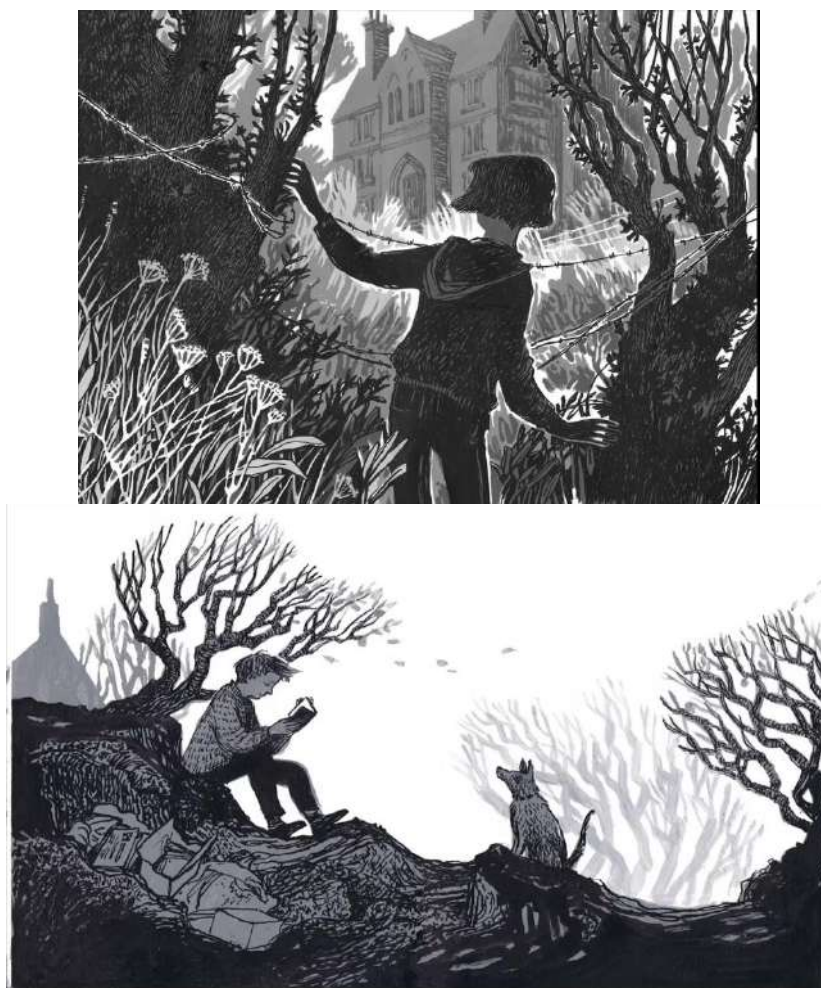
3.3. Людовиця Черегатті (Ludovica Ceregatti)

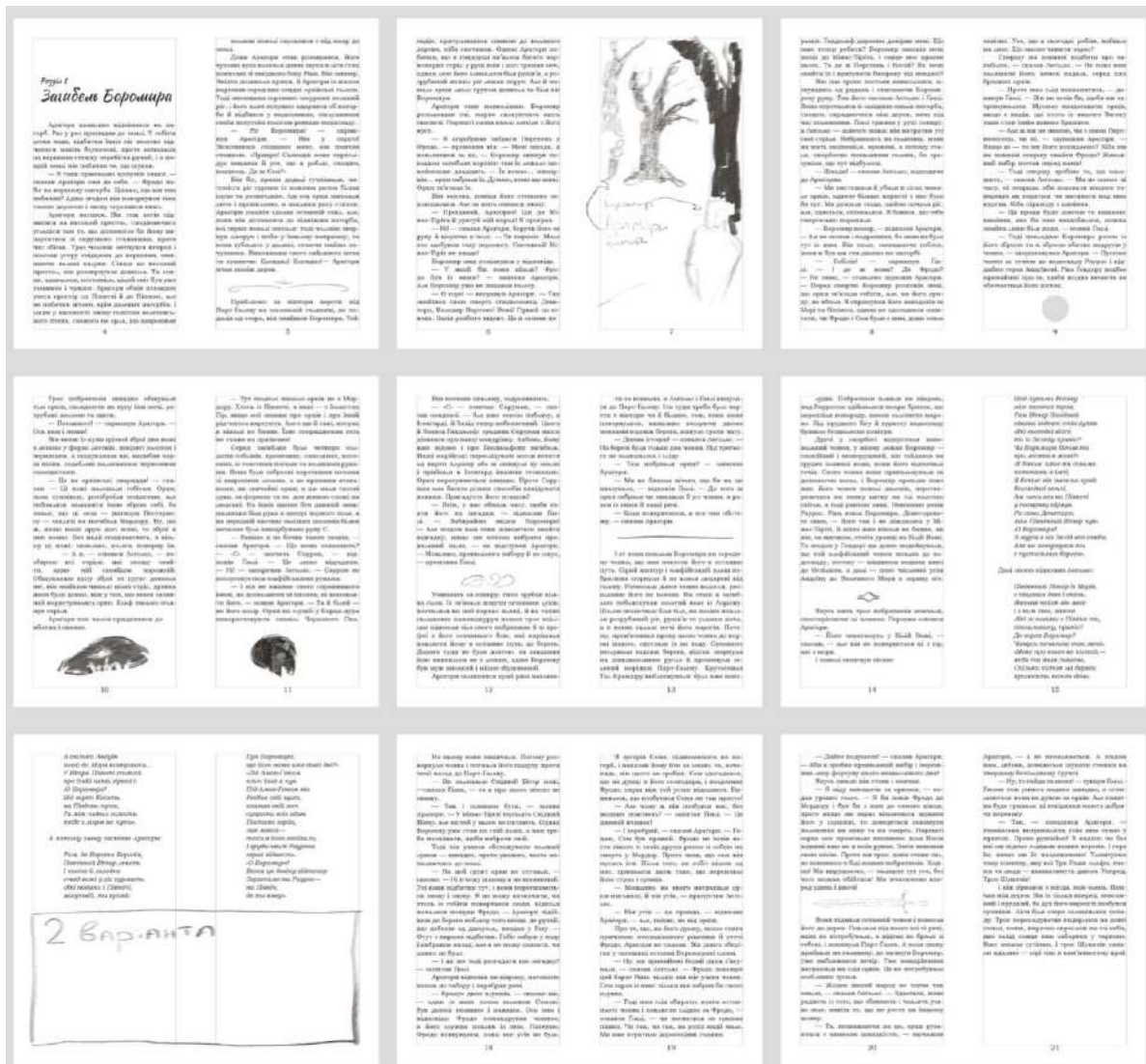
3.4. Джагал (Jagal)

3.5. Пем Смі (Pam Smy)

4. Пошуки верстки та композиції

Боромир лише усміхнувся у відповідь.
 — Уявляй бик вони пішли? Фродо був із ними? — запитав Арагорн.
 Але Боромир уже не подавав голосу.
 — О горе! — вигукнув Арагорн. — Так знайшов свою смерть спадкоємць Аелетора, Володар Вартової Вежі! Гіркий це кінець. Загиб розбито шенг. Це я давши поразки. Гандальф даремно довірив мені. Що маю тепер робити? Боромир заловив мені похід до Мінас-Тіріта, і серце моє прагне цього. Та де ж Перстень і Носій? Як мені знайти їх і врятувати Виправу від нещастя?

Він йше трохи постояв навколішки, зігнувшись од римань і стискаючи Боромирову руку. Так його застав Леголас і Гімаї. Вони спустилися зі західних схилів пагорба, тихцем, скрадаючись між дерев, наче під час полювання. Гімаї тримав у руці сокиру, а Леголас — довгого пожег він витратив усі свої стріли. Вибравшись на галмвину, вони на мить зашпелени, вражені, а потому стали, скорботно похиливши голови, бо зрозуміли, що тут відбулося.

— Шкода! — сказав Леголас, підходячи до Арагорна.

— Ми вистежили й убили в лісах чимало орків, одначе більше користі з нас було би тут. Ми ринули сюди, шобно почути ріг, але, здається, співзвучили. Я боявся, що тебе смертельно поранили.

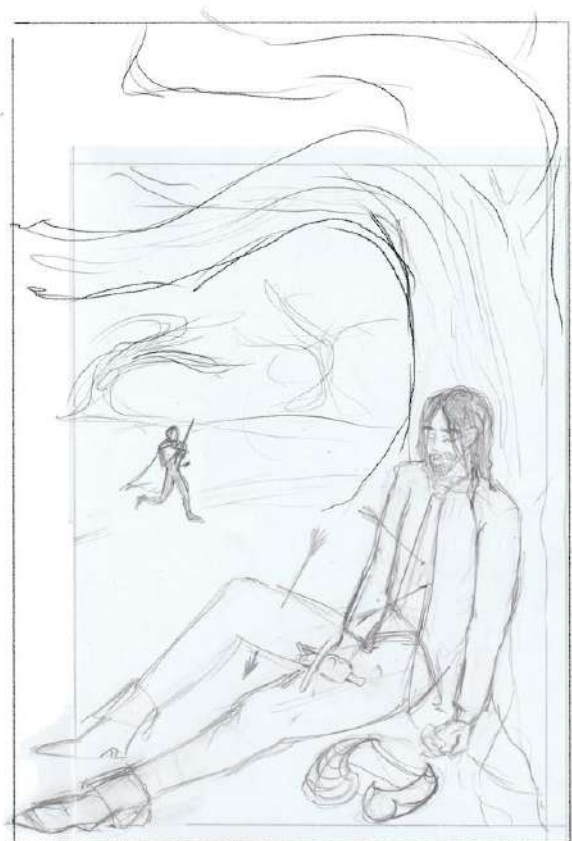
— Боромир помер, — відказав Арагорн. — А я не зазнав і подрянини, бо мене не було тут із ним. Він поїх, захищаючи тобтів, поки я був дактен далеко на пагорбі.

— Гобітів! — скрикнув Гімаї. — І де ж вони? Де Фродо?

— Не знаю, — стогмлено відповів Арагорн. — Перед смертю Боромир розповідав мені, що орки зв'язали гобтів, але, на його думку, не вбили. Я спримував його навадою за Мері та Піномом, однак не заподілявся запитати, чи Фродо і Сем були з ним, доки стало запізно. Усе, що я сьогодні робив, виїхало на дихе. Що маємо чинити зараз?

— Спершу ми повинні подбати про загублого, — сказав Леголас. — Не може нам залишити його, немов падає, серед цих брмних орків.

— Проте нам слід поквапнитись, — докінчив Гімаї. — Він не хотів

*Над дугами Рівани ніж височіє тира,
 Там Вітер Західний знавша відоме стін руха.
 «Які сьогодні вісти ти із Засоду приїде?
 Чи Боромира бачив ти при зіставім вогні?»
 «Я бачив: плач він алмази потосками в їм;
 Я бачив він ішов на край безплаті землі,
 Аж поки сен на Піномі у висміяну шриту.
 Ріг сина Аелетора лив Піномичий Вітер чує,
 «О Боромире! Змудро я на Засод все гадив,
 Але не повернувся ти з пустельних берегів».*

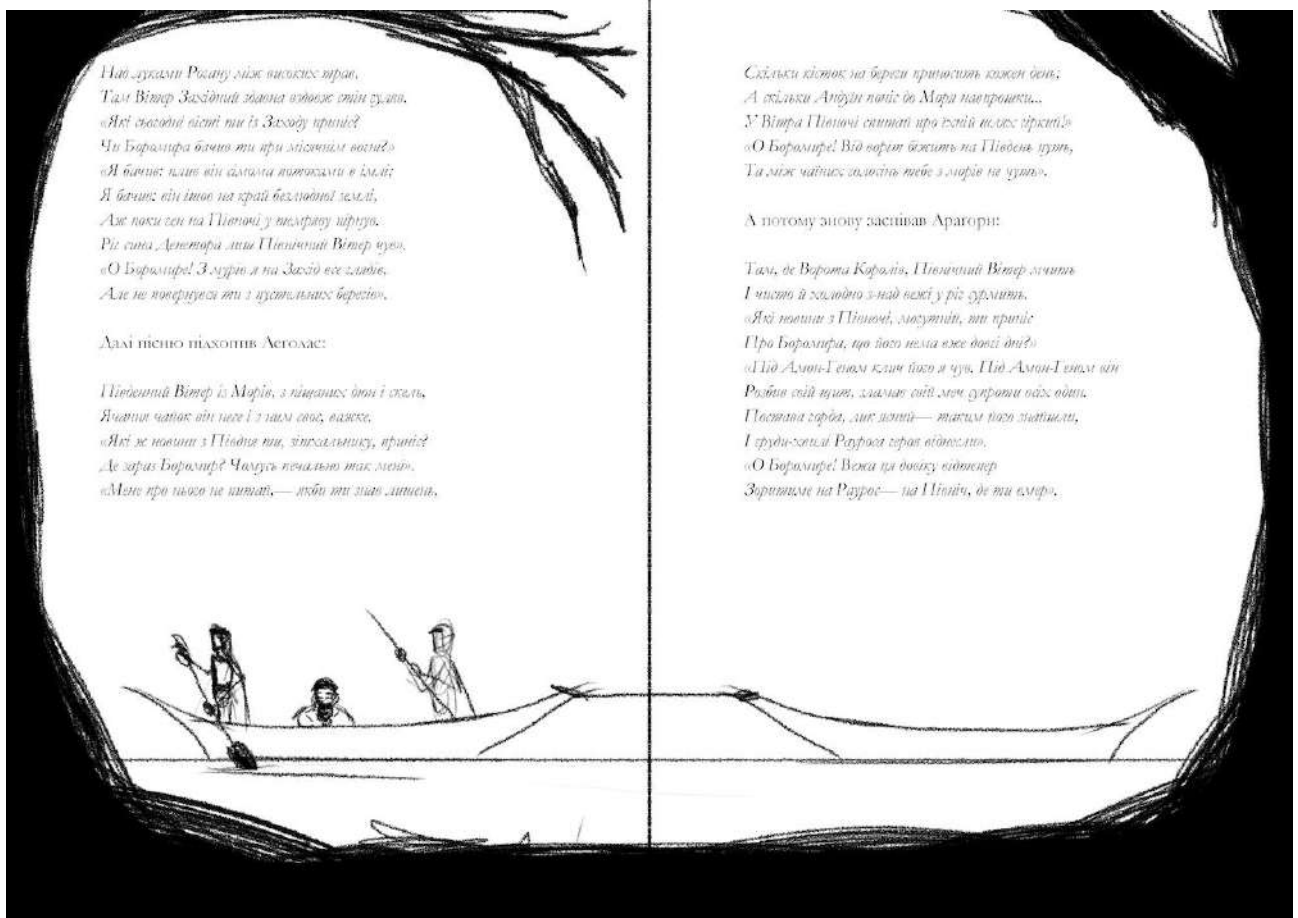
Адам пісню підхопив Леголас:

*Південний Вітер із Морів, з лічавих: він і скали,
 Ячтині чинив він тиг і з там своєї, вадже,
 «Які не новини з Півдня ти, зісхалнику, приїде?
 Де зараз Боромир? Чомусь печально так мені,
 Мене про нього не питав, — луби ти знав лишень».*

*Скільки кісток на берси приносилі кожен день;
 А скільки Анодін поїс до Мора напрошки...
 У Вітра Піномі свитав про єдині нелес пірстві?
 «О Боромире! Від ворат бежить на Південь туди,
 Та між чадних солоних тебе з морів не чути».*

А потому знову заспівав Арагорн:

*Там, де Ворота Коралів, Південний Вітер зчинив
 І чиста й солодко з над немі у ріг дурмити.
 «Які новини з Півдня ти, мисутині, ти приїде
 Про Боромира, що його нелю вже дані дні?»
 «Під Амон-Гетом клянє бізо я чує, Під Амон-Гетом він
 Радив свій цвіт, змачав свій меч супроти відсодити.
 Поставив горба, лив лоні — таким розом знайшли,
 І срудн-свєлі Рудрас сарав відосили,
 «О Боромире! Вежа на довжк водосер
 Зоритиме на Рудрос — на Північ, де ти вмер».*

*О Тондоре! Чи ж побачу Срібне Древо я,
Чи Вітер Західний між Гір і Моря це дує?*

Тепер ходімо! — сказав він, відриваючи погляд од Півдня та дивлячись на північний захід — на шлях, який мусив іти.

+

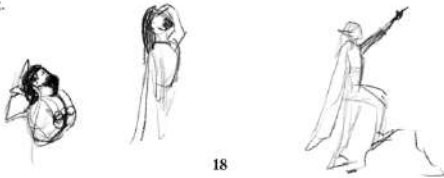
Грядя, на якій стояли побратими, різко зривалась униз просто біля їхніх ніг. Приблизно на шістнадцять сажнів нижче тягнувся широкій скелястий уступ, що раптово закінчувався стрімкою кручею — Східною Стіною Рогану. То була межа Емин-Муїду, — далі, скільки сягало око, перед ними простягалися зелені рівнини роїримів.

— Погляньте! — скрикнув Леголас, показуючи на білде небо вгорі. — Там знов орел! Він дуже високо. Здається, птах уже відлітає геть, повертаючись звідси на Північ. Летить дуже швидко. Погляньте!

— Ні, навіть мої очі не в змозі його розгледіти, добрий Леголасе, — сказав Арагорн. — Він, певно, і справді надзвичайно високо. Цікаво, яке в нього завдання, якщо це той самий птах, якого ми бачили раніше. Але дивіться! Я бачу щось ближче й більш нагальне: онде щось рухається рівниною!

— Воно не одне — їх багато, — уточнив Леголас. — Це чималий пішій загін; але нічого, крім цього, я сказати не можу, як і визначити, до якого народу належать ті воїни. Вони за багато верст звідси — можливо, за вісімнадцять; але на рівнині відстань зміряти важко.

— Проте, гадаю, нам уже не потрібні сліди, щоб знати, куди йти, — озався Гімі. — Нумо, якомога швидше знайдемо стежку вниз до дук.

18

— Адає чи тобі вдасться знайти туди коротшу стежку за ту, яку обрала орки, — сказав Арагорн.

Тепер вони переслідували ворогів при ясному денному світлі. Здавалося, ніби орки помчали вперед так швидко, як тільки могли. Раз у раз переслідувачі натрапляли на речі, які вони загубили чи покинули: пакунки з-під бкі, скоринки черствого сірого хліба, поласертій чорний плащ, важкий, підбитий залізом черевик, пошкоджений об каміння. Сліди тяглися на північ уздовж вершини стрімкого хребта і неважко привели до глибокої розколини, вибитої у скелі потоком, що гамірливо палоскотів долі. Горбиста стежка, що нагадувала східці, спускалася вузькою ущелиною до рівнини.

Зійшовши, мандрівники несподівано опинилися в травах Рогану. Ті трави наплавали, мовби зелене море, до самого підніжжя Емин-Муїду. Потік стрибнув униз і зник серед густих заростів красоти та водояних рослин: чути було, як він дзюркоче в зелених тунелях, уздовж пологих схилів у бік далеких тваней у долині Ентави. Здавалося, зима залипилася позаду, вчепившись десь там за пагорб. Повітря було м'яке, тепле і ніжно пахло, ніби весна вже прокинута і сік знову заструменів у слах та в листі. Леголас глибоко вдихнув, мовби зробив великий ковток по довгій справі в пустельних місцях.

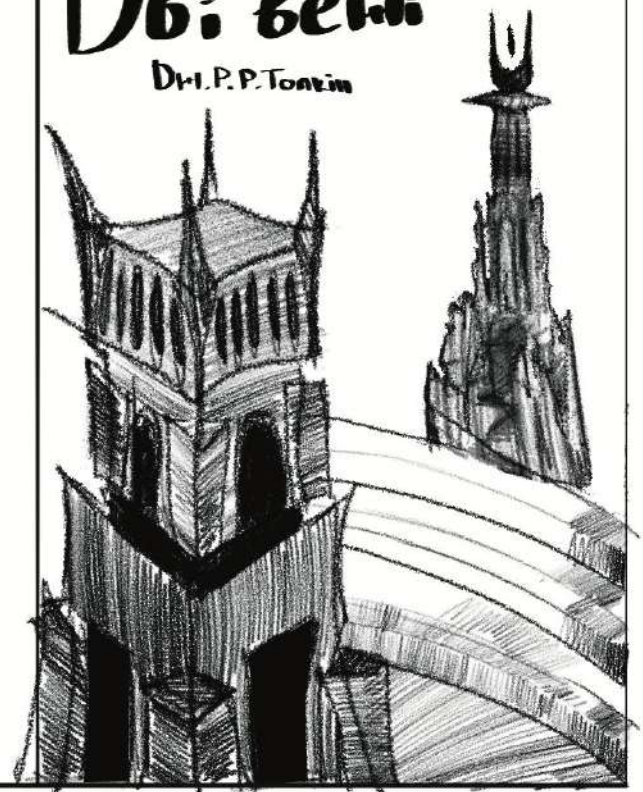
— Ох! Запах зелені! — сказав він. — Це ліпше, ніж тривалий сон. Вісімго!

— Легким ногам тут бігтиметься швидко, — озався Арагорн. — Швидко, лбонь, аніж узутим у залізо оркам. Нині маємо нагоду зменшити відрив!

+

19

Воподар персиб Дв: вені Дн: Р. Р. Тонін

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: серія ілюстрацій, до авторської збірки поезії: «Шарлатан чи мого спасіння?»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Хайкіна К.М

(прізвище та ініціали)

Керівник Чайка Л.Е., ст. викладач

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / заочна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“01” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Хайкіна Катерина Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) «Шарлатан чи моє спасіння ?»

керівник проекту (роботи) Чайка Лариса Едуардівна, старший викладач,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 1 травня 2026 року №
106-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Графіка,мальована від руки _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ І.....	
1.1. Авторська концепція та філософський зміст роботи	
1.2. Візуальний стиль та художня мова	
1.3. Аналіз художніх аналогій та джерел натхнення	
РОЗДІЛ ІІ.....	
2.1. Сюжетно-подієва основа збірки, а також екзистенційні характеристики образів	
2.2. Композиційна структура та драматургія 12 ілюстрованих аркушів	
2.3. Психологія персонажа та антропометрія образу	
2.4. Технологічний етап: від ескізу до готової роботи	
2.5. Синтез поетичного тексту та візуального образу	
РОЗДІЛ ІІІ.....	
3.1. Драматургія у праці зі світлом та тінню. Робота з простором «нуару»	
3.2. Обмеження кольорів як концептуальний вибір	

3.3. Техніка малювання від руки: цінність живого мазка пензля на папері, штрихів олівця, «неідеальних ліній» на форматі А3

3.4. Композиційна незалежність ілюстрації

ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ	
ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ	
МАТЕРІАЛИ.....	

ВСТУП

Мистецтво ілюстрації завжди було чимось більшим, ніж просто візуальним супутником тексту, адже воно виступало як самостійне дзеркало епохи, фіксуючи найтонші рухи людської душі та її вічний пошук сенсу.

В історичному контексті художній образ завжди прагнув вийти за межі двовимірної площини, намагаючись передати глибші сенси та поєднати слово і зображення в єдине ціле. Сьогодні, коли світ перенасичений цифровими технологіями, які надають можливість створювати електронні зображення, що безслідно мерехтять перед очима глядача, питання повернення до сприйняття глибини стає особливо гострим. Художник стає не лише інтерпретатором, а й філософом, намагаючись вловити той самий момент істини через текстурність паперу та різноманіття матеріалів.

Нинішня культура перебуває в стані безперервних роздумів над природою людського існування, де межа між реальним та уявним, між правдою та брехнею стає дедалі прозорішою. У цьому контексті книга — і особливо авторська збірка, де кожен штрих олівця є відображенням внутрішнього

переживання, — набуває значення осередку автентичності. Це вимагає не лише споглядання, а й співтворчості, паузи в часі, тиші глядача, в якій народжується справжнє розуміння. Робота з графічними зображеннями сьогодні — це і медитація, і інтелектуальний виклик. Адже передати динаміку людських почуттів, крах волі та швидкоплинність надії через статичне зображення — завдання, яке вимагає не лише ручної спритності, а й готовності до глибокої психологічної подорожі.

Сучасна графічна мова складна тим, що оперує символами та архетипами, які існують поза часовими межами. Використання монохромної палітри, гра світла і тіні, пошук особливого повітря і простору в композиції — це все частини, з яких будується фундамент художнього вираження. Видаляючи зайве, будучи лаконічним та зосереджуючись на деталях, художник має можливість торкнутися вічних тем: самотності, вибору, самопожертви та стійкості людського духу перед обличчям неминучого. Це дослідження меж, де закінчується ілюзія і починається справжність, де зовнішня крихкість стає лише оболонкою непереможної сили волі. Таким чином, створення візуального циклу стає способом пізнання себе та світу крізь призму містичного та реального, поетичного та графічного.

Постановка проблеми.

Однією з гострих проблем сучасного мистецького дискурсу є взаємозв'язок традиційної мальованої графіки та цифрового середовища. В епоху, коли візуальний контент створюється з надмірною швидкістю, книга як артоб'єкт ризикує втратити свою сакральність та відчутну глибину. Проблема також полягає у складності візуалізації метафоричної поезії: як передати не лише сюжет, а й так зване «повітря» між словами, психологічну крихкість та невидиму силу духу? Серія ілюстрацій авторської поетичної збірки «Шарлатан чи моє спасіння?» занурює нас у вирішення цієї проблеми. Повернення до

автентичного дотику та глибокої філософської концепції персонажа на шляху від цинізму до катарсису — це саме те, що є основною ідеєю і метою твору.

Обґрунтування актуальності теми.

Актуальність роботи обґрунтовується кількома факторами. По-перше, існує великий попит на «темний романтизм» та естетику нуару в сучасній ілюстрації, що дозволяє автору працювати з екстремальними емоційними станами. По-друге, тема внутрішньої сили людини за наявності фізичної вразливості є надзвичайно актуальною в контексті сучасної культури, яка переосмислює поняття норми та непереможності. Ці сенси наразі набули особливого значення в контексті повномасштабної війни в Україні, де досвід фізичної вразливості та психологічних травм трансформується у практики стійкості, мужності та подальшого життєвого самоствердження. Взятий за основу формат А3 та ручне виконання підкреслюватимуть протест проти гнучкості цифрових зображень. Робота актуалізує цінність живого матеріалу — олівців, маркерів, вугілля та фарб, — здатних передати грубість реальності та справжність почуттів. Проєкт досліджує межу між ілюзією та справжнім порятунком через самопожертву, що є не лише художнім, а й глибоко філософським дослідженням.

Об'єктом дослідження є процес художнього оформлення та візуалізації авторської поетичної збірки через систему графічних образів.

Предметом дослідження є засоби художньої виразності мальованої графіки, прийоми створення нуарного настрою та методи передачі психологічної дуальності персонажів.

Мета роботи — створити цілісну серію з 12 ілюстрацій, які через візуальні символи, такі як світло, темрява, розмитість ліній та «повітря», показують трансформацію головного героя та його взаємодію з внутрішньою силою героїні.

Завдання проєкту(по пунктах):

1. Розробка концептуальних основ образу шарлатана на основі архетипів зі світової літератури.
2. Відтворення авторського стилю, заснованого на стриманій графіці та світлотіньових акцентах.
3. Візуалізація часової дистанції. Показ «кохання» між персонажами, уникаючи прямолінійної ілюстрації.
4. Аналіз впливу техніки малювання від руки на сприйняття поетичного тексту.
5. Реалізація серії ілюстрацій формату А3 як єдиного екзистенційного циклу.

Підсумок.

Цей проєкт є складним творчим дослідженням, де ілюстрація виступає не як доповнення до тексту, а як самостійний візуальний текст. Через образи шарлатана та дівчини (другої головної героїні з тендітними кістками) автор створює простір, де сутність шарлатанства зникає під тиском щирої волі. Робота демонструє високий рівень володіння графічними матеріалами та вміння створювати складну драму в рамках статичного зображення.

РОЗДІЛ І

1.1. Авторська концепція та філософський зміст роботи

Проєкт «Шарлатан чи моє спасіння?» — це спроба вийти за межі звичного розуміння «магії» чи «дива». Центральна фігура, Шарлатан, — це витончений, естетично досконалий образ людини (створіння), що існує поза часом. Роздуми про буття, мудрість та іронію людського існування надихнули мене на створення героя, безсмертя якого стало для нього джерелом

нескінченної нудьги. Він не є класичним антагоністом; він виступає каталізатором людських пороків, відображенням, у якому люди бачать свої найгірші або найпримітивніші бажання.

Сюжет побудовано на серії зустрічей Шарлатана зі звичайними людьми, де кожна історія закінчується трагічно, оскільки люди не здатні досягнути справжню цінність своїх бажань. Однак головним композиційним та емоційним центром є поява дівчини, яка бореться з фізичним розладом — хворобою кісток. Через цю картину я досліджую тему «крихкості проти вічності». Незважаючи на свою фізичну крихкість, героїня володіє надзвичайною силою волі, яка виявляється сильнішою за будь-які маніпуляції шарлатана. Цей парадокс — вразливе тіло та непереможний дух — призводить до трансформації героя, який уперше за століття відчуває себе слабким перед обличчям справжньої людської щирості.

1.2. Візуальний стиль та художня мова

Вибір графіки розміру А3, намальованої від руки, був важливим для передачі автентичності ідеї. Саме цей формат дозволяє працювати з деталями та текстурями, які, на мою думку, втратили б свою особливість у цифровій версії. Візуальна мова серії базується на таких елементах:

Естетика нуару: використання глибоких тіней та різких контрастів допомагає створити атмосферу тривоги та містицизму.

Символізм простору: залізничні колії, порожні театри та безлюдні вулиці виступають метафорами самотності та переходів між умовними світами героя.

Гротеск: у сценах соціального життя (кафе, бали) я перебільшую фальш умов життя шарлатана.

1.3. Аналіз художніх аналогій та джерел натхнення

Для створення тривимірного образу Шарлатана я проаналізувала низку світових художніх та літературних джерел. Це дозволило мені якомога більше зануритися в потрібну атмосферу та пошук власного стилю:

Оскар Уайльд («Портрет Доріана Грея»): його вплив на естетизацію темних сторін душі та тему позачасовості.

Едвард Горі: приклад графічного стилю, сповненого меланхолії та лаконізму. Розуміння того, як точніше передати складний емоційний стан лінією та мазком.

Кінематографічний експресіонізм: робота зі світлом та деформація простору (тіні, гострі кути) лягли в основу композицій моїх ілюстрацій. Я паралельно навчаюся на режисурі, тож для мене було важливим, як це могло б виглядати справжніми кадрами або театральною постановкою. Звернення до технік кінематографії теж допомогло зрозуміти, який вигляд мають мати ілюстрації.

Стилістика й естетика «Темної академії»: натхнення, почерпнуте з архітектури та костюмів початку ХХ століття, допомогло візуально «заземлити» містичний сюжет у певну, відчутну епоху.

Під час роздумів над візуальним виглядом авторської збірки віршів «Шарлатан чи моє спасіння?» була потрібна особлива художня мова, що поєднує естетику «темного романтизму», кінематографічної нуарності та класичної мальованої графіки. Щоб втілити атмосферу занедбаності, містики та внутрішнього надлом, я проаналізувала роботи кількох майстрів, чії методи праці зі світлом та лінією надихнули мене на використання їх у власних ілюстраціях.

Аналіз ключових аналогів:

1. Крістофер Річард Вінн Невінсон («A Night Departure of a Troop Train», 1917) та Вільям Хайд («Big Ben», 1898).

Ці художники стали основними орієнтирами для відтворення атмосфери та настрою міських і залізничних просторів. Невінсон майстерно використовує жорстку геометрію та контраст, що ідеально підходить для зображення залізничних колій та потягів. Вільям Хайд, навпаки, надихає своїм умінням зображувати туман та нічні вогні. Це надихнуло мене використовувати чорне вугілля, щоб досягти такої ж м'якої, «димчастої» глибини у сценах на платформі та на вулицях міста.

2. Йоанн Лоссель («The Forgotten King», 2020) та Джордж Ру («Spirit of Music», 1885).

Роботи Лосселя є прикладом того, як традиційні матеріали (графіт, вугілля) можуть створювати дуже деталізовану, але водночас меланхолійну атмосферу. Його підхід допоміг мені створити образ головної героїні — тендітної та «крихкої». У поєднанні з містичною символікою Джорджа Ру це надихнуло мене малювати тонкими чорними ручками дрібні деталі: текстуру розірваної сукні дівчини чи візерунки архітектури театру.

3. Гюстав Доре («La Belle au bois dormant», 1867) та Герман Шпренгель («In the Study», XIX ст.).

Доре — неперевершений майстер мазків пензля. Його стиль гравюри дозволяє створити відчуття зловісного лісу чи величного готичного замку. Подібну «колючу» лінійність я використовувала у власних ілюстраціях. Шпренгель показує інтимність нічного освітлення, що було корисним під час опрацювання внутрішніх сцен театру.

4. Віктор Гюго («Composition avec personnages», XIX ст.) та Едуар Мане («The Raven», 1875).

Монохромні експерименти Гюго (вугілля, туш) демонструють чисте сприйняття тіні. Його розмашисті плями послужили основою для візуалізації Шарлатана — у нього немає чітких меж, він сам є темрявою, що росте з

провулків. Лаконічний стиль Мане в його ілюстраціях до Едгара Аллана По довів, що порожній простір паперу та кілька вдало спрямованих акварельних заливок можуть бути виразнішими за тисячу ліній. Я використовую ці техніки для великих темних малюнків, де акварель створює необхідну «брудну» фактуру та глибину.

Висновки аналізу аналогів:

Вивчення творчості вищезгаданих майстрів допомогло мені окреслити межі власної візуальної мови. Ці роботи стали міцним фундаментом, який вплинув на розвиток художньої концепції проєкту.

Спільною рисою досліджуваних авторів є віртуозна робота з контрастом (світлом і тінню). Якщо гравюри Гюстава Доре надихнули мене на ретельну роботу м'яким олівцем, то туманні пейзажі Вільяма Хайда дали поштовх до створення глибокого простору, де світло буквально «пронизує» темряву. Виразні плями Віктора Гюго та лаконізм Едуара Мане довели, що іноді стриманість або грубі мазки вугіллям говорять набагато більше, коли йдеться про ілюстрування поезії.

Авторський метод реалізації проєкту полягає у переосмисленні цих класичних технік. Дослідження світових аналогів допомогло мені знайти ту саму грань між грубістю матеріалу та філософською крихкістю сюжету, перетворивши серію ілюстрацій на самостійний художній вислів.

РОЗДІЛ II

2.1. Сюжетно-подієва основа збірки, а також екзистенційні характеристики образів

Перш ніж перейти до візуального аналізу, необхідно окреслити сюжет, що лежить в основі графічного циклу. Авторська збірка поезії «Шарлатан чи

моє спасіння?» — це історія про вічне існування головного героя — Шарлатана, який увесь час живе з метою підживлення людськими ілюзіями. Це майже єдине заняття його буденності, яке набуло сенсу викривати справжнє его суспільства. Він не просто мандрівник, а радше уособлення фатальних помилок, скоєних людьми у гонитві за швидким щастям.

Головна драматична лінія починається з трагедії, яка окреслює весь подальший настрій історії. Шарлатан є свідком і непрямым винуватцем (це ще нам як глядачам невідомо) загибелі жінки на залізничній станції під тиском місячного сяйва. Її смерть — не просто випадковість, а результат його маніпуляцій. Поява дитини-сироти поруч із тілом матері — це перший момент справжнього дискомфорту для Шарлатана за століття. Тут уперше його абсолютний цинізм дає тріщину.

Наступне велике усвідомлення прийде до нього лише тоді, коли Шарлатан зустрінеться з другою головною героїнею оповідання. Її походження та стан є ключовими для розуміння візуальної мови проєкту. Вона є втіленням «крихкої сили». Через вроджені вади кісток дівчині доводиться жити в постійній фізичній небезпеці: будь-який необережний рух може бути фатальним. Однак саме ця фізична вразливість загартувала в ній «сталеву» силу волі, яка залишається до кінця не зрозумілою та назавжди захопливою для безсмертного Шарлатана.

2.2. Композиційна структура та драматургія 12 ілюстрованих аркушів

У цьому розділі я ретельно розглядаю логіку побудови кожної ілюстрації авторської поетичної збірки «Шарлатан чи моє спасіння?». Усі ілюстрації формату А3 виконані як самостійні станкові роботи, що мають свій композиційний центр та емоційний фокус.

1. **«Не жива і не мертва»:** використання лінійної перспективи рейок, що сходяться в одній точці, створює ефект затягування глядача в простір трагедії.
2. **«Все так, як ти побажаєш»:** робота з силуетом. Контраст між величезною тінню Шарлатана, що визирає з лячного двору, та тендітною фігурою дівчини, яка стоїть і оплакує свої мрії під величезним театром. Вона не підозрює, яка небезпека чекає на неї за спиною. Її хвилюють оголошення про пошук акторок, про краще життя і ніщо більше.
3. **«Порожня зала»:** композиція побудована на ритмі порожніх стільців. Глядач відчуває фізичний тиск порожнечі театру. Нам поки невідомо, чому це більше схоже на заточення, ніж на вільне очікування дівчини. Тільки він, його усмішка і його оплески...
4. **«Не стане новизною»:** гротескна панорама людського марнославства. Різьблені стільці та обгризені тіні як символи духовної порожнечі. Багатії зі своїми жінками у «найпристойніших» престижних закладах міста. Прогулянка старою дорогою, бруківка і роздуми головного героя.
5. **«Руйнування зі смаком попелу»:** вершина цинізму Шарлатана — дівчина, яка стала восковою фігурою, свічкою заради ідеальної краси. Але вона хотіла вічно сяяти, бути в центрі уваги — тож це було виконано. Але як саме?
6. **«Відлуння епох»:** (кладовище). Сцена ностальгії та самотньої вічності героя серед могил минулого. Усі, кого він знав, давно закопані, а під ними вже йде третій шар гробів із різних матеріалів.
7. **«Гра в хованки»:** початок ХХ століття, дим і маски. Поява головного героя, який виділяється своєю автентичністю. Маскарад, пір'я та бурлеск. Саме тут відбудеться кульмінаційна зустріч головних героїв.
8. **«Час поза часом»:** (повітря між ними). Одна зі сцен, яка зображує інтерес і закоханість персонажів. Через композицію я передаю відчуття тижнів і місяців, проведених разом. Фаза пізнання і розмов на всіх балконах шумного міста. Це простір без магії, де панує щирість.

9. **«Анатомія крихкості»:** (одкровення). Вона відкриває свою таємницю про крихкі кістки, про свій біль, про ту посмішку, яка ховає розпач. Візуально підкреслюється контраст між крихким тілом і «сталеною» волею дівчини.
10. **«Повільний пульс»:** (молитва). Шарлатан стоїть на колінах. Його іронія руйнується, бо він боїться втратити ту, яка навчила його відчувати. Вона дізналася правду, і тепер це стане додатковою ношею.
11. **«Останній трюк, без капелюха»:** (дар їй). Акт самопожертви. Він віддає свою життєву силу жінці, зцілюючи її. Його форма стає ефемерною, зникає, даючи їй силу.
12. **«Розмова у саду»:** (епілог). Його душа вільна у сонячному саду поруч із нею. Героїня відчуває це, вона пише книгу, присвячену життю Шарлатана, крізь сльози вдячності. Тут буде все, що їй довелося дізнатися про нього, про його довге і насичене життя, а найголовніше — ким він став для неї... справжнім спасінням?

2.3. Психологія персонажа та антропометрія образу

Шарлатан: його візуальний образ — вертикальність, строгі лінії, готичні вигини пальта та тростини. Я навмисно зробила його фігуру трохи видовженою, щоб підкреслити його «нелюдську» природу та водночас ідеалізувати. Чіткі риси обличчя, виразна зовнішність і гарна фігура роблять його «привабливим хитруном», якому з першого погляду готова довіритися будь-яка жінка і якого буде ненавидіти чоловічий світ.

Головна героїня: її візуальний образ базується на контрасті. Я передаю її фізичний стан м'якими, крихкими лініями, водночас надаючи погляду надзвичайної глибини та присмаку болю. Вона має бути білокурою юною дівчиною з тонкою шкірою, крізь яку просвічуються всі судини. Вона легка, але ніхто не знає, скільки їй довелося пережити і який її бекграунд. Її образ

демонструє не тільки наївність молодості, як здається на перший погляд, а й сталеву волю на тлі тендітних кісток та інших труднощів.

2.4. Технологічний етап: від ескізу до готової роботи

Оскільки робота виконується виключно ручною графікою, я розділила процес на кілька важливих етапів:

1. Попередні ескізи: пошук тональних точок у малому форматі. На цьому етапі я вирішила, де зосередити основне джерело світла в ілюстраціях.
2. Підготовчий малюнок у форматі А3: перенесення композиції на великий аркуш, розробка пропорцій та розміщення згідно зі збільшенням формату.
3. Робота з різними матеріалами (олівці, фарби, чорне вугілля, маркер, ручки): найважливіший етап. Мені потрібно було реалістично та м'яко зобразити туман на станціях, текстуру старого дерева, образ міста, вулиці і світло. Розтертий олівець, живі штрихи, нашарування матеріалів дозволили досягти максимальної глибини ілюстрацій у стилі, близькому до нуару.

2.5. Синтез поетичного тексту та візуального образу

У цьому проєкті ілюстрація не просто копіює сюжет вірша. Навпаки, візуальний образ вступає в активний діалог з поетичним словом, часто додаючи нові, глибші значення, які неможливо передати виключно вербально. Через графіку я втілюю те, що існує як базовий текст у поезії: настрій, психологічну напругу та метафізичну присутність персонажа.

Приклади взаємодії тексту та образу:

Трагедія, що розгортається (ілюстрація №1 «Не жива і не мертва»):
Якщо поезія може говорити лише про факт зупинки або холод платформи, то візуальний образ додає конкретності, яка радикально змінює сприйняття. Образ

дитини, про яку нам спочатку нічого не відомо, залишеної на самоті в темряві без матері, створює візуальну точку, яка робить поетичний текст набагато серйознішим та гострішим. Глядач не просто читає про смерть - він бачить її безпорадність крізь масштаб трагедії ситуації.

Матеріалізація ілюзії (ілюстрація №5 «Руйнування зі смаком попелу»): Поезія часто працює з абстрактним поняттям «вбивства краси». В ілюстрації я матеріалізую цю метафору через образ перетвореної дівчини на вишукану, величезну воскову свічку, яка тепер прикрашає вітрину пафосного закладу. Текст може описувати її ідеальність, але графіка показує жахи цієї досконалості через відблиски та мертву статичність пози. Візуальна послідовність тут робить заключний крок щодо втрати ідентичності, якої може не бути в прямому тексті вірша.

Візуалізація тиші та часу (ілюстрація №8 «Час поза часом»): Це найскладніший приклад синтезу. Поезія може описувати почуття одним словом - «кохання» або «очікування». Однак ілюстрація через «повітря» та порожнечу композиції дозволяє глядачеві фізично відчувати плин часу. Велика кількість чистого паперу стає метафорою годин і днів, проведених разом персонажами. Тут графіка передає те, що поезія залишає в паузах між віршами.

Трансформація через світло (ілюстрація №11 «Останній трюк, без капелюха»): Коли текст говорить про подарунок чи прощання, ілюстрація перетворює це в енергетичну площину. Використовуючи графічну техніку, яка розмиває контури шарлатана, вона показує його перетворення з матеріальної істоти на світло, яке зміцнює героїню. Візуальні елементи пояснюють механіку дива: він не просто щось дарує, а стає частиною тіла, що надає фіналу жертвовної глибини.

Рефлексія та логічне поєднання (ілюстрація №12 «Розмова у саду»): У фіналі синтез досягає своєї кульмінації. Поезія звучить як підсумок життя, а ілюстрація показує героїню в процесі написання книги, яку ми тримаємо в

руках. Це замикає художній простір: образ пояснює походження тексту, а текст виправдовує існування образу. На ілюстрації світло, що заливає сад, стає візуальним синонімом вдячності, вираженої в поезії.

Висновок:

Таким чином, ілюстрація функціонує як «другий голос» у поетичному творі. Він не лише супроводжує слова, а й інтерпретує їх. Це посилює емоційний вплив, розставляє акценти, що дозволяють глядачеві глибше зануритися у філософський всесвіт автора. Такий синтез перетворює збірку віршів на цілісний витвір мистецтва, де візуальне та вербальне є рівноправними частинами єдиної оповіді.

РОЗДІЛ III

3.1. Драматургія у праці зі світлом та тінню. Робота з простором «нуару»

У моїх ілюстраціях світло — це не просто фізичне явище, а головний інструмент, що вибудовує психологічний стан кожної сцени. Я свідомо звертаюся до естетики техніки кьяроскуро, яку ми неодноразово вивчали як в академії, так і в художній школі. На мою думку, саме різкий контраст між глибоким чорним кольором і чистим білим папером створює театральність і напругу.

У поетичній збірці «Шарлатан чи моє спасіння?» темрява є головною стихією головного героя. Вона щільна, важка, заповнює кути театрів і залізничних платформ, поглинає другорядних персонажів. Світло з'являється лише там, де є надія чи щирість. Наприклад, у сцені «Останнього трюку» світло перестає бути зовнішнім джерелом — воно починає витікати зсередини героя, символізуючи його відродження та катарсис.

Робота над великим форматом А3 дозволила мені зробити ці переходи дихаючими, коли це необхідно (дим, туман, простір), і різкими у сценах, прикрашених вітринами магазинів або готичною архітектурою. Тіні в проєкті — це обгорнуті до кісток живі сутності, що підкреслюють самотність людей у великому, байдужому місті, де навіть власна тінь здається чужою.

3.2. Обмеження кольорів як концептуальний вибір

Я свідомо відмовилася від різнобарв'я та обрала стриману гаму. Чорний, білий, нескінченна кількість відтінків сірого, іноді червоний (або інші акцентні кольори) — надзвичайно впливають на створення потрібної атмосфери і настрою. Відсутність кольорів усуває зайвий «візуальний шум» і дозволяє глядачеві зосередитися на суті: текстурі мокрої бруківки, матовому оксамиті сукні героїні чи тому, як світло візуально заломлюється на її тендітних кістках.

Витримана палітра також підкреслює позачасовість Шарлатана. Кольори зазвичай прив'язують об'єкти до певних моментів, тоді як чорно-біла графіка з додаванням акцентів розміщує сюжет на площині вічності. У моїй мальованій графіці кожен відтінок сірого є результатом різного тиску олівця або шару фарби, що надає роботам глибини та «повітря», яких неможливо досягти в цифровому форматі.

3.3. Техніка малювання від руки: цінність живого мазка пензля на папері, штрихів олівця, «неідеальних ліній» на форматі А3

Для мене було принципово важливим відчувати кожен матеріал, його текстуру, нашарування, еластичність і легкість, відчутну на папері. Створення мальованої графіки у форматі А3 вимагає повної концентрації та точності. Кожен елемент композиції має бути збалансованим, адже вже нанесене на аркуші неможливо так просто виправити, як у цифровій ілюстрації. Незважаючи на це, ручна робота «за старими традиціями», стикаючись тільки з

папером і різними приналежностями до малювання, для мене є більш органічною та природною.

Фактура: використання м'якого олівця, вугілля, фарби дозволило передати твердість металу станції та швидкоплинність повітря в любовних сценах.

Динаміка мазка: у «дихаючих» сценах (№ 8, 9) штрих стає легким, майже розчиняючись у папері, створюючи ефект галюцинації чи сну. У сценах соціальних «злочинів» Шарлатана він різкий, агресивний, їдкий, підкреслюючи холодний цинізм героя.

Матеріальність: великий формат дозволяє глядачеві побачити більше, зазирнути в простір автора. Це створює інтимний, майже тактильний зв'язок між глядачем та ілюстрацією. Це унікальний витвір мистецтва, де кожен штрих є результатом сильної емоційної реакції на зміст вірша.

3.4. Композиційна незалежність ілюстрації

У моєму проєкті ілюстрація не є залежним доповненням до тексту. Я навмисно звільнила сторінки від шрифтових композицій, дозволивши графіці говорити самій за себе. Відсутність тексту в ілюстраціях посилює ефект занурення: глядач залишається наодинці з зображенням, самостійно розшифровуючи метафори «повітря», «крихкості» та «жертви».

Текст віршів може з'являтися окремо, створюючи два паралельні світи — словесний та візуальний. Ці світи помірно переплітаються в уяві глядача.

ВИСНОВКИ

Під час підготовки дипломної роботи до авторської збірки поезії «Шарлатан чи моє спасіння?» я реалізувала складне творче завдання, яке поєднало глибокий літературний аналіз поезії та розробку унікальної візуальної

мови в жанрі нуар-графіки. Підсумовуючи результати дослідження та практичного виконання роботи, можна зробити такі висновки:

1. Концептуальна та філософська глибина проєкту. Під час роботи було доведено, що образ Шарлатана — це не статичний архетип зла, а оманлива, динамічна фігура, яка проходить складний шлях внутрішньої еволюції. Через серію з 12 ілюстрацій вдалося простежити перетворення героя з холодного, цинічного спостерігача людських вад на вразливу сутність, здатну на найвищий прояв людяності — самопожертву.

Центральним філософським висновком стало твердження, що справжнє «спасіння» неможливе через зовнішню магію чи виконання земних бажань. Його можна досягти лише через щирість, біль та готовність пожертвувати вічністю заради іншої людини.

2. Драматургія «повітря» та простору-часу. Особлива увага в роботі була приділена створенню «візуальної паузи». Введення ілюстрацій, що зображують період кохання та тихих роздумів персонажів, дозволило уникнути клішованої швидкої дії.

Для мене новим досвідом виявилось те, що під час ілюстрування книги віршів важливо залишати вільний простір у композиції, який стає місцем для роздумів глядача. Це дозволило завершальному дарунку Шарлатана бути не просто випадковим актом, а логічним результатом тривалого духовного зв'язку між персонажами.

3. Метафора «крихкості» як символ сили. Під час візуалізації образу головної героїні складним виявився дуалізм: поєднання фізичної слабкості (хвороба кісток) та непохитної сили волі. Це стало ключовим художнім засобом проєкту: внутрішня сила героїні, її здатність залишатися цілісною в духовному плані, незважаючи на фізичну вразливість. Саме цей фактор став тим, що зміг зламати багатовіковий цинізм Шарлатана.

У підсумку можна стверджувати, що справжня сила не потребує чарів — вона сама здатна змінювати реальність.

4.Обґрунтування художньої техніки та вибору формату А3. Виконання роботи вручну, без залучення цифрових інструментів, дозволило досягти максимальної автентичності та емоційності. Використання формату А3 дало змогу працювати з живим дотиком, передаючи нюанси фактури. Було виявлено, що мальована графіка має унікальну здатність передавати психологію поезії, де кожна, навіть випадкова пляма чи шорсткість паперу впливає на загальний нуарний настрій. Обмежена кольористика стала засобом зосередження уваги на суті сюжету, відсікаючи все зайве.

5.Синтез поезії та графіки як нового художнього об'єкта. Проєкт продемонстрував, що ілюстрацію збірки віршів можна зробити незалежною від тексту: не копіювати буквально, а створювати паралельний візуальний світ. Фінальна сцена, де героїня пише книгу, замикає коло творчості, проголошуючи, що мистецтво (поезія) — єдиний спосіб зафіксувати те, що фізично зникло. Це підтверджує успішність обраної стратегії: створення не просто ілюстрацій, а візуальної притчі про вибір, страждання та відродження.

6.Практична цінність та художнє досягнення. Створена серія з 12 ілюстрацій — це завершений художній твір, що демонструє високий рівень професійного володіння графічними матеріалами та здатність глибоко концептуально розвивати персонажів. Робота може слугувати прикладом сучасного прочитання нуарної естетики української книжкової графіки, поєднуючи традиції класичної ілюстрації із сучасними неординарними техніками виконання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Arnheim R. *Art and Visual Perception*. Розділ «Світло» — обґрунтування використання кьяроскуро.
2. Wilde O. *The Picture of Dorian Gray*. Філософія гедонізму та цинізму — основа характеру Шарлатана.
3. Goethe J. W. *Faust*. Сцена знайомства з Мефістофелем — аналіз манери спілкування трікстера.
4. Nietzsche F. *Thus Spoke Zarathustra*. Розділ «самоперевершення» — теоретичне підґрунтя для образу героїні.
5. Schopenhauer A. *The World as Will and Representation*. Розділ про «нудьгу» — пояснення стану Шарлатана.
6. Silver A. *Film Noir Reader*. Limelight Editions — аналіз візуальних прийомів нуару (низьке освітлення, лінії).

ДОДАТОК А

1.Крістофер Річард Вінн Невінсон («A Night Departure of a Troop Train», 1917)

2.Вільям Хайд («Big Ben», 1898)

3. Йоанн Лоссель («The Forgotten King», 2020)

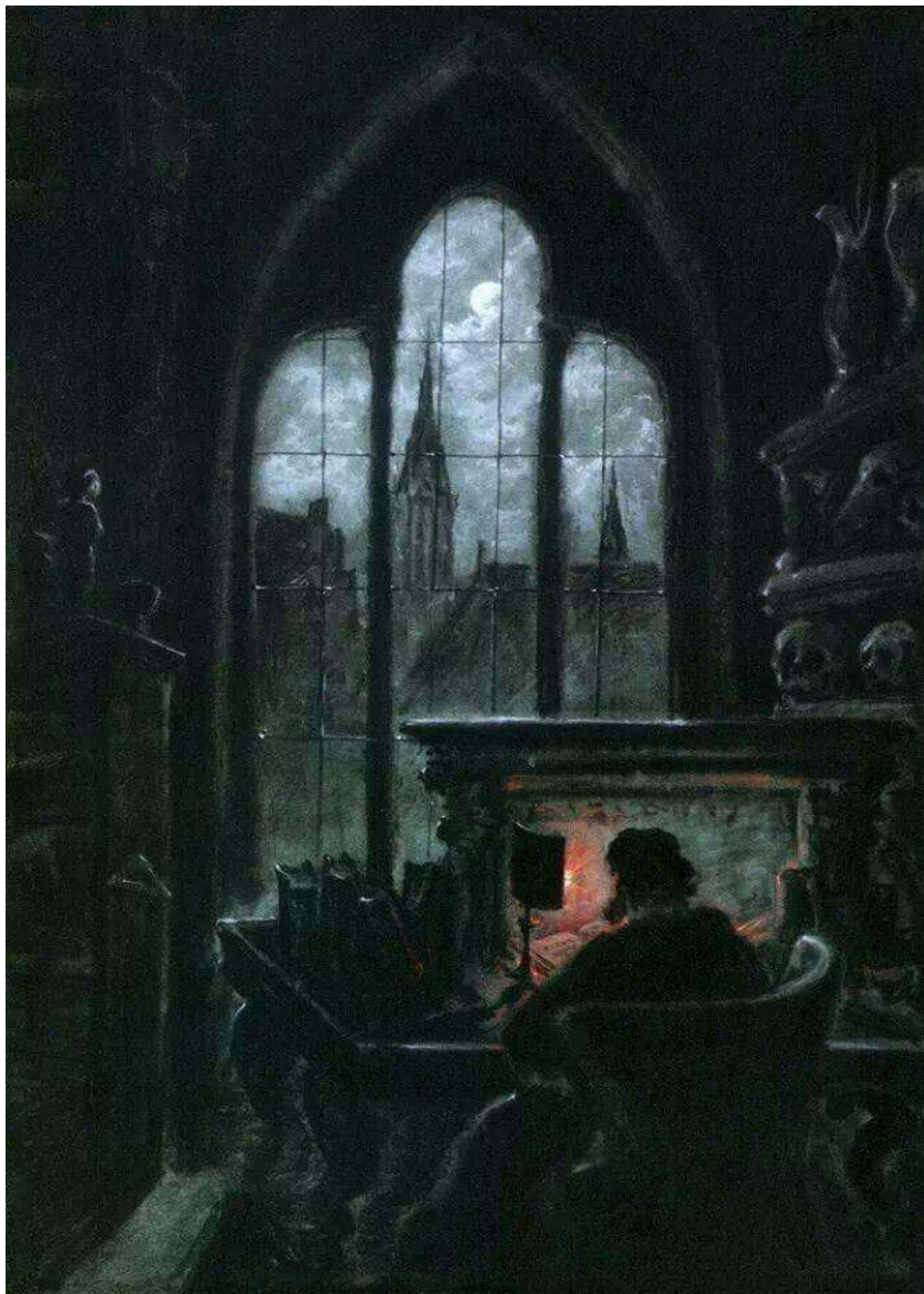
4. Джордж Ру («Spirit of Music», 1885)

5. Гюстав Доре («La Belle au bois dormant», 1867)

6. Герман Шпренгель («In the Study», XIX ст.)

7. Віктор Гюго («Composition avec personnages», XIX ст.)

8. Эдуар Мане («The Raven», 1875)

9.Хайкіна Катерина «Не жива і не мертва» 2026

10.Хайкіна Катерина «Все так, як ти побажаш» 2026

11.Хайкіна Катерина «Порожня зала» 2026

12.Хайкіна Катерина «Не стане новизною» 2026

13.Хайкіна Катерина «Руйнування зі смаком попелу» 2026

14.Хайкіна Катерина «Відлуння епох» 2026

15.Хайкіна Катерина «Гра в хованки» 2026

16.Хайкіна Катерина «Час поза часом» 2026

17.Хайкіна Катерина «Анатомія крихкості» 2026

18.Хайкіна Катерина «Повільний пульс» 2026

19.Хайкіна Катерина «Останній трюк,без капелюха» 2026

20.Хайкіна Катерина «Розмова у саду» 2026

ДОДАТОК Б

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ:

- 1.Крістофер Річард Вінн Невінсон («A Night Departure of a Troop Train», 1917);
- 2.Вільям Хайд («Big Ben», 1898);
- 3.Йоанн Лоссель («The Forgotten King», 2020);
- 4.Джордж Ру («Spirit of Music», 1885);
- 5.Гюстав Доре («La Belle au bois dormant», 1867) ;
- 6.Герман Шпренгель («In the Study», XIX ст.);
- 7.Віктор Гюго («Composition avec personnages», XIX ст.);
- 8.Едуар Мане («The Raven», 1875);
- 9.Хайкіна Катерина «Не жива і не мертва» 2026;
- 10.Хайкіна Катерина «Все так, як ти побажаєш» 2026;
- 11.Хайкіна Катерина «Порожня зала» 2026;
- 12.Хайкіна Катерина «Не стане новизною» 2026;
- 13.Хайкіна Катерина «Руйнування зі смаком попелу» 2026;
- 14.Хайкіна Катерина «Відлуння епох» 2026;
- 15.Хайкіна Катерина «Гра в хованки» 2026;
- 16.Хайкіна Катерина «Час поза часом» 2026;
- 17.Хайкіна Катерина «Анатомія крихкості» 2026;
- 18.Хайкіна Катерина «Повільний пульс» 2026;
- 19.Хайкіна Катерина «Останній трюк,без капелюха» 2026;

20.Хайкіна Катерина «Розмова у саду» 2026.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Триптих

«Живу не тут»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна

програма Графіка_____

Дем'янюк В. О._____

(прізвище та ініціали)

Керівник Шевченко В. Я. _професор

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра графіки / заочна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки
В.Я. Шевченко
«06» травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Дем'янюк Валерія Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) «Триптих «Живу не тут »»

Керівник проекту (роботи) Шевченко Володимир Якович,
професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «01» травня 2026 року
№106-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 09 червня 2026 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно
розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*

- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Комп'ютерна графіка в програмі Photoshop та Procreate. _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __13 квітня 2026__

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	8
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	9
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	11
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	12
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	13
7. ВИСНОВКИ.....	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	15
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	16

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

У новітньому суспільстві проблема тимчасовості набуває дедалі більшого значення в умовах глобальних соціальних, економічних і політичних змін. Процеси міграції, урбанізації, нестабільності суспільних систем і трансформація стилю життя створюють новий формат людського існування, у якому відчуття стабільності поступово втрачається. Люди частіше стикаються із ситуаціями, коли знайомі орієнтири зникають, а сенс дому, безпеки та ідентичності набувають умовного характеру.

Ця проблема особливо загострюється під час воєнних конфліктів, які змушують людей залишати свої домівки та пристосовуватися до нової реальності. Втрата знайомого середовища, вимушена зміна житла та невизначеність майбутнього викликають складні психологічні переживання, що супроводжуються почуттями загубленості між минулим і теперішнім.

В українському контексті питання тимчасовості стало особливо гострим через повномасштабну війну. Багато людей опинилися перед ситуацією примусового переїзду, втрати житла та втрати рідних. Домівки залишились спогадами і мріями, а життя помістилось у валізу. У таких умовах вони змушені пристосовуватися до нового середовища водночас сприймаючи своє теперішнє існування як тимчасове.

Актуальність цієї теми підкреслює необхідність її художнього осмислення. Плакат, як форма образотворчого мистецтва, виступає дієвим інструментом візуальної комунікації, що дозволяє передати складні соціальні й емоційні стани через узагальнені образи, символіку та композиційні рішення. Візуалізація цього стану через плакат дозволяє не лише зафіксувати соціальне явище, але й передати індивідуальний досвід, зрозумілий широкій аудиторії. В історії багато пропущених моментів, до яких ми дійшли тільки зараз і які осмислили тільки зараз, залишаючи події в мистецтві, у плакатах, книгах, картинах, є надія, що ніколи не буде забуто, те, що подолав український народ.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

У процесі підготовки дипломного проєкту проведено ґрунтовну роботу з опрацювання великого обсягу наукової та професійної літератури, що охоплює такі напрямки, як мистецтвознавство, графічний дизайн та теорія композиції. Особливу увагу приділено дослідженням принципів композиції плаката, які стали базою для розробки методології створення проєкту.

Центральним аспектом аналізу стали сучасні соціальні плакати і художні твори, що акцентують увагу на таких темах, як ідентичність, відчуження та внутрішній психоемоційний стан особистості. Одним із ключових джерел натхнення стала творчість Барбари Крюгер. Її творчість вирізняється вираженою естетикою, в якій гармонійно поєднані фотографічні зображення та типографічні елементи, що надають твору глибокого змісту і сильного емоційного впливу. Аналіз цього стилю проєктування дозволив краще зрозуміти, як текст може співіснувати із зображенням, взаємодіяти з ним, при цьому підсилюючи головну ідею та сприйняття.

Окрім роботи з теоретичними джерелами, значна увага приділена використанню сучасних візуальних матеріалів, включаючи відкриті джерела фотографій та графічного мистецтва. Основний акцент зроблено на візуальному відображенні таких понять, як тимчасовість, ізоляція і відчуження. Особливий інтерес викликали образи тимчасових житлових просторів і людей у стані внутрішньої самотності.

Для впорядкування візуальних матеріалів створено серію референсів у форматі мудбордів, систематизованих за ключовими напрямками: людські фігури, архітектурні форми, текстурні поверхні і колірні палітри. Цей метод дозволив закласти чітку основу для формування візуальної мови проєкту і концептуального дизайну триптиху.

На етапі збирання референсів та розробки концепції значну роль виконували цифрові інструменти, такі як платформа Pinterest. З її допомогою зібрано приклади композиційних рішень, колірних поєднань та основних образів, які були інтегровані в загальне стилістичне бачення триптиху.

Паралельно здійснювалися експериментальні роботи у графічних редакторах Adobe Photoshop і Procreate. У них розроблялися початкові ескізи та проводився пошук різних композиційних рішень. Основна увага приділялася методам комбінування фотографічних і графічних елементів, використанню текстур та розробці гармонійних кольорових комбінацій.

Всі отримані матеріали були систематизовані відповідно до задуманої композиції кожної частини триптиху, що сприяло формуванню чіткого уявлення про загальний дизайн проєкту.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

У процесі виконання дипломного проєкту було проаналізовано сучасні плакатні роботи, у яких через образ людини, колір та композицію передається внутрішній стан і відчуття нестабільності. Аналоги робіт дозволили виявити ключові аспекти в розвитку плакатного мистецтва та допоміг розробити власну візуальну концепцію.

На початку дослідження було проаналізовано такі цифрові платформи, як Pinterest та Instagram, які зараз є важливим джерелом візуальної інформації для дизайнерів. З'ясувалося, що сучасні дизайнери прагнуть до лаконічності, де основний зміст передається через символіку, метафори та узагальнені образи, а не через детальну ілюстративність.

Дослідження також показало, що поширеною тенденцією є створення композицій, побудованих на контрастах, ритміці й взаємодії простих геометричних форм. Особлива увага приділяється емоційному впливу, використовуючи мінімум виразних засобів — концентруючи передусім на суттєвій інформації, а не її об'ємі.

Серед розглянутих мистецьких референсів особливо захопила творчість Ширин Нешат. Її роботи вирізняються багаторівневістю сприйняття за рахунок поєднання фотографії та тексту. Художниця застосовує фрагментовані зображення людини, як носія внутрішніх емоційних переживань. Цей підхід демонструє успішну передачу складних психологічних станів шляхом інтеграції тексту й візуальних образів, що гармонійно відповідає концепції дипломного проєкту.

Особливий акцент у дослідженні було зроблено на український контекст плакатного мистецтва. У цьому напрямі значну увагу привертає робота об'єднання Pictoric — платформи українських дизайнерів і ілюстраторів, яка спеціалізується на створенні суспільно важливих візуальних проєктів. Створені ними плакати вирізняються високим рівнем

символіки, продуманою композиційною структурою та мінімалістичними кольоровими рішеннями. Усе це сприяє чіткості сприйняття й підсилює комунікативну функцію плакатного мистецтва.

Підсумовуючи проведений аналіз, можна зрозуміти, що сучасне плакатне мистецтво прагне до емоційної глибини та доступної виразності. Основний фокус робиться на створенні метафоричних образів, здатних доносити сенси через простоту форм.

Отримані висновки стали основним підґрунтям для реалізації дипломного проєкту, виконаного у форматі триптиху. Така структура дозволила відобразити тему в часовій та емоційній динаміці, де кожна частина розкриває окремий стан, водночас формуючи єдину концептуальну завершеність.

У роботі були використані прийоми фрагменти зображення, часткові приховані фігури та текст інтегрований в композицію. Ці засоби стали художнім переосмисленням знайдених в ході дослідження стратегій і спрямовані на передачу психологічних станів внутрішньої нестабільності, емоційної розірваності та невизначеності — ключових аспектів психіки суспільства у даній соціальній проблемі.

На відміну від проаналізованих робіт, у даному дипломному проєкті більший акцент зроблено на взаємодії образу людини з внутрішнім простором, що дозволяє не лише передати емоцію, але й візуалізувати пам'ять про втрачений дім.

В результаті проведений аналіз не лише сприяв цілісному формуванню художнього підходу до дипломної роботи, а й визначив основні принципи її візуальної реалізації.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Основою мого дипломного проєкту стало бажання передати внутрішній стан людини, яка живе у відчутті тимчасовості. Тема «Живу не тут» виникла через спостереження за тим, як війна змінила життя багатьох українців. Люди були змушені залишити свої домівки, звичне середовище та адаптовуватись до нових умов, однак емоційно часто залишаються пов'язаними з місцем, яке вважають своїм домом. Саме це відчуття внутрішнього розриву стало основою ідеї триптиху.

Основною метою визначено було показати не конкретну історію чи певну людину, а сам емоційний стан — розгубленість, нестабільність, втрату відчуття опори та водночас спробу зберегти внутрішній зв'язок зі своїми спогадами. Через це образ людини у триптиху є узагальненим і не має чіткої індивідуальності. Такий підхід дозволяє глядачеві асоціювати роботу з власними переживаннями та досвідом.

Для розкриття теми обрано формат триптиху, оскільки він дає можливість показати різні емоційні стани в межах однієї композиційної системи. Усі три частини пов'язані між собою та створюють єдиний візуальний образ. Бічні композиції мають схоже зображення, однак відрізняються кольоровим вирішенням, що допомагає передати зміну внутрішнього настрою та емоційного сприйняття.

Центральна частина триптиху стала основною у розкритті ідеї внутрішнього простору людини. Саме тому всередині фігури були використані елементи архітектури та інтер'єру. Це стало символом пам'яті про дім, спогади та психологічний зв'язок з простором, який залишився у минулому. Водночас фрагментованість цих елементів передає нестабільність і крихкість цього стану.

Важливою частиною концепції стало використання кольору. Яскраві контрастні мазки не лише формують візуальні акценти, але й частково

приховують обличчя персонажа, створюючи відчуття емоційної закритості, напруги та внутрішньої невизначеності. Колір у роботі виконує не декоративну, а передусім емоційну функцію.

Також у композиції були використані текстові елементи, які підсилюють загальну атмосферу роботи та допомагають акцентувати увагу на основній ідеї проєкту.

Авторська концепція дипломного проєкту побудована на поєднанні образу людини, внутрішнього простору та емоційного впливу кольору. Через ці художні засоби передано складний психологічний стан людини, яка фізично перебуває в одному місці, але внутрішньо відчуває себе зовсім в іншому просторі.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Під час роботи над дипломним проєктом значна увага зосереджувалася на пошуку композиційного рішення, здатного гармонійно передати ідею триптиху. Основним завданням було створення структури, де всі елементи взаємодіють між собою, формуючи єдиний візуальний образ.

Центральним мотивом композиції став повторюваний образ людини, що об'єднує всі три частини триптиху. Такий підхід забезпечив цілісність твору та утримання ритму між його частинами. Водночас кожен фрагмент має своє унікальне кольорове й графічне рішення, що дозволяє уникнути монотонності та додає роботі динаміки й багатогранності.

У процесі пошуку композиційних варіантів було розроблено кілька схем розташування ключових елементів. Особлива увага приділялася пропорціям між фігурою та фоном, а також взаємодії великих площин із деталями. Важливим було досягнення балансу між заповненими й порожніми зонами композиції, аби уникнути її перевантаженості.

Центральна частина триптиху стала основним акцентом і була ретельно опрацьована як найбагатший елемент за внутрішнім наповненням. Тут застосовано значну кількість архітектурних деталей і просторових елементів, що створюють гармонійне поєднання форми, ліній і напрямків руху в композиції.

Бічні частини триптиху побудовані на основі центральної композиції, але відрізняються колористикою. Це рішення забезпечило відчуття єдності між частинами, одночасно додаючи різноманітність через кольорові акценти. Контрасти кольорів стали важливим засобом для підкреслення візуальної виразності проєкту.

Ще одним важливим компонентом стала робота з фактурами та графічними елементами. У композиції використано текстури, кольорові

мазки й типографічні деталі, які органічно вписані в загальну структуру зображення. Їхнє розташування сприяє збереженню візуального ритму та надає твору завершеності.

Досягнення рівноваги між деталізацією та узагальненням стало ключовою метою під час створення образотворчих рішень. Деякі елементи навмисно залишені фрагментованими або частково прихованими, щоб додати глибини до загального сприйняття твору.

Композиційне вирішення дипломного проекту базувалося на гармонійному поєднанні ритму, контрасту, кольору та взаємодії графічних елементів. Усі ці складові спрямовані на формування цілісного триптиху, де кожна його частина доповнює іншу, створюючи єдине художнє ціле.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

У процесі створення дипломного проєкту основний акцент було зроблено на використання цифрових технологій для реалізації творчого задуму. Таке рішення пояснюється необхідністю візуальної обробки значного обсягу матеріалу та можливістю гнучко змінювати композиційні та колористичні рішення без обмежень у процесі роботи над триптихом.

Основні етапи виконувалися за допомогою графічних редакторів Adobe Photoshop та Procreate. Ці програми надали змогу органічно поєднувати фотографічні та графічні елементи, що є важливим для створення плакатної композиції з використанням методу колажу.

У роботі застосовувалася техніка цифрового колажування, яка включає в себе накладання шарів зображень, роботу з текстурами та трансформацію форм. Такий підхід дозволив сформувати багат шарову структуру, де гармонійно інтегруються образ людської фігури та елементи внутрішнього архітектурного простору. Поєднання архітектурних деталей з формами людського тіла вимагала особливої уваги до масштабу, перспективи та нюансів світлотіні.

Особлива роль приділялася роботі з кольоровою гамою. Контрастні кольорові акценти стали ключовим інструментом для створення сильного емоційного впливу. Мазки на кожній частині триптиху додають певне розмежування між фігурами, використовуючи відтінки блакитного та червоного вдалось досягнути передачі стану людини ніби з трьох точок зору.

Для досягнення виразності зображення активно використовувалися цифрові пензлі, що імітують художні й графічні матеріали. Це допомогло уникнути надмірного технічного вигляду роботи та надати композиції більше індивідуальності. У поєднанні з цифровими можливостями такі ручні стилізації створили оригінальну візуальну мову проєкту.

Однією з головних переваг цифрової техніки стала можливість експериментування з композицією без втрати якості зображення. Розташування елементів, кольорові схеми та ступінь деталізації змінювалися протягом роботи багаторазово, що дало змогу досягти найточнішого результату.

Цифрові графічні засоби забезпечили ефективну реалізацію авторського задуму, дозволивши інтегрувати фотографічні, графічні та колористичні елементи в гармонійне ціле у межах триптиху.

7. ВИСНОВКИ

Під час виконання дипломного проєкту було досліджено особливості життя в умовах тимчасовості та її вплив на внутрішній світ людини. Основна увага зосереджувалася на аналізі психологічного досвіду, викликаного вимушеним переміщенням, втратою стабільності та відчуттям розриву між фізичним і емоційним простором.

У результаті дослідження виокремлено ключові художні прийоми, які дають змогу передати цей стан у межах плакатного мистецтва. Серед них — використання узагальненого образу людини, техніка фрагментації, інтеграція внутрішнього простору в фігуру, а також застосування кольору як засобу емоційного впливу. Ці елементи стали основою для створення візуальної концепції проєкту.

Практичною частиною роботи стало створення триптиху під назвою «Живу не тут», який розкриває тему тимчасовості через гармонійне поєднання трьох композицій. Повторення образів і зміна кольорових рішень дозволили передати різні відтінки емоцій, пов'язаних із тим самим станом. Включення внутрішнього архітектурного простору та типографіки підкреслило зв'язок людини з пам'яттю про власний дім.

Для реалізації проєкту використовувалися сучасні цифрові інструменти, які допомогли втілити креативну ідею й досягти гармонії в композиційному й стилістичному аспектах. Застосування техніки цифрового колажу дало змогу створити багат шарову візуальну структуру, що відповідає концептуальній спрямованості роботи.

Завдання дипломного проєкту успішно виконані. Обрана тема була розкрита за допомогою сучасних засобів плакатного мистецтва. Результат може слугувати прикладом візуальної інтерпретації актуальних соціальних питань і ефективним інструментом емоційного впливу на аудиторію.

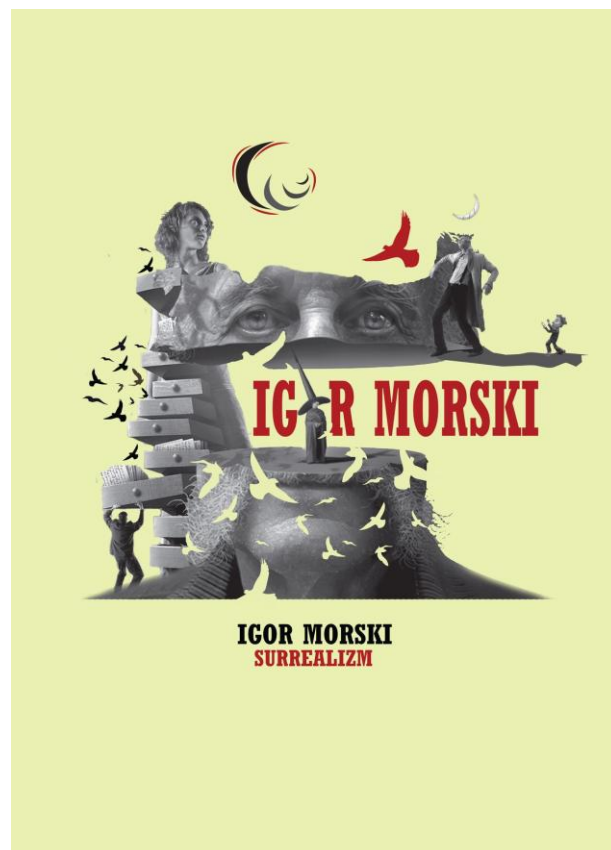
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнхейм Р. Мистецтво і візуальне сприйняття. Київ: Основи, 2001.
2. Лаврентьев А. Основи графічного дизайну та плаката. Харків: ХДАДМ, 2015.
3. Михайлов С. Композиція в дизайні. Київ: Каравела, 2018.
4. Голубев Є. Основи композиції. Київ: Вища школа, 2004.
5. Meggs P. History of Graphic Design. Hoboken: Wiley, 2016.
6. Barnard M. Graphic Design as Communication. London: Routledge, 2005.
7. Lupton E. Thinking with Type. New York: Princeton Architectural Press, 2010.
8. Pictoric. URL: <https://pictoric.com.ua> (дата звернення: 12.03.2026).
9. Visual Imagery in Poster Design. Frontiers in Psychology. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.861366/full> (дата звернення: 18.03.2026)
10. Ukrainian Wartime Posters URL: <https://www.ukrainianposter.com> (дата звернення: 22.03.2026).

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

1. Аналоги метафоричного зображення

людини

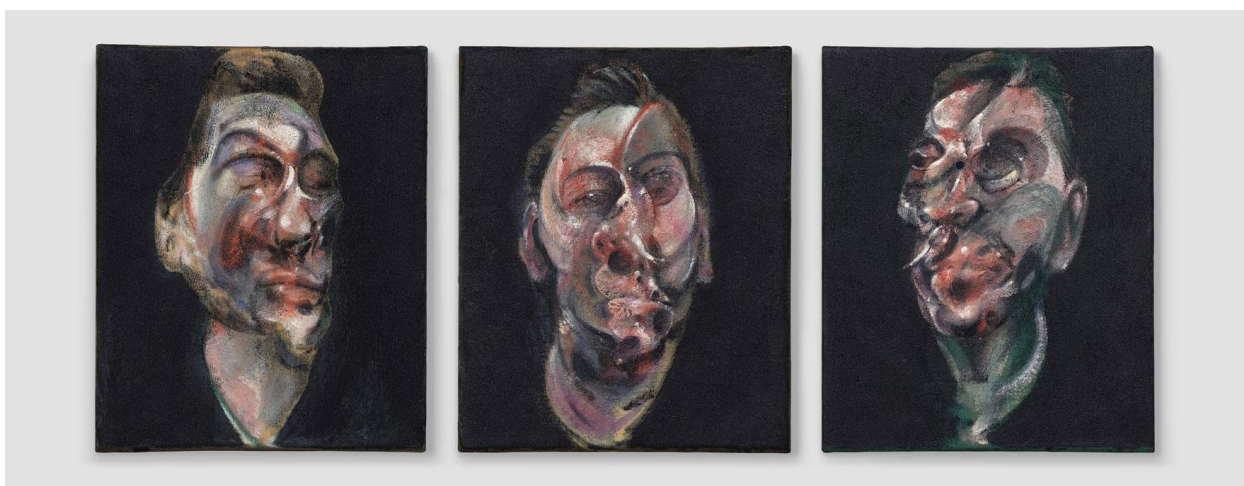

КОЛАЖНОГО

2. Аналоги
плакату

3. Аналіз триптиху як композиційної форми у сучасному мистецтві

4. Аналіз кольорового рішення

There's a certain clarity that comes when movement feels natural — when every step, breath, or shift aligns with a sense of calm precision. *Seated* with intention, this *figure* supports that feeling. *Low structure, balanced form, and a finish* that speaks *quietly but confidently*. A *simple reminder* that *strength doesn't need noise; it simply needs space.*

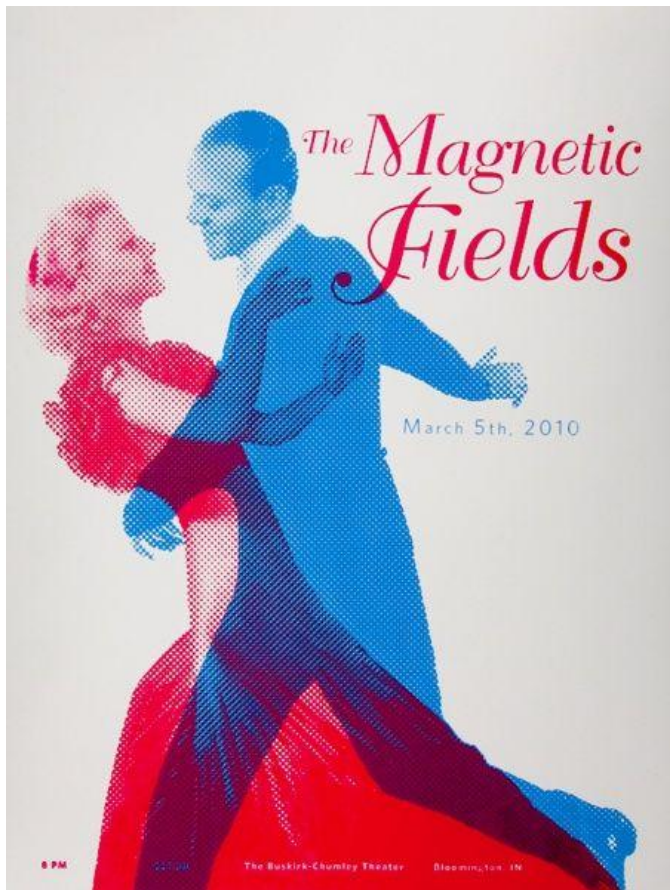
FINISH
ON
EMPTY

DEVILS JUICE
HAD US
LOOSE ON A

THIS
WAY

IN THE
WORST WAY

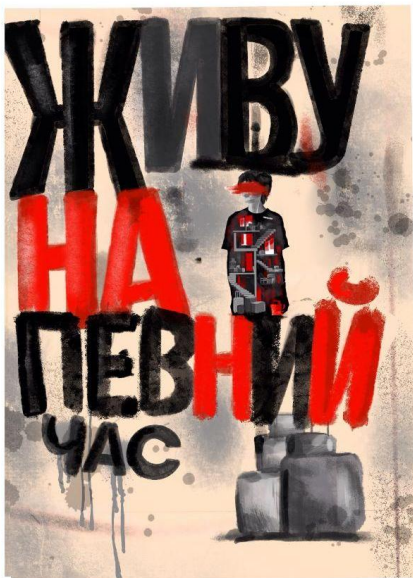
FOUR NILOS
AND THEY DIRTY

5.

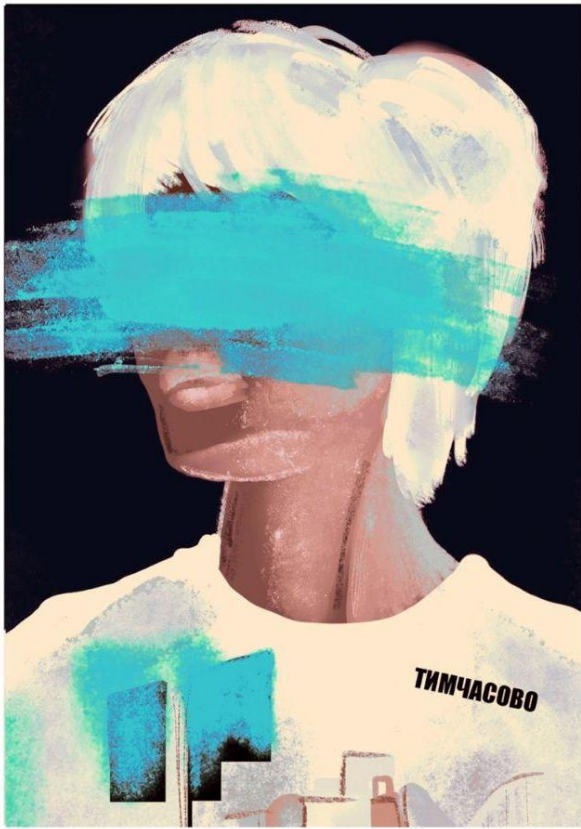

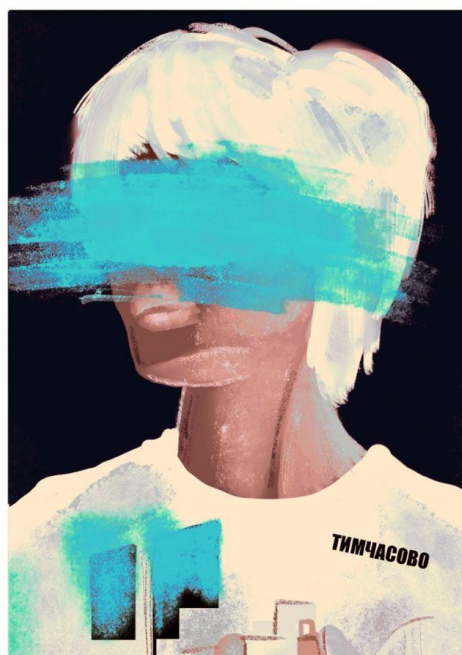
Композиційний пошук

6. Кольорове рішення

7. Кінцевий результат роботи

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Триптих «Твій вибір»

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Бабіч М.В

(прізвище та ініціали)

Керівник Шевченко В.Я

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Бабіч Марія Владиславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Триптих «Твій вибір»

керівник проекту (роботи) Шевченко Володимир Якович,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “01 ” травня 2026 року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Комп'ютерна графіка в програмі «Procreate» _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання __11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Актуальність обраної теми зумовлена глибокими соціальними, психологічними та культурними трансформаціями, що відбуваються в українському суспільстві в умовах тривалого воєнного стану. Сучасна реальність формує принципово новий тип світосприйняття, у якому індивід постає перед складним екзистенційним вибором між особистою безпекою та громадянським обов'язком. Така ситуація породжує феномен так званого «дуального життя», що характеризується внутрішньою роздвоєністю, моральними дилемами та психологічною напругою.

Особливо гостро ці процеси відображаються у свідомості молодого покоління, яке перебуває під тиском соціальних очікувань, суспільного осуду та необхідності самовизначення в умовах невизначеності. Ілюзія наявності вибору поєднується з усвідомленням його обмеженості, що спричиняє внутрішні конфлікти,

тривожність та кризу ідентичності. Водночас питання відповідальності, свободи волі та цінності людського життя набувають особливої гостроти, що робить цю тему значущою не лише на індивідуальному, а й на загальносуспільному рівні.

У мистецькому контексті осмислення зазначеної проблематики є надзвичайно важливим, оскільки візуальне мистецтво виступає потужним засобом рефлексії та комунікації суспільно значущих ідей. Через художній образ можливо передати складні емоційні стани, суперечності та внутрішню боротьбу, які часто виходять за межі вербального опису. Таким чином, дипломна робота, присвячена темі дуальності вибору в сучасній Україні, відповідає актуальним запитам часу, сприяє глибшому розумінню соціально-психологічних процесів та виконує важливу культурно-рефлексивну функцію.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Процес збору інформації для виконання дипломної роботи ґрунтувався на поєднанні аналізу візуальних джерел сучасного цифрового середовища та вивчення мистецької спадщини ХХ століття. Такий підхід дозволив сформувати цілісну візуально-концептуальну основу для подальшого розкриття графічної складової дипломної картини, яка спрямована на передачу внутрішньої дуальності та психологічного напруження.

Важливу роль у підготовчому етапі відіграло використання платформ Instagram та Pinterest як джерел актуального візуального матеріалу. Зокрема, було здійснено відбір зображень, що відображають сучасні тенденції графічного мистецтва: роботу з контрастом, фрагментацію форми, використання символічних образів та експресивних композиційних рішень. Аналіз контенту зазначених платформ сприяв виявленню актуальних способів

візуалізації внутрішніх конфліктів, що безпосередньо вплинуло на формування графічної мови дипломної роботи.

Зібрані матеріали були систематизовані за кількома ключовими напрямками: композиційні рішення, колористичні схеми, характер лінії та пластика форми. Особлива увага приділялася саме графічним засобам виразності — лінії, штриху, контрасту світла і тіні, які стали основними інструментами передачі ідеї дуальності. У цьому контексті підготовчі ескізи виконували функцію експериментального поля, де відпрацьовувалися різні варіанти візуального розмежування та водночас поєднання протилежних станів.

Поряд із аналізом сучасного візуального середовища було здійснено звернення до мистецтва XX століття, як зарубіжного, так і українського. Вивчення творчості Олександр Губарев дозволило простежити особливості узагальнення форми та використання декоративно-графічних прийомів, що стало важливим орієнтиром для побудови композиції дипломної роботи. Водночас спадщина Олена Кульчицька надала можливість глибше осмислити роль лінії та орнаментальної структури в організації площини, що безпосередньо вплинуло на графічне рішення твору.

Аналіз мистецтва XX століття загалом сприяв формуванню розуміння принципів стилізації, символізації та емоційної виразності, які є ключовими для реалізації задуму дипломної картини. Особливо важливим стало усвідомлення того, як через графічні засоби можна передати складні психологічні стани та внутрішні суперечності, що перегукується з основною ідеєю роботи.

Іншими словами, зібрані та систематизовані підготовчі матеріали сформували теоретичну та візуальну базу для створення дипломної роботи. Їх опрацювання безпосередньо вплинуло на формування графічної концепції, вибір художніх

засобів та побудову композиції, забезпечивши цілісність і змістовну насиченість кінцевого твору.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

У процесі підготовки дипломної роботи значна увага приділялася аналізу сучасних візуальних аналогів, розміщених на цифрових платформах Pinterest, Instagram, Tumblr та інших ресурсах, орієнтованих на поширення візуального контенту. Звернення до зазначених платформ було зумовлене необхідністю дослідження актуальних тенденцій сучасного плакатного та графічного мистецтва, а також пошуку візуальних рішень, співзвучних із концепцією дипломної роботи.

У ході аналізу було розглянуто значну кількість сучасних українських постерів, соціальних плакатів та авторських графічних робіт, створених у контексті суспільних і воєнних подій в Україні. Особливу увагу приділено композиційній побудові, характеру графічної мови, роботі з типографікою, контрастом, ритмом та символічними образами. Дослідження візуального матеріалу дозволило виявити основні тенденції сучасного плакатного мистецтва, серед яких — лаконізм форми, емоційна виразність, використання метафори та поєднання графічних і текстових елементів.

Аналіз сучасних аналогів сприяв глибшому розумінню того, яким чином графічні засоби можуть впливати на емоційне сприйняття глядача та формувати необхідний психологічний настрій. Особливо цінним стало спостереження за тим, як сучасні українські митці через плакатну форму передають теми внутрішнього конфлікту, суспільного тиску, тривожності та втрати відчуття стабільності. Це безпосередньо співвідноситься з концептуальною основою дипломної роботи та допомогло сформувати власне бачення графічного вирішення теми дуального вибору.

Опрацювання матеріалів із цифрових платформ також мало практичне значення для створення дипломної картини. Воно дозволило визначити найбільш

ефективні композиційні прийоми, способи організації площини та принципи взаємодії основних візуальних елементів. Завдяки цьому було сформовано більш цілісне розуміння сучасної плакатної естетики, що стало основою для подальшої розробки графічної структури твору.

Побічним чином, аналіз сучасних візуальних аналогів став важливим етапом підготовчої роботи, оскільки не лише розширив теоретичне уявлення про актуальні тенденції у графічному мистецтві, а й безпосередньо вплинув на формування художньо-пластичного рішення дипломної роботи.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Розробка авторської концепції дипломної роботи «Твій вибір» ґрунтувалася на осмисленні сучасної української реальності в умовах війни та її впливу на внутрішній стан людини. В основі творчого задуму лежить прагнення відобразити психологічну й моральну складність вибору, перед яким опинилося українське суспільство. Воєнні події суттєво трансформували звичний спосіб життя, умовно поділивши його на «до» та «після», що стало визначальним фактором у формуванні концепції дипломної роботи.

Головною ідеєю твору є візуалізація внутрішнього конфлікту людини, яка змушена обирати між кількома складними життєвими рішеннями, кожне з яких має власні наслідки. Один із можливих виборів пов'язаний із захистом власного дому та держави, що супроводжується постійним ризиком для життя. Інший — із намаганням зберегти особисту безпеку та можливість спокійного існування поза межами воєнного простору, що в суспільному контексті нерідко сприймається як прояв відсторонення або навіть зради. У межах дипломної роботи важливим було не дати однозначну оцінку цим рішенням, а показати складність самого процесу вибору та його психологічний тиск на особистість.

Формування авторської концепції супроводжувалося пошуком відповідних графічних засобів, здатних передати стан внутрішньої напруги, роздвоєності та

емоційної нестабільності. Особлива увага приділялася композиційній побудові, контрасту форм, взаємодії світла і тіні, а також символічним елементам, які підсилюють драматизм теми. Графічна структура роботи створювалася таким чином, щоб візуально акцентувати стан невизначеності та протиставлення двох життєвих шляхів.

Важливим аспектом концепції стало прагнення передати не лише особистий досвід і переживання, а й загальний емоційний стан значної частини українського суспільства. Тема вибору в умовах війни є надзвичайно гострою та суспільно значущою, оскільки стосується моральних цінностей, відповідальності, страху, почуття провини та прагнення до виживання. Саме тому дипломна робота спрямована на художнє осмислення цих складних процесів через засоби графічного мистецтва.

Тому, авторська концепція дипломної роботи «Твій вибір» сформувалася як спроба візуально відобразити складність морального вибору людини в умовах війни та передати емоційну гостроту цієї проблематики через виразну графічну мову.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

У процесі створення дипломної роботи «Твій вибір» важливим етапом став композиційний пошук образотворчих засобів, спрямований на візуальне відтворення стану внутрішньої напруги, психологічної нестабільності та тривоги вибору. Основним завданням було створення такої графічної структури, у якій глядач одночасно відчував би зовнішню схожість запропонованих рішень та внутрішню суперечливість кожного з них.

Композиція побудована за принципом тричастинного поділу площини, де центральна частина виконує роль смислового та емоційного ядра твору. Саме в центрі розміщено напис «Твій вибір» та концентричні кола, які асоціюються з

мішенню або точкою психологічного напруження. Такий композиційний прийом підсилює відчуття постійного тиску та неминучості прийняття рішення. Центральна вісь об'єднує обидві сюжетні частини композиції, водночас візуально розділяючи їх.

Ліва та права частини побудовані за принципом дзеркальної подібності. Обидві фігури мають схожі пози, масштаб і пластичне вирішення, що створює відчуття спорідненості та рівнозначності варіантів вибору. Водночас через деталі образів та їхнє емоційне трактування формується внутрішній контраст. Ліва фігура асоціюється з військовим шляхом та безпосередньою участю у захисті держави, тоді як права символізує цивільне життя та прагнення до особистого виживання. Така композиційна симетрія була використана для підкреслення того, що обидва рішення мають спільне джерело — бажання зберегти життя та власну ідентичність.

Важливим образотворчим елементом стали руки, які оточують персонажів та формують відчуття постійного зовнішнього впливу. Їхнє ритмічне повторення створює візуальний тиск і водночас асоціюється із суспільним осудом, нав'язуванням думок та моральною оцінкою вибору людини. Напрямки рук підсилюють композиційну динаміку та спрямовують увагу глядача до центральної частини роботи, де зосереджене основне смислове навантаження.

Особлива увага приділялася кольоровому та тональному рішенню композиції. Переважання теплих червоно-помаранчевих відтінків формує атмосферу емоційної напруги, небезпеки та тривожності. Контраст між затемненими фігурами та яскравими акцентами створює відчуття внутрішнього конфлікту та психологічного виснаження. Використання світлових плям і розмитих форм дозволило посилити стан невизначеності та нестабільності, який є ключовим у розкритті теми дипломної роботи.

Графічна мова композиції базується на поєднанні узагальнених форм і виразних контрастів, що сприяє емоційному сприйняттю твору. Мінімалізація другорядних деталей дала можливість акцентувати увагу саме на

психологічному стані персонажів та взаємодії образотворчих елементів. Через композиційні засоби було досягнуто ефекту внутрішнього напруження, при якому глядач відчуває тривогу та неоднозначність ситуації, навіть попри зовнішню врівноваженість композиції.

У такий спосіб, композиційний пошук образотворчих засобів був спрямований на створення цілісної графічної системи, здатної передати складність морального вибору людини в умовах війни. Використані композиційні та пластичні прийоми дозволили візуалізувати стан психологічного конфлікту та підсилити емоційну виразність дипломної роботи.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Для створення дипломної роботи було використано додаток Procreate, у якому виконувалися всі етапи роботи — від перших ескізів до фінального оригіналу. Використання цифрових технологій дало можливість експериментувати з композицією, кольором та графічними елементами, поступово формуючи цілісний художній образ.

Основними графічними засобами стали контраст, узагальнені форми, ритм повторюваних елементів і обмежена кольорова гама. Особливу увагу приділено червоним акцентам та світлотіньовим переходам, які підсилюють відчуття тривоги, напруги та внутрішнього конфлікту, що є основою задуму дипломної роботи.

7. ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломної роботи «Твій вибір» було досліджено актуальну для сучасного українського суспільства тему морального та психологічного вибору людини в умовах війни. Опрацювання теоретичних,

візуальних і композиційних аспектів дало змогу сформувати цілісну авторську концепцію та реалізувати її засобами графічного мистецтва.

У ході роботи було переосмислено питання єдності, людяності та особистої відповідальності в умовах воєнного часу. Дослідження сучасних суспільних проблем дозволило глибше усвідомити внутрішні конфлікти, які переживає людина під час війни, а також складність вибору між особистим життям, безпекою та громадянським обов'язком. Це стало основою емоційного та змістового наповнення дипломної роботи.

Важливим етапом стало опрацювання великої кількості сучасних аналогів українського плакатного та графічного мистецтва. Аналіз візуальних рішень, композиційних прийомів і графічних засобів допоміг краще зрозуміти сучасні тенденції у плакаті та сформувати власну художню мову вираження. Завдяки цьому вдалося створити графічну композицію, яка поєднує емоційну виразність, символічність та актуальність теми.

У процесі виконання дипломної роботи також було усвідомлено значний потенціал плаката як дієвого інструмента впливу на суспільство. Через лаконічну та емоційно насичену візуальну форму плакат здатний привертати увагу до гострих соціальних проблем, викликати емоційну реакцію та спонукати до осмислення важливих суспільних питань.

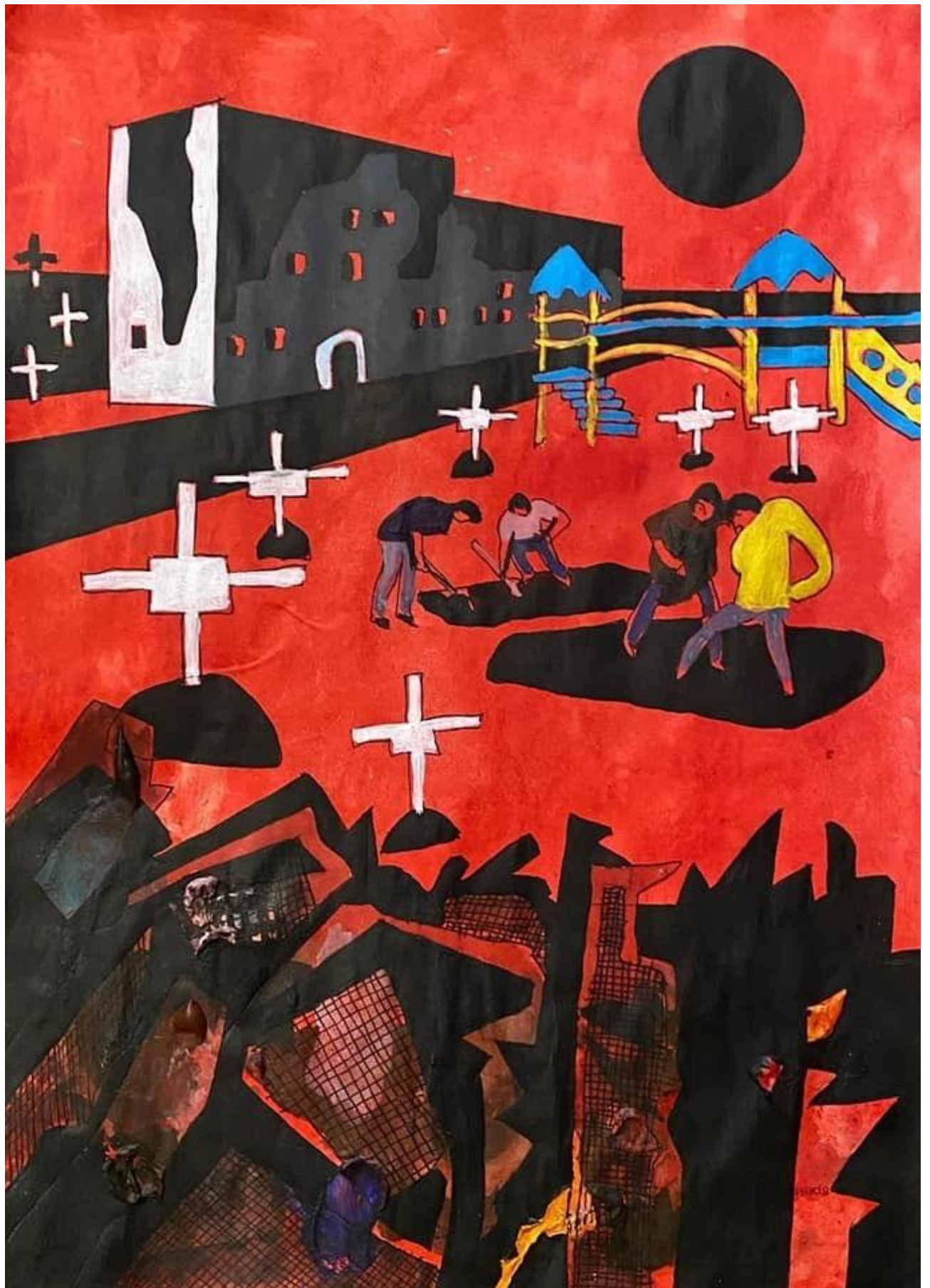
Отже, дипломна робота «Твій вибір» стала не лише художнім проєктом, а й спробою через графічне мистецтво відобразити складний емоційний стан сучасного українського суспільства та актуалізувати проблему особистого вибору в умовах війни.

8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бистряков В. І. Графічний дизайн : навч. посіб. — Київ : Каравела, 2008. — 304 с.
2. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник. — Харків : ХДАДМ, 2003. — 320 с.

3. Єфімова В. В. Основи композиції у дизайні. — Київ : НАУ, 2012. — 220 с.
4. Косів В. Українська ідентичність у графічному дизайні 1945–1989 років. — Київ : Родовід, 2019. — 480 с.
5. Косів В. Національні моделі і глобалізація графічного дизайну другої половини ХХ століття. — Харків : Колорит, 2013. — 300 с.
6. Овчаренко О. Плакат. Комунікаційні можливості графічного мистецтва : навч. посіб. — Київ : КНУТД, 2015. — 196 с.
7. Руденко М. Мистецтво плаката ХХ століття. — Львів : Простір-М, 2011. — 240 с.
8. Шпаков А. В. Основи композиції у візуальних мистецтвах. — Київ : Либідь, 2001. — 168 с.
9. Meggs P. History of Graphic Design. — New Jersey : John Wiley & Sons, 2016. — 704 p.
10. Barnicoat J. Posters: A Concise History. — London : Thames & Hudson, 2003. — 288 p.
11. Hollis R. Graphic Design: A Concise History. — London : Thames & Hudson, 2001. — 256 p.
12. Eskilson S. Graphic Design: A New History. — Yale University Press, 2019. — 472 p.
13. [Олександр Губарев — офіційна сторінка](#)
14. [Олена Кульчицька — Енциклопедія сучасної України](#)

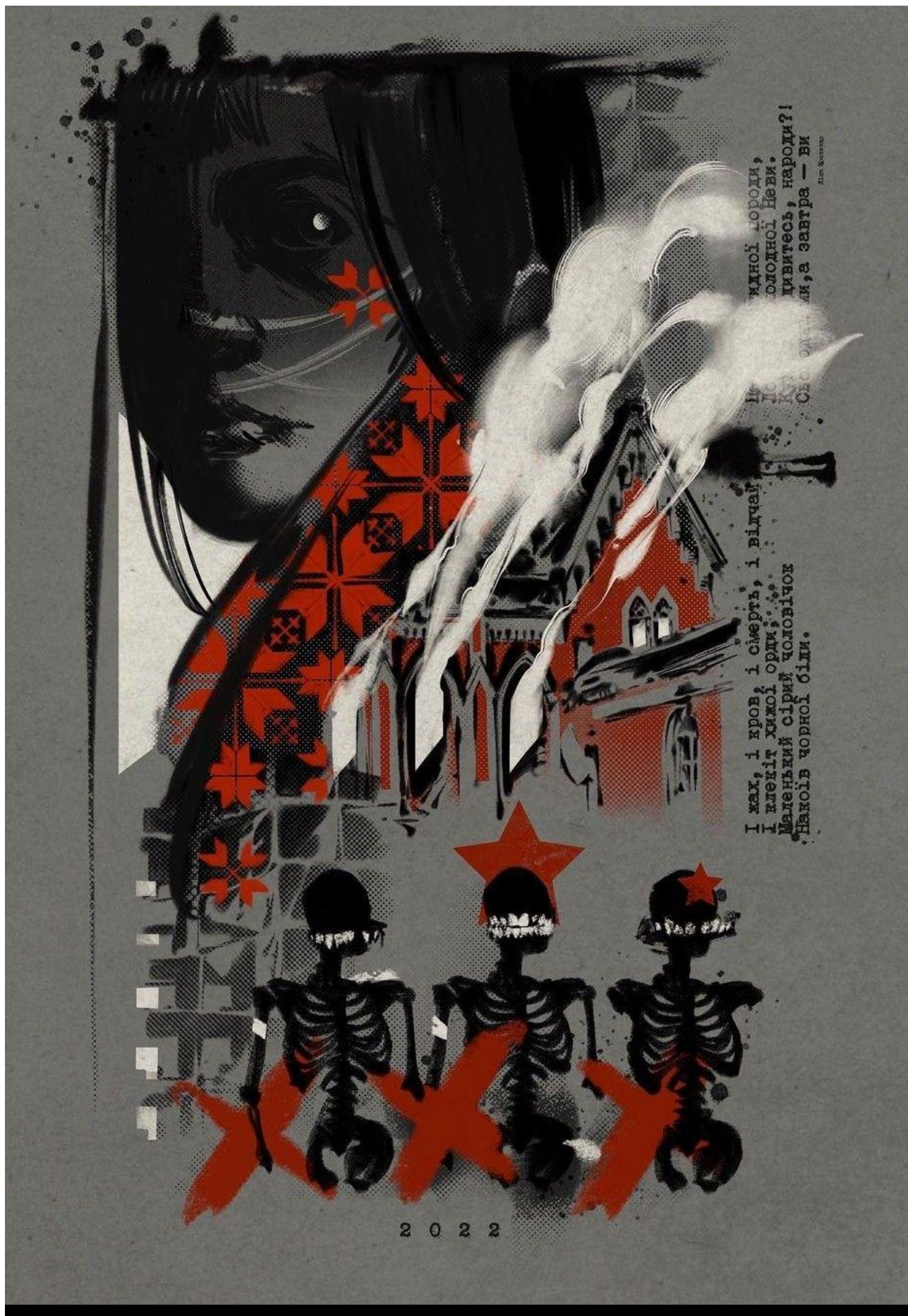
9. АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Васильків

І жах, і кров, і смерть, і відчай
І глечіт хижої орди,
Маленький сірий чоловічок
Накоїв чорної біли.

Скоро ми, а завтра — ви
Скоро ми, а завтра — ви

Скоро ми, а завтра — ви
Скоро ми, а завтра — ви

2 0 2 2

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Комплексне оформлення книги Кейтлін Дауті «Will my cat eat my eyeballs?»

Виконала: студентка 4 курсу
Спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна
програма Графіка

Брежнєва Н. І.

(прізвище та ініціали)

Керівник Чайка Л.Е., ст. викладач

(прізвище та ініціали)

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В.Я.Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Брежнєва Ніка Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Комплексне оформлення книги Кейтлін Дауті «Will
my cat eat my eyeballs?»

керівник проєкту (роботи) Чайка Лариса Едуардівна, старший викладач

,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “01” травня 2026
року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) 10 червня 2026

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно
розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 11 квітня 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент Брежнєва Н.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) Чайка Л.Е., ст. викладач
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ	6
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	7
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	9
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ	11
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	12
7. ВИСНОВКИ.....	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	15
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ	16

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

У сучасному світі тема смерті, попри свою природність, досі залишається складною для сприйняття і часто уникається в повсякденному житті. Про неї не прийнято говорити відкрито, особливо з дітьми, через що багато питань залишаються без відповіді або ж викликають страх і тривогу. Однак інтерес до подібних тем поступово зростає, адже сучасне суспільство прагне бути більш чесним та відкритим, пояснюючи складні життєві речі.

Книга «Will my cat eat my eyeballs?» цікава саме тим, що підіймає тему смерті у незвичній формі – через прості, іноді навіть дивні або зухвалі запитання. Такий підхід допомагає зняти напругу і зробити складну тему більш зрозумілою та доступною. Саме тому важливим є не лише зміст книги, а й її візуальне оформлення, яке повинно підтримувати цю легкість і але при цьому не спотворювати серйозність теми.

Актуальність даної роботи полягає у необхідності створення такого дизайну книги, який буде не просто естетично привабливим, а й працюватиме разом із текстом. Кожен елемент візуальної структури книги – обкладинка, ілюстрації, оформлення розворотів та шрифтові рішення – усе це впливає на перше враження та подальше сприйняття книги. У випадку подібної тематики дизайн відіграє особливо важливу роль, оскільки саме він може або відштовхнути читача, або, навпаки, зацікавити і зробити взаємодію з книгою більш комфортною.

Окрему роль у проєкті відіграють ілюстрації, які не лише супроводжують текст, а й допомагають передати загальний настрій книги. Вони можуть пом'якшити складні моменти, додати іронії або підкреслити окремі думки. Разом із типографікою та композицією розворотів вони створюють цілісну візуальну систему, яка об'єднує всі частини видання.

Ідея дипломної роботи полягає у створенні комплексного художньо-графічного оформлення книги, де кожен елемент – від обкладинки до останніх сторінок – підпорядкований одній спільній ідеї. Метою є не просто оформлення

тексту, а створення такого середовища, в якому читач зможе спокійно сприймати тему, яка зазвичай викликає напруження або страх.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Підготовчий етап роботи передбачав комплексний збір, аналіз та впорядкування матеріалів, необхідних для формування цілісного художньо-графічного рішення. Основою дослідження став зміст книги Кейтлін Дауті «Will my cat eat my eyeballs?», який визначив загальний напрямок візуальної інтерпретації.

У ході роботи було здійснено детальне опрацювання тексту з метою виявлення його структурних і змістових особливостей. Особлива увага приділялася характеру запитань, інтонації викладу та способу подачі інформації. Це дало змогу визначити, що книга поєднує серйозну тематику з легкою, подекуди іронічною формою, що потребує відповідного візуального підходу.

Наступним кроком став аналіз аналогів та референсів у сфері книжкового дизайну. Було розглянуто сучасні видання, а також книги з виразною ілюстративною складовою. Особлива увага приділялася композиції розворотів, типографічним рішенням, використанню кольору та характеру ілюстрацій. Це допомогло визначити актуальні тенденції та уникнути шаблонних рішень. У процесі підготовки також було зібрано візуальні матеріали, які надалі використовувалися як основа для розробки концепції. До них належать референси ілюстрацій, приклади обкладинок, варіанти шрифтових рішень, кольорові поєднання та композиційні схеми. Усі ці матеріали були систематизовані відповідно до їх функції та ролі у майбутньому проєкті.

Окрему увагу було приділено пошуку стилістичного напрямку ілюстрацій. Враховуючи специфіку книги, важливо було знайти такий підхід, який дозволяє поєднати іронічність подачі з делікатністю теми. У результаті було сформовано загальне уявлення про характер зображень, їхню роль у структурі видання та взаємодію з текстом. Крім того, було опрацьовано питання типографіки: підбір

шрифтів, їх поєднання, розмірні співвідношення та читабельність. Це стало важливим етапом, оскільки текст у книзі є основним носієм інформації, і його оформлення має бути максимально зручним для сприйняття.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Проведення аналізу сучасних аналогів у галузі ілюстрації дозволяє виявити найбільш актуальні стилістичні тенденції та технічні рішення, що слугують фундаментом для розробки візуальної концепції дипломного проєкту. Дослідження охоплює творчість майстрів, які працюють у різних напрямках – від традиційного фольклору до експериментального цифрового колажу, що дає змогу сформувати цілісне уявлення про можливості графічної мови.

Творчість ірландського ілюстратора Пітера Доннелі демонструє майстерне поєднання фольклорних мотивів з естетикою середини XX століття. Його стиль базується на використанні плоских геометризованих форм та декоративних орнаментів, що часто відсилають до вінтажних принтів та етнічного декору. Автор надає перевагу теплій палітрі натуральних відтінків, таких як пісочний та коричневий, з активним використанням червоного та чорного кольорів для створення контрастних, симетричних композицій на казкову тематику.

На відміну від декоративності Доннелі, ілюстрації Джеффри Алана Лава вирізняються драматизмом та мінімалізмом, притаманним темному фентезі. Головним елементом його візуальної мови є виразний силует, створений за допомогою гуаші, акрилу або туші з подальшою цифровою обробкою. Лав свідомо обмежує колірну гаму чорним і білим кольорами з поодинокими акцентами червоного, що дозволяє зосередити увагу глядача на грі світла й тіні та фактурних мазках, які створюють ефект сюрреалістичного занурення.

Естетика плакатного дизайну представлена у роботах Себастьяна Кувіки, зокрема в його відомій серії «Silver Screen Animals». Автор використовує векторну графіку для створення лаконічних образів тварин, які виступають метафорами до культових кінофільмів. Його підхід характеризується чітким фокусом на центральному об'єкті, ідеальним балансом між фігурою та

порожнім простором, а також використанням мінімалістичної палітри, де чорно-біла гама підсилюється одним яскравим кольоровим акцентом.

Традиційні техніки виконання втілені у творчості художника Bard the Zombie, який працює з аквареллю та міфологічними сюжетами. Його ілюстрації характеризуються легкістю, використанням розпливчастих мазків та ніжних пастельних кольорів, що створює атмосферу мрійливості та магічності. Поєднання ручної роботи з цифровим коригуванням дозволяє досягти особливої глибини фактури, зберігаючи при цьому відчуття «повітряності» зображення.

Аналіз зазначених авторів дозволяє визначити ключові стилі і техніки для подальшої роботи над дипломним проєктом. Найбільш ефективним видається синтез декоративних фольклорних елементів та сучасних графічних силуетів, що забезпечує впізнаваність та виразність образів. Обмеження колірної палітри за зразком Кувіки та Лава допоможе акцентувати увагу на концептуальному змісті, а використання фактурних вставок додасть роботі глибини та сучасної естетики.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Тема дипломного проекту – комплексне художньо-графічне оформлення книги «Will my cat eat my eyeballs?». Вона ґрунтується на прагненні переосмислити складну й часто табуйовану тему смерті, подавши її у доступній, зрозумілій та візуально делікатній формі. Враховуючи, що у повсякденному житті подібна проблематика зазвичай викликає психологічне напруження або страх, центральним завданням роботи було віднайдення такої графічної мови, яка б не відштовхувала читача, а, навпаки, стимулювала інтерес до пізнання та активної взаємодії з матеріалом.

Авторська концепція полягає у створенні візуального середовища, яке підтримує загальну інтонацію книги – поєднання серйозності теми з легкою, іронічною подачею. Основна ідея – допомогти читачеві сприймати складні речі спокійніше, без внутрішнього напруження, що досягається завдяки геометричній простоті форм та виваженості кожного композиційного елемента.

Для проекту було обрано візуальну мову, яка поєднує умовність та лаконічність. Ілюстрації мають спрощений, дещо наївний характер, що дозволяє зробити тему менш важкою для сприйняття. Важливо, що вони не є суто декоративними – кожне зображення є змістовим продовженням тексту, яке або безпосередньо візуалізує описані процеси, або створює необхідний емоційний акцент, додаючи оповіді необхідної глибини. Образи не перевантажені деталями, що дає можливість читачеві самостійно інтерпретувати побачене. Кожен розворот розглядається як окрема візуальна ситуація, що працює разом із текстом. Композиція була побудована так, щоб зберігати баланс між зображенням і текстом, що запобігає композиційному перевантаженню сторінки. Важливим завданням було створити відчуття ритму в межах усього видання, щоб книга сприймалася як цілісний об'єкт, а не просто як набір окремих сторінок.

Особлива роль була відведена типографіці, яка виступає як повноцінний елемент графічного стилю. Шрифтові рішення підбиралися з урахуванням зручності читання та загального настрою книги. Текст оформлений стримано,

без зайвих декоративних елементів, щоб не відволікати від змісту, але водночас гармонійно поєднуватися з ілюстраціями та загальною стилістикою.

Обкладинка є важливою частиною концепції, оскільки саме вона формує перше враження про книгу. Її завдання – зацікавити, передати характер видання і водночас не створювати відчуття надмірної драматичності. Тому рішення базується на простому, але виразному образі кота, який відображає ідею книги та задає правильний настрій ще до початку читання.

Кольорова палітра проєкту є свідомо обмеженою і побудована на поєднанні чорного, білого та червоного кольорів. Основу становить чорно-біле рішення, яке створює стримане, нейтральне середовище та підкреслює графічність візуальної мови. Червоний використовується як акцентний колір і з'являється лише в окремих деталях – елементах одягу, таких як футболка, деталях образів (наприклад, нашийник собаки), а також у деталях, пов'язаних із внутрішньою будовою тіла. Також для елементів обкладинки і фронтиспісу був використаний бірюзовий колір, який не використовувався в інших ілюстраціях.

У технічному аспекті всі складники проєкту – від розробки ілюстрацій до фінальної верстки розворотів та дизайну обкладинки – реалізовувалися за допомогою професійних графічних редакторів, одразу з урахуванням подальшої додрукарської підготовки. Цифровий формат роботи дозволив забезпечити абсолютну точність у передачі акцентних кольорів, чіткість кожної лінії і загальну цілісність оформлення. Такий комплексний підхід дав можливість створити узгоджену візуальну систему, де всі елементи гармонійно поєднуються між собою перетворюючи складну тему на об'єкт професійного графічного мистецтва, доступний для широкого кола читачів.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

У процесі композиційного пошуку основна увага була зосереджена на створенні простої та зрозумілої візуальної мови, яка б відповідала неординарному характеру книги «Will my cat eat my eyeballs?». Важливо було знайти спосіб подати складну тему без перевантаження, тому композиції будуються лаконічно – навколо одного образу або чіткої взаємодії між кількома елементами. Такий підхід дозволяє швидко зчитувати ідею кожної ілюстрації та не відволікатися на другорядні деталі.

Важливим аспектом композиційного пошуку стало формування візуального ритму в межах усього видання. Чергування більш насичених ілюстрацій із простішими, зміна масштабу зображень і розташування елементів дозволяє уникнути монотонності та підтримує інтерес під час перегляду книги. Це створило відчуття послідовного руху і зробило взаємодію з виданням більш динамічною.

Окрему увагу приділено взаємодії тексту із зображенням. Ілюстрації не дублюють текст буквально, а доповнюють його, створюючи додатковий смисловий шар, що допоміг уникнути прямолінійності та зробити сприйняття більш гнучким і інтерпретаційним.

Композиція будується на балансі між основним об'єктом і фоновим середовищем. Фон в ілюстраціях пов'язаний із тематикою конкретного розділу і допомагає розкрити зміст сцени, але не відволікає від головного. Персонажі й об'єкти спрощені, без зайвої деталізації, але залишаються впізнаваними. Такий прийом підсилює графічну виразність і робить ілюстрації більш сучасними та стилістично витриманими.

У роботі було використано прийоми узагальнення форми, акцентування через деталі, контраст статичного і динамічного, ритмічне повторення елементів у фоні, а також використання негативного простору. Обмежена кольорова гама (чорно-біла з червоними акцентами) додатково підсилює композицію, допомагаючи виділити ключові елементи без перевантаження.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Технічна реалізація дипломного проєкту базувалася на комплексному використанні сучасного програмного забезпечення, що дозволило забезпечити високу якість графіки та точність підготовки макета до друку. Процес створення оригіналів був розділений на кілька етапів, кожен з яких вимагав застосування специфічних інструментів для досягнення цілісного художнього результату. Такий підхід забезпечив повний контроль над візуальною системою – від початкового ескізування до фінального складання книжкового блока.

Первинна стадія розробки ілюстративного ряду здійснювалася в середовищі Clip Studio Paint, яке було обране завдяки спеціалізованому функціоналу для створення цифрової графіки. Саме в цій програмі відбувався пошук пластики персонажів та формування ілюстрацій. Гнучкі налаштування пензлів дозволили імітувати ручні техніки малювання, що було критично важливим для передачі «живого», дещо наївного стилю ілюстрацій. Паралельно з роботою над лінією в Clip Studio Paint відбувалося формування колористичного рішення проєкту. Обрана палітра є мінімалістичною та символічною. Вона базується на трьох основних колірних блоках:

- Глибокий чорний (RGB: 0, 0, 0; CMYK: 75, 68, 67, 90) – основа композиції та домінантних силуетів.
- Активний червоний (RGB: 227, 67, 55; CMYK: 5, 87, 85, 0) – використовується як акцент.
- Чистий темно-сірий (RGB: 69, 65, 66; CMYK: 66, 60, 58, 41) – застосовується для виділення окремих площин та деталей, додаючи композиціям графічної різноманітності без порушення загальної лаконічності.

Наступним етапом став композиційний пошук у програмі Adobe Photoshop. Цей інструмент використовувався як середовище для попереднього макетування та візуального пошуку художніх рішень. У Photoshop здійснювалася «примірка» розташування ілюстрацій на сторінці, проводився

підбір шрифтових гарнітур та пошук оптимального розташування текстових блоків відносно графіки.

Особлива увага була приділена типографіці як важливому інструменту створення атмосфери. Для заголовків розділів та назви книги було обрано акцидентний шрифт Gagalin. Його масивність, навмисна грубість та ретро-характер гармоніюють із експресивною графікою, створюючи виразні візуальні акценти. Для основного тексту та супровідних записів використано гарнітуру JMN Typewriter (у накресленнях Regular та Italic). Стилїстика друкарської машинки додає проєкту відчуття документальності, інтимності та «крафтовості», що ідеально доповнює обрану стилїстику лаконїчних силуетів та штрихування.

Такий підхід дозволив оперативно тестувати різні варіанти візуальної ієрархії та взаємодії елементів до моменту фінальної верстки. Робота в цьому редакторі допомогла вивірити баланс між зображенням і порожнім простором, що стало основою для створення гармонійної структури розворотів.

Фінальна стадія проєктування та підготовка до друку здійснювалися в програмі Adobe InDesign. На цьому етапі всі підготовлені графічні елементи були об'єднані в єдину цілісну систему. Дипломний проєкт розроблено у форматі A4 (297 x 210 мм), що є оптимальним для обраного жанру та забезпечує зручність при читанні. Також було встановлено наступні параметри полів:

- верхнє – по 15 мм;
- внутрішнє – по 10 мм;
- зовнішнє та нижнє – 20 мм.

Налаштування стилів абзаців та символів в InDesign гарантувало типографічну єдність усього проєкту, а переведення елементів у колірний простір CMYK підготувало макет до якісного поліграфічного відтворення.

7. ВИСНОВКИ

У результаті виконання дипломного проєкту було розроблено комплексне художньо-графічне оформлення книги Кейтлін Дауті «Will my cat eat my eyeballs?». Робота дозволила синтезувати теоретичні знання у галузі книжкового дизайну та практичні навички цифрової ілюстрації, сформувавши цілісний візуальний продукт.

Аналіз актуальності теми підтвердив необхідність нових графічних підходів до висвітлення табуйованих питань у сучасному суспільстві. Визначено, що дизайн у таких виданнях виступає медіатором, який допомагає читачеві долати психологічні бар'єри через інтелектуальну цікавість, а не страх. Вивчення досвіду провідних майстрів, як-от Джеффри Алан Лав та Себастьян Кувіка, довело, що лаконічні силуети та обмежена палітра є найбільш виправданими для роботи з темою смерті, оскільки забезпечують необхідну делікатність.

Розроблена авторська концепція базується на принципах візуального мінімалізму та іронічності, що повністю відповідає стилістиці літературного першоджерела. Створена ієрархія ілюстративного ряду, де кожен розворот є збалансованою композицією тексту та зображення, дозволила сформувати динамічний ритм видання. Використання трихромної гами (чорний, білий, червоний) з акцентним бірюзовим кольором на обкладинці підкреслило графічну виразність проєкту та забезпечило його стилістичну впізнаваність.

Технологічний ланцюжок, що включав Clip Studio Paint для створення графіки, Adobe Photoshop для композиційного макетування та Adobe InDesign для фінальної верстки, гарантував високу технічну якість макета. Такий підхід забезпечив повну відповідність фінального продукту авторському задуму та поліграфічним стандартам.

Практичне значення проєкту полягає у створенні моделі сучасного видання, де графічні засоби трансформують складні суспільні теми у доступну та естетичну форму. Запропонована візуальна система демонструє

життєздатність обраного художнього рішення для науково-популярної літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Peter Donnelly. Portfolio [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.donnellyillustration.com>
2. Jeffrey Alan Love. Notes from the Shadow World [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jeffreyalanlove.com>
3. Sebastian Kubica. Graphic Design & Illustration [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sebastiankubica.pl>
4. João Brezler. Digital Collage Art [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.instagram.com/florpaulics>
5. Masha Shishova. Illustration and Motion [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.behance.net/masha_shishova
6. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: Підручник. – К.: Видавець Паливода А. В., 2010. – 516 с.

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Peter Donnelly, “Rotkäppchen” (2011)

Peter Donnelly, “London Scene” (2013)

Jeffrey Alan Love, "Notes from the Shadowed City" (2016)

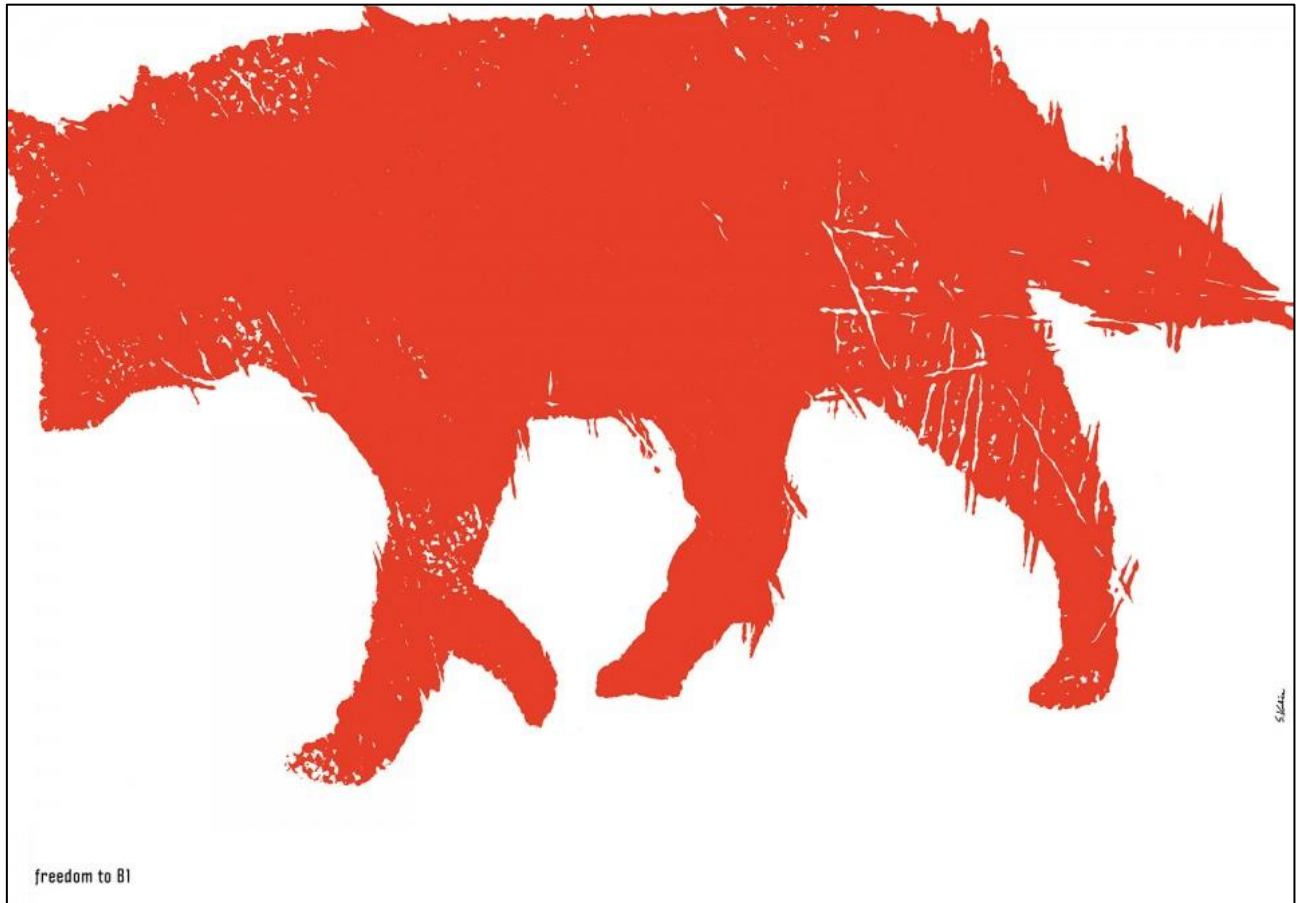
Jeffrey Alan Love, "A Song for No Man's Land" (2016)

Jeffrey Alan Love, "Norse Myths: Tales of Odin, Thor and Loki" (2017)

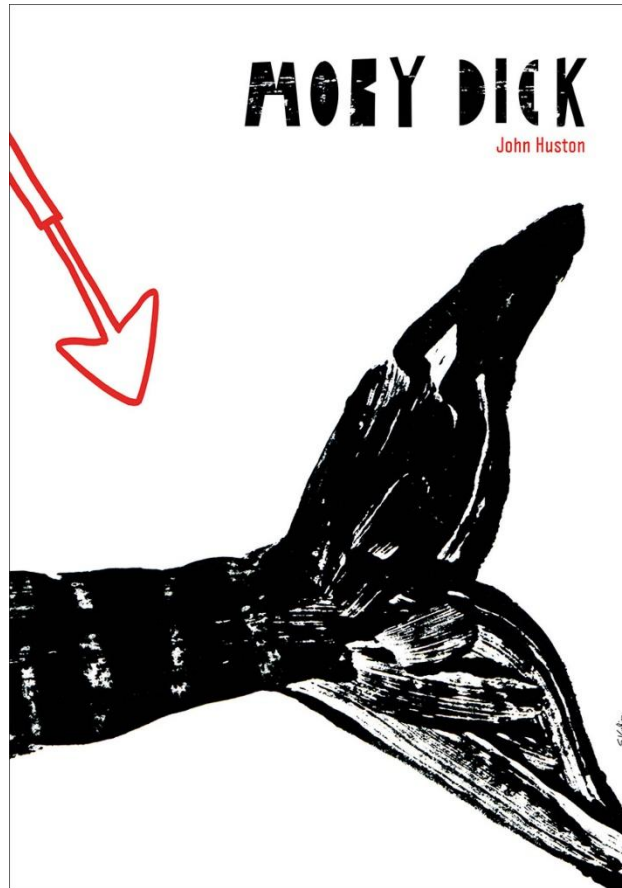
Jeffrey Alan Love, "Wolves" (2014)

Sebastian Kubica, “Freedom to B!” (2011)

Sebastian Kubica, “Nosferatu: Phantom der Nacht” (2015)

Sebastian Kubica, "Moby Dick" (2015)

Sebastian Kubica, "The Hound of the Baskervilles" (2015)

Марія Шишова, "1.4: 100" (2016)

Марія Шишова, "1.4: 100" (2016)

João Bresler, “Fire” (2020)

João Bresler, “Leftovers” (2020)

João Bresler, "Life you have taken" (2020)

João Bresler, "Comic" (2020)

João Bresler, (2023)

João Bresler, (2021)

Bard the Zombie, (2017)

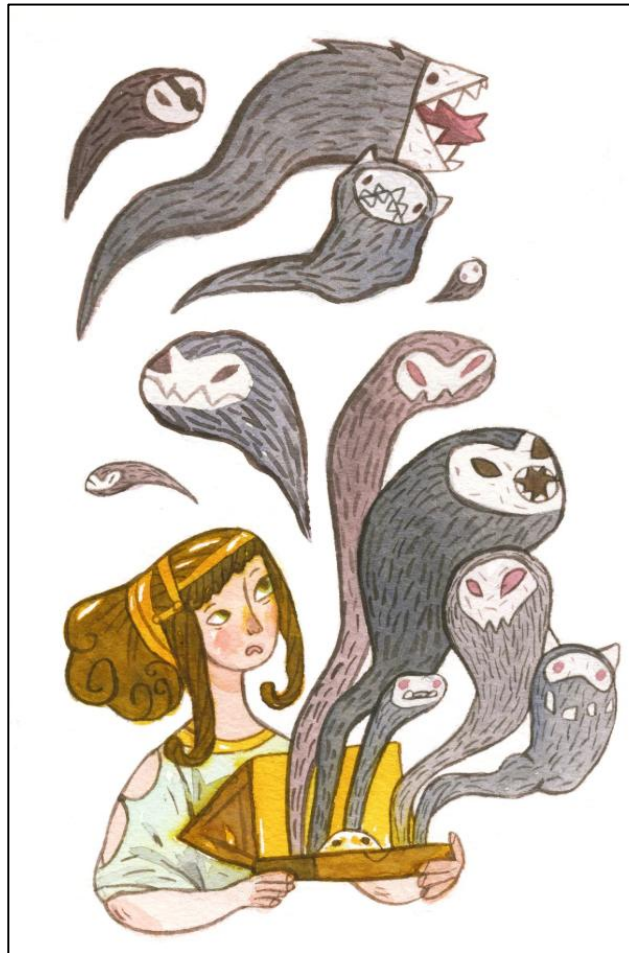
Bard the Zombie, “Game of Thrones season 4” (2015)

Bard the Zombie, “Greek Heroes for boekieboekie” (2018)

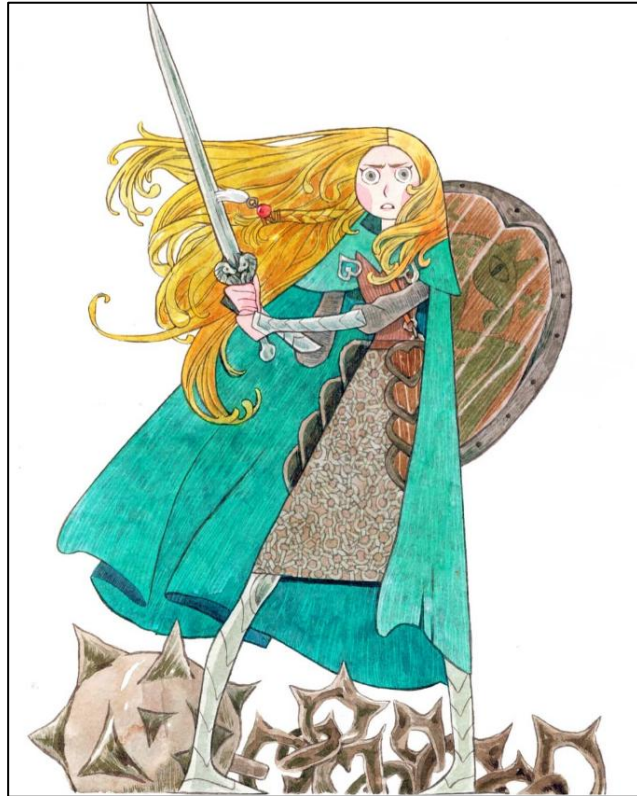
Bard the Zombie, “Greek Heroes for boekieboekie” (2018)

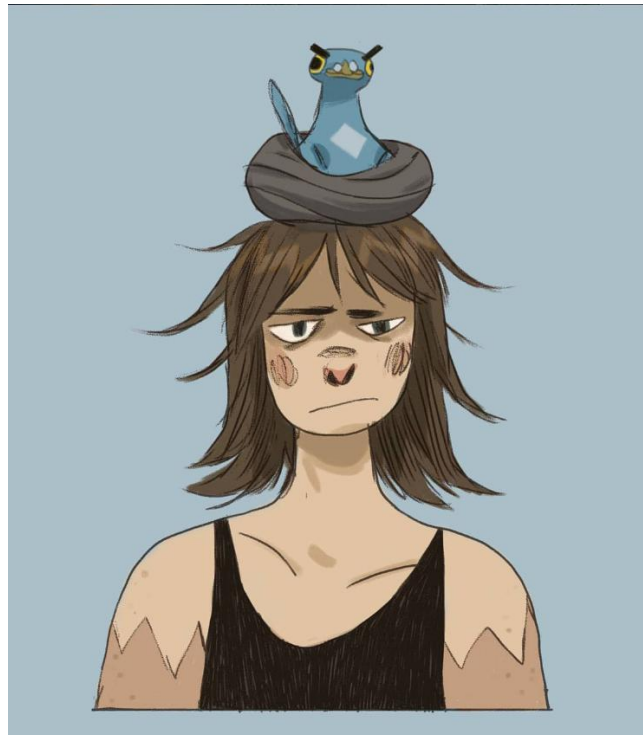
Bard the Zombie, “Greek Heroes for boekieboekie” (2018)

Bard the Zombie, (2021)

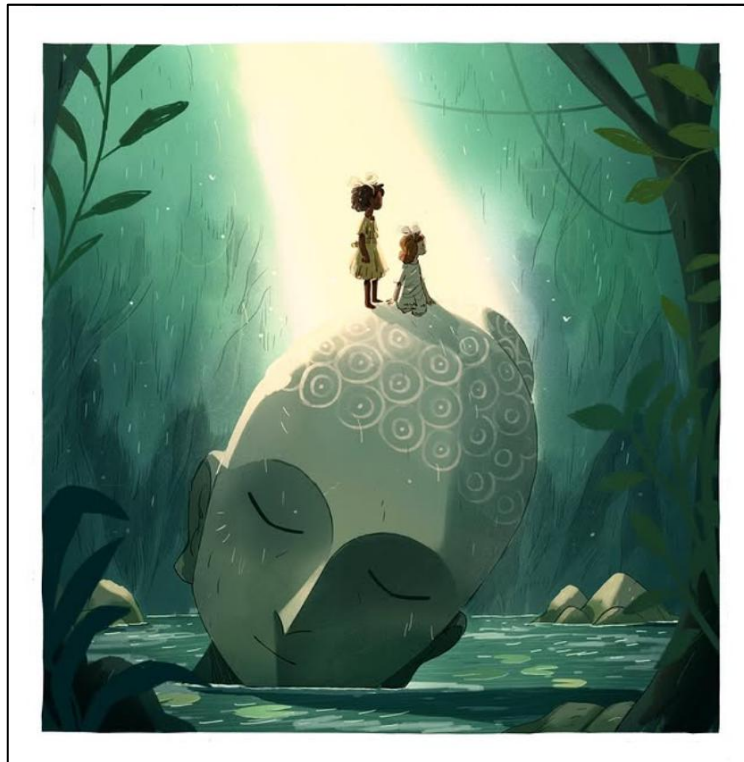
Bard the Zombie, (2021)

Bard the Zombie, (2020)

Joe Todd Stanton, (2023)

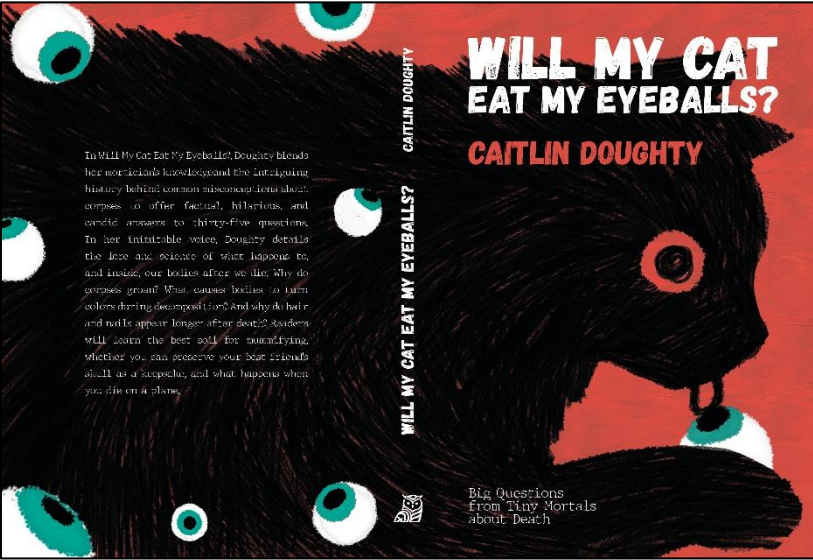
Joe Todd Stanton, “A Little Princess” (2022)

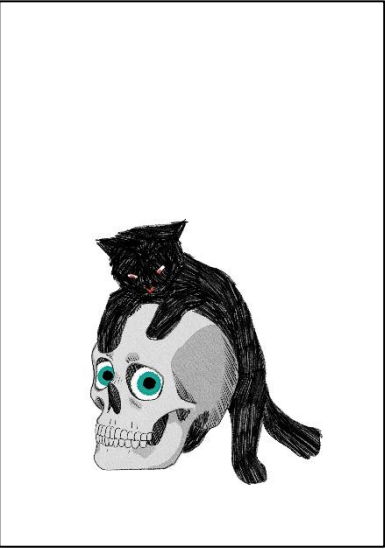
Joe Todd Stanton, (2022)

Joe Todd Stanton, (2018)

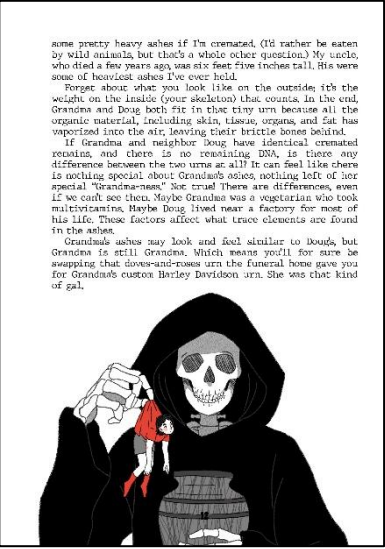
Обкладинка

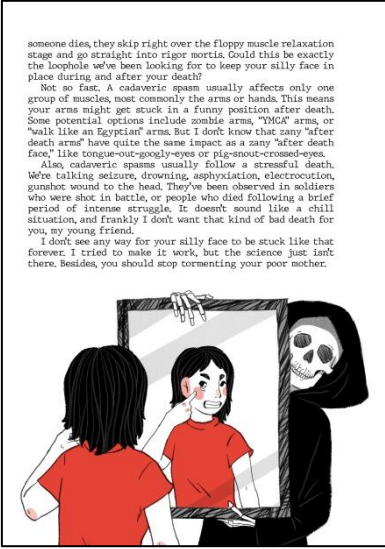
Фронтиспіс

Ілюстрація 1

Ілюстрація 2

Ілюстрація 3

urgently than North Dakota does.

Now some countries that complain about lack of burial space really mean it. Good examples would be Singapore and Hong Kong, the third and fourth most densely populated countries in the world. In Singapore, for every square mile there are more than 18,000 people. Every Square Mile, 18,000 People. In the United States, for every square mile there are only 92 people. Mmp womp Sorry US, when Singapore clutches its pearls and says, "We have no land to bury our dead," they're serious. Take Qiu Chu Kang cemetery in Singapore, which is the only cemetery in the whole country still open for burial. Singapore is so small, geographically, that there is no affordable open land to create more cemeteries. The government passed a law in 1996 that says a person can only be buried there for fifteen years. When your fifteen years is up, your body is dug up, cremated, and stored in a columbarium (a building like a mausoleum, except for cremated remains).

If you're willing to walk away from burial altogether, cremation and alkaline hydrolysis (remember—cremation isn't water instead of fire) are two excellent options. You end up with about four to six pounds of ashes, which can be scattered or placed on the mantle. But if it's burial you desire, perhaps it's time to join the rest of the world and—gasp!—recycle our graves. Once Grandma has had her time to decompose, her bones need to step aside for a whole new generation of rotting corpses. I wonder if anyone has ever written that exact sentence before?

I wonder that a lot.

Ілюстрація 4

in the same place. And it's catching on. Unfortunately, in many states the burial of pets in a human cemetery remains frustratingly illegal. Such laws assure that it's disrespectful to have animals in human cemeteries that should be reserved for human burial—that the presence of animal remains cheapens the human ritual of burial.

To understand this argument, there are religious and cultural reasons you might not want to be buried with someone else's beloved dog or family pig. Plus, with cemeteries running out of room in many major cities, humans are rightfully concerned that a primo corner plot might be taken by Oodles the Great Dane.

It's all for choice in death. If you want to be buried with no animals, you should have that. More places than you'd expect have animals getting buried with people on the legislative agenda. So yes, it's not out of the question that you and your furry friend could be buried together, running hand-in-paw on that great big banister wheel in the sky. No matter what the local laws say, there may be a funeral director who's willing to sneak your pet's ashes into your casket.

Not me, of course. Next question.

Ілюстрація 5

making glucose, which in turn allows new cells to be created. In your fingernails, the new cells shove the old cells forward, growing the nail. It's almost like pushing the toothpaste out of the tube. It's the same story with your hair. New cells created at the base of the hair follicle push the old hair out of your face and head. But that whole glucose-making cell-creating process stops after you die. Death means no new nail, no luscious new locks.

So, if nothing is growing, why does it look like your hair and nails are getting longer? The answer has nothing to do with your luscious locks and everything to do with your skin, the largest organ of your body. Skin often becomes dehydrated after death. The once plump, living skin shrivels and retracts. If you have ever seen a time-lapse video of a ripe peach shriveling up over the course of a week, it's a lot like that.

When the skin on your hands dehydrates after death, the nail beds pull back, revealing more nail. The nails might seem longer, but it's not the nail growing, it's the skin revealing additional nail that was there all along. Same principle with hair. It might look like a dead man is growing out his scruff, but that's not real hair growth. It's his face drying out and shrinking to reveal the scruff. In short: it's not that there's more hair or nails, it's that there's less plump-looking skin around the hair and nails. Two-thousand-year-old mystery solved.

Ілюстрація 6

The location and depth of soil you choose will determine your dog's postmortem fate (or your gerbil's, or ferret's, or turtle's). Do you want him to become part of the garden? If so, bury him close to the surface or in rich soil, where he has the best chance of decomposing fast and completely. If you want him to stay around longer, wrap him in plastic and place him in a sealed box, buried deep down in the soil. Although if you really want Crowder to stick around for the long haul, may I recommend taxidermy?

Ілюстрація 7

radiation. They're tough little suckers that like to hang out in the brain and spinal column, spreading lesions and chaos. When talking about prions, scientists often point to the Fore people of Papua New Guinea. As late as the 1950s, anthropologists documented an epidemic of a neurological disease called kuru that was killing members of the tribe. Kuru is a disease caused by prions in the brain. The spread of kuru was traced to the tribe's ritual of eating of human brains after death. The infected suffer from muscle spasms, dementia, and uncontrollable laughing or crying. The end result is a brain literally full of holes—and then death.

After a member of the Fore tribe died, their family would eat the prion-filled brain and the disease would spread, sometimes lying dormant in an infected person for up to fifty years. It wasn't until the Fore ended the practice of brain-eating in the mid-twentieth century that kuru began to decline.

To return to my initial point, lovingly caring for a corpse that died from kuru won't hurt you. But eating it will.

I think we've shown that abuse of corpse laws, low nutritional value, and infectious diseases are pretty solid reasons to say, "Maybe just . . . don't eat people!" We may get to a place one day where lab-grown human is on your local restaurant menu (yes, someone is already developing this technology), but until then I think it's best to stay away from the other red meat.

* Wink.

Ілюстрація 8

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему

Комплексне оформлення книги Максима Розенфельда
«Справжній герой Харкова. Щоденник хом'яка Мишика»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Освітньо-професійна
програма Графіка

Полтавцева С.П.

(прізвище та ініціали)

Керівник Розенфельд М.І., доцент.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки
В.Я.Шевченко
“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Полтавцева Світлана Павлівна

1. Тема проекту (роботи)

Комплексне оформлення книги Максима Розенфельда
«Справжній герой Харкова. Щоденник хом'яка Мишика»

керівник проекту (роботи) Розенфельд Максим Ілліч, доцент
затверджені наказом вищого навчального закладу від “ ” 2026
року №

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми;
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;
- Аналіз аналогів;
- Розробка авторської концепції рішення теми;
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;
- Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;
- Висновки;
- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Комп'ютерна графіка в програмі Procreate, верстка в програмі Indesign.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання__11 квітня 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент __ Полтавцева С.П.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) __ Розенфельд М.І.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	7
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	9
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	10
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	12
5.КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	13
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	14
7. ВИСНОВКИ.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	17
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	18

ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Актуальність дипломного проєкту полягає в тому, що зараз ми знаходимося в умовах нестабільної тимчасовості, тож форма презентації книги у вигляді щоденнику була обрана не випадково, це те що допомагає зберегти спогади у днях, що минають дуже швидко. Він допомагає запам'ятати і добрі, і злі спогади. Тож це така форма пам'яті.

Цей вид презентації проєкту вибрано, щоб перенести саме момент спогадів про маленьку тварину. Форма щоденника, котра була обрана для дипломного проєкту, не така ж і індивідуальна. Вона з'явилася дуже давно. В античні часи люди використовували щось схоже на щоденник. Вони записували свої думки і події, свої переживання. Це допомагало їм розуміти себе та світ навколо. З часом це стало таким собі способом фіксації подій, а не просто простором для роздумів. Також це допомагало для творчості. Створювати свій щоденник могли і звичайні люди, і відомі діячі. Для кожного він мав своє значення. У складний період ця форма стає своєрідною підтримкою.

Щоденник допомагає зберегти спогади про важливі події. Також, коли записуєш свої почуття, краще розумієш себе, свої емоції. Це такий собі психолог, тільки на папері. Вести щоденник дуже важливо. Це безпечний і доступний спосіб подбати про себе. Це допомагає систематизувати свою пам'ять, інколи, можливо, перечитувати їх. Також це спосіб зберегти щось на папері. Те, що залишиться після тебе.

Головний персонаж твору – хом'як, але це не просто тваринка, про яку йдеться історія, це символ потаємної правди про тяжкі стани сучасної людини, про те, що відбувається з багатьма українцями наразі. Це такий спосіб перенести трагічні моменти через призму юмора та абсурдності.

Історія подається через образ тварини навмистно, щоб перенести трагічні події через умовну ширму, бо так, зазвичай, можна передати страшні сюжети, як, наприклад, історії таких авторів як Арт Шпігельман, Емілі Гравет. Саме таким чином автори передали історію через тварину, щоб це виглядало не так жахливо та ранище для уяви дитини.

Хом'як тут постає не тільки істотою, а символом стійкості, надії та вірою у те, що далі буде краще. Ця історія, і події в ній як наше сьогодення, воно має і трагічні моменти, і гумористичні, це те що невід'ємно присутнє з нами.

Особливість цієї роботи — це поєднання саме абсурдності, гумористичності та трагічності. Вона має іронічний, місцями абсурдний характер, але, однак, з цим гумор приховує складну реальність: війна, покинути домівки, вічна загроза життю, рішення, котрі приймаються вимушено та, безумовно, самотність.

Цей контраст допомагає глибше показати емоційний стан сучасної людини. Також актуалізація теми полягає саме у передачі цієї історії через пряму та символічну форму.

Використання образу щоденнику та тварини допомагає дистанціалізуватися від прямого зображення трагедії, водночас це не змінює її величності, а навпаки підкреслює цю складну ситуацію та абсурдність. Саме форма щоденника повертає нас до чогось звичного нам, і ми розуміємо, що це могло бути насправді.

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

На першому етапі роботи було здійснено збір матеріалів, що стосуються як самої історії, покладеної в основу майбутньої книги, так і аналіз поведінки людини у контексті життя в умовах війни.

Збір інформації почався з прочитання історії та визначення її суті. З першого погляду історія розкривається саме гумористичною та забавною, але перечитавши декілька разів, виникає головна суть історії. Після ознайомлення виникло декілька ідей бачення дипломного проєкту. Перший варіант – це був комікс, другий – графічний роман, але все ж таки був обраний вид симбіозу тексту та ілюстрацій у формі щоденника.

Почала структурувати данні розбиваючи їх на певні ключові події. Мирне життя – безпроблемне, у якого є майбутнє. Потім катастрофа, ізоляція і далі спасіння з цієї ситуації.

Також для цього були підібрані візуальні референси. Вид головного героя, приклади щоденників, види зруйнованих осель. Була проведена пошукова робота того, як живуть хом'яки, скільки днів вони можуть прожити без їжі, всієї інформації, яка потрібна для створення цього проєкту. Також познайомилася більше з архітектурою Харкова та Львова, зображення інтер'єрів, покинутих приміщень, трагічні картини, котрі передають складний емоційний та психологічний стан людини. Також спілкувалася з власником хом'яка, котрий надав реальні фотографії та коментарі, що допомогло додати емоційного окрасу дипломному проєкту.

АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Передача історії через образ тварини є сучасним та актуальним в нашому світі. Це доцільно до історій дитячих, підліткових та навіть дорослих. Це актуально на сьогодні.

Симбіоз важкої історії, та передача цього через тваринний образ згладжує гострі кути та дає краще розкритися історії, тож цей образ був обраний не випадково.

В роботі Арта Шпігельмана «Маус», історія розкривається через тварин, але показує дуже серйозні та глибокі теми. Це комікс розрахований на дорослу та розуміючу аудиторію. Схожий сенс полягає у створенні історії про хом'яка.

Гарним прикладом, котрий через твори показує складність історії, але водночас є дитячою книгою, є книга Емілі Гравет, котра називається «Wolves». Історія про кролика, котрий знаходить у бібліотеці книгу про вовків, і далі його з'їдає вовк. В цій серії ще є книга «Little Mouse's Big Book of Fears» від Емілі Гравет вона присвячена миші.

Аналог 1. Арт Шпігельман — один із найвідоміших і сучасних авторів графічних романів, він народився у 1948 році у Стокгольм в родині польських євреїв, які пережили Голокост. Виріс у Нью-Йорк, де і закріпився як художник і письменник. Шпігельман створював андеграундні комікси і став головною фігурою у визнанні графічного роману як серйозної літературної форми. У 1992 році він отримав Пулітцерівську премію за свій найвідоміший твір.

Його графічний роман «Маус» — це документальна та автобіографічна історія, що розповідає про життя його батька, під час Голокосту. У коміксі євреї показані як миші, поляки — як свині, а німці — як коти, що створює сильну метафоричну систему поглядів.

«Маус» став критичним твором, який довів, що комікс може бути глибоким, серйозним і догідним для висвітлення історичних трагедій. Він широко застосовується в освіті та вважається одним із найважливіших графічних романів 20 століття.

Аналог 2. *Wolves* (2005) — одна з найвідоміших ілюстрованих книг Емілі Граветт, яка поєднує простий сюжет із несподівано темним фіналом. Історія розповідає про кролика, що знаходить у бібліотеці книгу про вовків і занурюється в читання. У процесі сторінки поступово «оживають»: текст і зображення взаємодіють із персонажем, створюючи ефект занурення та гри з формою книги.

Особливістю твору є метанаратив і матеріальність: сторінки ніби пошкоджені, з'являються отвори, сліди зубів, а напруга зростає разом із розвитком сюжету. У класичній версії фінал трагічний — вовк з'їдає кролика, що порушує очікування дитячої аудиторії; водночас існує альтернативний «щасливий» кінець. Книга досліджує теми страху, уяви та взаємодії читача з об'єктом книги, демонструючи можливості експериментального книжкового дизайну.

Аналог 3. Книга «*Little Mouse's Big Book of Fears*». Це мальована історія про крихітне мишеня, яке досліджує власні страхи, «заповнюючи» знайдену книгу різними дописами, малюнками та слідами своєї присутності (дірки, погризені сторінки тощо). Книга побудована як об'єкт із ефектом знайденого щоденника, де через гумор і візуальні деталі розкриваються теми тривоги, уяви та подолання страхів. Видання вирізняється високим рівнем інтерактивності та матеріальності, що робить його важливим прикладом сучасної авторської ілюстрованої книги.

Ця добірка для мене була як візуальним напрямком для аналізу, так і смисловим напрямком.

Висновки дослідження аналогів.

Дослідження аналогів сприяє глибшому розумінню художніх прийомів, основних методів, і експериментальних підходів у створенні книг, що через образи тварин транслюють людську природу, моделі поведінки та життєві патерни.

Аналіз творчості зазначених митців і авторів дозволяє окреслити межі візуального осмислення середовища. Розглянуті проєкти стали вдалими прикладами, які вплинули на формування концепції та творчого задуму книги-щоденника «Справжній герой Харкова. Щоденник хом'яка Мишика».

РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Концепція книги «Справжній герой Харкова. Щоденник хом'яка Мишика» полягає в контрасті між формою та змістом. З одного боку, проста, навіть наївна історія про хом'ячка, а з іншого — складний і драматичний контекст війни. І також форма щоденника, яка дуже привична до звичайної людини.

Через цю розповідь передається історія про виживання, про боротьбу та самотність, про жагу до життя. Герой цього проекту, несе в собі схожий досвід сучасних українців, котрі застрягли в складній ситуації в умовах війни.

Концепція історії про справжнього героя хом'яка передбачає використання форми щоденнику для подачі тексту, для того, щоб підкреслити емоційну історію.

Для створення емоційних але водночас візуально стриманих образів також є акцент на внутрішньому стані персонажа. Також однією з складових є присутність гумору як засіб захисту від психологічних складних подій, які складно осмислити. Основною моєю ідеєю в цій концепції — показати контраст між масштабом персонажа та масштабом подій.

Маленький хом'як, котрий переживає дуже-дуже складні моменти життя, стає носієм великого сенсу.

КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

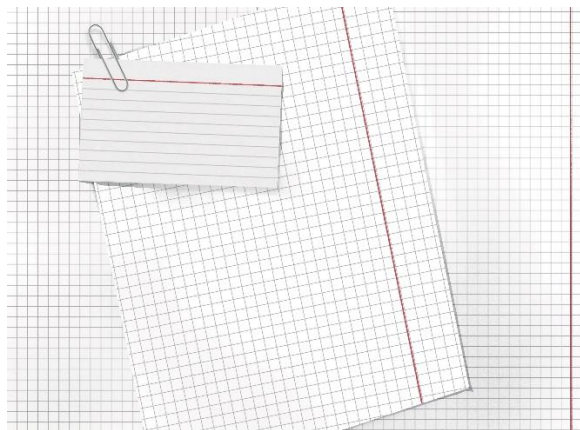
Малюнок1

Малюнок2

Малюнок3

Малюнок4

Пошуки композиційного рішення

ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Для реалізації дипломного проєкту були використані такі графічні технології, як Procreate, InDesign. Це дозволяє поєднувати ручну пластику лінії з можливостями цифрової обробки. Але водночас з тим передача графічними засобами була наближена до малювання шариковою ручкою, як це виглядало в реалістичному щоденнику. Основні засоби використання візуальної мови – це лінійна графіка з додаванням штриху, який дотичний до штрихування звичайною ручкою. Це найпростіша форма, котра звична до людини, але від неї утворюються дуже цікаві образи. Також була використана текстурована бумага для передачі реалістичності тетрадного листа, ну і також поєднання тексту та зображення, котрі в комбінації показують симбіоз техніки ілюстрування. Техніка ілюстрування базується на растровому зображенні.

Також є цікавим поєднанням мальовничої частини з фотографічною частиною, симбіоз колажу. Вибір роботи саме в програмі Procreate був зумовлений мобільністю та зручністю в умовах відключення світла, бо цей прилад працює без живлення, без спеціальних підключень навіть у темряві. Цей вибір був також визначений прагненням до професійного розвитку та вдосконалення навичок у сфері сучасної ілюстрації. Окрім цього, цифрове середовище відкриває широкі можливості для експериментів із фактурами, стилізацією та візуальними ефектами. Ілюстрації можуть легко адаптуватися до різних форматів, а також зберігатися у цифровому вигляді для подальшого використання в інших проєктах.

У процесі виконання проєкту було проаналізовано досвід сучасних художників, які працюють як на живому папері, так і на цифрових техніках, які імітують реалістичність традиційного малювання. Це дало мені змогу передати середовище реалістичним. Для того, щоб досягнути виразні художні образи, було використано спеціалізовані цифрові пензлі, які доволі гарно імітують графічні матеріали.

Імітація живих технік є актуальною в сучасному візуальному мистецтві. Цифрові технології зараз набувають великого значення, особливо у сфері ілюстрацій та дизайну.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання проєкту було розроблено авторське візуально-текстове рішення, що розкриває тему виживання та стійкості через метафоричний образ хом'яка.

Доведено, що навіть невеликий за масштабом персонаж може стати носієм глибокого сенсу та викликати емоційний відгук. Поєднання гумору та трагізму дозволяє більш делікатно та водночас виразно передати складність сучасної реальності.

Проєкт демонструє можливість художнього осмислення актуальних подій через символічні та образні засоби.

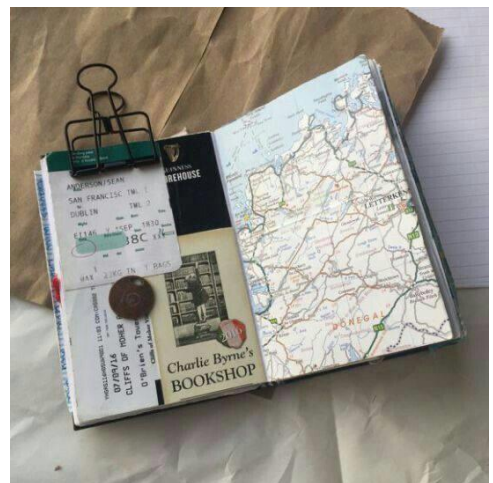
У якості форми мистецтва було обрано вид книги. В основі мистецького рішення лягає вигляд щоденнику, різноманітні записи про подорожі та обмежена кількість інструментів. Натхнення роботами Емілі Гравет та творами що використовують один матеріал. Практична частина дипломного проєкту зроблена способом ілюстрування на графічному планшеті у програмі Procreate. Це дало змогу більше експериментувати над ілюстраціями. Під час роботи спиралась на реалістичні зображення тварин, домівок, щоб зробити унікальне бачення своєї роботи.

Робота транслює поєднання яскравих ілюстрацій, схильних до дитячих, водночас з дорослою історією, які в комбінації дають цікаве поєднання та бачення твору, котрий можна не лише дивитись, а й читати декілька разів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://www.abc.net.au/news/2020-01-29/why-diary-writing-survived-the-social-media-age/11898336>
2. <https://metroeaststar.com/2026/01/22/the-history-of-journals-and-diary-keeping/>
3. https://www.google.com/search?sca_esv=06de5ba07996f893&sxsrf=ANbL-n6fQeupbsBkIHeaQWwBvqJcSjIo3w:1777403696115&q=maus+%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0+%D1%88%D0%BF%D0%B8%D0%B3%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B0&source=lnms&fbs=ADc_l-aKylfVFae-J0cp7vH57OgpJk3aIRzCobNkNU0KJoAns5BMbAW4k-6JVVn5Fqp7K-PCKzGfSQdDIgQEbgaxYH06iuJG5ChrA2IY4a0OLTuSm2fTByWv0cZloDyDFArr35q7ylX9S0rYTRYj1GBIV5GC-BhJRCOaCVx76FtSn3yVEj5cjOdWaTbGF2X-NPBRzmtTLGmVFVRSGbstvHiXarKJRlOehvAtkCJO7zpngDKLb6spS0lZznOskKkn7u0VrpCrPE-2J3f7yJfvbcZ8Z7hHvVzpQ&sa=X&ved=2ahUKEwjitrffoJGUAXUHKhAIHbgeCb4Q0pQJegQIChAB&biw=1536&bih=738&dpr=1.25
4. <https://www.youtube.com/watch?v=TWEDFGBCVXk>
5. https://project.weekend.today/harkov_rozenfeld

АНАЛОГИ ТА ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

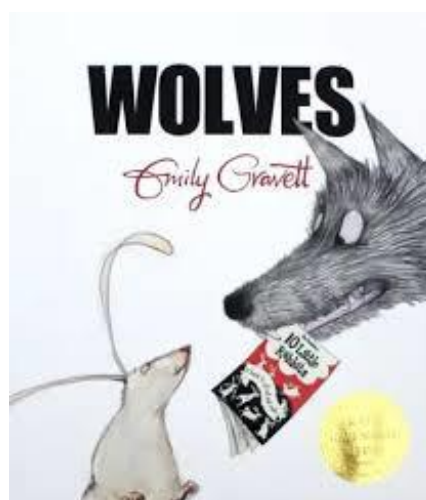
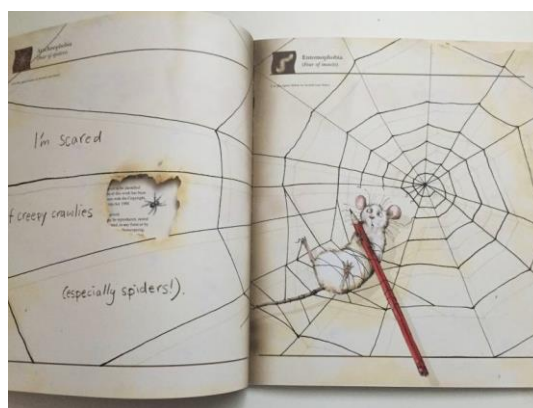

Референси, аналоги

ВІЗУАЛЬНЕ НАТХНЕННЯ

Ілюстрації Арта Шпигельмана до коміксу Маус

Книги Емілі Гравет

ПОШУК ІЛЮСТРАТИВНОГО РЯДУ

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра графіки

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Комплексне оформлення арт-буку

«Мапа того, що було до»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і спеціальність)

Освітньо-професійна

програма Графіка

Псарьова М.М.

(прізвище та ініціали)

Керівник Розенфельд М.І.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В. Я. Шевченко

“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Псарьова Марина Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Комплексне оформлення арт-буку «Мапа того, що було до»

керівник проєкту (роботи) Доцент Розенфельд Максим Ілліч,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 01 ” травня 2026 року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)

Папір, акварель, маркери, олівець, туш, друкована графіка, цифрова графіка, друк.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання__ 11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____ **Псарьова М.М.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____ **Розенфельд М.І.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ	
7. ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Цей проєкт є рефлексією над досвідом, отриманим за останні чотири роки. Події 24 лютого 2022 року сильно змінили життя цілої країни. Це був четвер, після якого дні тижня перестали бути важливим. І, нажаль, це стало датою, яку пам'ятає кожен, яка згадується ледь не щоденно, та яка поділила життя українців на «до» та «після». Авторка дослідження залишалась в Харкові увесь цей час, та бачила усі стадії війни, від підбитої техніки окупантів на окружній дорозі до щасливих дітей в центрі міста. Цей проєкт скільки про особистий досвід, стільки і про місто Харків, тому він відгукнеться в будь-кого, хто пов'язаний з цим містом.

На початку двадцять третього року була створена перша «Хатинка» – гравюра із пейзажем Сіверського Донця, на березі якого була наївна дитяча хатинка. Далі ці гравюри з'являлись кожного року, бо кожного року щось зникало. Хатинки символізують втрачену «домівку», не обов'язково буквально. Це місця, що мали особливе значення, в яких було створено безліч спогадів, втім через війну вони більше недоступні, зруйновані, втратили своє першочергове значення. Найстрашніше, що таких людей та місць багато.

Тема втрати є, без перебільшення, найбільшою та найболючішою темою цієї війни. Це є головною темою для усіх війн. Люди втрачають домівки, міста, друзів, родичів. Звичний образ життя, звички, предмети, думки. Із часом суспільство втрачає навіть надію. Ця тема для нашої країни була і досі є актуальною та, нажаль, залишиться такою і безліч років після.

Але цей проєкт не має на меті бути документальною книгою про страждання та руйнування, або книгою про поступове зникнення минулого. Пережитий досвід, особливо спостереження за плином війни в Харкові, дає надію: навіть після чорних від вогню та зруйнованих будинків буде життя.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час створення цієї роботи були використані особисті записи та щоденники автора дослідження, скетчбуки, фотографії. Для доповнення та достовірності інформації використовувались архівні дописи медіа, таких як Медіа-група «Накипіло» та «Суспільне Харків». Візуальні аналоги були знайдені на сайті «Behance», де автори викладають свої проєкти та використовують цю платформу як портфоліо, а також в соціальній мережі «Instagram», де автори так само діляться своїми роботами. Такі платформи як «Pinterest» не використовувалися, так як там майже неможливо дізнатись автора зображення або проєкту, що є важливим з точки зору дотримання академічної доброчесності та поваги до авторського права.

Для початку був створений файл із текстовим поясненням що саме та в якому вигляді буде робитися проєкт, доповнений аналогами та вже існуючими роботами. Далі були систематизовані тексти, розподілені по сторінках та наповненню. Цей етап дозволив сформулювати первинну розкадровку (storyboard) майбутньої книги та зрозуміти її загальний об'єм. Щоб мати доступ до текстової роботи з будь-якого пристрою та місця, використовувала додаток для нотаток «Notion». Окрім нього, все дублювалось у текстові файли, які вивантажувалися в хмарне сховище «Google Drive». Візуальні аналоги збиралися на дошку в додатку «Pure Ref,» що є безкоштовним зручним інструментом в роботі на комп'ютері. Завдяки йому вдалося створити єдиний мудборд (moodboard), який завжди знаходився перед очима під час малювання та верстки, допомагаючи тримати єдиний стиль.

Більшість роботи з макетом є фізичною, тому усі надруковані матеріали систематизовані по канцелярським файлам в папках. Такий підхід зумовлений специфікою роботи в техніці mixed-media (далі – мікс-медіа): кожен фізичний елемент потребував обережного зберігання для запобігання пошкоджень перед фінальним оцифруванням. Крім того, така організація значно полегшила процес створення чорнового фізичного макета книги та фінальної збірки проєкту.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Оскільки проєкт є авторською книгою, для аналізу було обрано сучасні європейські видання, самвидави та зінні, зокрема й українські. Для пошуку робіт українських митців був використаний архів Української Зін Спільноти. Це об'єднання однодумців та авторів зіннів, що діляться своїми роботами та обговорюють їх, до складу якої також входить автор дослідження [2].

Зін розглядається як саморобний незалежний проєкт, позбавлений жорстких правил та рамок. Цей формат слугує ефективним засобом репрезентації думок шляхом їх структурування у формі книги. Історично зінні виникли в Америці та являли собою вирізки з журналів [1]. Проте з часом цей формат еволюціонував у потужний інструмент, що набув значної актуальності в сучасному світі та широко використовується митцями.

Зін дає ґрунт для дослідження сучасної ілюстрації та авторських книг. В цілому в світі зараз панує, так би мовити, щирий стиль виконання ілюстрацій. Візуальні прийоми дуже динамічні та швидко еволюціонують, реагуючи на виклики сучасності. Для підкреслення такого посилу митці часто використовують міксмедіа, звертаються до текстур, навіть у цифрових ілюстраціях. Спосіб розповісти історію також сильно змінився: наразі популярним є створення Silent book (Тиха книга), це робота, де відсутній текст, або якщо є, то в дуже малій кількості. Тут працює безпосередньо ілюстрація – часто ці книги розповідають її одним аркушем, як це робить, наприклад, книга-лапарелло. В приклад можна привести зін нідерландської художниці Марії Фрайї [10]. Її книга складається виключно з замальовок аквареллю, тихих та майже «дитячих».

Також відмінною рисою сучасної книги є тісна взаємодія зображення зі шрифтом: вони можуть об'єднуватись, перетікати один в одного, існувати одночасно. Передивляючись плакати сучасних митців, можна помітити повністю протилежне наповнення зображень. Наприклад, беручи роботи автора під нікнеймом «Themidnightsun» [8], можна побачити, що м'які природні фотографії взаємодіють з яскраво-червоним шрифтом, що бере на себе майже всю увагу.

Автори досліджують і взаємодію різних матеріалів: так китайський автор Тобі Нг [7] використовує в своїй книзі про архітектуру прозору обкладинку, яка гармонійно взаємодіє з наповненням під нею. Сучасну книжкову ілюстрацію можна сміливо описати одним словом – експеримент.

Для конкретики були проаналізовані роботи української ілюстраторки Ольги Лісовської [5]. Вона співпрацює з українськими видавництвами та створює як обкладинки, так і комплексно оформлює книги. В своїх роботах Ольга віддає перевагу матеріалу та текстурам, постійно експериментуючи. В своїх недавніх проєктах мисткиня прийшла до використання постановочної фотографії, повністю створивши сцену для ілюстрації з «нуля» в реальному світі.

Також для предметного аналізу було обрано зін Юлії Гладіс під назвою «Fear diary» (Щоденник страху) [3]. У цій роботі досліджується тема страху з філософської точки зору через поєднання особистих роздумів, існуючих статей, досвіду інших людей та виразного візуального супроводу. Видання складається з чорно-білих фотографій з додаванням акцентного червоного кольору та використанням каліграфічного паперу, що забезпечує візуальну взаємодію сторінок між собою.

Зін Жаклін Сантос під назвою «Життя до мене» [6] заграє з часом. Авторка досліджує життя що було до неї, тобто історію її сім'ї, її батьків, хоча сама це ніколи не бачила. Ця тема перегукується з основним сюжетом даного дослідження.

Показовим аналогом у межах дослідження виступає робота французького митця Каміля Паланджяна під назвою «Fragments d'un voyage» [4]. За словами автора, у цьому фотобуклеті представлено світлини з подорожі до Берліна, які розподілені на чотири вкладиші різного розміру та кольору задля передачі розмаїття вражень від міста. Ці елементи взаємопов'язані та формують цілісну картину, подібно до самого міста, що складається з безлічі аспектів. Зазначений концепт ефективно відображає багатогранність, тому його було покладено в основу розроблюваного проєкту, оскільки він дозволяє продемонструвати максимально різні сторони життя та його динаміку.

Аналізуючи різних митців європейської ілюстрації можна помітити широке використання техніки мікс-медіа. Для опису можна взяти роботу болгарської художниці Неди Петрової [9], яка спеціалізується на цій техніці. В своїй практиці вона використовує абсолютно різні матеріали, використовує колаж, нитки, скотч. Такий експериментальний підхід дозволяє передати максимум від задуму.

Для аналізу також було залучено попередню власну розробку — художню верстку «Віршів з бійниці», де застосовано схожі прийоми та техніку міксмедіа. Аналіз та врахування недоліків цієї роботи дозволили вдосконалити макет поточного артбуку.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Тема проєкту являє собою рефлексію над втратами в період війни. Зазначена тема емоційна, важка та має відгук серед суспільства. Оскільки розкриття теми передбачає використання особистих записів, фотографій та ілюстрацій, що суттєво відрізняються як за технікою виконання, так і за концептуальним наповненням, виникла необхідність пошуку найбільш оптимального формату видання. Для найбільш точного відтворення емоційної складової було досліджено різні види авторських книг, самвидавців та зінів, у результаті чого вибір було зупинений на форматі артбуку. Останній розглядається як унікальне видання, що створюється безпосередньо автором і не має жорстких обмежень щодо візуального вигляду, ідейного наповнення та технічного виконання.

Спираючись на концепцію проєкту та добираючи візуальні прийоми, було прийнято рішення про застосування техніки мікс-медіа. Цей метод нівелює обмеження щодо використання матеріалів і дає змогу показати увесь широкий спектр навичок, здобутих у процесі навчання. Зважаючи на наявність у структурі роботи різноманітних вставок, використання цього підходу є цілком доцільне.

Оскільки тематика прив'язана до реально існуючих локацій, у процесі розробки були залучені різноманітні картографічні матеріали, зокрема схематичні та супутникові знімки, креслення житлових будинків, а також використано загальний образ «мапи». Колірна гама проєкту є змішаною і може бути охарактеризована як поєднання нейтральних відтінків із вираженим акцентним червоним кольором. Усі наявні в проєкті фотографії пройшли уніфіковану обробку з метою узагальнення візуального наповнення книги. Застосування ефектів зернистості та сірої димки надає зображенням ознак ірреальності. Посиленню цього ефекту також сприяє наявність прозорих сторінок із розміщеними на них елементами та написами переважно червоного кольору.

В проєкті також присутня та майже домінує авторська графіка – усі ілюстрації виконані вручну, ліногравюри надруковані та оцифровані. Графіка уособлює собою емоційність, так як, на відміну від фотографії, працює образно та лаконічно, передаючи лише саму суть.

З огляду на те, що в основу роботи покладено матеріали особистого щоденника, більша частина текстового наповнення виконана рукописним способом із застосуванням різних матеріалів. Зазначений метод було обрано з метою імітації фіксації різних днів та подій, створюючи враження спонтанного використання доступних інструментів.

Для формату книги було обрано наближену до квадрата форму; таке композиційне рішення спрямоване на візуальне об'єднання та врівноваження всіх змістових частин, усередині яких містяться вставки різних форматів і типів паперу.

Усі перелічені засоби мають на меті допомогти проєкту мати максимально відповідний до концепції вигляд. Емоційність та актуальність коректно підкреслюється кольорами, використанням рукотворної графіки та тексту, створює відчуття особистості та діалогу книги з читачем.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Для передання задуму досліджувалися різні формати книг. Як і більш видовжений горизонтальний, для створення враження фотоальбому, так і зовсім квадратний. Вибір був зупинений на форматі 230 x 210 мм, це майже рівний квадрат, задля того, щоб об'єднати різний за змістом матеріал.

Були проведені об'ємні пошуки оптимального варіанту для обкладинки, так як це обличчя книги, і перше враження про неї є значущим. Пошук проводився шляхом підбору різноманітних шрифтів, їх розташування, взаємодії з ілюстраціями. Вибір був зупинений на монументальній шрифтовій композиції майже на всю сторінку, в нижній частині якої зображена мала хатинка. Сама обкладинка є прозорою, що дозволяє одразу бачити наповнення та створює відчуття нашарування подій, як ставалось в 2022 році. Кожен день був іншим, всі події траплялися вперше, накладалися одна на одну та змішувалися в нереальність.

В книзі присутні аркуші із рукописним текстом, вони існують як окремі сторінки, відокремлені розміром та кольором. Вони зроблені таким чином для того, щоб підкреслити автентичність роботи, та вкотре створити враження щоденника та прямого діалогу з читачем.

Ілюстрації komponувались так, щоб залишався негативний простір, та працював на художню виразність. Також роботи створювались так, щоб при присутності прозорих або напівпрозорих сторінок поруч, не створювали непотрібне накладання, а з'являлась взаємодія між ними.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Усі оригінали ілюстрацій були зроблені на папері, включаючи рукописні написи. Більшість ілюстрацій були виконані аквареллю в поєднанні з тушшю та цифровою графікою, інша частина була виконана простими олівцями, акриловими маркерами, колажами, друком фотографій та малюванням поверх них, тобто використовувався метод мікс-медіа. Використовувалися різні типи паперу, наприклад французький акварельний папір, екологічний перероблений папір, відлитий власноруч папір та подібні. Таке розмаїття паперу, що є основою книги, було обрано навмисно. Тактильні властивості матеріалів підсилюють загальний емоційний відгук, а використання власноруч виготовленого паперу підсилює відчуття «щоденника».

Основні елементи на обкладинці та всередині ілюстрацій являють собою відбитки з ліноритної форми, яка була вирізана згідно затверджених ескізів. Друкувалися вони на офортному станку, за допомогою типографської фарби. Також в проєкті використовувалася гравюра на пластику, яка також була вигравіювана згідно ескізам та надрукована олійною фарбою. Для отримання максимально якісного відбитку використовувався спеціальний офортний папір Fabriano, що має мінімальну проклеюку основи. Мінімальний вміст клею в такому папері дозволяє гарно лягати фарбі та не вступати в конфлікт. Крім того, проходження матеріалу через офортний станок під високим тиском залишає на папері характерний рельєф від форми, що надає графічним елементам додаткової фізичної глибини та близькості до глядача.

Деякі ілюстрації виконувалися з використанням фотографій. Такі роботи створювалися шляхом друку фотографій на якісному фотопапері, після чого поверх малювалися ілюстрації матеріалами, що дозволяли це робити. Цей спосіб дозволяє поєднувати чисто документальні знімки із мистецькою рефлексією.

Після завершення ілюстрацій вони були оцифровані для подальшого використання, редагування та підготовки до друку. Цей процес вимагав особливої уваги до збереження оригінальних кольорів та специфічної текстури матеріалів. Деякі ілюстрації мають в собі елементи яскраво-червоного кольору, які майже

неможливо намалювати існуючими фарбами, тому вони додавалися в цифровій редакції.

Підготовка до друку проводилась в програмі Adobe Photoshop, Adobe Lightroom та Adobe In Design. Налаштовувалися правильні кольорові профілі, роздільна здатність, формат ілюстрації, кадрування. Друк проводився на спеціальному фотопапері під ретельним наглядом, щоб гарантувати точну відповідність оригінальному задуму та ілюстраціям. Завершальним етапом стала збірка книги, яка виконувалася вручну, шляхом японської палітурки із використанням червоної нитки, щоб підкреслити наявність цього кольору як провідного по проєкту.

7. ВИСНОВКИ

Представлений проєкт є глибоко особистою та водночас суспільно значущою мистецькою рефлексією на тему воєнного досвіду, втрат і колективної пам'яті, пропущених через призму життя в Харкові. Автор дослідження трансформує власні переживання та документальні свідчення у форму унікального артбуку, за основу якого взятий формат щоденника, об'єднаний з фотоальбомом. Метою книги не є проста документація жахів війни, її тема багатостороння. Втім її можна описати як переживання досвіду, його пропрацювання та аналіз, в кінці якого була створена цільний проєкт.

Для найкращої передачі цього задуму був обраний формат арт-буку, натхненний європейською книгою, що схильна неспинно експериментувати із мистецькими засобами, та зіном – форматом абсолютно вільним, що дозволяє знайти максимально оптимальний варіант для ілюстрацій. Аналіз досвіду європейських та українських митців дав базові розуміння стану суспільства, його візуальної мови та сприйняття. В процесі створення книги використовувалися техніка мікс-медіа, що органічно поєднує акварель, туш, традиційну ліногравюру, рукописні тексти та переосмислені фотографії. Ця техніка дозволила створити багатошаровий та динамічний візуальний проєкт.

Говорячи про мікс-медіа, книга насичена текстурами, додаючи проєкту тактильності та близькості до читача. Для цього використовувався папір різного типу, в тому числі і відлити вручну, прозорі та напівпрозорі сторінки, щоб створити нашарування та взаємодію вмісту. Унікальність книги як фізичного твору підкреслює використання ручного зшивання шляхом японської палітурки із червоною ниткою.

Використання акцентного червоного кольору об'єднує різні за візуальною мовою сторінки, проводячи загальну «червону нитку» через історію. Так само вміст книги об'єднує обраний формат – майже рівний квадрат. Ця форма відома своїм «спокоєм», який вона надає композиції.

Цей проєкт дає багато досвіду в підготовці та подальшому використанні матеріалів. Структурування та правильна організація робочого процесу допомогла

зробити книгу якісно, із цікавим наповненням та не менш цікавою візуальною мовою. Також в нагоді стали здобуті в процесі навчання навички роботи в графічних редакторах, підготовки до друку, та здійснення самого друку.

Підводячи підсумок, можна окреслити важливість цього проєкту як особисто, так і для суспільства, так як обрана тема є дуже близькою для більшості людей. Також можна підкреслити змістовний підхід до збору та структурування інформації, доречний вибір технік, композиції та якісне виконання фінального продукту.

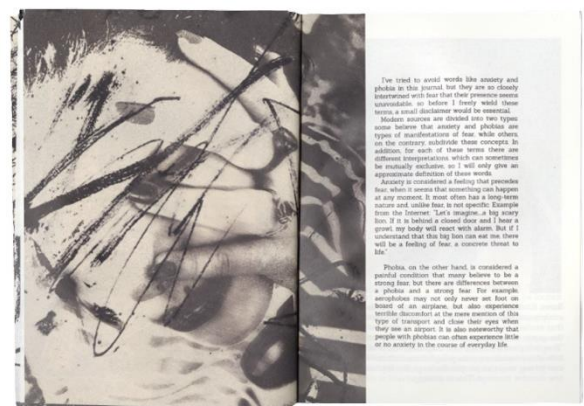
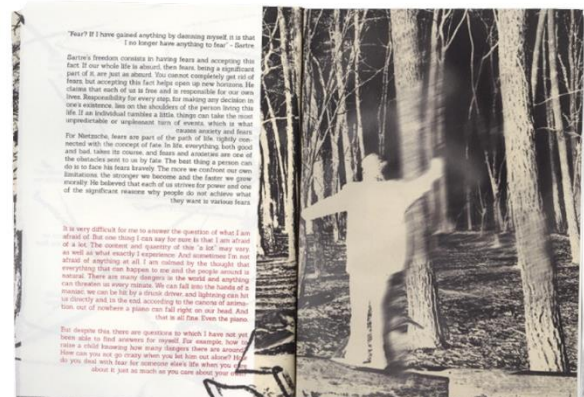
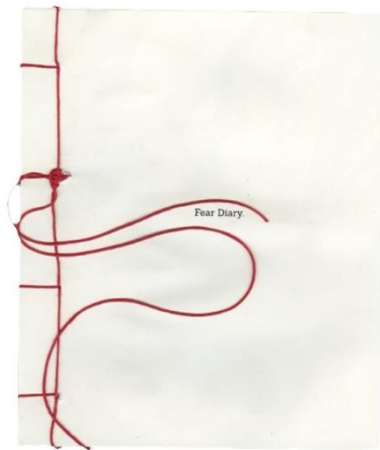
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сергій Коффі «Що таке зін?»
URL: <https://www.serhiikoffi.com/blog/zin>
2. «Українська Зін Спільнота» URL: https://t.me/zine_comm_ua
3. Юлія Гладіс, «Fear dairy»
URL: <https://www.behance.net/gallery/206118991/Fear-Diary-Zine>
4. Каміль Паланджян, «Fragments d'un voyage»
URL: <https://www.behance.net/gallery/31254147/Fragments-dun-voyage>
5. Ольга Лисовська, URL: <https://www.behance.net/lisowska>
6. Жаклін Сантос «The Life Before Me» URL:
<https://www.behance.net/gallery/214178129/The-Life-Before-Me-Fanzine>
7. Тобі Нг «Curating Homes» URL:
<https://www.behance.net/gallery/229790773/Curating-Homes>
8. Themidnghtsun URL:
https://www.instagram.com/p/DIZUEzdyeY2/?img_index=1
9. Neda Petrova URL: <https://www.nedapetrova.com/about/>
10. Maria fraaije Zine "Portrait of a Small Landscape" URL:
https://www.instagram.com/p/DWjk9c7DDVn/?img_index=5&igsh=MXFzMnI1bGFld3g4Nw%3D%3D

АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Аналоги арт-буку

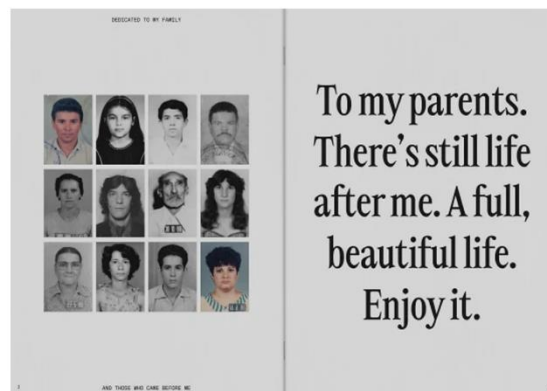
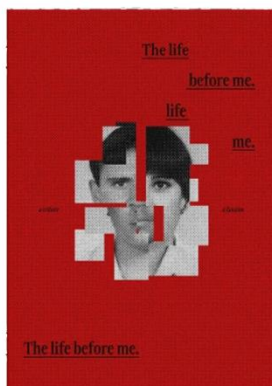
1. Юлія Гладіс, «Fear dairy»

1. Каміль Паланджян, «Fragments d'un voyage»

2. Жаклін Сантос «The Life Before Me»

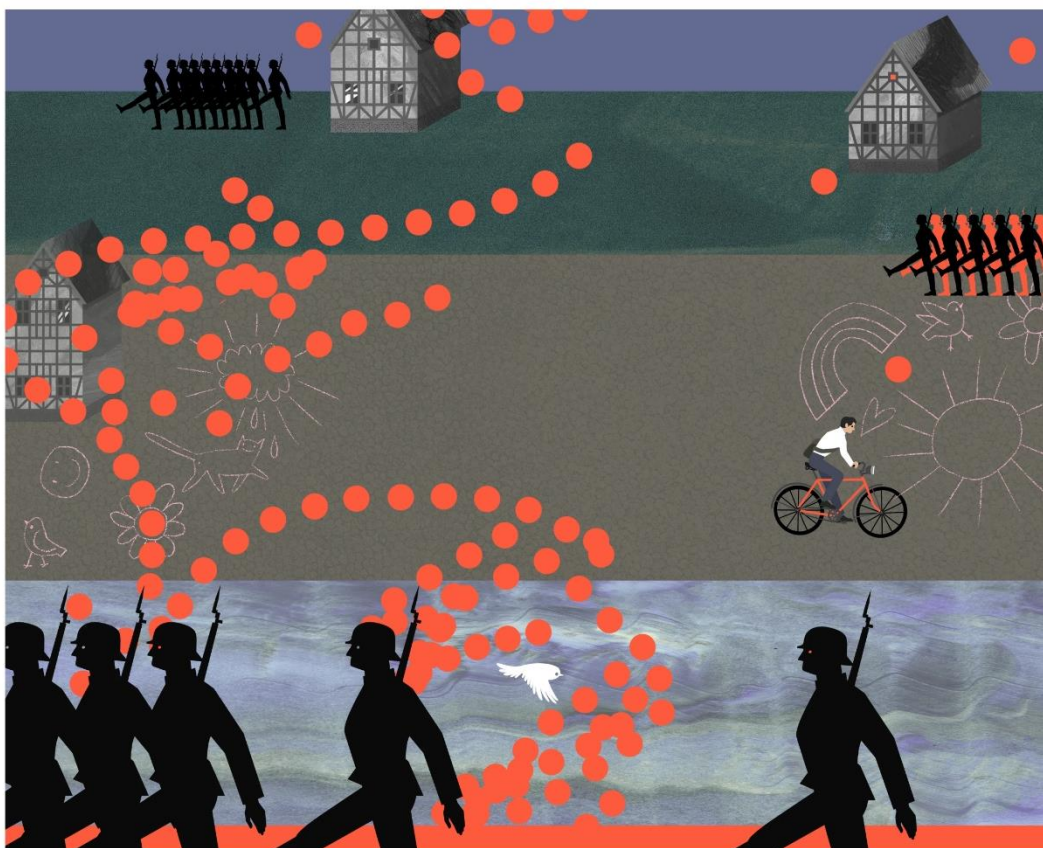

3. Тоѓи Нр «Curating Homes»

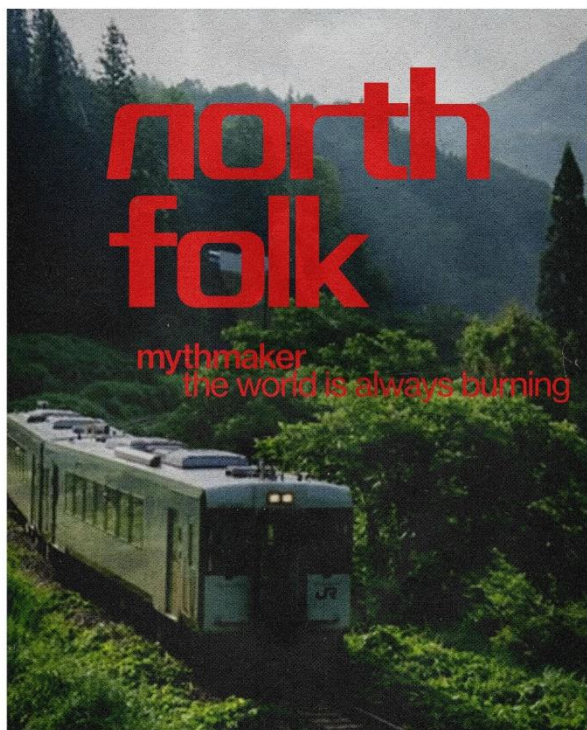
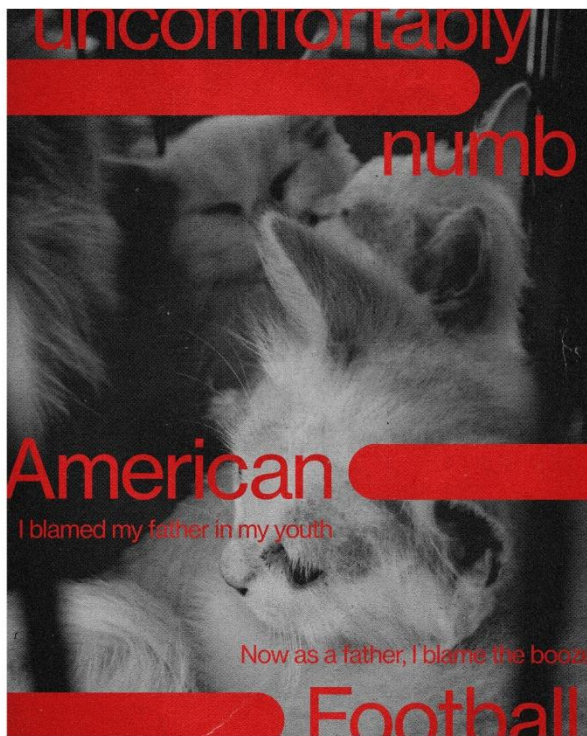

Стилістичні аналоги

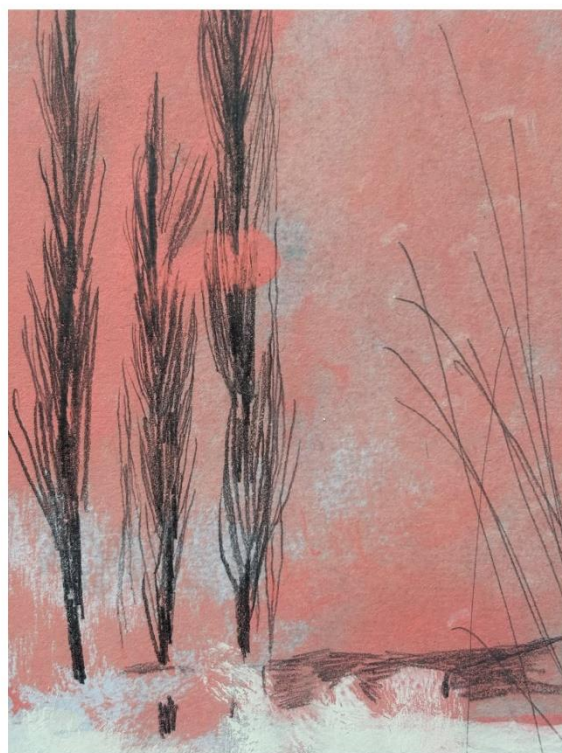
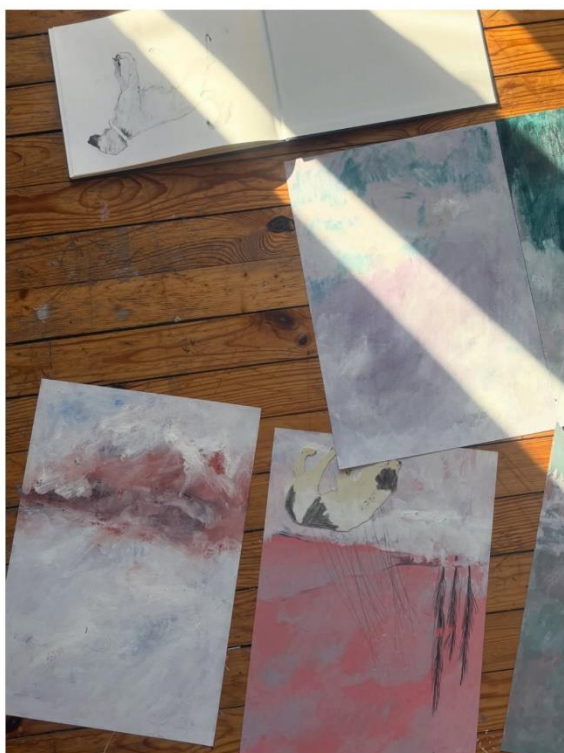
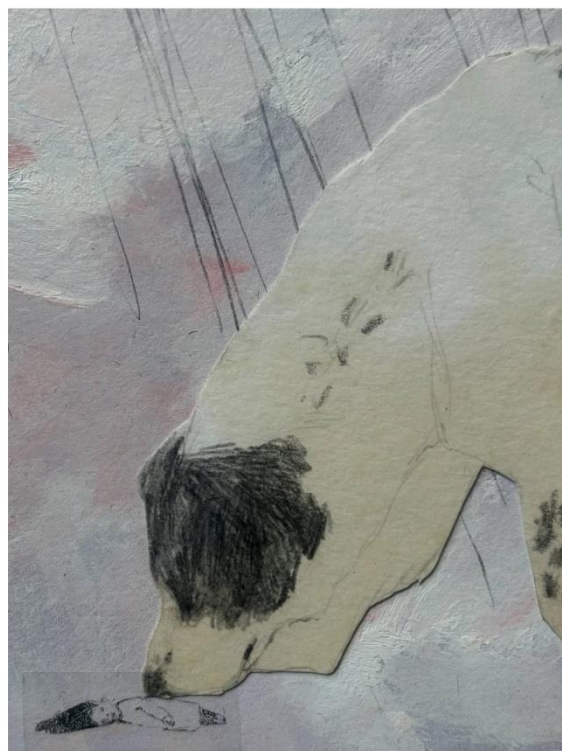
1. Ольга Лисовська

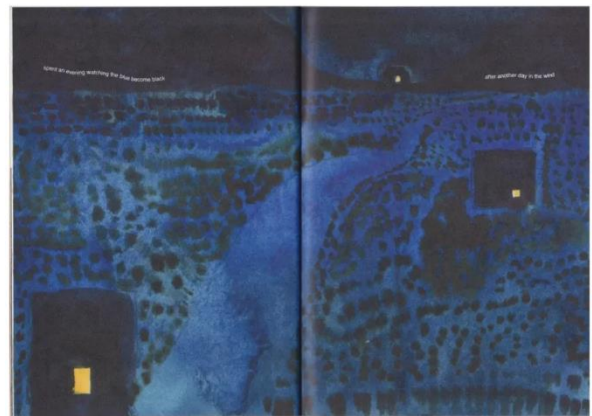
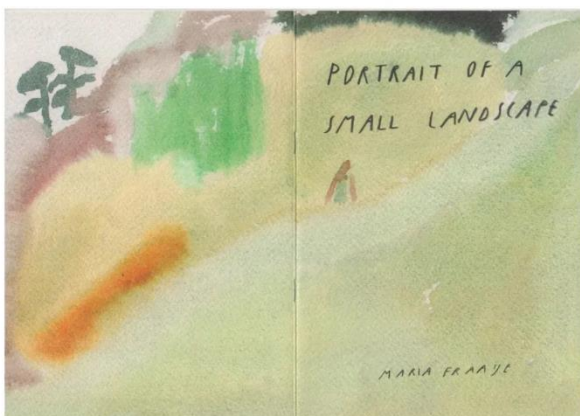
2. Плакаты «Themidnightsun»

3. Neda Petrova

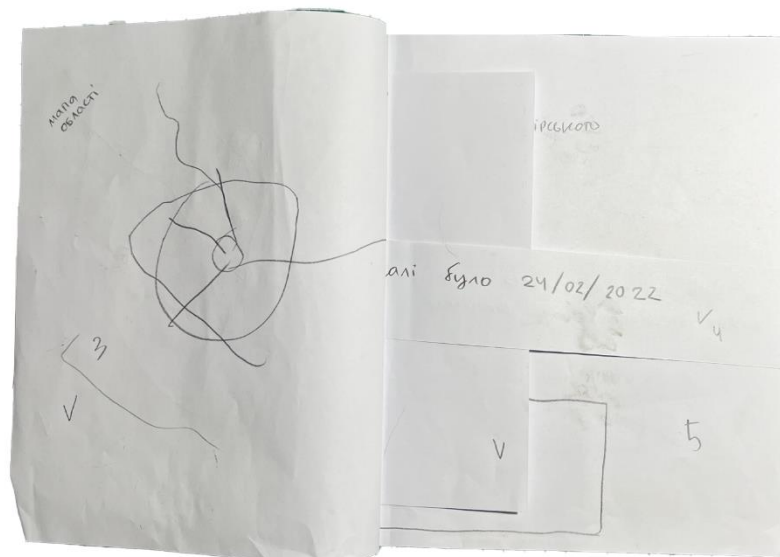
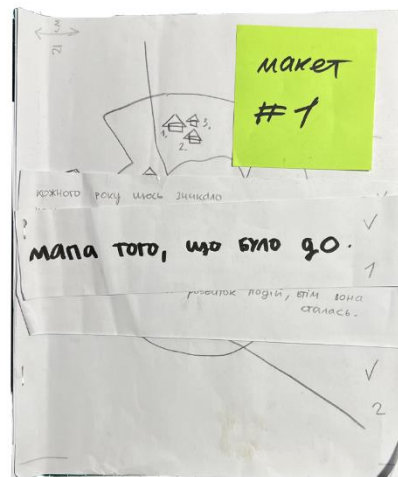

4. Maria fraaije Zine "Portrait of a Small Landscape"

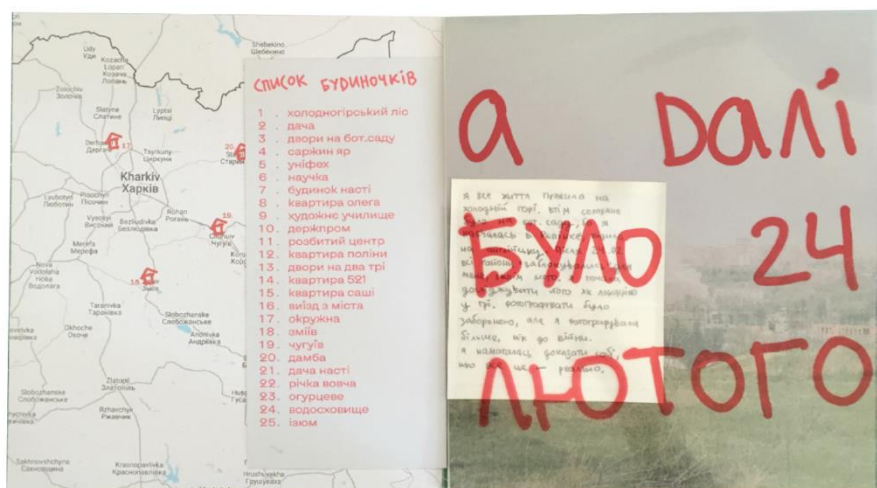
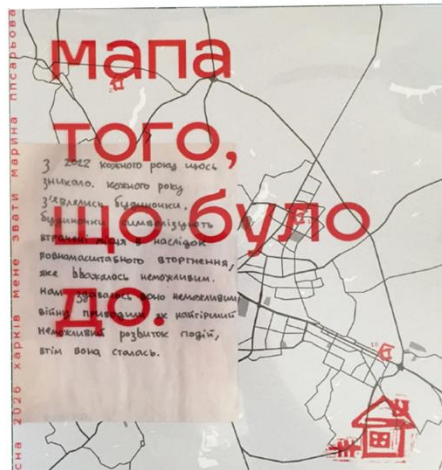
ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

1. Перший макет, пошук варіантів верстки

2. Другий макет, уточнення до фінального варіанту

makeT
#2

3. Ілюстрації, пошуки

4. Ілюстрації, пошуки

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра графіки
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Серія ілюстрацій до книги Джеффа Вандермеєра "Анігіляція"

Виконав: здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і назва напряму підготовки)

ОПП «Графіка»

Чабанний О.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник Розенфельд М.І. доцент

(прізвище та ініціали)

Харків – 2026

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ОПП «Графіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

В. Я. Шевченко

1 травня 2026 р.

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Чабанний Олексій Олегович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Серія ілюстрацій до книги Джеффа Вандермеєра "Анігіляція"

керівник проєкту (роботи) Розенфельд Максим Ілліч, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від « 01 » травня 2026 року № 106-ОС

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Комп'ютерна графіка в додатку Procreate

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада	Підпис, дата
--------	------------------------------	--------------

	консультанта	завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Здобувач вищої освіти Чабанний О.О
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) Розенфельд М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ	4
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ	5
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	6
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	8
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ	10
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	11
7. ВИСНОВКИ.....	12
8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	13
9. ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	Ошибка! Закладка не определена.

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Науково-фантастичний роман американського письменника Джефа Вандермеєра “Анігіляція”, що був обраний мною для мого дипломного проєкту подає себе як історію про дослідження загадкової ізольованої території групою вчених, що поступово розкриває важливі питання міжособистісних відносин та самопізнання.

Автор порушує тему людської ідентичності при зіткненні із невідомим, що руйнує усталені уявлення про себе та світ навколо. Процес дослідження зони перетворюється на дослідження власної підсвідомості. Історія не дає чітких відповідей та викликає відчуття невизначеності, моменти спокою передують тривозі, що виникають перед усвідомленням власної вразливості.

Важливою частиною книги, на мою думку, є атмосферність створеного автором світу та емоційність, що виникає у читача під час занурення у нього. Оточення, не грає роль декорації, а майже виступає повноцінним персонажем та посилює ефект присутності. Фантастичний світ відчувається живим і дуже легко спонукає уяву на створення візуальних сюжетів та образів, підбурюючи креативність нашого мислення.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

На першому етапі роботи було мною зібрано та опрацьовано комплекс візуальних та інформаційних джерел стосовно теорії композиції, кольору, сучасного цифрового мистецтва.

Одним з головних аспектів побудови роботи був аналіз самої книги “Анігіляція”, що дало краще зрозуміти та виокремити ключові сюжетні лінії та події, теми та образи і загальному смислового та візуального характеру історії.

Особливу увагу треба було приділити емоційному навантаженню. Автор книги не намагається відкрито налякати читача, а поступово будує напруження, використовуючи ефект “моторошної долини” надаючи всьому оточенню певної людяності. Відчуття відчуженості та невідповідності людини навколишньому простору відчувається з перших сторінок. Втім, тривога, відсторонення та самотність змінюється меланхолією та спокоєм, світ не являє себе ворожим, він байдужий, що ефективно балансує емоційне забарвлення.

У книги існують декілька офіційних обкладинок виконаних професійними ілюстраторами Ероком Нюквістом та Пабло Делканом. Стил Нюквіста ідеально підходить до образу головної героїні, його роботи передають естетику наукового щоденника. Делькан, з свою чергу, розкриває одну з головних ідей “анігіляції” - трансформацію.

Також варто зазначити одноіменну екранізацію твору 2018-го року. Попри певні відмінності від першоджерела вона також стала цікавим візуальним досвідом. Інтерпретації образів та атмосфера в роботах концепт художників, що працювали над проєктом дали змогу краще зрозуміти деякі аспекти твору.

Розбір вищенаведених матеріалів стали основою для побудови ідей при створенні ескізів та кольорової палітри для серії ілюстрацій.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Під час пошуку та розробки візуальної мови дипломного проєкту мною було проаналізовано роботи художників, стиль та ідейне наповнення яких резонують із моїм баченням. Це стало підґрунтям для подальшого формування візуальної концепції та передачі атмосфери роману.

Зокрема, ключовим аспектом є передача цієї специфічної атмосфери, тому аналогами стали роботи Каспара Давида Фрідріха, Арнольда Бекліна, Теодора Руссо.

Природа в картинах Руссо наділена індивідуальністю. Його техніка передає матеріальність сюжетів зарослих боліт, дикого лісу, місць, нетронутих людиною. Картини Каспара Давида Фрідріха мають потужний емоційний впливов, впізнаються меланхолічним настроєм та виводять на поверхню почуття, від яких найбільше прагнуть втекти, а саме – самотність, що ідейно підходить до сюжету та почуттів головної героїні твору.

Особливу увагу приділено роботам польських художників Здзіслава Бексінського та Петра Яблонського. Постапокаліптичні дистопічні світи створені Бексінським за самим задумом автора, що не надавав контексту своїм роботам залишають спостерігачу місце для фантазії. В сюжетах можна бачити перетворення, розпад, незвичне та химерне переплетіння органічного із неорганічним. Митець майстерно передавав фактури живого та неживого та змішував їх між собою, як і Вандермеєр, що описує мох, що нагадує людські постаті, мерехтіння шкіри та інше.

Сучасна інтерпретація дистопічних сцен найбільш яскраво представлена творчістю Петра Яблонського, чії роботи є прикладом поєднання традиційного живопису та графіки із цифровими технологіями. Його роботи виглядають полотнами, написаними олією, завдяки імітації традиційних матеріалів. Кожна його композиція ретельно вибудована та керує увагою глядача. Використання драматичного освітлення із високими

контрастами темного та світлого не просто виділяє об'єкт, а розповідає історію, вихоплюючи найважливіші деталі. За допомогою руху та створення оточення в такий спосіб, що вони наче утворюють направляючі до композиційного центру картин Яблонський . Щодо кольорової палітри, то зазвичай вона дуже стримана але завжди з'являється колір, що миттєво привертає на себе увагу та є ще одним гарним прикладом професійної візуальної маніпуляції.

Таким чином аналіз робіт вищенаведених художників надихнув та допоміг у розвитку візуальної концепції для мого дипломного проекту.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Роман “Анігіляція” це незвична фантастично-наукова історія із унікальними сюрреалістичними образами, де флора і фауна являють собою щось водночас тривожне та заворожуюче.

Моя авторська концепція полягає у відтворенні атмосфери твору та передачі його головних настроїв. Дике та химерне середовище, що водночас постає ідилічним та ховає неминуче біологічного перетворення та поглинання особистості. Історія розповідається від імені головної героїні - біолога та розкривається через її сприйняття. Більшу частину життя вона була відстороненим спостерігачем із глибоким внутрішнім зв'язком із природою. Приділяючи багато уваги та інтересу до свого оточення і зосереджуючись на деталях вона стає очима читача та надає багато можливостей для розкриття в ілюстраціях специфічної стилістики Зони.

Головна зацікавленість біологині - світ, що її оточує тому можна виділити декілька вагомих складових моєї концепції:

- глибина художнього простору
- емоційне навантаження
- кольорова палітра
- світлова контрастність
- текстурна експресія

Мною була обрана стримана кольорова палітра разом з контрастним освітленням, що надає композиціям емоційності. Задля кращої передачі природного середовища важливо було позбавити ілюстрації цифрової стерильності та надати зображенням органічних фактур.

Оскільки книга виконана у виді записів з польового журналу біологині, ще одним важливим елементом концепції є відтворення фрагментів робочого щоденника: ілюстрації та замальовки, рукописні нотатки, спостереження за окремими моментами твору.

Горизонтальні формати ілюстрацій будуть чередуватись із вертикальними сторінками щоденника.

Таким чином, авторська концепція базується на аналізі характеру головної героїні та передачі специфіки сюрреалістичного світу твору.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Під час композиційного пошуку головною метою було досягнення чіткої візуальної мови, гармонійної взаємодії плановості та освітлення і правильного підбору та використання кольору, що в своїй сукупності дозволило створити цілісний художній образ який простежується крізь всі ілюстрації.

При роботі над кожною ілюстрацією спочатку обиралась лінія горизонту для розуміння ракурсу та побудови перспективи та були намальовані ескізи із головною ідеєю та визначенням композиційного центру. При зображенні оточення використовувався метод повітряної перспективи - змінення ясності та чіткості предметів при віддаленні від спостерігача. Чим далі знаходяться об'єкти тим менш насиченими вони здаються.[1] Щодо тональності, то вона також змінюється від темного до світлого або навпаки в залежності від ситуації. Також при побудові композицій частіше за все я використовував правило третей. Оточення ділилося на плани та вибудовувалось таким чином аби вести око глядача до композиційного центру граючи роль направляючих.

Освітлення в роботах грає дуже важливу роль та є одним з невід'ємних компонентів для створення настрою сцени. Правильно підібране освітлення додає зображенню емоційності. Ще у епоху бароко завдяки сильним контрастам світла та тіні під назвою к'яроскуро, митці створювали емоційну напруженість та драматизм.[2]

Вибір мною стриманої кольорової палітри обумовлений бажанням мінімізувати декоративність.

Отже, через системний підхід до композиційного та кольорового рішень, вдалося затвердити цілісне художньо-образне вирішення авторської концепції.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Ілюстрації були виконані в цифровому форматі імітуючи традиційні художні техніки. Основним інструментом для роботи було обрано додаток Procreate.

Додаток має безліч пензлів, що імітують класичні графічні матеріали, відтворюючи фізичні властивості олії, графіту, вугілля. Це дозволило передати фактурність та допомогло відтворити вибрану мною візуальну мову.

Кожна ілюстрація спочатку виконувалась в ахроматичному форматі задля кращого розуміння тонових відношень, що дозволило:

- краще аналізувати тональні відношення
- чітко вибудувати плановість
- розставити візуальні акценти та світлові контрасти

Вибір ненасиченої кольорової палітри створює ідеальні умови для створення аномального світла. На фоні стриманого за колористичним рішенням оточення додавання більш насиченого кольору надає підходящої до твору незвичної атмосферності.

Активно використовувались шари та режими накладення. Ахроматичне зображення переводилось у монохромне за допомогою режиму накладення “Color” після чого додавались інші кольори та акценти. Для збільшення світлового контрасту також використовувався режим накладення Multiply, що дозволяє працювати над більш темними ділянками і режими Add та Screen для світла.

Застосування вищенаведених технічних та графічних засобів було спрямоване на чітку передачу творчого образу та надали змогу досягти графічної виразності.

7. ВИСНОВКИ

Під час виконання дипломної роботи було здійснено комплексний аналіз науково-фантастичного роману американського письменника Джефа Вандермеєра “Анігіляція” задля кращого розуміння та обрання ключових подій твору для створення ілюстрацій.

Опрацювання комплексу візуальних та інформаційних джерел і аналогів надихнуло та допомогло у визначенні авторської концепції.

Головною ідеєю було передати головні настрої та специфічну атмосферу твору через серію ілюстрацій. Важливими аспектами стали: глибина художнього простору, емоційне навантаження, кольорова палітра, світлова контрастність та текстурна експресія. Все це дало змогу візуалізувати сюрреалістичний образ створеного Вандермеєром світу.

Роботи виконувались із використанням графічного додатка Procreate, що надало переваги цифрового малюнку у поєднанні з традиційними техніками. Використання текстурних пензлів задля передачі фактурності дозволило зберегти відчуття рукотворності та імітувати класичні матеріали.

Даний проєкт ілюструє не лише сюжетні елементи твору, а й передає ідеї та образи закладені автором через призму авторського художнього сприйняття.

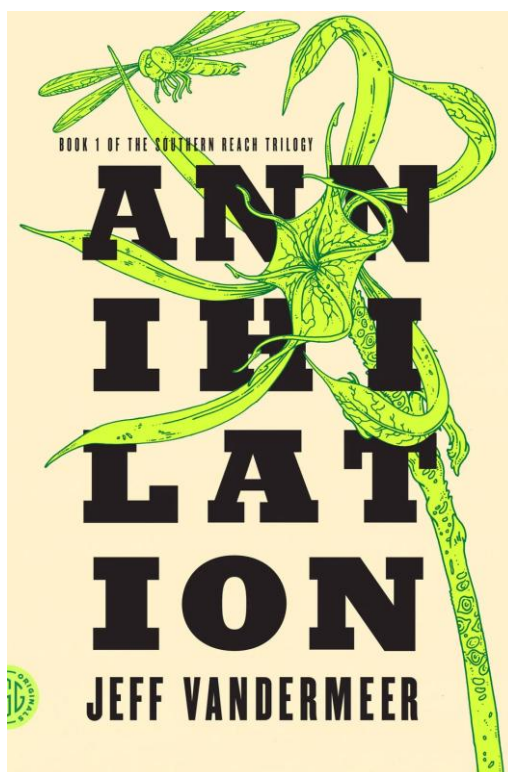
8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сидорова Н. В., Доценко Ю. В. Види перспективи та можливості їх застосування. Одеса : Одеська державна академія будівництва та архітектури
2. Прокопович, А., Тарасюк, І. (2025). Колір як інструмент драматизму художнього образу в живописі. *Fine Art and Culture Studies*, 2, 193–200, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-27>
3. Офіційний вебсайт Еріка Нюквеста
<https://www.ericnyquist.com/books>
4. Офіційний вебсайт Пабло Делькана
<https://www.delcan.co/work-1>
5. Портфоліо Петра Яблонського
<https://www.artstation.com/nicponim>
6. Environment and narrative : new directions in econarratology / edited by Erin James and Eric Morel. The Ohio State University Press, [2020]

9. ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

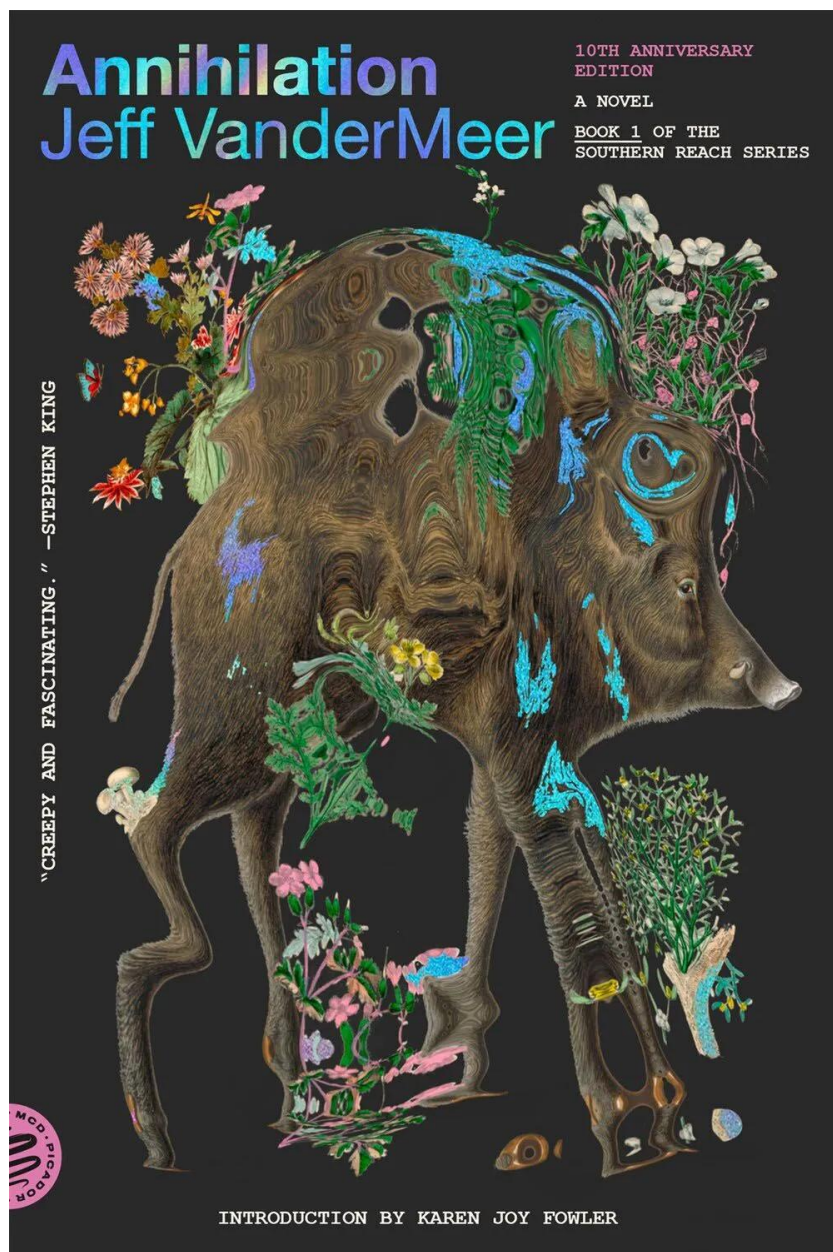
Ерік Нюквіст

Обкладинка до книги

Пабло делькан

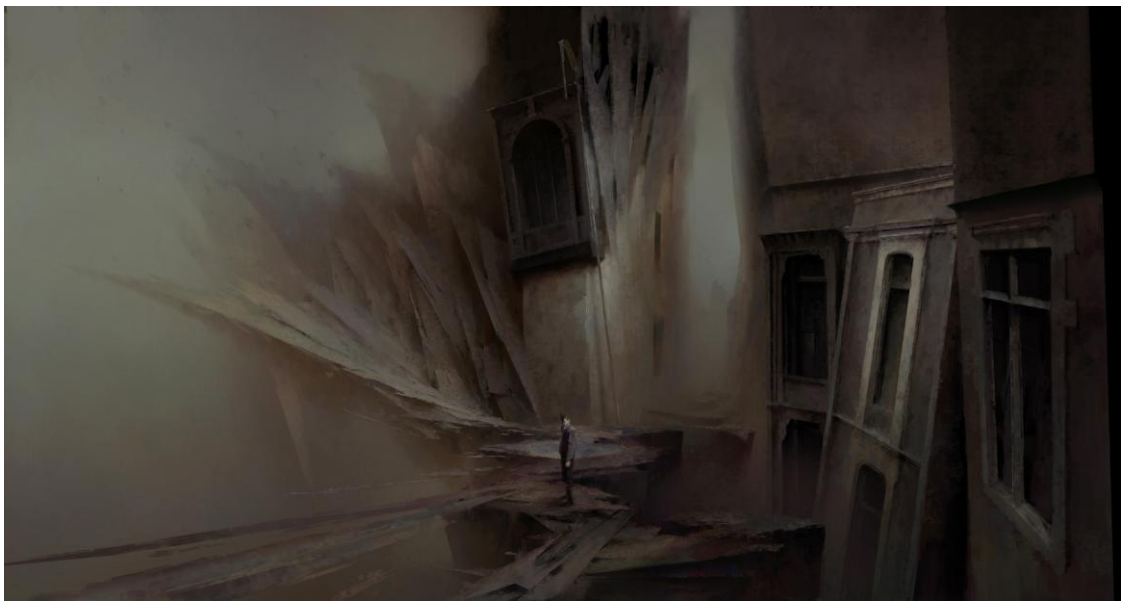
Обкладинка до книги

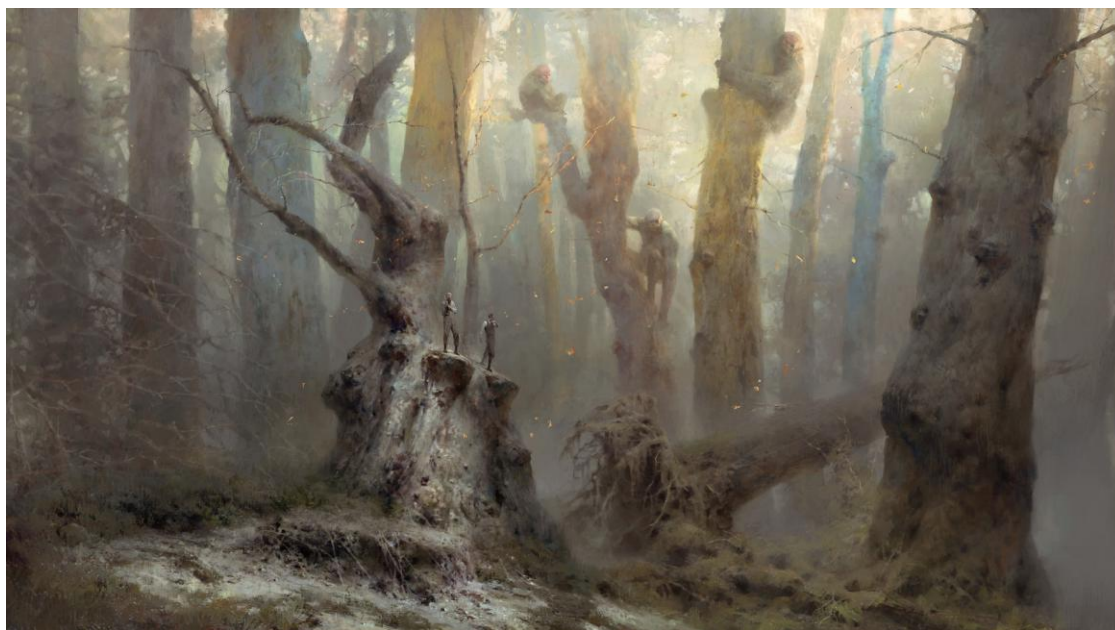

Петр Яблонський

Ілюстрації

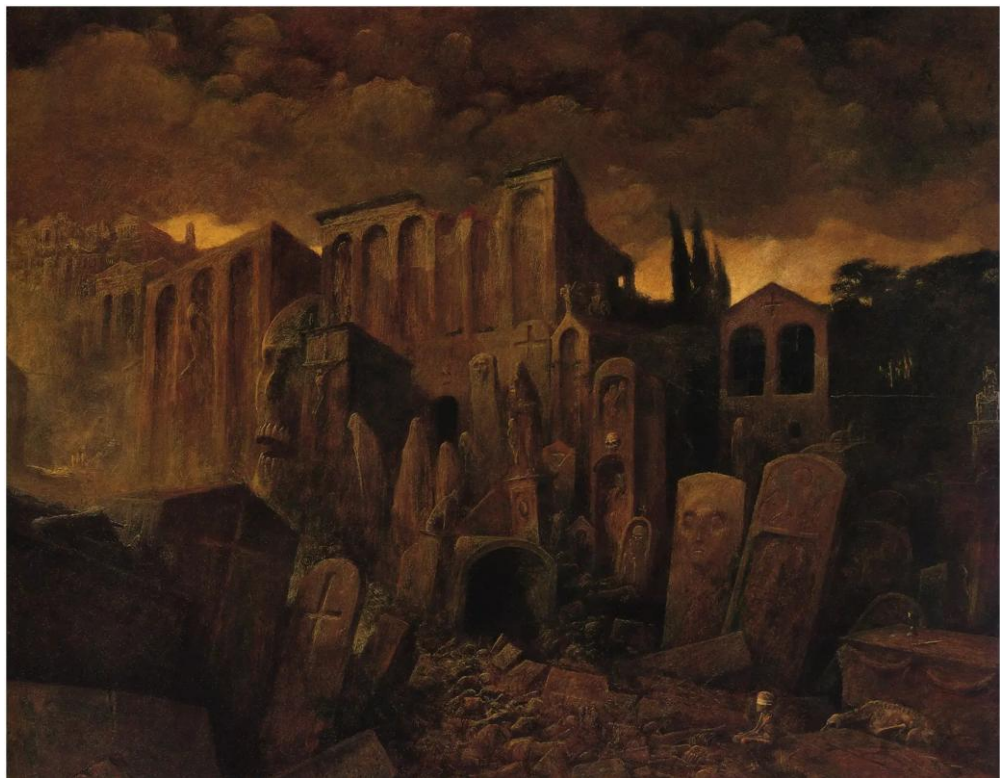

Здзислав Бексиньский

Теодор Руссо

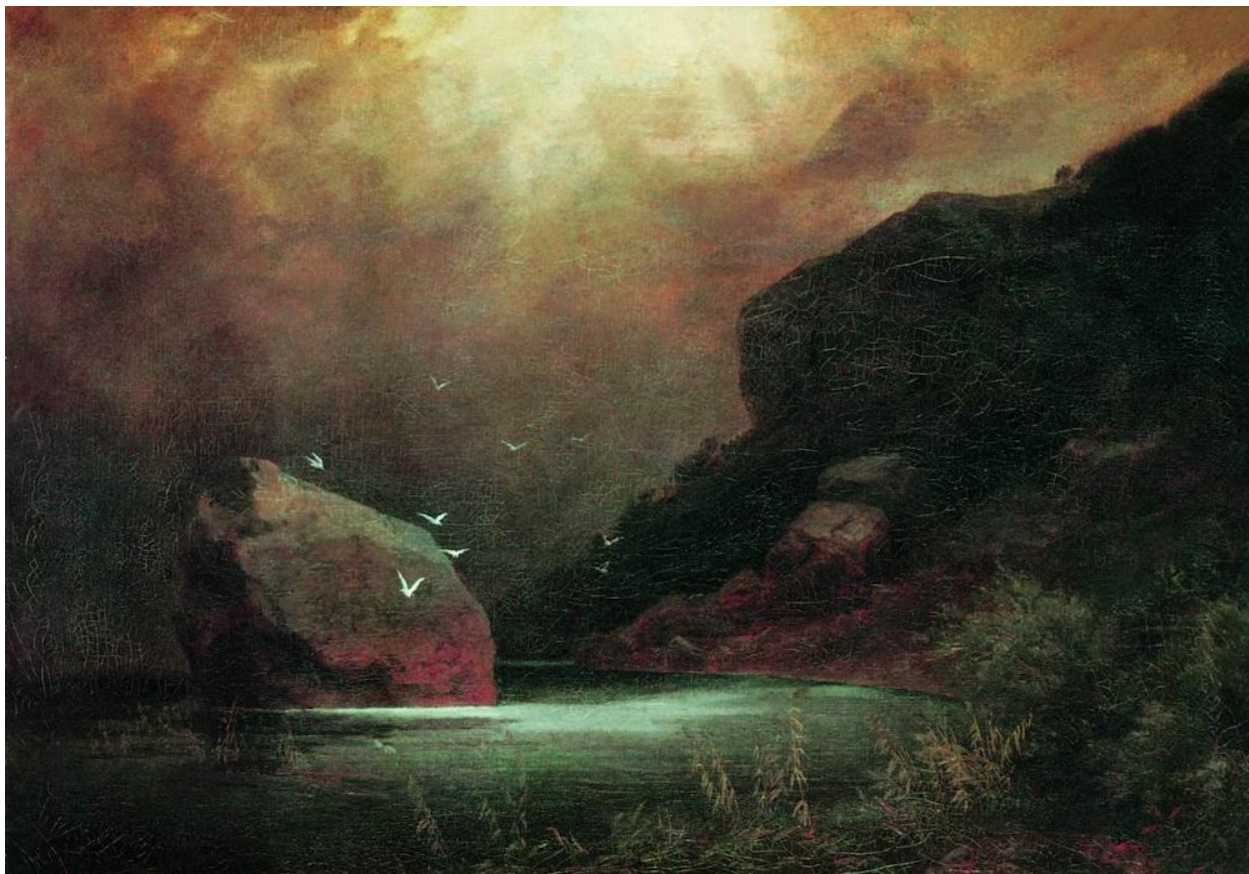

Каспар Давід Фрідріх

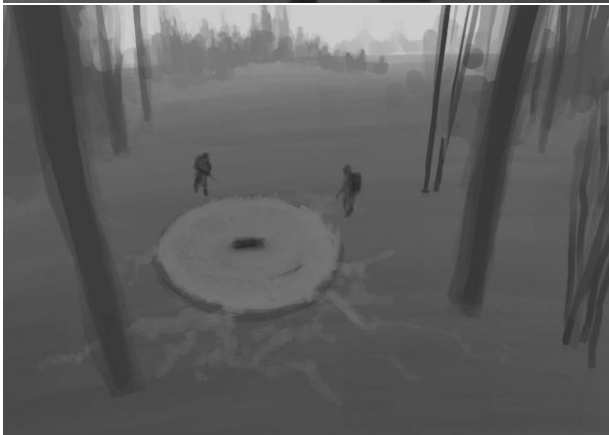
Арнольд Берклін

Композиційні пошуки

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
бакалавра

на тему: Триптих «Дітям – чисте небо!»

Виконала: студентка 4 курсу
спеціальності 023 «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна програма

Графіка

Філіп'єва Є. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник: Шевченко В. Я.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: дійсний член НАМ

України, професор Векленко О. А.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра *графіки / заочна форма навчання*
Рівень вищої освіти *Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*
Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графіки
В.Я.Шевченко
“02” травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Філіп'єва Єлісавета Віталіївна

1. Тема проекту (роботи) триптих «Дітям – чисте небо!»
керівник проекту (роботи) Шевченко Володимир Якович, доцент
затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 1 ” травня 2026
року № _106-ОС_____
2. Строк подання студентом проекту (роботи)_____
3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики_____
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
 - *Обґрунтування актуальності теми;*
 - *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
 - *Аналіз аналогів;*
 - *Розробка авторської концепції рішення теми;*
 - *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
 - *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
 - *Висновки;*
 - *Список літератури;*
 - *Ілюстративні матеріали.*
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням)
Графітні олівці, папір, акварель, фоторедактор, Picsart

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання__11 квітня 2026 року_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Квітень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень- червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент

(підпис)

Філіп'єва Є. В.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)

Шевченко В. Я.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ..	
7. ВИСНОВКИ.....	
8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
9. АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Даний проєкт спрямован на те, щоб показати проблему як шкідливе повітря впливає на довкілля. Це може стати серйозною загрозою для людей зараз, та майбутніх поколінь. Для візуалізації було використано образ міста, де за дитячим майданчиком розташувалися промислові підприємства.

Основою ідеї стали фотографії мого рідного міста Кривий Ріг, яке вже давно заповонила промислова архітектура. Це є важлива проблема для мешканців міста, яка негативно впливає на їх життя та здоров'я. Через діяльність деяких підприємств повітря насичується частинками пилу, які непомітні для людського ока, проте здатні проникати глибоко в легені та навіть у кров. Наслідки такого повітря можна також побачити навіть після дощу: підвіконня часто вкриваються помаранчевими слідами, а калюжі набувають помаранчево-червоний відтінок. Також з часом якість води теж змінилася, її неможливо пити.

Спостерігаючи за змінами в навколишньому середовищі, мимоволі замислюєшся над тим, що відбувається всередині організмів людей і як це може вплинути на здоров'я в майбутньому. Також цей пил може стати однією з причин розвитку захворювань дихальних шляхів та серцево-судинної системи у мешканців, які вибирають жити в таких містах.

Актуальність роботи полягає в тому, щоб звернути увагу на екологічний стан міста, і закликати людей до пошуку рішень для покращення якості повітря та водних ресурсів, ґрунтів заради майбутнього. Ситуація з кожного року тільки погіршується, і ця проблема стосується не тільки окремого міста а й усього світу. Постійно йдуть розмови про глобальне потепління та необхідність екологічних змін, однак реальних вирішень у цьому напрямку досі не відчутно. Людство вже зараз повинно переосмислити своє ставлення до природи, до її ресурсів, до планування ландшафтних рішень в містах для зменшення впливу забруднень на здоров'я населення. Відповідно до рекомендацій ВООЗ мінімальна площа зелених насаджень на одну людину становить 9 м^2 , а для створення максимально сприятливого середовища рекомендовано прагнути до показника 50 м^2 на людину.

Також ідея плакату триптих полягає в тому, щоб завдяки художньої мови привернути увагу суспільства до проблеми забруднення атмосферного повітря в промислових містах та продемонструвати вплив екології на якість життя нинішніх і майбутніх поколінь. Мета - сформувати екологічну свідомість глядача через протиставлення сірої промислової реальності та бажаного зеленого майбутнього, де пріоритетом є здоров'я людей та чисте довкілля.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Коли було вирішено створити плакат на екологічну тему, то одразу я уявила образ міста в якому народилася і виросла. Кривий ріг - це місто, яке вже давно заповонила промислова архітектура, що впливає на стан міста та якість повітря. Такий екологічний стан впливає також на пейзаж міста, що зараз демонструє готова робота.

Відповідно до згаданого раніше, можу ще додати інформацію зі статей в інтернеті за навколишнє природне середовище в Дніпропетровській області за 2024 рік: забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце, завдаючи негативні екологічні наслідки і для екосистем, безпосередньо впливає на рослинність, а також на якість води і ґрунту. Сприяє евтрофікації, що викликає надмірне насичення речовинами, і призводить до підвищення кислотності в ґрунті, озерах і річках. Також це спричиняє руйнування сільськогосподарських культур, лісів та рослин шляхом зниження їх темпів зростання та негативного впливу на біорізноманіття та екосистеми.

На початку роботи було переглянуто багато візуальних джерел шукаючи натхнення, яку саме частину життя в такому місті я хочу показати. Нажаль якщо вписати назву міста в інтернеті то майже усі зображення мають на фоні яке-небудь промислове підприємство, що забруднює повітря. Кривий Ріг входить в топ-10 міст з найбільшими підприємствами забруднювачами. Найбільшим є ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг, до якого входять металургійні та коксохімічні цехи. Нажаль так виглядає буденність міста, у якому дбають лише за заробіток а не за якість життя населення.

Завдяки ці фото застосовані у дипломній роботі, що наочно розкриває проблему цілого міста. Може це стане поштовком до привернення уваги людей до цієї ситуації, і важливості її вирішення.

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Як і наголошувалось раніше, для візуалізації пейзажу міста я використовувала зображення міста для якого забруднення довкілля завжди було важливою проблемою.

У Кривому розі дуже багато підприємств і заводів, що створюють той самий образ міста, який не помилиш з іншими. Саме це стало натхненням на створення такої роботи.

Роботи інших людей на тему екологія стали певним натхненням, але було розуміння що задуманна ідея була вже давно придумана. Ці картинки протиставляли брудне місто і чисте місто, що що стало планом показати це в роботі, але трохи в іншому форматі. Де не тільки розподіл на брудне і чисте, а і його поєднання. Де замість зеленого пейзажу люди споглядають заводи, які не щезнуть, бо вони частина нашого життя.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Тема роботи - «Дітям – чисте небо!». Вибором назви і концептом роботи я хотіла показати вплив забрудненого міста на здоров'я поколінь. Чого був вибір саме дітей, того що від малечку вони вдихають це повітря що в майбутньому принесе велику шкоду для їх здоров'я.

На першій частині плаката можна побачити фабрики, які здійснюють викиди брудного диму в повітря, через що небо виглядає сірим. Також на цьому аркуші можна побачити дома людей, які не мають вибору, і змушені дихати таким повітрям щодня.

На другій частині розкрита проблема з іншого ракурсу. Я повернула і збільшила зображення, щоб було видно будинок з дитячим майданчиком на якому бавляться діти, і де на фоні досі видно заводи. Цим хочеться дати глядачу тему для роздумів та змусити хвилюватися за майбутні покоління.

На третій частині плакату я хотіла показати, як міг би виглядати світ, де фабрики знаходились би далеко від будинків. Це допомогло би збільшити місце до розташування рослинного ландшафту і добре посприяло на здоров'я дітей у майбутньому.

Бо в сучасному світі вже неможливо відмовитись від зростання населення. Міста збільшуються, виникають нові промислові підприємства, але важливо щоб цей процес відбувався екологічно, з розумінням потреб людини у чистому повітрі. На допомогу у вирішенні цього питання приходить планування міського простору. Тобто збільшення кількості зелених зон (парків, скверів, зелених дитячих майданчиків) та їх правильного розташування. Окрім чистого повітря зелені зони позитивно впливають на психічне здоров'я мешканців міста. Люди, які часто спілкуються з природою, споглядають зелені краєвиди, мають нижчий рівень стресу та взагалі є більш щасливими та активними. Треба розуміти, що майбутнє міст повинно бути тісно пов'язане з гармонійним поєднанням промисловості та природи.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

На етапі пошуку художньої мови треба було сформулювати зображення, яке чітко відповідає вибраній темі. Головною метою було показати таке зображення, щоб глядач одразу розумів головну проблему.

Цей плакат розроблявся на вирішенні проблеми відокремлення промисловості від житлових будинків. Також остання частина триптиху зображує можливе вирішення проблеми. Для кращої візуалізації проблеми допомагав вибір кольорів для різних складових роботи: темний для знехтування чистого майбутнього і світлі, яскраві з його покращенням.

Кожне зображення показує свою власну відповідь на питання екології, і всі вони пов'язані образом різного її впливу на місто.

У роботі над композицією триптиху застосовані наступні прийоми:

- Використання контрастності в кольорах;
- Протиставлення простору;
- Деталізація життя/

Щодо протиставлення простору від першого зображення до останнього. На першій картинці заводи заповнили увесь простір, де немає місця на рослин. На другому зображенні заводи знаходяться не так близько, що дає можливість трохи озеленити зображення і вже додати яскравіші кольори в деяких місцях. А вже у третьому зображенні заводів немає, і з'являються зелені яскраві кольори та чисте небо.

Якщо почати розмову за деталізацію життя то на першому зображенні можна побачити багато будинків, де через вибір кольорів здається, що життя вмирає. На другому зображенні найбільше привернута увага, бо на ньому зображені діти, які проводять час на дитячому майданчику. А на третьому зображенні більш детально промальоване навколишнє середовище, і якщо придивитися до малюнку до в деяких вікнах видно включине світло.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Вибір матеріалів полягав у тому, щоб добре розкрити ідею композиційного рішення дипломної роботи.

З перелічених авторських матеріалів був вибраний акрил, бо на мою думку він добре міг справитись з цією ідеєю.

Для більш якісного зображення триптиху використовувалася обробка в додатку Picsart і там же були додані текстові матеріали.

У дипломному творі добре поєднуються і доповнюють композиційне рішення технологічні засоби та малюнок фарбами. Це може привести до висновку, що класичне мистецтво не завжди відходить на другий план, уступаючи технологіям, а вони можуть існувати разом і доповнювати одне одного.

7. ВИСНОВКИ

У ході роботи над темою, і відповіді на питання екології були використані графічні засоби, щоб передати глядачу через образ міста проблему забруднення і його наслідків.

У якості художньої форми було обрано триптих, три частини якого створюють єдину композицію. В основі образотворчого рішення - сіре місто, яке заповнили заводи.

Практична частина зроблена акрилом у поєднанні з цифровою обробкою. Це допомогло поєднати дві техніки для того, щоб досягти балансу між традиційним мистецтвом і технологіями.

Під час роботи над триптихом були використані для натхнення фотографії міста, що допомогло передати проблему.

Отже, ця робота є поєднанням традиційних та сучасних методів, що створює потужний візуальний вплив, допомагаючи розкрити важливі соціальні та екологічні теми.

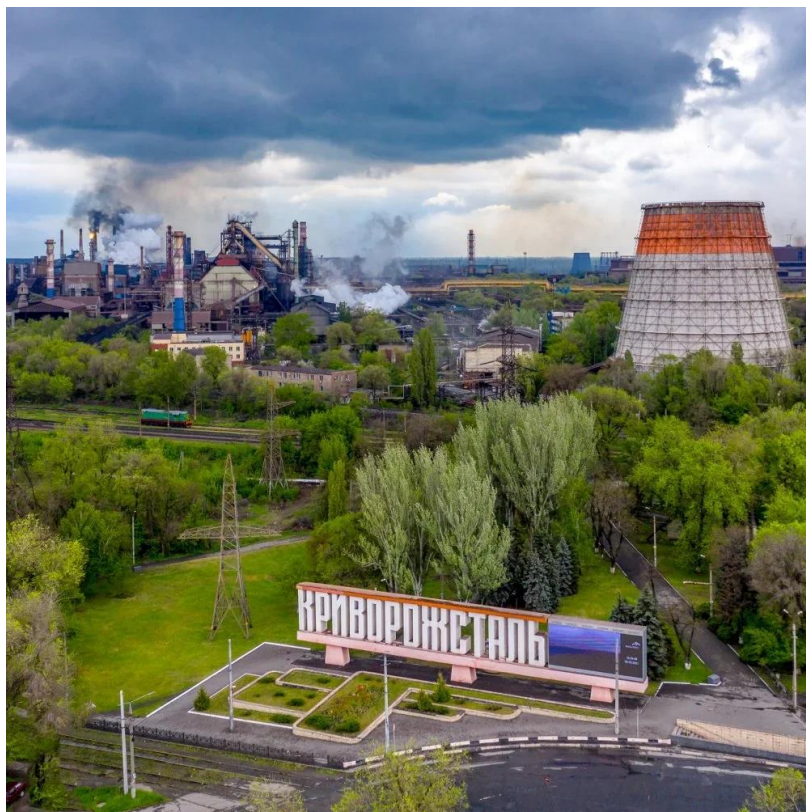
8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області за 2024 рік, Департамент екології та природних ресурсів Дніпропетровської облдержадміністрації, 405 сторінок, сайт Дніпровської обласної військової адміністрації
2. Публікація на офіційному сайті ВООЗ “Міські зелені зони і здоров’я, 2016 рік

9. АНАЛОГИ, ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Заводська забудова Кривого Рогу

Там, де народжується сталь

АрселорМіттал

Індустріальний пейзаж

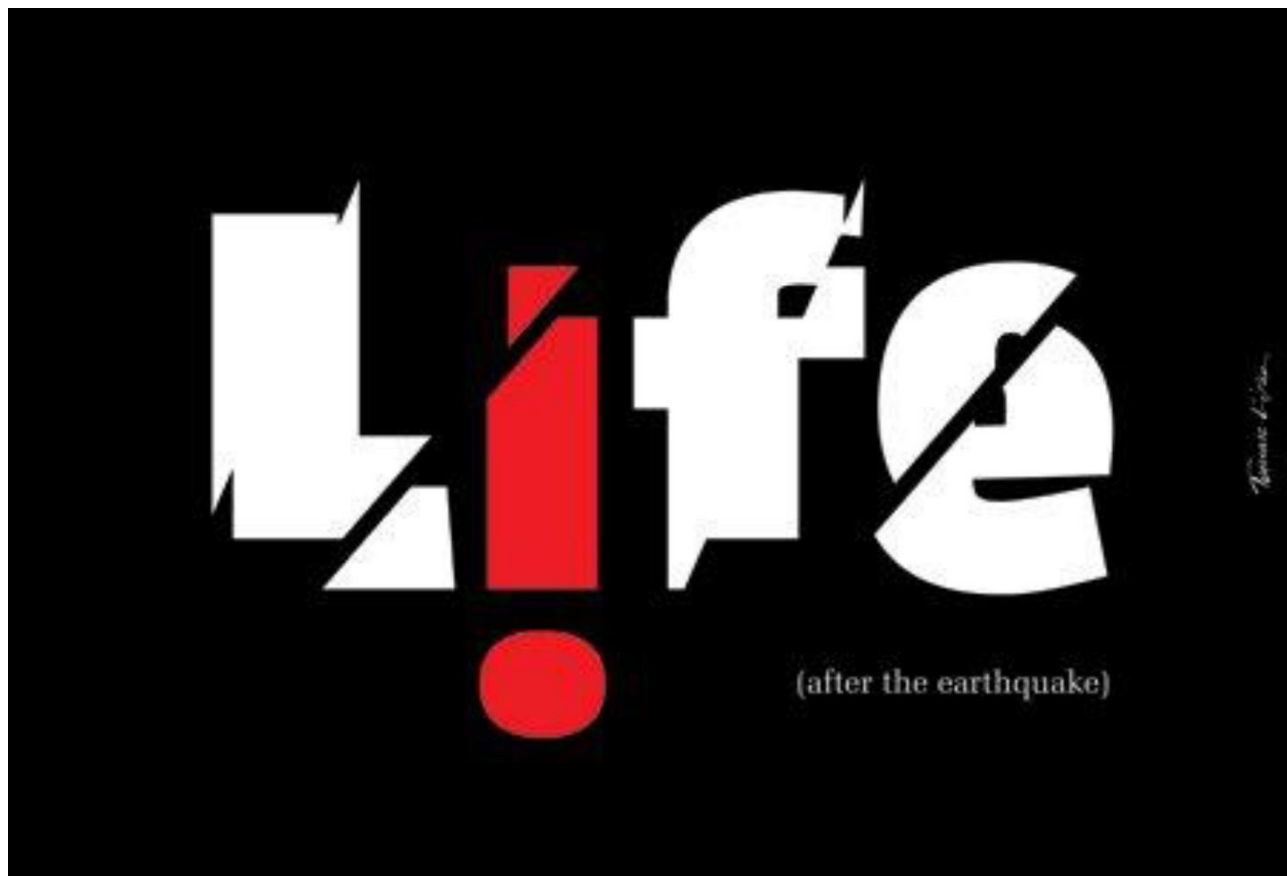
Вплив коксохімічного заводу на екологію міста

Альона Гоголева. Триптих «Екологія Чорного моря». 2024. Керівник доц. В. Шевченко

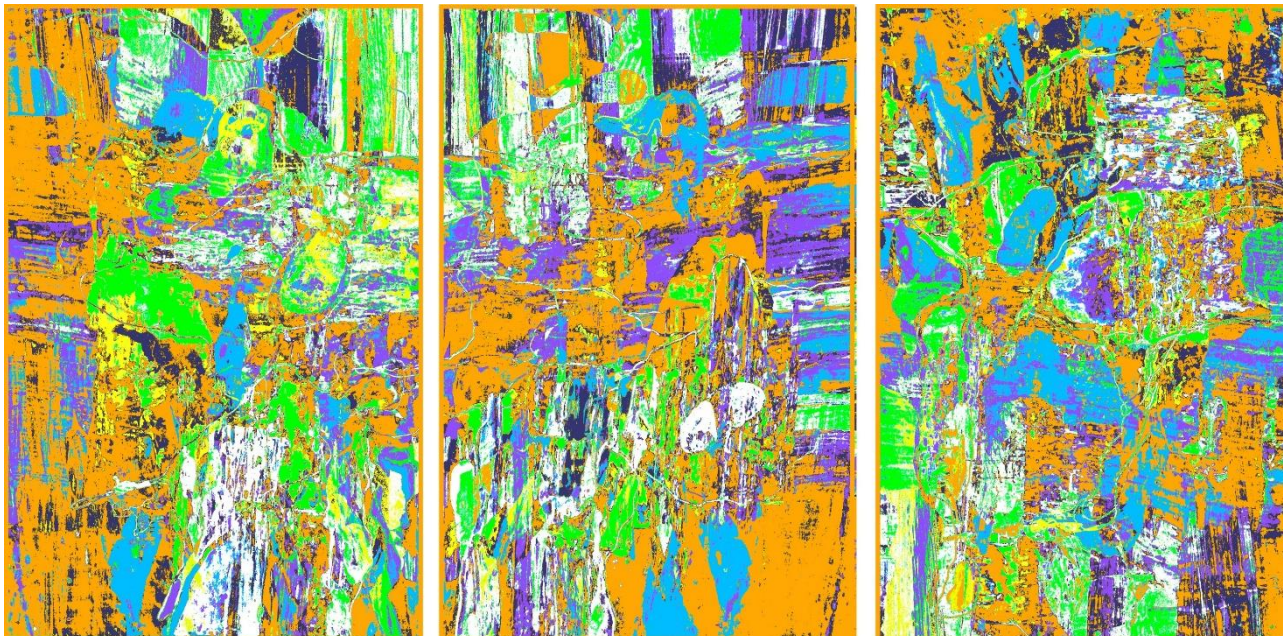
7. Women Near a River. Utagawa Kuniyoshi. 1850. Жінки біля річки

8. Автор невідомий. Шрифтовий плакат

25. С. Філіп'єва. Триптих «Дітям – чисте небо!». 2026

7. Олег Герасименко. Триптих на екологічну тематику

3. Віталій Куликов. Екологічний плакат

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра «Графіка»

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавра:

На тему: Арт—бук

«Система О.З.»

Виконала студентка 4 курсу

Спеціальність 023

«Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація»

Освітньо-професійна програма Графіка

Цупікова А.О.

Керівник доцент кафедри

графіки Розенфельд М.І.

Харків — 2026

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра Графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти. Перший бакалавр.

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Затверджую

Завідувач кафедри графіки

ШЕВЧЕНКО В.Я.

«01» травня 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТКИ

Цупікова Анастасія Олегівна

1. Тема проєкту Арт—бук «Система О.З.»

Керівник проєкту (роботи) ст. викладач, доцент кафедри графіки,

Розенфельд М.І

1. Затверджені наказом вищого навчального закладу від 1 травня 2026 року
№ 106-ОС року

2. Строк подання студенткою проєкту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які
потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

- Аналіз аналогів
- Розробка авторської концепції рішення теми
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення задуму
- Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів
- Висновки
- Список літератури
- Ілюстративні матеріали

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов’язкових креслень)

Туш, перо, акварель, пензлі, мг папір 120 мг, 15 на 15 см.

6.Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис Завдання видав	Дата Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ З/ П	Назва етапів дипломного проєкту	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	Затвердження теми дипломної роботи	Травень	
2	Аналіз аналогів	Квітень-травень	
3	Розробка авторської концепції, рішення теми	Квітень-травень	
4	Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму	Лютий-березень	
5	Затвердження ескізів та рішення теми	Березень-квітень	
6	Систематизація інформації до пояснювальної записки	Квітень	
7	Виконання оригіналів дипломної роботи	Квітень-червень	

8	Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи	Квітень-травень	
9	Захист дипломної роботи	Червень	

Студентка Цупікова А.О.

Керівник проєкту ст. викладач, доцент кафедри графічного дизайну,
РОЗЕНФЕЛЬД М.І. _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1.....	
1.1. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.....	
1.2. Аналіз аналогів.....	
1.3. Висновки аналізу.....	
РОЗДІЛ 2.....	
2.1. Авторська концепція.....	
2.2. Композиційний пошук.....	
Висновки.....	
Список використаної літератури додаток А.....	
Додатки Б.....	

ВСТУП

Ніхто не міг подумати, що мистецтво матиме новіші і новіші його інтерпретації, переосмислення та форми. Перші комікси або ж мальовиси з'явилися, ще з давніх часів від початку людства. Одним із найперших сучасних коміксів в Європі вважається від Родольфа Топфера. Створив він перший мальовис «історію в естампах». Рукописна техніка – яка була створена для практичного завдання учням аби вони краще засвоювали матеріал. Комікс вийшов у світ 1833 році. Сюжет: про прагнення часто відвідувати громадські збори. Аби отримати увагу. Головний герой починає висловлювати недоречні жарти та потрапляв у незручні ситуації, які були засновані на реальних подіях. [1].

В американській культурі створення сучасного мальовисів почалося в 1892 році він містив назву «Тигренятко і ведмедик». Цей мальовис був опублікований в журналі «Це є Сан-Франциско Екзамін». В 1895 році вийшов кумедний комікс від Річарда Фелтона Оутколта про «Жовту дитинку», який згодом його прозвали «батьком американського мальовису». Тоді й почався довгий і тернистий шлях до золотої ери коміксів. У 1920 році почалася золота ера. Про звичайного хлопця який працює і паралельно мав таємницю, що він — Суперчоловік. Дуже багато тодішніх мальовисів мали відголоски від сюжета про Суперчоловік. Комікси змінили свій вид, це тепер не лише жарти, а й драма, детективи, сюжет. За ці роки утворилися основні жанри теперішніх коміксів – це пригоди супер героїв, дикий захід, псевдоісторичні, війни, любовні, а також про тваринок. [2]

Сучасне сприйняття творів мистецтва які постійно змінюються так само як: ситуації, тенденції, роки, часи, століття.

Комікси, манга зараз є однією із популярних течій вираження креативного мислення у витвори сучасного мистецтва. Створення ближче

з схожого до теперішньої форми та стилів сформували багато різних течій, стилів, жанрів, а також різні культурні висвітлювання проблеми своєї культурних особливостей. Не тільки європейською, а також азійською, американською культурами.

Але усі походження коміксів і різновид коміксів мають різні початки заснування в їхній культурі.

Постановка проблеми.

Так як зараз стрімко розвивається сучасні технології, прогресивні додатки які самі розуміють запити людей або ті, що реагують на голос, з'явлення перших роботів які можуть ходити. Зі впливом війни і інших глобальних проблем. На нас це сильно впливає, як би не хотілося іноді цього визнавати, майбутнє лякає і заворює водночас.

Обґрунтування актуальності теми.

Багато хто не розуміє наслідок прогресу технологій бо розумні самостійні інтелекти також впливають на проблеми зв'язані з екологією, забруднення довколишнього середовища, висушення водойм. Розумні інтелекти (ШІ, ІІ і тд.) використовують для охолодження своєї системи саме воду з великої кількості різних водойм. [3]

Витіснення штучним розумом в різних сферах праці де раніше працювали люд. Це створюють проблему для людей які роками працювали в тій чи іншій сфері. В наслідок чого псується якість життя наприклад: втрата можливостей забезпечення сім'ї, втрачання дому за неможливість

оплатити комунальні послуги, оплати іпотеки, кредити, втрата повноцінного якісного харчування, в наслідок чого не вистачає коштів на якісну медичну допомогу так і самого лікування.

Також має вплив на мистецьку діяльність у світі. Дуже велика кількість людей починає створювати мистецтво саме через різні додатки інтелектуальних машин і виставляти як цінний власний продукт ніби вони були створеними самими цими людьми. Люди створюють лише промт, а створює картинку розумні системи. які основуючись на різних відомих художніх витворів мистецтва, тобто це не є творчістю людини яка задала промт.

Підсумок:

Творчість митців які працюють з діджитал індустрії, знецінюються, але також виростає попит на фізичну творчість. Мета цього проєкту показати філософську – сюрреалістичну, але не неможливе технологічне майбутнє. Так як це все впливає на сьогоднішній світ.

РОЗДІЛ І

1. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.

Цікавість самого проєкту складається з того, що це буде коміксом, але не просто звичайний мальопис. Було прийняте креативне рішення створення коміксу – розкладушки.

Техніка книга розкладка. Дуже стара техніка, але зараз є саме ця течія популярна як-от в дитячих книжках. Але в стародавні часи ці книжки були лише для дорослих. До цієї техніки також відноситься книги які рухаються.

Перші книги розкладка була виготовлена за допомогою вольвелі, такий спосіб також використовували ченці для рахування святих днів. [4]

Так як це є цікаві рішення в конструкціях і згинаннях, розкладання. Такі книжки в давні часи часто використовували для вивчення анатомії людини, астрологічних прогнозів, ворожіння, для створення секретних паролів.

В анотомічних книжках ілюстрували багатошаровість та клапанні щоб показати яке було людське тіло.

Використовували часто такі книги лише в наукових дослідженнях. В кінці XVIII століття ці методи були застосовані також для розважальних, зокрема і для дитячих книжок. [5]

Теперішні книжки Leporello часто створюються як дитячі книжки для дітей, також схожі техніки застосовується в фото колажах. Такі книжки дають змогу насолодитися сповна послідовності читання їх або розгортати для того аби це була одна велика картина. Також часто використовується для демонстрації панорамної місцевості, подорожей, визначних місць, старих подій тощо.

Авторська концепція Art- Book « Система О.З.» показуватиме те як креативно можна підходити до серйозних психологічних, філософських, кібер-модерністських, тем.

2. Аналіз аналогів

Було визначено під час етапу аналізу якою була метою по виявленню схожої образної мови, а також для пошуку близького до серця сприйняття які би були схожими та близькими до погляду авторки.

Спостереження мистецької діяльності було на авторів які зазначено буде нижче.

Аналог 1.

Ольга Лисовська «Вовча туча». [6]

Ольга Лисовська – українська художниця, ілюстраторка. Мовчазний комікс який передає атмосферу одночасної гнітющості і легкістю. Так, як були обрана холодна кольорова палітра, тому створюється пригнічена, похмурою атмосфера як, і так майже протягом усього мальовису. Саме легкість закладалася через силуетні прозорі плями і заштриховано дуже легко олівцями.

Аналог 2.

Оксана Бойко (картини зимових і нічних міст України).[7]

Оксана Бойко (Oksana Boiko) художниця графік, ілюстраторка, акриловий живопис. Її картини немов заворюють і приковують погляд глядача. Часто її роботи схожі на живопис, але стиль виконання залишається графічною мовою як основною. Якщо віднайти її ескізи і переглянути, без сумнівно можна сказати про її графічну натуру. Кольорове поєднання яскраві приглушені кольори, але це не завжди, Так як варіюється від настрою, погодою і мотивів авторки на зображення прекрасних міст України.

Аналог 3.

Ганна Г. яка має нікнейм «Абрикос».[8]

Ганна Г. художниця графік, також є змішаним з живописом. Створила мальовис про життя переселенців з власного досвіду так як є родом з Донецька. В цьому коміксі вона розказувала, що це її спосіб в арт-терапії. Основна кольорова палітра має приглушені холодні, прохолодні або

нейтральні забарвлення. Що допомагає зрозуміти болісну і важку атмосферу самого коміксу.

Висновки аналізу аналогів.

Стиль даних художниць графіків мають різні підходи і стиль виконання, чим запам'ятовуються спостерігачеві. Особливості приємних їхніх незвичних підходів до власної креативного відтворення в реальності. Кожна з них має свою філософську глибину, чи то показування без літер, тобто тихий комікс, через звичайний мальопис, сучасний погляд на теперішній світ.

РОЗДІЛ II

2.1. Розробка авторської концепції рішення тем

Ідея.

За допомогою моїх ранішніх практик з створенню лапарел, було вирішено створити авторський комікс який перетікає у велику і послідовну коміксну історію. Зв'язаною тематикою кібер-модернізму, філософського питання: «А який розвиток майбутніх подій і як сильно прогресуватимуть розумні машини? Чи буде це початком кінця?». Основою якою є власна розроблена ідея, а також макет арт—буку «Система О.З. Організатор задач».

Мета.

Проект «Система О.З.» базується на філософських темах про розвиток і еволюція меж тямущих систем. Наскільки сильно і швидко роботи можуть перетнути межу людського тіла, також людського мозку.

За допомогою особистих спостережень, досвіду і практики в творчій майстерності графіки. Було вирішено обрати похмурі і прохолодні відтінки аквареллі аби зробити більш глибоку чорну пляму більше саме виразною та насиченою на фоні пігментованих кольорів.

2.2. Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму

Первинна ідея:

Так як головна героїня мальовису є десятирічна дитина, яка бешкетує час від часу, придумуючи власні розваги поки її батько був зайнятим різними справами. Первинною ідеєю було зробити начерки різних дітей і звикнути до іншої рухливості та емоційності, вторинна ідея створювати перші ескізи майбутнього мальовису.

Самі перші ескізи показували більше фреймів на квадратику 15 на 15 сантиметрів. Було вирішено змінити підхід.

Також були експерименти зі стилізацією і яким матеріалом краще працюватиметься.

Практична частина.

Впав вибір на самі природні витоки графічного мистецтва. Матеріалом для творчого проекту стали саме акварель двох забарвлень смарагдовий-блакитний і яскраво-помаранчевий. Також чорна туш яку розбавляли або додавалася насиченості залежності від кадру, місцевості, пози, ситуацій і атмосфери. Для основи зворотної сторони лапарели буде сіруватий папір приблизного формату А2. Складатиметься мальовис в коробочку яка трохи більша за 15 на 15 сантиметрів.

ВИСНОВКИ

Проект полягає у виробленні власного індивідуального бачення, яка не має фундаментальних аналогів, референсів і так далі. Але існує креативне мислення, творчий підхід до нового і старих підходів аби показати людські почуття, емоції, переживання. Візуально це прохолодний, легкий акварельний підхід.

Зі складанням сценарії і послідовність структурованість подій на яких можна сміливо було орієнтуватися в цьому проекті. Сценарій ідеї авторки було створено дорогим другом: Еммануїлою Афанасьєвим. Що надало скетчам, ескізам більше зрозумілості, упорядкованого напрямку.

Різноманітні креативні проекти матиме кращі і новіші дослідження, змінення концепцій уяви від теперішнього до цікавого майбутнього. Тема про майбутнє завжди турбуватиме кожне нове та і старе покоління. Воно водночас лякає і заворює. Найдавніші мальовписи були вже кимось давним давно проаналізованим кимось, видозміненим, переоціненим багато разів протягом від початку створення до теперішнього існування людства. Формування щось нового нашими поколіннями, а також колись настане час для теперішнього покоління. Прогрес є неминучим

і невід'ємним частиною людської еволюції аби лише воно не переходило межі катастроф і неминучості подій які не можна змінити в майбутньому.

Цей проєкт був створеним для того аби показати, що майбутнє є неминучим, а також існують різні альтернативи розвитку грядущих інцендентів. Зараз точно можна щось зробити для майбутнього нашої дорогоцінної планети. Саме це хоче донести авторка для минулого, теперішнього і майбутніх поколінь.

Список використаної літератури і джерел:

1. URL: [Історія коміксу | PDF](#)
2. URL: [Чому комікси та манги так популярні серед української молоді](#)
3. URL: https://zaxid.net/shi_vipivaye_nashu_vodu_n1612933
4. URL: <https://www.domestika.org/en/blog/5236-a-brief-history-of-pop-up-books>
5. URL: [A Short History of Pop-Ups – Paper Bird | Children’s Books & Arts](#)
6. URL: <https://www.instagram.com/olilisowska?igsh=MXQ1MmF4MG5od2JkbG==>
7. URL: <https://www.instagram.com/swyatozzarra?igsh=dzZyemE2emp6NHZm>
8. URL: <https://cxid.media/liudy-i-viina/ya-nikoly-ne-povernusia-dodomu-khudozhnytsia-z-donetska-stvoryla-komiks-pro-pereselenstvo/>
9. URL: [Комікс — Вікіпедія](#)
10. Книга Шора Роберта: «Благай, кради, позичай». Митці проти оригінальності.

ДОДАТОК А

1. Мал. №1. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік

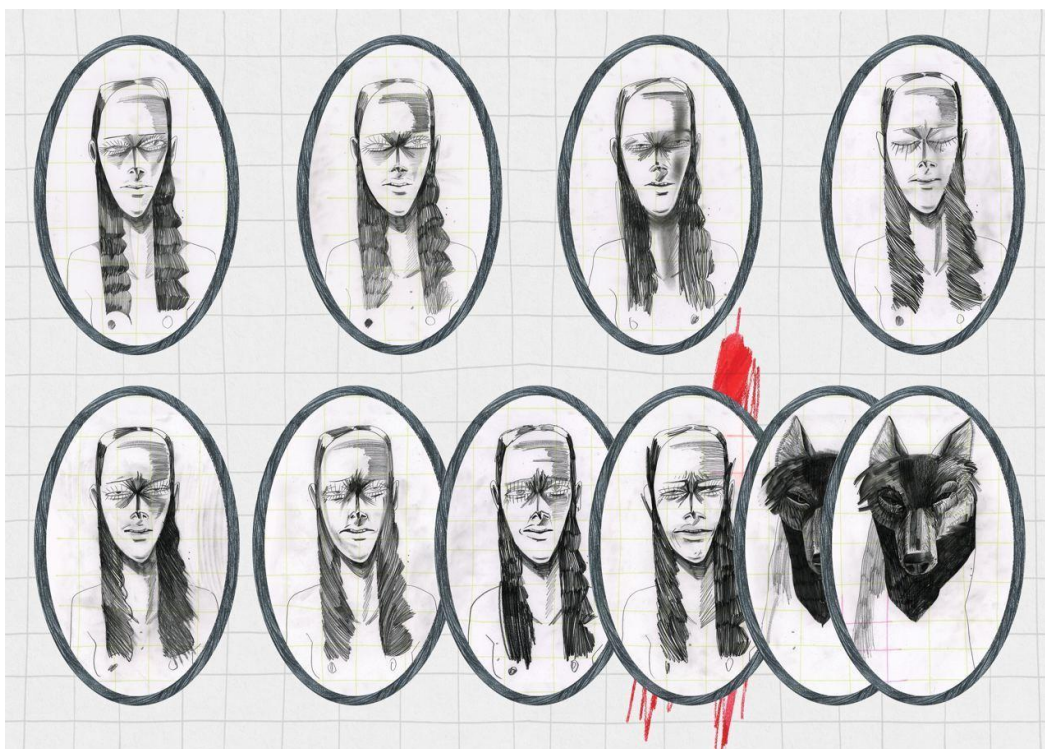
2. Мал. №2 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024

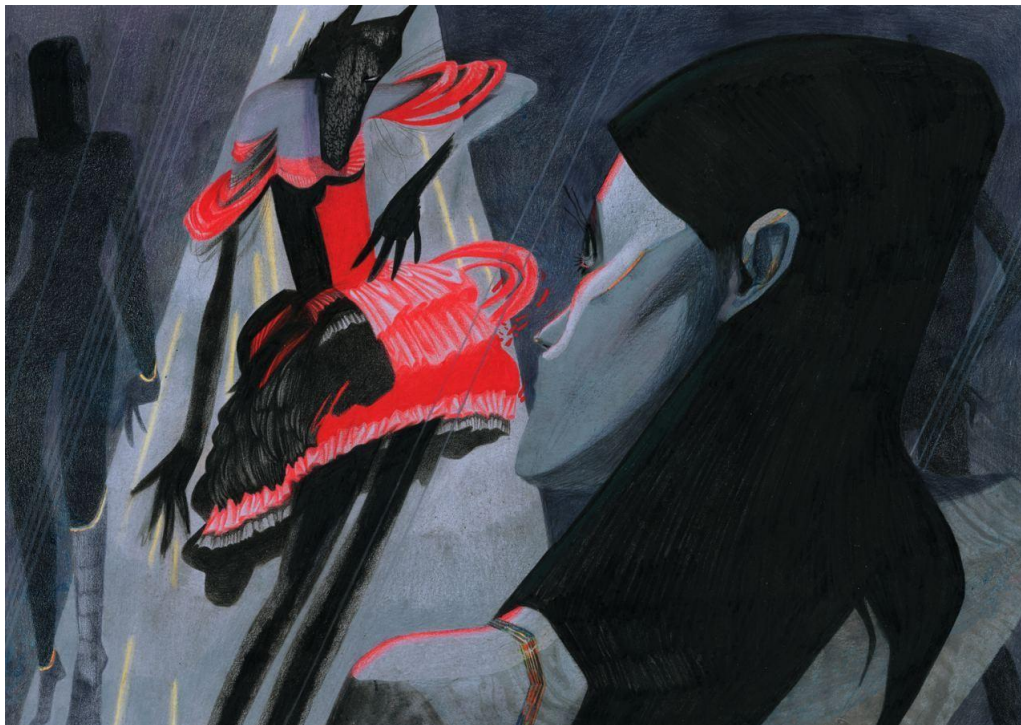
3. Мал. №3 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024

4. Мал. №4 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024

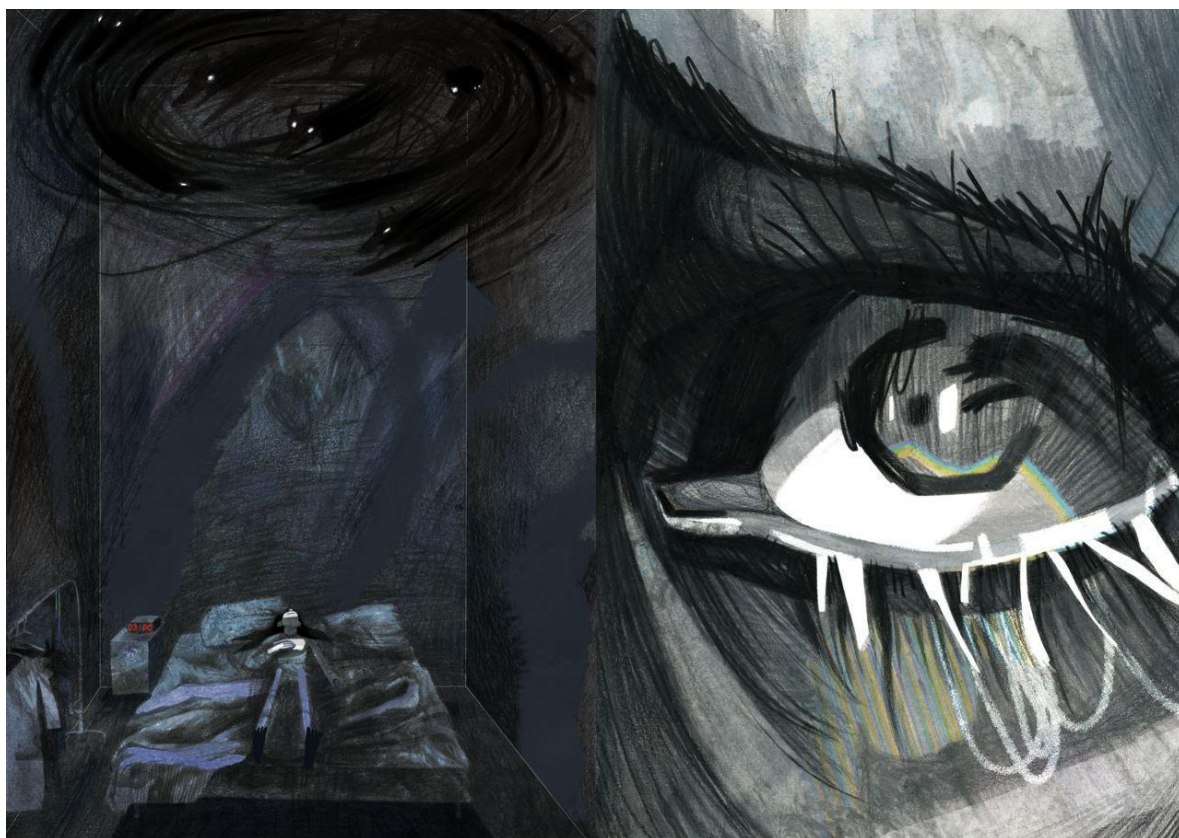
5. Мал. №5 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024

6. Мал. №6 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024

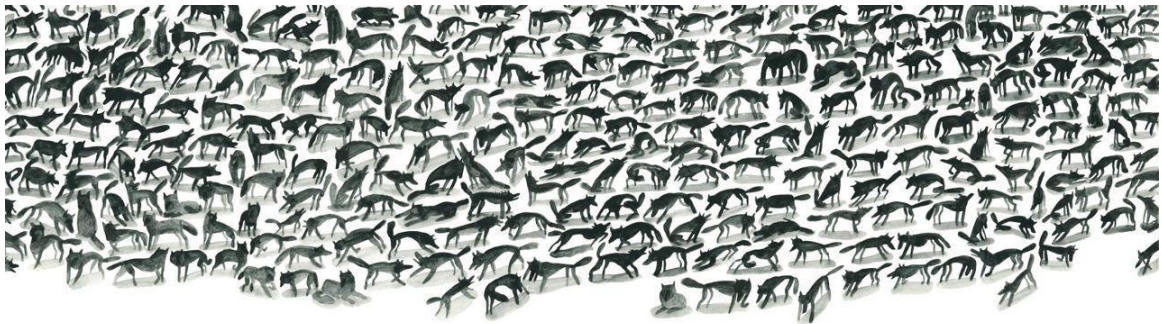
7. Мал. №7 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024

8. Мал. №8 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024.

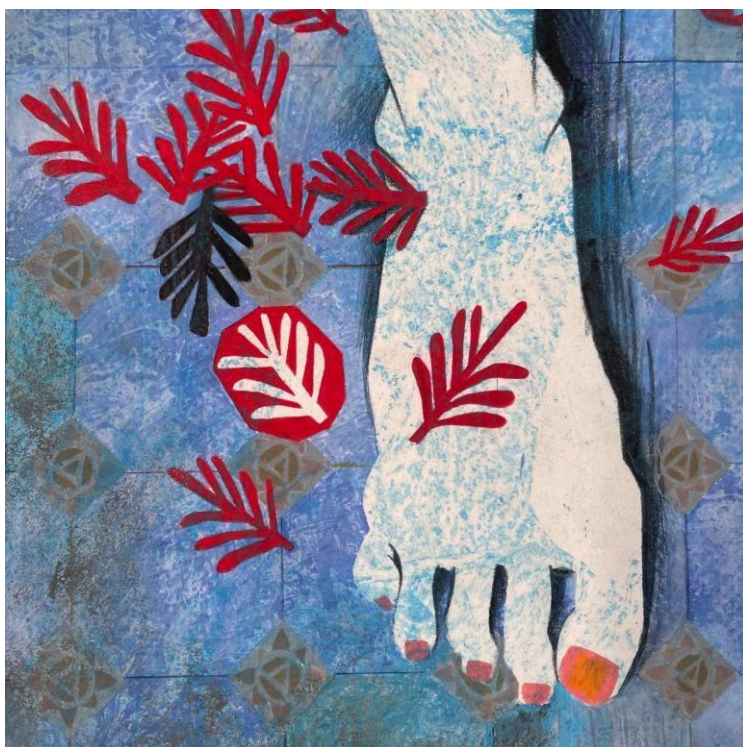
9. Мал. №9 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024.

10. Мал. №10 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024.

11. Мал. №11 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024.

12. Мал. №12 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024.

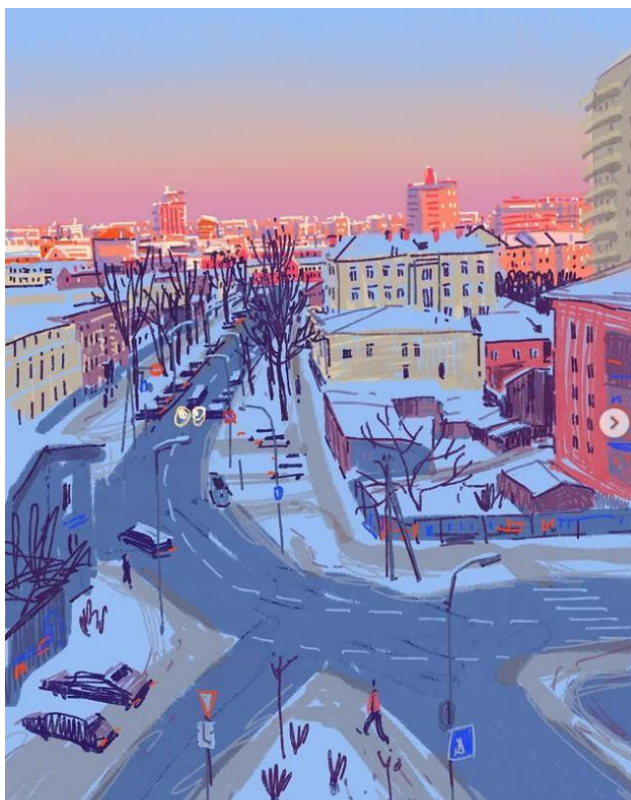
13. Мал. №1 Оксана Бойко «Нічні вогні у Києві, вид на Поштову площу», 2024.

14. Мал. №2 Оксана Бойко «Вид на Високий замок у Львові», 2024.

15. Мал. №3 Оксана Бойко.

16. Мал. №4 Оксана Бойко.

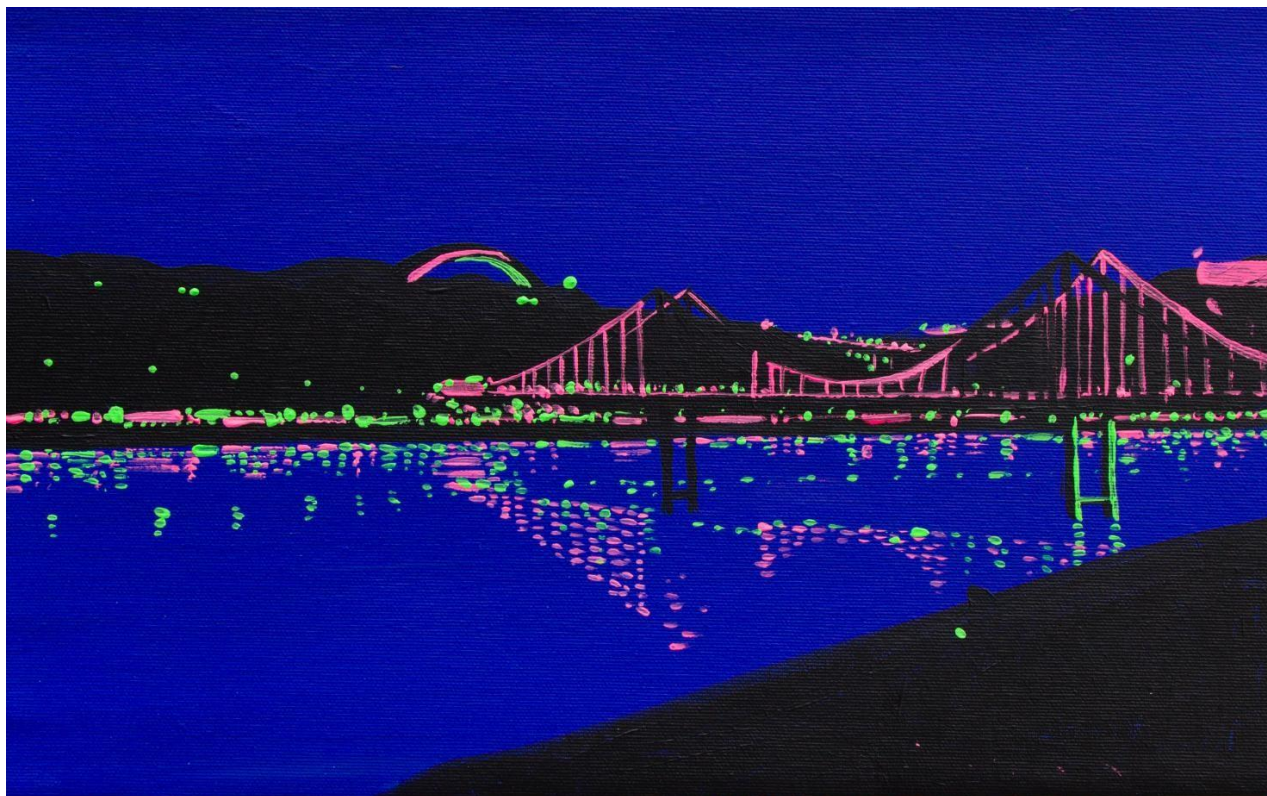
17. Мал. №5 Оксана Бойко «Вечірній Житній».

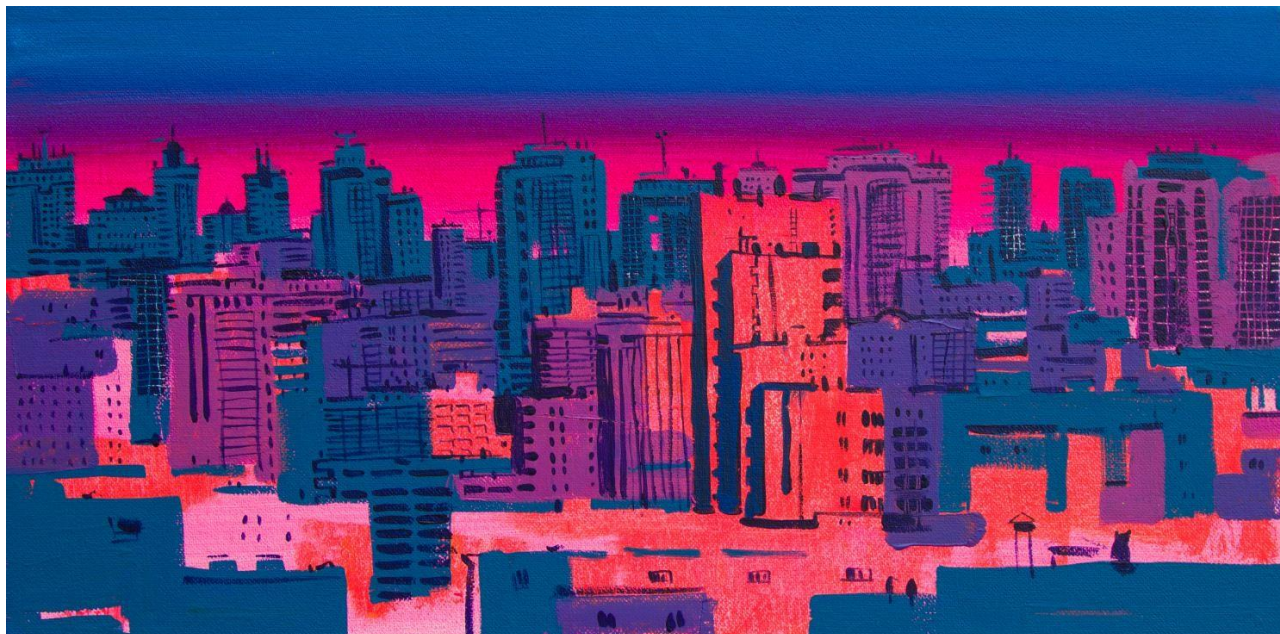
18. Мал. №6 Оксана Бойко «Блакитний вечір у Салтівці», 2023.

19. Мал. №7 Оксана Бойко «Нічний Труханівський міст», 2023.

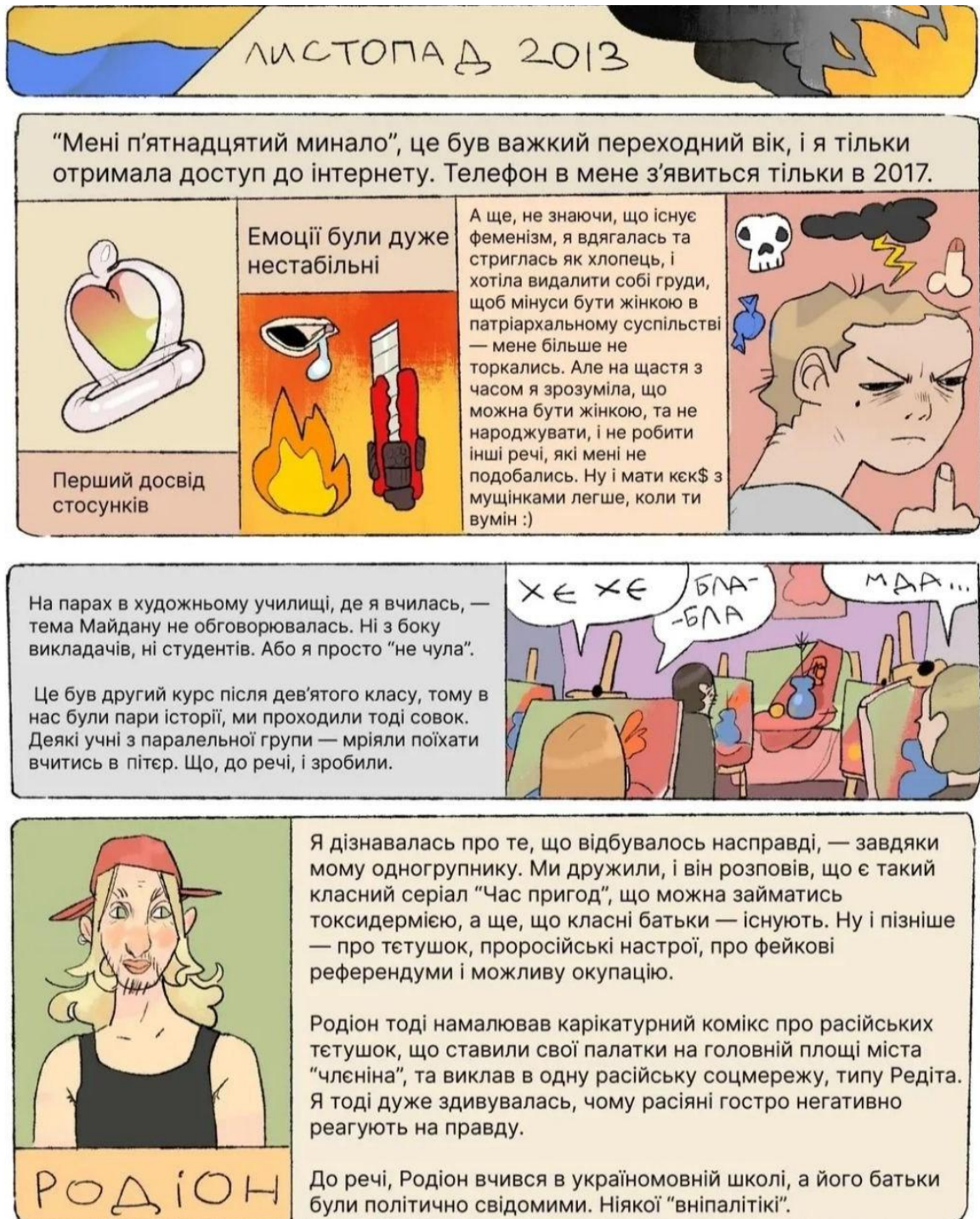

20. Мал. №8 Оксана Бойко «Блакитне місто, помаранчеве світло» 2023

21. Мал. №1 «Я ніколи не повернуся додому».

Ганна Г. нікнейм «Абрикос Абрикосовий».

22. Мал. №2 «Я ніколи не повернуся додому».

Ганна Г. нікнейм «Абрикос Абрикосовий».

Мені стало їй дуже шкода, і на емоціях, забувши про минуле — сказала, що якщо вона приїде — я допоможу їй почати життя з нуля, знайти роботу, адаптуватись в суспільстві та жити для себе.

Через 4 дні, вона приїхала.
Це коштувало близько 20к гривень, три доби через расію, белорусь та польшу.

Я не впізнала її, вона була дуже маленька, останній раз ми бачились десять років назад. Вона була в тій же самій куртці, навіть джинси ті самі (всі в заплатках). Вона ледве говорила, але була дуже рада мене бачити. Ніколи в житті вона мені не раділа. Тим паче — так.

Мені було дуже їй шкода, я відчувала емоційний біль від цього. Від того монстра, якого я найбільше в дитинстві боялась — нічого не лишилось, це була просто маленька, згорблена, тоща жінка. Я не відчувала, що ми родичі, я сприймала її як чужу людину, якій треба допомога.

Я запропонувала їй допомогу — як чужій людині. Бо мені шкода людей.

ДОДАТОК Б

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

1. Мал. №1. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік.
2. Мал. №2. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
3. Мал. №3. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
4. Мал. №4. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
5. Мал. №5. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
6. Мал. №6. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
7. Мал. №7. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
8. Мал. №8. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
9. Мал. №9. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
10. Мал. №10 Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
11. Мал. №11. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
12. Мал. №12. Ольга Лисовська «Вовча туча», 2024 рік
13. Мал. №1 Оксана Бойко «Нічні вогні у Києві, вид на Поштову площу», 2024.
14. Мал. №2 Оксана Бойко «Вид на Високий замок у Львові», 2024.
15. Мал. №3 Оксана Бойко.
16. Мал. №3 Оксана Бойко.
17. Мал. №5 Оксана Бойко «Вечірній Житній».
18. Мал. №6 Оксана Бойко «Блакитний вечір у Салтівці», 2023.
19. Мал. №7 Оксана Бойко «Нічний Труханівський міст», 2023.
20. Мал. №8 Оксана Бойко «Блакитне місто, помаранчеве світло» 2023.
21. Мал. №1 «Я ніколи не повернуся додому».
- Ганна Г. нікнейм «Абрикос Абрикосовий».
23. Мал. №2 «Я ніколи не повернуся додому».

Ганна Г. нікнейм «Абрикос Абрикосовий».